



F 482

3. 073

#482

SZEGEDI EGYETEM
073 F.
190 188 ST
SODGYI KÖNYVTÁR

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

XII. évfolyam. 1. szám. 1937 szeptember hó.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	* * *
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV.
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	* * *
Kalocsa	* * *
Kalocsa	* * *
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	* * *
Szeged	* * *
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

XII. évfolyam.

1. szám.

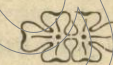
1937 szeptember hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELELV

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED.
BÉRKERT-UTCA 8. SZ.

F 482

Ny 947

ISMERETLEN

MAGYARORSZÁG

Abban az országszerte sikeresen elindult mozgalomban, amelynek egyik értékes láncszeme a falukutatás, helyet kell foglalniok a tanító és tanítónőjelölteknek is.

A falukutatás pótolni igyekszik azokat a hiányokat, amelyeket a háborúelőtti értelmiség követett el a falu magárahagyásával. Másrészt pedig biztos útmutatást ad a segítségre, a falu képeinek helyes megrajzolásával.

Lelkes fiatalok kezdték magyar földön a falukutatást, akik belátták Szekfű Gyula szavainak jelentőségét: „a nép anyagi felemelése, ősi kultúrájának felkutatása és a magyar kultúrával összeolvastása, nemzeti törekvéseinknek a népi szükségletekkel leendő teljes összhangolása, korunk legelső kívánalma.“

Jelenleg arra szeretnék rámutatni, hogy mekkora haszonnal járna az egész magyar közönségre, de magára a tanítóságra is, ha bekapcsolódnának ebbe a mozgalomba, ha már most megismerkedhetnének az ország különböző vidékeinek életével, az ismeretlen Magyarországgal, ami nincs rajta a térképen, amit századok vésték a Magyar Élet arcára.

Sokszor kerülök össze az ország különböző részéből való fiúkkal. Midőn falujuk életéről beszélnek ismeretlen szépségek és sajnos gyakran mélységek nyílnak meg előttem. Vagy kezembe veszem a „Magyarságtudomány“ valamelyik kötetét. Ebben döbbenek rá, hogy nincs regény mely érdekesebb és értékesebb volna a magyar néplélek vizsgálatánál és színesebb, elevenebb, megkapóbb

minden filmnél, a népművészet eddig ismeretlen remeke.

És elgondolom: mekkora lelki haszontól, nemes gyönyörűségtől esik el közönségünk abban, hogy nem ismerjük más vidék vagy „a” Vidék életétét.

Nézzük mekkora haszonnal járna a közönségre, ha a tanítójelölt bekapcsolódik a falukutatásba, vagy a tágabb értelemben vett falumunkába.

A közönség érdeklődik a falu iránt. Az ujságok, folyóiratok ezt az érdeklődést kihasználják. Megjelenik a „falukutató”, néhány beszélgetés és fénykép (ez a legfontosabb!) — és kész a riport. A közönség pedig vagy mosolyog a falun, vagy szónakozik rajta, vagy botránkozik a szerint, hogy milyen a riportert bedlítése. Nem minden falucikk ilyen, nem is tételezünk fel e sorokkal rosszakaratot a riportert részéről, csupán arra akarunk rámutatni, hogy, azért, hogy a falukutatás „divattá” sülyedt a felületes és hozzá nem értő falukutatók a felelősek.

Pedig mennyit alakíthatna a közönség és elsősorban a fővárosi közönség faluszemléletén a falu hű, megbízható és lelkiismeretes képe.

Az ilyen falukép elkészítéséhez azonban hozzáértést és népszerűtetet igényel. Lehet-e valaki közelebb a néphez, többet együtt vele inkább tanúja a falu belső, rejtett életének, mint a tanító? A válasz nem kétséges.

A szó szoros értelmében vett falukutatás tudomány. Azért akik ezzel így akarnak foglalkozni mindennek előtt elméletileg készüljenek fel. Olvasniok kell. „A falukutatás vezérfonalai” (írta Bodor Antal dr. kiadta A magyar falukutató társaság intézete Bpest 1935.) és a „Faluvédelmet” (írta Rusznyák Gyula dr. megjelent a Szent István könyvek között, 120. szám.) Akik meg szélesebb alapokra akarnak helyezkedni és idejük türelmük, érettségük van hozzá, szociológiai tanulmányokat is végezhetnek. Az eddig megjelent Szociográfiai közül ajánlható Szabó Zoltán: Tardi helyzet-e és Dávid Tibor: Regöly község szociográfiája. Az ilyen irányú munkákhoz higgadság és fejlett kritika kell, különben könnyen rabja lehetünk pillanatnyi lelkesedésünknek, illetve elkeseredésünknek.

A tágabb értelemben vett falumunka tulajdonképpen a szépirodalom körébe tartozik. Ilyenekre gondolunk ennek az eszmének a felvetésekor elsősorban. Ezek műfaja a leírástól és az életképtől felfelé mehet a tehetség és adottság szerint.

A lényeges az, hogy csakis egy falu életével foglalkozzunk.

Ugyanis ez óv meg attól, hogy elegendő ok nélkül általánosítsunk. Mindenki tehetsége és adottsága szerint válassza tárgyát. Gyűjtsük a szólásokat, azok magyarázatát. Írjuk le a szokásokat. A rajz kedvelői minden faluban találhatnak valami motivumot, jellegzetességet. Az öltözködési sajátosságokat sem ismerjük eléggé. Jó megfigyelőknek ajánlható a lakás berendezésének, bútoroknak, maguk-készítette szerszámoknak leírása. Érdekes népünk étkezési viszonya is. Keressük fel a népkönyvtárakat, kérdezősködjünk a forgalom után, hány könyvolvasó akad, mit olvasnak előszeretettel, hány és milyen ujság, folyóirat jár a faluba.

Egy-egy képzőben úgyszólván az ország minden vidékéről vannak növendékek, így meg van a lehetősége annak, hogy önképzőkori falugyűléseken bepillantunk (egy vidék életébe) az egész ország életébe.

Ezek a vizsgálódások a szerzőkre magukra is hasznot jelentenek. Közelebb kerülnek a falu népéhez. Megszeretik a népet, mert megismerik. A tudatlanság, a hiány pedig nem hogy elkedvetlenítené őket, hanem megerősíti bennük a hivatástudatot: ezért leszek tanító, hogy ez, vagy az ne így legyen, hogy a falu boldog legyen,

A helyes faluszemlélettel munkába álló tanítósdág nagy hiányokat fog pótolni. Ma annyi panasz hallható a nép és a faluvezetők viszonya miatt. Sokszor nem alaptalanul. Ezeket megszüntetni csak azok a tanítók tudják, akik ifjúságukban megtanulták a népet szeretni és megbecsülni.

De — mélyről kezdje, aki magasba készül — hogy ez a szép álompalota valamikor a segítségre váró nép szilárd erős hajléka legyen, ehhez apró kövek kellene egyesek áldozatos munkái.

Egy-egy követ mindenki hozhat a szebb magyar jövőendő felséges épületéhez.



IRODALOM

Régi emlékek

Szügyi Trajtler Ilona, Eger.

Először vagyok szülőfalumban, mióta eljöttünk onnan lakni. Ez hét éve volt. És ez a hét év meglátszik rajtam. Nem töröm a fejem különböző csinyeken, s már nem tudok sirni, ha megfagy egy kis veréb.

De most, az öreg házban, ahol gyermekkoromat töltöttem, újra annak a régi, szőkefürtös kislánynak érzem magam.

Emlékeket keresve járom végig a szobákat, amik most olyan idegenek, hiszen mások laknak benne. De azért mégis a régi bútorokat, meg a régi embereket látom.

Ott van az előszobában a nagy szekrény, ahová akkor bujtunk be az öcsémmel, ha valami rosszat tettünk.

A szalonban a nővérem zongorázik. Az én gyönyörű fekete-hajú nővérem.

A nagyanyus szobájában csak lábujjhegyen merek menni. Mintha most is ott ülne a nagy fotelban. Mészéne nekem halk tündérmeséket és simogatná a fejem. Pedig azóta itt mások élnek. Szegény nagyanyus meg kiinn alszik a temetőben.

Aztán kiszaladok a kertbe. Szinte sírva fogom át a vén diófa derekát, ahol annyit hintáztunk, meg játszottunk. Egyszer felültem a hintára, pedig megtiltották, mert veszekedtem a nővéremmel. Mikor a legmagasabban szálltam, elszakadt a kötél. Nagyon megütöttem magam, de apus mégis elvert.

Egyszer meg az öcsém esett le a diófáról. Kitérte a karját. Kétségbeesett, hogy meghal. Persze nem halt meg, hanem hat hét múlva pont úgy mászkált még a háztetőn is, mint azelőtt.

Olyan, mintha ezek mind most történtek volna. Nem akkor régen, mikor még nem tudtam mi az élet, a maga valóságában.

Hisz most volt az is, mikor a nővérem először ment bálba. Az öcsémmel a kapuig szaladtunk utána, s addig nem aludtunk el, míg haza nem jöttek. Ebből a bálból nekünk is jutott öröm, mert reggel olyan álmosak voltunk, hogy nem tudtunk elmenni az iskolába.

És nemcsak ezek, de minden, minden most volt. Most voltunk gyermekek. Szőkék és ártatlan szeműek. Kicsinyek és vidámak. Olyanok, amilyenek már soha nem lehetünk. Hiába szeretnénk visszahozni gyermekkorunkat, azt az időt, amikor legboldogabbak voltunk, nem lehet, mert elmúlt, és már soha, soha nem jön vissza. Csak a helyét láthatjuk. De én már azt sem, mert el kell innen mennem. Fél óra múlva indul a vonatom.

Mégegyszer visszanezék a régi házra, amelyet már csak álmaimban fogok látni. Búcsút mondok neki örökre. Nem akarok ide többet visszajönni. Nem akarok a szobákban idegeneket látni. Hangosan fölzokogok, mikor kilépek a kapun, mert érzem, tudom, hogy most láttam utoljára gyermekkoromat.

Jó volna a bánatom leírni ...

Horváth Ilona, Sopron.

Jó volna sirni,
fehér papírra
bánatot írni.
A fekete sorra
szemfedőt tenni
s a bánatot így,
könnyen ... eltemetni.

Hiába ... az írón
megáll bénán
a fehér papíron,
ha a friss bánatom
a szívemből
kiírni akarom.

Öregember

Kerecsendi Kiss Márton, Győr

Csókot, mosolyt számtalanszor hintett. Hajának színe elolvadt régen.
Ezer redőt gyürt reá a gond. Az Ősz gyönggyel permetezte meg.
Keresztként hordozza hátán a gerincet, A Jóság cipóját tartja a kezében,
s fogadj Istent már álmodozva mond, ami a szívével együtt remeg.

Lelke már a Végtelenben zajlik.
Félig él itt, félig — Odaát ...
Békés lemondással egyre jobban hajlik,
hogy megszokja lassan a föld szagát.



Nem ihlet a múzsa

Fücsök Etelka
S o p r o n

Tik-tak, tik-tak, ketyeg egyhangúan a falióra. Néma csön-
desség uralkodik a tanulószobában.

Emma, bágyadtan, ráncos szemöldökkel ül könyvei mellett. Nem izlik a tanulás, vagy mi baja? Elővesz egy füzetet, kitép egy lapot és tompa ceruzájával írni kezd. De csak ákom-bákom vonalakat húzogat. Végre ezt is megunja. Lök magán egyet, s a szék mint gyorsvonat áll meg vele távol az asztaltól. Nagyot sóhajt: „Ej, jaj, hát mit csináljak, írni kellene a „Tanítójelöltek Lapja“-ba. De hát hiába, nem ihlet a múzsa.“ Révedezően, álma-
dozóan néz a falióra. Ez csak ketyeg tovább, nem törődik Emmával. „Már fél négy és semmit sem írtam.“ Borzas fejével, ráncos homlokkal és keserves arcával, festői látvány. „Hát mi lesz, nem jön semmi jó ötlet. Hopp, meg van. Leírom: „Ketyeg a falióra.“ Kicsi szobám falán áll egy falióra. Mást nem tud, csak ketyeg szüntelen. Engem mindig csak bosszant...“ Megállt a ceruza Emma kezében. Nincs tovább. Elfogyott az ihlet, elszállt a múzsa. „Hát ez semmi. Elkezdek egy másikat. De annak mi legyen a címe?“ Félóra már elmúlt és cím még most sem jelentkezett. Végre mégis. „Hópelyhek“ — ez jó lesz — gondolta. Nagy betűkkel el is kezdte. „Hull a hó, szállingóznak a hópelyhek. Tél van. Minden fehér, csak a fák virítanak barna törzseikkel és karsú kopasz ágaikkal. Egyre jobban hull a hó...“ „Na múzsa, hát diktáld tovább. Most meg a ceruzám törött ki.“ Háromszori kitéréssel, sikerült kihegyezni. Leült helyére. Jaj, de nem ment, megakadt a tudomány. „Hát üsse a kő“ — csapta le mérgesen az össze-vissza firkált lapot. Már elmúlt hat óra és nem jött a múzsa. Körül ugrálta a szobát és mérgében szedte elő könyveit. „Olvasok. Nem irok én, — dűnnyögte magában. Ej, pedig de jó lenne, ha az én nevem is bele kerülne a „Tanítójelöltek Lapja“-ba. Ez a dicsőség felvillanyozta újra az írásra. Leült és kezdte:

Hiába, hiába, az időm kárba,
Nem jön el a múzsa, minden hiába.
Pedig én költő akarok lenni,
Nevemet híressé akarom tenni.
Oh, ha az én nevem is ott lehetne
„Tanítójelöltek Lapja“-ban bent lehetne.

Tik-tak, tik-tak biztatgat valami.
Jaj, már megint a csúnya óra,
Járkál előttem a mutatója.

Hiába, az időnek rohanó kereke,
Az én ihletem is elkergette.

Végre a jó Isten megsegített,
Jött a múzsa és megihletett.
Jönnek most már a gondolatok,
Írhatok ezután, költő vagyok.
Aki nem hiszi, keresse a nevem,
„Tanítójelöltek Lapja“-ban bent legyen.

Szeretnéd, ha szeretnének?

Szalay Margit,

S o p r o n

Ismerek egy kedves leánykát. Kékszemű és mindig mosolyog. Finom és szeretetreméltó modorával mindenkivel megszereteti magát.

Pedig nem csinál semmi különöset. Nincs azon, hogy körülrajongják és hogy központ legyen mindenhol. És mégis — csodálatos! Ahol megfordul, szeretettel emlékeznek a mosolygós kis „Angyalkára“. Olyan mint a napsugár! — emlegetik — melynek éltető melege van.

Egy alkalommal több időt töltöttem vele együtt. Mindjobban megszerettem és szívemben egy titkos vágy kélt: Én is olyan szeretnék lenni! Én is sok mosolyt, melegséget szeretnék magamból kiírasztani.

Egy csendes nyári estén, mikor már a csillagok előjöttek, kézenfogtam Máriát és kivezettem a kertbe.

Éreztem, hogy most, igen most meg kell kérdeznem azt, hogy van az, hogy őt mindenki szereti, hogy ő olyan jó, kedves tud lenni — és mindig tud mosolyogni.

Mert én is olyan akarok lenni! Mert én is szeretném, ha szeretnének!

— Mária... kezdtem halkán — van egy kérésem hozzád, egy nagy kérésem — egy titkot akarom elcsalni, a mosoly titkát.

— Mária csodálkozva néz rám... De Margit... igazán nekem nincsenek titkaim, hiszen tudod.

És én éreztem, hogy világosan kell beszélnem, mert különben nem érti meg azt, amit én akarok, szeretnék tőle.

— Mária hát nem érted? Mária te olyan jó vagy, olyan kedves vagy, téged mindenki szeret. Árudd el hát a titkotat. Máriám tedd meg ezt, mert én is szeretném ha szeretnének!

Mária megértett engem. Tudta, átérezte azt, mi a kívánsá-

gom. Szelíden nézett rám... Margit! kezdte halkán. Megértettem már a kérésed.

— Igen... Ezt kértem én is egykor, tudod már régen... jó Anyámtól... Örülök testvérem neki, mert emlék elevenedik fel bennem. Figyelj ide...

— Tavasz volt akkor, a fák rügyeztek és a kis patak vígan csobogott. Anyám és én karöltve sétáltunk a parton. Szegény anyám akkor már halálos kór áldozata volt.

— De mielőtt meghalt, még előbb rámhagyott egy aranykulcsot.

— És akkor, mig így csendben sétálgattunk, megfogta kezemet és végtelen lágy hangon megszólalt.

— Gyermekeim... azt akarom, hogy boldog légy. Azt akarom, hogy szeressenek!

És én akkor könnyezve simultam hozzá és kértem őt, hogy adja hát nekem az aranykulcsot, nyissa meg a boldogulásom útját.

És anyám leült a kis kerti padra. Ölébe hajtottam fejem és ő beszélt lágy csengésű hangján, szeretettel aggódva.

— Kisleányom figyelj rám... Az élet nemcsak álmodozás, az élet kemény való. Van benne rózsanyílás... lombhullatás. Van benne kellem, de sok könny is. De az emberek nem szeretik más arcán látni a könnyeket, az bántó és nehéz. Kell tehát egy hatalom, mellyel varázst fényt és melegséget lehet vinni az életbe. És ez a hatalom a szeretet hatalma. Ez a kulcs. Szeretni kell! Szeretettől élni. Szeretettel sugározni fényt és melegséget.

— És hogy ezt elérd, egy nagy-nagy tudományra van szükséged. Önmagad teljes legyőzésére. Ne légy azon, hogy minden vágyad teljesüljön. Mert akkor sohasem leszel boldog, légy azon, hogy minél többet adj, mert az áldozatos adakozás a legtökéletesebb szeretetgyakorlat. Légy mosolygó adakozó! Mosolyogva adj — és cserébe szintén úgy adnak.

És nem is lesz ez akkor már nehéz, ha megtanulod azt, hogy a legnagyobb boldogság az, ha mást boldognak látunk...

Mária szemét előntik a könnyek...

Ő szegény már elment. Elvitte a rózsáthozó fényes nyár. De a kulcsát kezembe adta... És én Margit... megnyitom vele a te szíved is...

Hálás tekintettel köszöntem meg Mária jóságát. Szólni nem tudtam a meghiúsultságtól. Pár pillanatig szótlannul ültünk egymás mellett. Szívemben egy erős elhatározás kélt: Használni akarom a kulcsot mert szeretném, ha szeretnének!



ELÉNA

Seemann Magda, Sopron

Selyemágyban látta meg a napvilágot Andalusia bájos ege alatt. Hajának éji sötétsége, tűzbenégő szemének ragyogása, természetének hajlékony vonalai valódi szépséget tükröztek vissza. Félttét csillaga környezetének.

A Gondviselés nem engedte soká a pazar életmódot. Vagyonukat elárverezték és a sok gond, megpróbáltatás hamar sírba vitte a szerető Édesapát.

De élni csak kellett. Azt gondolta, hogy selymes kezének nem esik nehezére a munka. És az úri kisasszonyból munkásnő lett. Mintha a torony keresztje a föld porába esett volna.

Mást gondolt. Eszébe jutottak azok a dolgok, melyeket hangulatos estéken a nemes ifjak ajkairól hallott s hogy azokat ő is el tudja énekelni, meg, hogy valamikor a táncát annyira dicsérték. Hát a fehérebb kenyérral kínálkozó és dicsőséggel is kecsegtető deszkák felé vette útját. Ott majd megint lesz mindene, amit elvesztett. Lesz kényelmes otthona, édességekkel megrakott asztala, lesz csillogó ruhája és fényes udvara. Csak az lesz a fő, hogy énekelni meg táncolni tudjon. Maga kovácsolja a maga szerencsését...

Eléna követte lelke sugallatát. A kis csipkekendőt senki sem tudta igazán a fejére tenni, mint ő. Ha lebbent, ha fordult, vele perdültek a nézők. S amikor vége volt a táncnak és éneknek, leszállt trónusáról és belevegült az újrázók és tapsolók sorába. Folyt a bor, csengett a pohár, hangzott a dal. Fenéig üritette az élvezetek poharát. S a részegítő mámor belefojtotta a tivornyák ünnepeit hölgyébe a fájdalmas jövő képét.

Mert óh, majd egyszer lankadni kezdenek az izmok, lassulni a mozdulatok és tompulni a hang: mi következik akkor? Ha majd elhagynak s kinevetnek hízelgő barátinők: mihez fogsz majd akkor, mi sors vár rád akkor, Eléna?!

Szegény áldatlan teremtés dicsősége hanyatlásnak indult. Fényét veszítette a léha társaság körülrajongott csillaga. Hervadt, mint a hajába illesztett rózsaszál. Az izgalmas esték, az átdorbézolt éjtszakák, a kicsapongó élet gyors lépésben vitték végzete felé. De kegyeinek pazar osztogatásában kimerült szíve még egyszer lobot vetett. Az az üres, elégedetlen női szív. S talán másképp fordult volna sorsa, ha Rolandó nincsen ezen a világon.

Rolandó fiatal toreádor volt. Rettenhetetlen bikaölő, akinek kezében vévedhetetlenül működött a toledói acélból készült gyilkoló tör.

A sevillai táncos estéken ismerték meg egymást. Rolandó akarakterős ember volt. Férfi, aki nem ígér meggondolatlanul, becsületes, aki megtartja szavát még a sir szélén is. Minden nőnek féltett ideálja az aréna fővényén s eszményi alakja ábrándozásának világában. Valenciában kellett fellépnie egy ünnepi viadalon.

A corrida kezdődik. Tízezer ember nézi feszült figyelemmel. A matador a működő csapat élén büszke tartással bevonul a köröndbe. A bíró páholya elé lép. Esküre emeli kezét, hogy vagy ő, vagy nemes ellenfele, a bika, ott hal meg.

A toril ajtáját felnyitják. Kirohan belőle egy villásszarvú, bösz szörnyeteg. Kémkedve veti fejét erre arra, hogy kit támadjon, mert neki most, utoljára minden szabad.

Ingerülten nekiszalad a veres capóval hadonászó chuloknak. Hiába. Aztán ledöfi a picador bekötött szemű lovát. Már fáradni kezd. De a banderillero szigonyokat szúr a bőrébe. Az izgató fájdalom újabb támadásra serkenti. Végre kimerülten megáll. Fúj és kapál. Ekkor szembeszáll vele a matador. Egy darabig játszik ellenfelével, kikerüli rohanásait, átveti rajta néhányszor a mutétára akasztott vörös posztót, aztán nekiszegzi kardját a bika vállának.

Ebben a pillanatban a nézők sorából egy bokréta repül a matador lábához.

Rolandót készületlenül éri a gyöngéd figyelem. A virágra veti tekintetét, mintha megköszönné.

A bika hirtelen támad, de az acél téved és a hős küzdő elterül a porondon.

És egy sikoltás szeli át a levegőt... Rolandót Eléna szerelmi bokkrétája ölte meg.

A valenciai csonkatornyú érseki templom egyik sötét zugában naponkint egy női alak álldogál. Kópottas fekete ruha van roskadozó sovány testén s arcát fátyol fedi. Kezében kis pléhtányért tartogat, melyre csörömpölve hull az alamizsna.

A gyászruhás koldusnő: Eléna.

Hervadás

Antók Imre, Eger.

Hulló lombok, méla táj,
lassu hervadás.
Nekem látni fáj.

Száraz avar, a szélben kavargó,
Könnyes arccal,
Én is búsulok.

Mért van ősz, mért van hervadás?
Mért nincs mindig,
Tavasz, virágzás?

Mért nincs mindig, zöld levél a fákon?
Mért múlik el,
A sok, édes álom,

Ketten vagyunk ébren.

Tengeliés Jolán, Sopron.

A hálóteremben már eloltották a villányt.

Nemsokára már hallatszik társaim egyenletes lélekezése, jelezve, hogy már az igazak álmát alusszák. Nekem csak nem jön álom a szememre. Egyideig jobbra, balra hánykolódom, azután felülök. Kinézek az ablakon. Szürke háztömbök merednek az égnek. Nézem az alvó várost. Szemben a Domonkosok kéttornyú temploma. Közelebb megyek az ablakhoz. A templom egyik ablakából halvány, vöröses fény dereng felém. Megdobban a szívem. Ott a templomban is ébren van Valaki. Valaki, aki vigyáz az alvó városra, figyeli az álmodók arcát. Nézem a templom ablakát és magamon érzem az Ő tekintetét. Nézzük egymást sokáig, Isten és én... Kimondhatatlan érzéssel telik meg a lelkem. Két forró könnycsepp hull alá szememből és térdre kényszerít a szürke épület Lakójának fönsege...

A sötétben botorkálok vissza ágyamhoz. Közben azt gondolom, hogy én is ilyen örökmécses leszek, amely halvány fényével Krisztust hirdeti, Reá emlékeztet a nélkül, hogy magát észrevétné. Majd akkor, ha egy kis falucskában a gyermekek között leszek.

NYÁRI ÉLMÉNY

Nagy Etelka

A magyar tenger teljes díszében pompázott. A nap nyugovóban volt, vörös kárpitját már bevonta a síófoki partok felett. A sirályok ezüstös szárnyai meg-meg csillantak a Balaton tükreben. Egyik egy zöld ágat tartogatott kis csőrében s időnként meg-meg bukott az égszínkének habokban.

Megjelentek a távolban a vitorlások is, méltósággteljesen közeledtek a partok felé. Egy motoros 120-as tempóban rohant a mólóhoz, a hullámok nagy erővel ütődtek a parthoz. A csónak- és az úszómester megfeszített erővel rendezték a nyugovóra tért vízi járműveket.

Bent a vízben már alig lehetett itt-ott egy elkésett fürdőzőt látni. Kint a parton a sok úszástól elfáradva pihentek nyugszékeken, vagy a homokban. Voltak, akik már vacsorájukat fogyasztották a piros ernyős asztalok mellett. A zene hangjai összevegyültek a nyaralók zsbongásával.

A „Strand“ főbejáratánál egyszer csak megjelent egy füstös képű zenész négy magyarruhába bújtatott kis purdéval. Két kisleány

két kisleány. A fiúk ikrek voltak és ütött-kopott hegedűt szorongattak a hónuk alatt. Felmentek a zenepavilonba és szebbnél-szebb magyar nóták csendültek meg a húrokon. Egyszerre síri csend lett a „strand“-on. Mindenki feljűk fordította a fejét. A hegedű sirt, majd ez a négy gyermek elkezdte énekelni „Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország“. Szívéket, lelküket beleadták ebbe a nótába.

A szomszéd asztalnál németül beszélő társaság ült. Feszülten figyelték a kis zenészeket. Mikor az utolsó nótánál felhangzott a négy gyermek csengő dallamos hangja, egyik idősebb hölgy szeméből két nagy könnycsepp gördült végig az arcán. Barátságosan a mi asztalunkhoz intett, egyik barátnőm oda ment s kérte, hogy fordítsa le ennek a dalnak a szövegét. Megtette, s a végén a bécsi hölgy tört magyarsággal énekelte: „Szép vagy gyönyörű vagy Magyarország.“

Megilletődve néztük az egész jelenetet s bizony a mi szemünk is könnybe lábadt. Örült a lelkünk, hogy édes hazánk természetadta szépségeit nemcsak mi magyarok, hanem a külföldiek is megcsodálják.

Balatonparti csendes megfigyelésem közben eszembe jutottak a költő szavai, hogy „Ha a föld Isten kalapja hazánk a bokréta rajta.

Adj a Isten, hogy földünket melyre utóbbi időben több idegen államfő tette rá a lábát, rövid idő alatt újra a Kárpátok koszorúzzák !!!

Megfigyelés Pipikéről

Magyar Mária,

S O P R O N

Négykézlábon mászik Pipike. Neki nagyon megfelel. Nem kell sietnie hivatalba, a konyhában is megfő az ebéd nélküle, sőt még attól sem kell félnie, hogy elkésik az iskolából. Bebukik az asztal alá, a dívány alá, még az ágy alá is. Ez használna a harisnyának, cipőörnek és a Pipike tenyerének. Ha elfáradt a mászkálásban, leül egy sarokba és bölcsen megállapítja, hogy „A tezem pítosz.“ Aztán teljes lelki nyugalommal szemléletti a harisnyáját, melyet reggel kapott: épen, fehérén. Kék szemében öröm ragyog. Mért ne ragyogna, hiszen sikerült elszakítania a térdén a már fehérnek nem mondható harisnyát. Még egész kicsi a lyuk. Ez bántja Pipikét. Egy jó eszméje támad. Dundi ujjacsckáját beledugja a lyukba, amitől az kétakkora lesz. Pipike kacag örömben. Anyuka beszél, kíváncsi, minek örül az ő édes kis fia Mikor meglátja Pipike anyukát, kihuzza ujját a lyukból, s bánatos hangon bejelenti: „Tijutatt“. Anyuka megharagszik haszontalan fiára, jól meg-

szítja, s ráüt Pipike kezecskéjére. Neki persze több sem kell, éktelen bögésbe kezd, Maszatos tenyerével arcát törülgeti. Anyuka megijed attól a szörnytől, aki előtte áll. Fölkapja Pipikét és a fürdőkádba nyomja. Szörnyűség. Szegény Pipike!

Megmentő leányszív

Bihari Eleonóra, Sopron

Szürke, ködös novemberi nap volt. A kastély parkjának zuzmarás fái között dudorászva bujkált a csipős havathozó őszi szél. Kegyetlenül tépte le az utolsó sárga faleveleket, majd miután jól meghajszolta, szívtelenül lecsapta egy kötörpe lábához.

E nemesi kúria több évtizeden keresztül nézett teljes flegmával végig sok ilyen itéletidőt. Bár most sem bánt vele a szél valami kiméletesen, mégis mintha semmi sem történt volna, nagy nyugalommal eregette kéménypipáján keresztül a fekete füstöt. A kastély felett egy csapat varjú is károgva bizonyította, hogy itt a tél.

Az egyik tágas szobában lobogva égett a kandalló tüze. Szürkelet uralkodott, s csak néhol volt egy kissé világosabb, ahová a tűz fényét rávetette. Ketten ültek a kereveten, a kastély tulajdonosának felesége, meg a leánya Berta. Egyszerre megszólalt a kislány: „Anyukám te ma olyan szomorú vagy“. Átkarolta anyját s fürtös fejét vállára hajította. Az anya mélyet sóhajtott, aztán halk csendes hangon mondta: „Édes kislányom te mindent észre veszel. Hiába, nemes szivecskéd van. Istenem mit is csinálnék, ha te nem volnál...“ „Anyukám — kiáltott a kislány izgatottan, — ne, ne mondj ilyent, mert megszakad a szívem. Hisz fiad is van neked, hisz nem vagyok egyedül.“ Mély sóhaj volt a válasz. Odakinn zúgott a szél, s időnkint egy koppanás hallatszott, amint egy fa ága neki ütődött az ablaküveghez. Ebben a percben nehéz léptek hallatszottak, s heves mozdulattal feltáru az ajtó. Berthold volt, a földesúr. Az asszony megrezzent, ennyire felindulva még nem látta urát. A kislány is felugrott a nagy rémületben, meg is feledkezett arról, hogy apja bundáját lesegítse. Végül is az asszony erőt vett magán, odalépett férjéhez. „Béla... Béla... csak nincs valami baj. Mi történt veled? Mondd, siess! — Vagy már megint „vele“ ?

A férfi izgatottan rántott ki zsebéből egy borítékot, aztán a falhoz lépett, s felcsavarta a villanyt. Felesége, s leánya feszülten figyelték, Berthold pedig izgalomtól felhevülve mondta. „A drága fiaddal van baj!“ Az asszony elsápadt, a férfi pedig folytatta: „Igen, ki akarják csapni s arra hivatkoznak, hogy háromszori meg-

rovás után sem akar a fiú megjavulni.“ „Mit csinált?“ — kérdezte Berta, s két forró könnycsepp gördült végig halovány arcán. Mit csinált, mondd drága papa?“

Berthold lecsapta a borítékot az asztalra. „Mit csinált? Hát mindent megcsinált, ami csak egy gazembertől kitelik. Oh miért is van nekem fiam, miért is vagyok én olyan szerencsétlen.“ — De az anyai szív másként érez. A halálsápadt nő ijedten kapott férje keze után s reszketve suttogta: „Béla, Béla, óh ne mondj ilyent mert“ — többet nem tudott mondani. Nagy fájdalomában tenyerébe temette arcát, s hangosan felzokkogott.

A falon óriás értékű hatalmas óra hangos zajjal jelezte a nyolcat. Berta atyja intésére megnyomta a csengőt s néhány pillanat múlva belépett a szobalány. „Mária, — mondotta a férfi — ma Berta vacsoráját vigye a szobájába. Elmehet.“ Mária ismerte urát, tudta, hogy mindig olyan kurta alattvalóival szemben, de ilyenek még soha sem látta. Mikor kiért a konyhába, mindjárt el is ujságotla az öreg Borcsának: „Na halla nénémasszon ma ugyan puszkaporos kedve van a naccsásúrnak.“

Berthold ezalatt odalépett kislányához s halkan így szólt: „Menj Bertuskám, feküdj le kis angyalom.“ Berta távozott. Lassan elgondolkodva haladt fel a lépcsőkön. Olyan elhagyatottnak érezte magát. Minden lépésnél anyja szomorú arcát látta, s apja felindultságát. Odaért szobájához. Mikor belépett, a szokottnál is jobban ötlött szemébe bátyja arcképe. Az a szép magas fiú, okos barna szemekkel, s gondosan félresímított hajjal. Azt hitte meg hasad a szíve, ha nem ölelheti mindjárt magához. Remegő térdekkel rohant a képhez, s reszkető hangon suttogta: „Kunókám, édes Kunóm!“

Vacsoráját érintetlenül hagyta, elvégezte esti imáját, de még egy Miatyánkot is hozzáfűzött. Vajon kiért? Kunóért. Igen, az ő hőnszeretett bátyjáért. Tudta, hogy most már csak az ima segít. Jól ismerte atyját, ha az egyszer elveszti türelmét, akkor vége mindennek, akkor nincs pardon.

Csendben leolfotta a villanyt. Belebújt az ágyába, de sehogyszem tudott elaludni.

Ezalatt óvatosan vetette magát át valaki, a közeli város internátusának magas kőfalán. Berthold Kunó volt. Az a vásott, elitelt fiú, akin atyja szerint már semmi sem segíthet. Ahogy leugrott a falról, még egyszer megtapogatta zsebét, vajon megvan-e a revolvere, meg a pénztárcája. Aztán vad iramban nekivágott a zord, ködös éjtszakának, a sötét utcáknak, s nemsokára kinn termett a pályaudvaron. Becsülete nem engedte, hogy kidobják, önként, saját akaratából akart hazamenni. Negyedóra múlva szülőföldjén szállott le. Kolerikus elszántsággal ment neki a csillagtalan éjjnek, az ijesztő sötétségnek, s a hatalmas szántóföldeknek. Bár soha-sem volt természete a sírás, vagy félés, mégis most azt érezte, hogy erősen ver a szíve, mintha könnyes volna a szeme.

Hazaért. Átmászott a kert kerítésén. A park fái zúgtak az

éjjeli szélben, s a félelmetes sötétségben megelevenedett előtte atyja szigorú tekintete. Előrántotta revolverét. „Nincs más hátra, — suttogta — nincs... De Berta!... Szegény kicsi hugom...“ Megdobbant a szíve, revolverét göresösen szorongatta s felmászott a veranda tetejére, hogy még egy utolsó pillantást vethessen hőnszeretett hűgára.

Bepillantott az ablakon, s talán nem is sejtette senki, hogy ezen a borongós őszutói estén olvad meg annak a dacos, faraghatatlannak ítélt fiú szívében a kemény jégkéreg.

Vajon mit látott? Hűga a szűz Anya szobra előtt térdelt, bátyja arcképét szívére szorítva, s imádkozott...

Hirtelen mintha valami halk hang azt súgta volna: „Dobd, dobd el magadtól azt, menj, menj vissza, siess!“

Mégegyszer visszapillantott, még egy halk sóhaj szólott el ajkáról, aztán a szokásos meggondolatlansággal leugrott a verandáról. Ebben a percben éles sikoly hallatszott. Kunó ott feküdt a vadszöllő lehullott levelein eltört lábbal, eszméletlenül.

Nem telt bele sok idő, s az egyik ablakban halvány gyertyafény csillant meg. Az apja volt. Egész éjjelt álmatlanul töltötte. Eszébe jutottak fiatal évei, s az, hogy ő is csak olyan rakoncátlan, engedetlen fiú volt valaha, s csak édesanyja imája, s könnyei mentették meg, hogy komoly ember lett belőle.

Bár mindig véghezvitte elhatározását, mindig keményen ki-tartott akarata mellett, mégis most, mikor az előbbi sikoltásban fia hangját ismerte fel, a hatalmas férfi egész testében megremegett.

Feltárta az ablakot s remegő hangon szólította fiát: „Kunó... Kunó...“ De hiába, feleletet nem kapott. Mint az örül rohant le a lépcsőn, karjaiba ragadta ájult fiát s vad iramba vitte be szobájába. — Most érezte igazán, hogy van neki fia...

Mire megvirradt, már gipszben volt Kunó lába. Anyja olyan volt, mint a fehér viaszszobor. Berta mindenben a kedvét kereste, csak, hogy ne érezze fájdalmát. Berthold egész nap fia ágya mellett ült, leste minden mozdulatát, cirógatta, becézgette, s mikor senki sem látta, bizony kitörült egy-egy könnycseppet a szeméből.

*

Karácsony este volt. Az ebédlöben csillogva állt egy hatalmas karácsonyfa. Kétszeres örömnapot ünnepelt a Berthold család. Kunó ma kelt fel először az ágyból. Halovány arcán hetek óta ma jelent meg a legelső mosoly. Berta addig könyörgött szüleinek, míg meg nem engedték, hogy Kunó itthonról járhasson be a gimnáziumba, majd ha egészségi állapota teljesen helyre áll.

Kunó úgy érezte, hogy örömeiben megszakad a szíve. Boldog volt nagyon, nagyon. — Miután a kandallóban halk mesét duruzsolt a vigan sercegő fahasáb, s a sok kis viaszgyertya szeliden lobogtatta tarka lángját az örökzöld fa angyalhajas ágai alatt könnyes szemmel szoritotta a szívére Kunó kis hűgát s miután csókjaival halmozta el, reszkető hangon suttogta: „Bertuskám te mentetél meg az élet számára azon a ködös éjtszakán, te édes kis angyalom.“

SZŰZ MÁRIA MOSOLYA

Soós Anna, Sopron.

Az alpesi felhők mélyen lebegtek a hegyek felett. Átszűrődött rajtuk a homályos napsugár és megcsillogtatta a hóval fedett magaslatoikat. A köd lomhán ereszkedett az alpesi virágokra és fehér leplelével bevonta azokat.

A hegy lábánál kápolnácska áll. A teteje már itt — ott beszakadt és az oldala kopott. Látni külsején, hogy sokszor végig sepert rajta már az alpesi vihar. Tornyán a kereszt is már megörbült mintha meghajolna a fákat tördelő szél előtt.

A kápolna belseje eléggé sötét, a homályba szinte kísértetiesen világít bele a fehér Szűz Mária szobor.

A kápolnához vezető ösvényen törékeny leányalak sietett fel a lejtőn. Háta mögött mind messzebb tűntek el a völgyben fekvő kis falucska házai.

12—13 éves volt a kislány. Kopott volt a ruhája, kisírtak a szemei, és szenvedő az arca. Kezében egy csokor frissen szedett havasi gyopár és siet a kápolna felé. Félve teszi kezét a kilincsré. Lenyomja. A nehéz vasajtó engedelmeskedett. Csikorogva fordult egyet sarkán és az út nyitva volt.

A kislány belép. Orrát egy pillanatra megüti a dohos levegő, de azért előre siet egyenesen a fehér szobor elé. Letérdel. Odateszi csokrát a Szűzanya lábaihoz és imádkozni kezd. Szeméből hull a könny, mintha minden, „Üdvözlégy Mária“ egy újabb könnyet jelentene. Kisvártatva felzokog: Szűzanyám, gyógyítsd meg az édesanyámat! A fájdalomtól szinte vonaglik a kislány teste. „Hiszen Te segíthetsz — mondja tovább még senkit sem hagytál el. Ugye meghallgatsz? Ugye megsegítesz?“

Mintha feleletet várna, könnyes szemeit a szoborra emeli. S úgy veszi észre, mintha a Szűzanya mosolyogna rá, mintha meghallgatná!

Kis ideig még imádkozott, majd telve bizalommal kifelé indult. Már sokkal nyugodtabb volt. Újra vidám volt, megvigasztalta a Szűzanya mosolya. Tele volt a lelke bizalommal, bizott, hogy kérése meghallgatásra talál, hiszen Szűz Mária mindenkit megsegít!

Hazafelé újra teleszedte köténykáját a havasok virágával, ezt földi édesanyjának vitte, akinek meg kell gyógyulnia, mert a Szűzanya megsegíti.



JÉZUSKA MAJD AD NEKEM ...

● Somsits Róza, Sopron ●

Brühühü... Mater... Klára kérem..., már megint kicszótt egy tű... a kötéseimből. Szépen kérem, igazítsa meg... Brühühü... A szelidareu mater kezébe vette a síró Mariska munkáját, egy keservesen készülő zoknit, és türelmesen szedegette fel a leejtett szemeket. Mariska könnyes szemmel nézte a jó mater Klára munkáját. Mindjobban megvigasztalódott és végül, amikor már minden szem a helyén volt, mosolygó arccal, hálás szemekkel rebegett köszönetet.

— Kérd őrangyalod segítségét és meglátod, hogy majd könnyebben megy a munka — hangzott az intés.

— Őrangyalom segíts — fohászzkodott Mariska és teljes erejével a munkához látott.

Multak a hetek, hónapok. Végre is május közepe táján elkészült az egész pár félharisnya. Diadallal mutogatta Mariska édesanyjának.

— Jól van kislányom — mondta az édesanyja — szorgalmas voltál. Még ma kimosom s holnap, ha majd sétálni megyünk fel is húzhatod. Majd meglátod, milyen jó érzés lesz, hogy azt viselheted, aminek készítésén magad fáradoztál.

— Májiszta — szólalt meg Terézke, Mariska húga — add netem aszt a zotnit, tőthetsz madadnak amennyit csak atajsz, de én nem tudok méd.

— Nem — pattant fel Mariska — ehhez neked semmi közöd sincsen.

Egy pillanat alatt kinntermett kincsével az udvaron és a kertbe futott. Terézke keserves sírással édesanyja ölébe ült, átfonta nyakát és így panaszkodott:

— Anutám, úgy szejetnék kötni, Akkoj netem isz lenne olyan szép zotnim, mint a Majisztának.

— Ne sírj kis bogaram — vigasztalta az édesanya — jövőre, ha jó leszel, megtanítlak kötni.

Ezzel szent volt a béke. Terézke örömmel ugrott le édesanyja öléből és minden bánatát elfeledve az udvarnak egy sarkába ment főzőcskét játszani. Mindenféle gaznövényt, magvakat, gyökereket vagdalt apróra és ezekből készített babáinak ebédet. És mint afféle gyermek, aki látja, hogy nem vigyáz rá senki, mindent megkóstolt. Így többek között a csattanó maszlag magját is megízlelte. Ebből lett a katasztrófa.

Mariska ezalatt a konyhába osont, hamar kimosta a félharisnyát, egy eldugott helyen pedig feltette szárogatni. Aztán barát-
nőihez sietett és csak az estéli harangszóra tért haza.

Másnap kora reggel az édesanya arra ébred, hogy Terézke hívja őt. Odasiet ágyához és látja, hogy teste lázban ég. Terézke átkarolta édesanyja nyakát és suttogó hangon így szólt hozzá:

— Anutám, ude a Jézusza az édben latik és ude ő nadon szejtet endem, med teted, med a Majisztát is ude, az édben mindent medtapok, amit csak akajok, zotnit isz tapok ott?

— Igen, kisleányom — volt a megrémült anya válasza.

— Jézusztám, szejtetlek, Jézusza...

És e szavakkal visszaröppent ártatlan lelke az égbe.

A fájdalmában megtört édesanya sirva borult a kis holttemre. A sírásra felébredt Mariska is. Látta a történeteket s minden önzést, hiúságot ellefejtve, görcsös sírásban tört ki és bocsánatot kért a kis halottól. Majd pedig, hogy jóvátegye, amit kis húga ellen vétett, elővette a rejtekből a féltve őrzött munkát és Terézke öltöztetésénél ő húzta fel halott hugocskája lábára első, magakötötte zokniját.

A kötés

Németh Ilona
S O P R O N

„Jaj Anyuka! ez mégis csak rémes, — kiáltotta a kislány kétségbeesetten. — Ez mégis csak szörnyű! Képzeld, kötni tanultunk í“ „Tényleg? Na mutasd hamar, mit csináltál?“ „Én... én... nem, nem mutathatom“ — szólt hebegve és kirohant a szobából. Édesanyja mosolyogva nézett utána. Ő már sejtette, mi az oka a gyerek nyugtalanságának. Becsukta az ajtót, melyet szeleburdi kislánya nyitva hagyott és gondolkodva nyitotta ki az iskolatáskát. Kivette belőle a rendetlenül beledobott kézimunkát. Tegnap délután megvette a pamutot, kötőtűket, becsomagolta fehér papírba, hogy be ne piszkolódják. És most milyen! A reggel még szépen felgombolyított pamut összekuszálva feküdt a kezében. A fonál eleje piszkos, szakadozott volt. Látszott rajta, hogy próbáltak vele valamit csinálni. A mama szomorúan elmosolyodott. „Ime, a díszes kötés, — gondolta — egy darabka piszkos pamut.“ Már tudta, miért dühöngött a kisleánya. A kézimunkát visszatette a táskába és minden nyomot eltüntetett. Ebéd alatt is figyelte a gyereket. Annak örökké csicsergő ajkai most makacsul zárva voltak. Délután nehezen ment a tanulás, de végre eltette könyveit, elővette a pamutot és a kötőtűket és lopva mamájára pillantott, ki az ablaknál ült és harisnyát foltozott, majd rövid habozás után felállt és hozzámént. „Anyuka kérem, — szólt szepegve — a kötés...“ Többet nem tudott mondani, a sírástól elcsuklott a hangja. Anyukája mosolyogva tette félre a harisnyát és kézbevette a kötőtűket. „Jobban mondva a pamut,“ javította ki. „Igen, a tanító-

néni olyan szépen tudta csinálni és közben mindig mondta: egy fordított, egy síma, egy fordított, egy síma. De hiába mutogatta, én nem tudtam megtanulni. Brü... hü... h... hüüü!“

Édesanyja szeretettel magához vonta és mondotta: „Na, ne sírj. Ez még nem olyan nagy szerencsétlenség. Gyere. Először csak nézd, aztán majd te is fogod tudni. Akarni kell, akkor minden megy.“ „Igen. Akarom“ nyögte a gyerek. A mama pedig anygali türelemmel szép lassan mutogatta és közben magyarázgatott. „Látod? Így szépen rátekered kívülről, így.“ „Igen, igen, szepegte a gyerek. De később mindig jobban megnyugodott. Végül boldogan kiáltott fel: Már tudom, egész biztos!“ Átvette a kötést, de bizony akárhogy kinlódott, nem sikerült. Végül bizony még egy szem le is futott. Persze ekkor megint eltörött a mécses és a kislány kétségbeesett dühében toporzékolva kiáltotta: „Nem akarok kötni, nem akarok kötni! Nem a—ka—rok!“ Már az egész család ideges volt, csak szegény mama csittítgatta gyermekét és kezdte a mutogatást előlről. De hiába. A II. elemista kislány nem bírta megtanulni. Csak folyton sírt és végül álomba sírta magát. Anyukája vigyázva lefektetette. A kislány nyugtalanul aludt. Még álmában is a kötőtűkkel bajlódott és azok szurkálták össze-vissza. S miatt azt álmodta, hogy viaskodik a kötőtűkkel, addig egy áldott kézben, ott az ágya szélén lassan már készült is a nehéz kötés.

Ez az ügyetlen, mérges kislány én voltam. Feljutottam az I. képzőbe, de kötni még mindig nem tudok valami nagyszerűen. Ahányszor valamit kötni kezdek, mindig újból kell tanulnom a fordított meg a símát. És amikor kötök, mindig eszembe jut ez a kis história, mindannyiszor kimosolygom magamat és mindannyiszor szeretettel gondolok az én drága jó anyámra, aki olyan türelmesen vesződött velem.

Délibáb

Filler István

Azt hittem:
igaz lesz a tünde kép,
de az eltűnt végkép,
s csak a csupasz való maradt.

Csak játszott velem
szegény földi árnyal,
s végül tovaszárnyal
a messze semmibe.

S engem itthagytott,
Szemeimnek összetört sugára
rávetődik reményeim csonkjára,
s könnycseppet ejt rája.

Minden benn van e keserű cseppben:
a visszafojtott vágyak szétzúzott pora,
s halotti ima,
a csalóka délibáb után.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A Tanítójelöltek Lapja temetésére készültünk 1937. júniusában. Azt hittük, be kell fejeznünk, mert hívó és kérő leveleink zárt fülekre és zárt zsebekre talált. Nem akarjuk fejtegetni erkölcsi szempontokból, hogy mit jelent az adósnak maradni, azt mindenki intézze el önmaga lelkiismeretével.

Most azokhoz fordulunk először, akik meggátolták a temetést. Elsősorban a soproniak érdeme. Sopronban látnak és akarnak. Köszönjük.

Sorra kerülnek azok is, akik részvétlenek, közömbösek és meghúzódnak Testvér! Csak az telik tőled, ami szorosán vett kötelességed? Több nem? Nem tudsz, vagy nem akarsz? Sodródó ember vagy? Napszámos? Te nem vágysz magadban értéket keresni? Te csak tanulsz lélek nélkül? Nincsenek gondolataid, a léleknélküli sodródás visz? Nem tudsz megkapaszkodni? Testvér, azt nem hiszem! Te tudsz, de nem akarsz! Most akard dolgozni, törekedj több lenni, különb lenni, mint vagy. Testvér, a Tanítójelöltek Lapja hív, a te lapod! Dolgozz bele és szerezz előfizetőket, mert csak szellemiekből nem lehet lapot fenntartani.

Testvér, várunk!

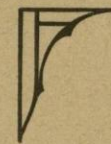
Civitas fidelissima. Kedves. **Isten nem ver bottal.** Még nehézkes, olvasson sokat! **Trianon! Mit tettél?** Szép gondolkodás, de nem nyilvánosság elé való. **Pistike gondjai.** Kedves, de nem elég érdekes. **Mi vár rám?** Egyelőre még nem a nyilvánosság elé való. Később. **Az égben egy angyalkára.** Nagyon egyszerű. **Csak a lelki nagyság örök.** Témája nehéz, nem elég világos a fejtegetése. **A május csak emlék.** Jó. **Nyáron.** Szép, de sablonos. **Gyermek maradni.** Jön. **Megjött az ősz.** Stílusa jó, de keressen érdekes témát. **Rátonyi boldog.** Stílusa fárasztó, témája megszókött. **Olvasson! Társadalmak harcai.** Történelmi tévedések tartíjják. Verse jó lenne, de egyes szakaszai gyengék. **Szeresd őrangyalodat.** Kedves. **Kis apostolok.** Bájos. **Vándor, vidd hírül.** Problémája régi. A magyar lányokat igazságtalanul ítéli meg. **Ebben nem értünk egyet.** Kár, hogy fejtegetése szétfolyó. **Dolgozza át! Isten arca stb.** Versei tehetséget mutatnak. Egyelőre ezek nem jöhetnek. Várjuk a továbbiakat.

Akik kimaradtak. A munkánk zsúfoltsága miatt a munkákból sokat nem tudtunk átnézni. Türelem!

M a g y a r

Tanítójelöltek

L a p j a



XII. évfolyam. 2. szám. 1937. október hó.

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves.
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	* * *
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	* * *
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

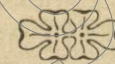
A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.—P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED.
BÉRKERT-UTCA 8. SZ.

MEMENTO . . .

November mindig az elmúlás gondolatát ébreszti bennünk. Talán azért, mert a természet is ebben a hónapban adja a legtöbb jelét a múlásnak. A szomorú gondolatok mellett is gyönyörködve szemléljük a múlandóság érzékszervekkel is felfogható jeleit. Ki ne gyönyörködné a hidegtől csipett levelek pazar színpompájában? Kinek a szeme nem símogatná gyönyörködve végig az aranyszőnyeggel végigterített utakat?

Lábunk alatt sejtelmesen zizegve simul a levélszőnyeg. Az őszi titokzatos hangulatában a Mester felelősségrevonó arca jelenik meg előttem. Összeszedem a jókat, amiket tettem, melléállítom hibáim, botlásaim. Mérleget készítek.

Reszketve lesem a mérleg nyelvét.

Merre billen?

Felmentés? Ítélet?

A természet termelő munkát végzett. Talán azért is hal meg ily szépen. Ilyen nyugodtan. Elmúlása nem rémületes, de gondolkodóba ejtő.

A mérleg nyelve billen. Kinél jobbra, kinél balra. Sokan várják lélekzetviasszafojtva, mások nem is veszik tudomásul.

A bátor belekap a mérleg serpenyőjébe. Erős kézzel billenti a „felmentés” felé. A sodródó tehetetlenül nézi a bal serpenyő zsúfoltságát. Közben halk neszsel le-lehull egy-egy levél az életfáról. Egy-egy emberi élet. A temető kapuja, a hitem vígasztal: Feltámadunk! Ezért figyelem a serpenyőm, ezért nyúlok bátor kézzel a hibáimhoz, mert én nem ötven-hatvan évig akarok örömben, boldogságban élni, hanem örökké!

(x)

IRODALOM

Ő AZ OKA

SMOLCZ LAJOS, SZEGED

A kandallóban vígan ropogott a tűz. Odakint zord, hideg téli idő. A szél csak úgy süvít és szinte erőszakosan akar behatolni a lezárt ablak redőnyökön. Céltalanul.

A szoba egyhangú csendjét csak az ablakredőnyök megisméllődő zörgése töri meg, ahogy a szél kopogtat rajtuk. Az első pillantásra a szoba üresnek látszik, de most mintha mozgolódás hallatszana. Most egyik öblös karosszék megmozdul és egy alak emelkedik fel róla. Ugyanekkor az öléből valami hangos koppanással esik le a földre.

A felemelkedő alak karcsú magas férfi volt. Szőke, kékszemű. Arca hamvas és lágyvonalú.

Nyújtzkodott, aztán lehajtotta fejét.

Pillantása a leesett fényes tárgyra siklott és dühösen belerugott.

Te vagy az oka mindennek, mormolta és dühös kétségbeeséssel nézett az asztal alá rugott fényes gyönyörű hegedűre.

Aztán gondolata a múlt estére szállt.

Hogy is volt? Mint volt? — kérdi önmagától. Nem is igaz az, hogy ő „a nagy művész” Hogy is volt csak? — szedi össze a gondolatait.

Tegnap volt a nagy estély. Őneki hegedülni kellett volna. Mindenki várta, hogy ő a társaság elkényeztetett kedvence mit fog most produkálni.

És ő elbizakodva öntelten kiállt a színpadra.

Szűnni nem akaró taps.

És aztán...

Aztán ő észrevette. De akkor már késő volt.

Nem az ő hegedűje volt nála.

Nem a régi kopott jóbarát, hanem egy felcicomázott gyönyörű hegedű.

Próbált.

Megbukott,

Az előbb még tapsra emelt kezek most gúnyos mosolygást rejtettek el. A szeretettől csillogó szemek, most mély megvetést sugároztak feléje. De mindez nem bántotta. Hanem mikor Ő is, akiért az életét, a szívét az egész lelkét adta volna, egyetlen búcsúpillantás nélkül kiment a szobából.

Nem is tudja, hogy hogy került ő akkor haza.

És most itt vagyok határtalan szégyenemmel és kétségbeeséssel. Most csüggedten lehajtott fejét dacosan hátra-szegi. Nem! Nem bírom ezt a szégyent. Elmegyek, határozta el magát.

Azóta két év telt el. Nagy tél volt itt nálunk. Évike rábeszélte mamáját, hogy menjenek ők is Itália kék ege alá egy kis szórakozást keresni.

Az édesanya örömmel egyezett bele. Hiszen úgy örült a leányának, hogy két év után ismét vágyik az élet, a szórakozás után. Azóta az emlékezetes este óta még szavát sem nagyon hallotta.

Évike, ő még mindig remélt.

Hallotta, hogy Itáliába ment, de hogy melyik részébe, azt nem tudta.

Majd csak megtalálom valahol, gondolja magában.

A gondola lágyan siklott Velence ezüsttükros lagunáin. Évike elmerengve hallgatta a gondolás bánatos dalát.

Oh! Ha ő is itt volna, — gondolta.

Aztán felfigyelt.

Igen! Mostmár egész jól hallja.

Hangokat, lágy trillázó hangokat, aztán vad, heves futamokat hozott felé a szél.

Valaki hegedült.

Oh! De hogy hegedült. Mintha az egész szíve, a lelke az egész élete benn volna.

Igen! Így csak egy valaki tud hegedülni.

Csak egy... az én Pistám.

Most egy gyönyörű palotához ért a gondola és kikötött.

A gondolás megszólalt. Itt lakik a nagy muzsikos.

Évike fellekintett és ott...

Ott az ablakban igen, ő az.

Hegedült.

Kiugrott a gondolából. Az édesanyja nem bírta követni.

Évike pedig futott, rohant fel a lépcsőn benyit a szobába és...

Az édesanya időközben felnézett az ablakra. Meglátta az egymás szemébe elmerülő fiatalokat. Egy könnycseppet törült ki a szeméből.

Magadon segítesz, ha pártolod lapunkat.

HAZAMENT...

PAP ERZSÉBET, SOPRON

Téli este. Az óra kilencet üt. Kedves, fehér hálóterünkbe ritka fényvel világít be a bágyadt holdsugár. Nem látni az ablakon át semmit, csak a havas háztetőket, meg a csillagtalán téli égboltot.

Ebbe a színtelen télbe jól esik szép tavaszt varázsolni képzeletben. Eszembe jut egy tavaszi nap, s tavaszi napon egy kedves, de szomorú emlék.

Minden örül az életnek. Orgonavirágok szinte bódító illata tölti meg a levegőt. Napsugár, derült kék égbolt. Virágos fák. Az ovoda udvarán örömtől csillogó szemű gyermekek. Ovodások. Játsszanak „űzik a pillangóit a boldog jelennek.“ Van valami bájos kedvesség egész lényükben. A jó Isten kicsi virágai ők. Bimbócskák. Ahogy rájuk néz az ember, lehetetlen, hogy sok érdekes gondolat ne jutna eszébe. Az egyik szőszke, dundi, kékszemű gyermek mindig játszani akar. A másik a mesét szereti. A szeme szokatlan csillogású... Istenem, vajjon mi lesz velük, ha felnőnek? Megmarad-e a lelkük ilyen kedvesnek, ártatlannak? Vajon öt-tíz év múlva hányan nem lesznek itt a földön, az élők között, hányan lesznek boldogok, boldogtalanok? Ki tudja?! Ki tudja?!

Azután megpillantok külön egymagában állva egy vékony sápadt 5 év körüli leánykát. Különös. Ennek a gyermeknek a szemeiben nem az a fény csillog, mint a többi „bimbócskáiban.“ Valami bágyadt, nehéz sugár. Nem látom sohasem nevetni, sem sírni, valami konok szárazság ri le róla... Sajnálom ezt a gyermeket, úgy sajnálom... Beteg szegény... Ella a neve. A gyermekek látszólag nem igen szeretik... mert nem is szokott beszélgetni... Csak néz nagy szemével, amelyekben valami félenkség, bizonytalanság, valami csodálatos szomorúság bújdokol. — Megszólítom: Ellácska, gyere te is játszani! — Odajön, de olyan félenken, mintha nem merné elhinni, amit mondtam. De most sem kapkod a játékon. Csak figyel, s mind bátrabban közeledik hozzám. Megsímogatom barna haját... „Ó, de szomorú is, ha valaki árva“... Nincsen édesanyja. Apja nagyon szereti, de az anyai szeretetet nem pótolhatja. Meg lehet érteni... és beteg... olyan sápadt az arca, látszik, hogy szenved... Véletlenül éppen a derült szép égre nézek... Ott lesz jó neked kis Ellácska, fön... Mintha észrevenné, hová néztem titkon... Felnéz, s váratlanul kérnezi. „Mi az a kék?“ — „Tudod Ellácska az ott az ég.“ — „Arra van a jó Istenke, ugy-e“ — kérdezi. — „Igen.“ „Ugye

nagyon messze van ide? Pedig úgy szeretnék odamenni a jó Istenkéhez! — „Szeret téged a jó Istenke Ellácska — és látod én is szeretlek. Látszik, hogy örül, s mennyire szomjazza lelke a szeretetet. Már bizalmasan néz rám... De olyan szomorú, ha látom... ez a „bimbócska“ a jó Isten kicsi virága... talán el fog hervadni... — Soká megyünk még haza? — kérdezi. Haza... ismétlem gondolatomban — Nemsokára hazamész — s hozzáfűzöm magamban — föl, ahol az a tiszta kékség van... — Négy óra után elmennek a gyermekek — és Ellácska is hazamegy... Másnap nem jött ovodába. A kicsiktől megtudtam, hogy vér jött a szájából és nagyon köhög... Megértettem mindent... Attól kezdve nem láttam Ellát. Most itt vagyok messze attól a falutól... Tanítónő leszek. Itt vagyok a fehér hálóteremben... A toronyóra vastag, kongó hangon üt... egy... kettő... három... tizedt üt. Most még inkább sajnálom ezt a kis gyermeket. Vajjon mi lett vele?

Az ég kezd világosodni. A hold már erősebb fényvel világít... Ella, drága kis Ellácskám, mondd, valóban hazamentél... Feleletül lelki szemem előtt kedves szárnyas kis angyalka jelenik meg. Éppen olyan mint Ellácska, csak nem az a szomorú kifejezés az arcán, a szemeiben, hanem öröm, s hála... Kezdenek homályosodni gondolataim... Csak ennyit ismétlgetek... Szeret a jó Isten... Hazahívott... haza...

EZ IS ÉLET?

László Sándor, Szeged

Égő fájdalom nyilal a szívünkbe,
Belénk markol a bú és aggodalom,
Hosszú hegyes tör hasít a lelkünkbe,
Megöl, elorvaszt a galád bántalom.

Miért érdemeltük mi e kínos éltet?
Nem túrlünk, szenvedtünk ezer éven át?
Miért vágott belénk éles hegyes késed?
Vagy nem elégetted nemzetünk jaját?

Lábbal tiportak, amikor elestünk,
Dögkeselyűként csaptak le mireánk,
Szétmarcangolták a fetregő testünk,
Mikor porba hullott erőtlen hazánk.

Kinai-falat vontak körülöttünk,
Félnek a gyáva, elvadult véredek,

Szomjazva lesik nehéz lélekzetünk,
Hogy megfojtsanak a gaz lator kezek.

Hitvány erőszak mit ellenünk tettek,
Béklyóba verték lábunk és karunk,
Vérünket szívják e rút élősdiék,
Megbénították dacos akaratunk.

Hát már ez is élet? Ez kellett nekünk?
Hogy férgek hízzanak mindig mirajtunk.
Ez lett a jutalmunk, így tesznek velünk,
A jóért csak rosszat, gyötrelmet kapunk?

Ez kellett nekünk ez a gyötrő kín,
Hogy végre ezután észbe kaphassunk,
Hogy gondolkozzunk a sors csapásain,
Belássuk végre, hogy magyarok vagyunk.

Magyar véreim, akik még megvagytok,
Még most sem érzitek a szörnyű sors csapását.
Ha civakodtok nem pirul arcotok?
Mikor vívjuk vissza a régi hazát?

A régi hazát mikor vivjuk vissza?
Ez oly nagy kérdés, mely mindig fáj nekünk.
De tanúnk legyen rá az ég hatalmas Úra,
Hogy azt visszavesszük, vagy mind elveszünk.

Égő fájdalom nyilal a szívünkbe,
Belénk markol a bú és aggodalom
Éles hegyes tőre szúr, hasát keblünkbe,
Ezt neked köszönjük, gyilkos „Trianon”!

Búcsúzás a huszadik nyártól

Kerecsendi Kiss Márton, Győr

A felhős-rojtos égi abroszon
kilöccsant a nap vörös bora.
Isten sóhaján hajlongó fákon
csillog a bronzból szőtt korona.

Kábultan állok a vérhányó ősz
rozsdával beszegett küszöbén;
hallgatom a levelek rívását
szunnyadó fák kavicsos tövén.

S míg poros szívemen ruha a nyár:
meleg, fakó, rongyos kis dalon,
vágyaím gyűrött, piros kendőjét
némán, fáradtan lobogtatom . . .

Az őszi virágok búcsúestéje

Bellák Mária, Sopron

Fáradt biborba öltözött az est. Lebuktatta világító mécsesét és halkán, mély zokogással súgta ezt a szép mesét. Messze, messze egy szép országban, ahol későn hervad el a rózsza és mindig vigan süt a nap, élt gyönyörű palotájában az őszi virágok királynője, a rózsza. Midőn az est fátyolát szétrebbenté, a királynő gondterhelt arccal nyugovóra tért. Hisz nem csoda, hogy úgy fejezem ki magam, hogy gondterhelt a királynő, mert már sarkában állt az új király, — Tél-apó. Már többiben futárt menesztett hozzá azzal az üzenettel: „Takarodjál ki birodalmamból, mert itt az ideje, hogy megkezdjem uralkodásomat. Ezen szavakon bánkódva, az édes álom bezárta gyönyörű kék szemét. Másnap mikor a bíboros reggeli nap kicsalta ágyából s kis szolgálója félrehúzta ablakán a függönyt, két hószínű galamb röpillt be az ablakon és hozták a reggelit. A reggelit, mely illatos kávéból, akácmézből és foszlós fehér kalácsból állott, együtt költötte el a királynő a galambokkal.

— Reggeli után Dálíka, mert úgy hívták a kis szolgát, előhozta a királynő kérésére a világgönyvet és egy aranyszál ceruzát. Majd mondá a szolgálónak: „Távozzál, hagyj magamra s majd ha intek akkor gyere be három futárommal Mukkal, Mürel, Dürrel.

— Nemsokára aztán megszólalt a királynő: Dálíka! A kis szolgáló megértett ebből mindent. Odakacsintott a három futárnak, kik már előre sejtették teendőjüket, mert megosztottak a királynő szomorúságával és igazán szívből szerették őt. Megjelentek tehát mind a négyen. Jólsejtve a futárok valóban parancsot kaptak ezen szavakkal —: „Mukk édesem, uralkodásom ideje letelt, menj szét az erdőbe és hirdesd ki még élő virágaimnak, hogy ma este midőn a nap éjjeli szállítására tér, jelenjenek meg nálam a Virág-utcai palotámban!” Mür és Dür, drágáim, ti pedig suhanva menjetek be kertekbe és súgjátok élő virágaim fülébe, hogy ma gyűlés, egyúttal búcsúzkodás lesz egy hosszú időre egymástól.

Este a megadott időben megjelentek a Virág-utcai palotában a szebbnél szebb ruhába öltözött dáliaik, őszi rózsák és a többi jelentékeny őszi virág. Szépen tisztségük szerint elfoglalták a helyüket. Egy szép sárga öltözetű dália, aki az elnöki címet viselte, megszólalt: „Kedves virágtestvéreim! Itt a

búcsúzás órája, Egy hosszú évre válunk el egymástól. De se-baj! Ha Tél király ilyen szívtelen és korán kiüldöz is bennün-
ket birodalmunkból, jövőre találkozunk." A most kissé zajos
teremben a halottias csend vette át az uralmat. Mind térdre
ereszkedve üdvözlik a királynőt. Majd beszámolnak a virágok
egy évi munkájukról. A panaszkodásban első akart lenni mind-
egyik. Várjatok csak, szólalt meg szelíden a királynő. Mind-
egyiteket meghallgatom és úgy beszéljétek el nekem mindent,
mintha édesanyátok lennék. Elsőnek a legpöttömnyibb őszir-
ózsa kezdte beszámolóját.

„Uralkodom és királynőm! Elszorult szívvel jelentem,
amint látod, hogy szirmaim hiányoznak. Kérem, büntesd meg
azt a kislányt, te úgyis tudod, hogy ki, leszedte szirmaimat,
csupa kedvtelésből.” — „Jól van leányom, mondá a királynő,
elintézem ügyedet. De a mindentudó Isten azt hiszem már
megbüntette őt és tudd meg, hogy már az is elég megbűnhő-
dés számára, hogy azt mondják az olyanról, hogy nincs szíve,
nincs érzéke”. S tovább, így hasonló panaszokkal előállt a
többi rózsaszínű, égszínkék, kárminsínű ruhájú őszi virág.

S mikor már a legjelentéktelenebb virágocska is kiön-
tötte szíve összes keserűségeit, megszólalt a királynő.

Hát édes gyermekeim, végeztünk. Nézzétek jól meg
egymást, mert az álom egy egész évre lezárja szemetek. Az
elnöknő bársonyos orcáján két forró könnycsepp pergett le
ezen szavakra. Így a kicsitől a nagyig, mindegyik arcan le-
jöttek a búcsú könnyei. Megcsókolták egymást a virágtestvé-
rek és megköszönték királynőjüknek a sok-sok fáradságot.
Majd kiléptek az utcára, szétrebbentették fátylukat és haza-
szálltak.

S másnap már Télapó kormánya, dirigált Rózsakirálynő
palotájában és osztogatta parancsait szolgálainak.

„S még aznap elborítá az őszi virágokat új havával
az ég!”

Isten közelében

Farkas Ilona, Sopron

Szomorúfűz ott a sírdombon,
Beszélj, szólj, rázd fel a lelkem!
Mi hogy lesz ott a másvilágon?
Kezd mesélni, hallgatom.

Elmúlás, enyészet? Isten terve!
De nem múlik el egy, az ember lelke!
Egy valami, három Valaki lesz a bírálója,

Vádlott előtte most az Úr szolgálja.

— Uram! Lilijomom sértetlenül hoztam,
Hármas fogadalmam ereje vezetett.

Nem, világ csábja nem kellett sohasem!
Érted, Belőled, Veled éltem!

— Vedd dicsőségemet jutalmul:

— Atyám! Non confundar in aeternum!

Szomorúfűz tovább — a lelkem újjong,
Értem, érzem, egészen soha el nem múlok!

Isteni Üdvözítő itt állok,

Nem félek,

Számadásra várok.

Nézd magzatimat, akiket Te adtál,

Nézd, mind Hozzád került . . . Téged áld!

Családomért éltem, szent Anyád az eszme,

Házam példaképe a Te kis házad ott lenn Betlehembe.

Családi hűségem erős volt a sírig,

Érkölcs, mely éltet, nemesít,

Összetartott Uram, egész a halálig.

— Küzdésed bére Paradicsomom

Amint hittél, élj velem boldogul.

Atyám! Non confundar in aeternum!

Szomorúfűz tovább, a lelkem újjong,

Értem, érzem, egészen soha el nem múlok!

Magánosan éltem le zarándok utamat.

Társadalomban volt az én helyem.

Nem feledtem soha, lángbetű volt szavad.

Isten a cél, Jézus a példa, én az áldozat.

A világ, mely fúriaként fonta át testemet,

Bűnös világ! Éreztem, hogy rajtam nevet.

Magánosan éltem, de sokszoroztam magamat,

Tanítottam, kiket rám bízta a kis emberbimbókat.

Mentem, kerestem, kötöztem a sebeket,

Melyeken a világ pillantása átszállt, átrepent,

— Ne érezd magad egyedül, nézd a dicsők, itt vigadunk

Atyám! Non confundar in aeternum!

Halk moraj, dübörgés rázza a szent csendet,

Villámzó szemek jajkiáltása ez.

Távol estem a nagy, hatalmas Úrtól,

Távol, in aeternum.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

RÁKÓCZI-INDULÓ V A R Á Z S A

Bernáth Mária, Sopron

Rákóczi serege pihenőt tartott. A lelkesült tábor, melyet a szabadság tüze vítt ismeretlen utakon keresztül, haditanácsot tartott és előnyomulásuk tervét tárgyaltak meg. A megfogyott sereget kellett először is rendbeszedni, kiegészíteni.

Rákóczit azonban a labancok megelőzték. Amerre mentek, a kuruc csapatokat mindenütt nagy lelkesedés fogadta. Csak Csetefalván nem ment eléjük senki. Csak ott vonult alácsony házaiba a félrevezetett magyar nép. A könnyen hívő népet nemcsak szóval, de pénzigérettel is megvesztegették az osztrákok. A sok harc és megpróbáltatás után könnyű volt ezt a félig vegyes falusi népet az igaz útról levinni és a szabadság zászlóival előnyomuló csapat ellen lázítani.

A nép semmiféle eleséget nem adott a „császár ellenségének”. Zárt ajtókra, kapukra találtak a kurucok. Talán még előrehaladásukat is megakadályozzák.

— El kell söpörni az ilyen áruló népet! — mondta Ráskay.

— Kardélre velük! Hírmondó se maradjon belőlük! — tanácsolta Zákai, a másik főparancsnok.

— Urak, igen szilaj a paripátok! — szolt Rákóczi. — Én másképp szeretném megnyerni őket. Talán még nem késő. Én nem félek tőlük. A nép csak visszahúzódott, mert fél a császáriaktól. Ne fegyverrel, ne erőszakkal törjünk rájuk, hanem lángoló hazaszeretetünk és a szabadságért lelkesülő honfi tüzünk nyerje meg őket ügyünknek. Mutassuk meg a magyar szabadság szeretetének őnzetlen lelkesedését. Vonuljunk át a falun az induló hangjai mellett. Ha még nem pattant el az a hír, ami a honfi szívekben meg szokott rezdülni, mikor hallja: előre a hazáért, a szabadságért! akkor még nem késő megmenteni ezt a népet.

A csatasor helyett — mely halált és pusztulást szór maga körül amerre elhalad — a regősöket, tárogatósokat állította előre.

— A zenészek menjenek előre és a legöregebb huszárjaim kövessék őket lelkesülve, ujjongva. Ajkukról zengjen a dal, a szabadság dala! Lobogtassák magasan a dicső zászlót! És, ha ezek a fenséges hangok se bírják kicsalni az embereket, akkor csak egyre figyelmeztessük őket, változtassák meg még a falujuk nevét is, mert magyar neve nem lehet oly

községnek, amelynek lakói testestül lelkestül eladták magukat a németnek és nem tudnak lelkesülni a magyar csatadalon! Rövid időn belül megindult az ujjongó, lelkesülő csapat a falu felé.

A puskaropogás és ágyúdörgés helyett a Rákóczi-induló szívetrázó hangjai hangzottak a falu utcáin. Egyik utcán le, a másikon felvonult a lelkesülés mámorában úszó csapat. A Rákóczi-induló fenséges hangjai valóban nem tévesztették el hatásukat. Lassan itt is, ott is megnyíltak az ablakok, kapuk. A kíváncsiak tömege egyre növekedett.

Az öreg bíró háza előtt álltak a zenészek, mikor az utcára már százával tödült a lakósság. Egyszer csak megnyílt a szép tornácos sárga ház ajtaja s Márton bíró a feleségével kilépett rajta.

A zenészek egyre lelkesültebben játszották a Rákóczi-indulót.

A két öreg csak hallgatta, csodálta a kurucok nagy lelkesedését, mert száz torok egyszerre kiáltotta: Éljen a haza! Éljen a szabadság! Éljen Rákóczi! Meglengették a magyar zászlót az öregek előtt, melyen ott ragyogott: „A hazáért és a szabadságért!”

A két öreg egymás nyakába borult és sírt meghatottan. Majd a bíró levette pörge kalapját, magasra emelte és kiáltotta a zászlós felé:

— Isten áldjon benneteket fiaim! Éljen a haza! Éljen Rákóczi!

A zenészek amint megindultak, eléjük lépett, vezette őket és közben egyre lelkesültebben kiáltotta:

— Éljen a haza! Éljen a szabadság! Éljen Rákóczi!

Az előbb még kihaltak látszó falu egyszerre benépesedett. Mindenütt tödült a nép a kurucok elé. Az asszonyok kendőt lobogtattak, a férfiak kidüllesztett mellel lépkedtek mellettük. A Rákóczi-induló lelkesítő hangja megtette a hatását.

A megvendégelt kuruc csapat pedig ötven magyar vitézzel szaporodott. Csetefalva válogatott első férfiai léptek be a kuruczok közé s büszkéek voltak rá mind, hogy most már ők is Rákóczi katonái.

Gyermek maradni . . .

Csillag Ferenc, Kiskunfélegyháza

Gyermek maradni, soká mindörökre,
Megunt játékot dobni összetörve,
Lenni mégis angyaliszta jó.
Versenyt dalolni víg madársereggel,
Várni, hogy majd egy napsütötte reggelen,
Tündérhonba visz papirhajó.

Meseországot látni kert zugában,
Szívárványhidnak nekivágni bátrañ;
Égi rétről lopni csillagot.
Szűz agybarázdán nincs fölírva semmi . . .
Kankalinmezőn sírdogálva menni,
Mert katicabogár elfutott.

Fényben kacagni, félni esthomálytól,
Kerülni azt, ki gondruhában gyászol;
Kiáltani, ha ránszakad a csönd . . .
Pelyhes fiókát rejt a szarkafészke,
Jegyenecsúcsra vágyva kúszni érte,
Féltő szülön jót nevetni fönt . . .

Érezni szavunk mily zsarnok hatalom.
Tudni, hogy minden enyém ha akarom! . . .
Éltünk csupa derű és mosoly . . .
Felnőttek a bűn megtört bús cselédi,
Gyermek örömét lelkük alig érti;
Könnypatakunk könytengerbe foly . . .

Szonett a lámpafénynél

Filler István Győr

Sok elcsigázott, fáradt, hosszú estén,
mikor lámpafénynél számtant tanulok;
s csak holdsugár csavárog a vén ház testén,
ilyenkor — Rád gondolok.

Nézem, nézem a sok számot, írást,
de nem látom csak a Te arcodat;
a szívem könnyezik s e belső sirást
érted ontom, mint e szavakat.

Óh, ha picí kezed arcomra fektetnéd
és megsimogatnál csendes — puha — lágyan
s ha forró ajkad égő számra tennéd,
ez volna minden — minden vágyam.

És égő szemmel bámulok a fénybe,
mert tudom, hogy el nem érhetem,
hogy nem ér el hozzád sóhaj-leheletem.

De gondolok Rád! Bús, komor estéken
mikor lámpafénynél számtant tanulok,
tanulok, tanulok — vagy csak bámulok?

Búcsúzzunk!

Szavalókórus.

Farkas Ilona, Sopron

- I—II—III. } Testvéreim! Hív az élet.
Megnyílt a világ kapuja.
II. Isten veled te kedves épület minden bútorá!
III. Fut az idő, s mi szárnybontogatva ballagunk tova...
I—III. Búcsúzzunk!!
I. Tirátok nagy munka vár,
I. Testvér! Ne csüggedj, mögötted az Isten áll!
III. A nagy, hatalmas Mester, az örök Tanító,
I—II. Ó a minta, tőle tanulni mi szép, mi jó!
II. Nem pusztá búcsúszó ez, a lélek szava
I—II—III. Fut az idő, s Ti szárnybontogatva ballagtok tova...
I. Zárjátok szívetekbe a sok szép emléket.
II. Ne engedjetelek lepelt borulni rá...
III. Ha szenvedés környékez bennetek.
I—II—III. Testvér! A szenvedésbe edződik szívetek!
II. Ha ifjú lelketeken a vihar zónája vonul át,
S z ó l ó Ne csüggedjetelek! Mondjatek egy Ave Máriát!
I. Nézd a tiszta Szűz, tartja a lilomot kezében,
II—III. Várja, hogy küzdj, szenvedj érte!
III. Élted hajójának Ó legyen a kormányosa,
I—II—III. Múlik az idő, s Ti szárnybontogatva ballagtok tova...
I. Ha gyenge szárnyatok kifárad,
I—II. Nem bírja tovább az iramot,
III. Ha szélvihar dúl a levegőben,
I—II. Térj ide vissza, e kedves épület szívére ölel.
III. Meghallgatja nehéz keserved — bajod,
S z ó l ó Sebedre örömmel adja a balzsamot.
I—II—III. Társak, az óra üt, induljatek!
II. Bátran menjetelek, hív az élet!
I—II. Testvér! Körünk imádkozik Érted!
III. Ha ifjú lelketeken a vihar zónája vonul át:
I—II—III. Ne csüggedjetelek, mondjatek egy „Ave Máriát“!

●●● Forgandó szerencse ●●●

●●● Fücsök Etelka, Sopron ●●●

Elégedetlenül siettem haza az iskolából. Lehajtott fej haladtam az utcán. Nem érdekelt semmi. Ismerőseimet is csak félvállról köszöntöttem. Becsaptam a kapunk ajtaját és leültem a díványra.

Elgondolkodtam. Milyen drukkos óráink voltak. Hogyan izgultam, mikor kedves tanárnőnk szeme nevemet kerülgette a noteszban. De sikerült. „A hó terjedését” nagyszerűen tudtam. De, jaj, a magyar! Borzalom. A „Forgandó szerencse” került rám. Írója, ugyan versnek szánta, de én, a nagy poéta, prózává formáltam. A fizikával ellentétben egy kövér 3-as, vagy egy délceg 4-es csúszott a noteszba. Lesújtva ültem le. Társaim alatt vitustáncot járt a szék a visszafojtott kipukkadás küzdelme miatt. Leolvastam arcukról: „Neked sem árt egy kis bezúgás. Ugyis olyan büszbe vagy.” E néhány szó felkorbácsolta lelkem nyugalmát. Nekem mondták ezt, nekem? Ki mindig tud, csak most az egyszer, jaj, csak most az egyszer nem... Még égette szívemet a társaim kacaja. Elővettem naplóm. A ceruza remegett még kezemben. Írtam, írtam, hosszan. Fájt a megaláztatás, fájt a sikertelenség. Ceruzám egymásután rólt a panaszos, elégedetlen szavakat. De megakadt ceruzám. Ne tovább! Gondold meg, ki adta az ésszt, ki küldte rád e megaláztatást... Ki? A végtelen irgalmú Isten. S miért? — azt nem gondold? Lehajtottam fejemet. Igen, tudom, hogy letörje büszkeségemet. Arcomról eltűnt a felindulás minden árnyéka.

Becsuktam naplóm. Elővettem magyar könyvemet és bűnbánó könnyek között tanultam meg büszkeségem letörőjét, a „Forgandó szerencsét”.

Egy kislány mosolygott

●●●
Horváth Ilona, Sopron

Zsongtak a gyermekek. Sok kicsi, fehér pillangó. Márta ott állt köztük. Hallgatta lelkük röpködésének puha zenéjét. Nézte őket sokáig... a szívével. Leült a kis Timár Erzi mellé. Magához húzta. Keskeny, fehér kezével simogatta gödrös, kicsi állát. A kislány előtt feküdt a hittan könyve a zöld padon. Kikérdezte. Megdicsérte kedvesen. A gyerek belené-

zett az ő árnyékos, melegfényű, sötét szemébe és arcán megcsillant a bizalom öntudatlan melegsége.

— Tanítónéni, a hittant azért kell jól megtanulni, mert az a Jézuskáról szól — mondta.

S akkor ő beszélt szelíden, boldogan a kis gyermekeket szerető Jézusról, aki most is lenéz rá szeretettel a fészület-ről. Örül nagyon, ha jól tudja a hittant s mindig figyel szépen a tanítónénire. Ha sokszor elmegy a templomba, bekopogtat kis szívével a Tabernákulum aranyos ajtaján. Akkor a Jézuska átöleli két forró karjával s vigyáz rá az édesanyja helyett is... aki ement messze a fényes csillagmezőkön túla... Olyan korán s egyedül hagyta őt. — Ezt már csak döndölte Márta. — Ismerte a kislány életét. Árva volt. Idegenek közt élt. Édes, meleg anyai karok nem fonták át. Szeretet-pillangók nem szálltak kicsi életére. Meleg családi fészekből korán kihullott kis fióka volt... Elszorult a hangja. Behullott bús, szomorú gondolataiba. Szerette volna megvigasztalni könnytől párás, sötét felhőkbe tévedt életéért...

Hirtelen elszakadtak a gondolatai. Szőke, selyemhajú fejecske, kéklángú gyermekmeszek néztek rá. Hová is kalandozik a lelke?... Vigasztalni akarja... előre... Tiszta, fényesszemű gyerek. Édesem szunnyadt a lelke. Nem ért hozzá még az élet sötét pecsétű keze. Nem is érti a bánatot. Nem. Nem ismeri... ha eljön is hozzá... S ő, Márta valamit pótolni akart ma, hospitalálskor. Jóvátenni egy apró kis bánatot, amit ő önkéntelenül adott. Egy kis jelentéktelen semmiséget, ami mégis ráfeküdt a szívére. Szorította...

Tanított tegnapelőtt. — „Aki szépen ül — mondta, mikor szemléltetni akart — az kijön.” Negyven kis gyermekarc komollyá simult. Negyven szembogárpár szállt feléje. S ő csak egyet látott... Egy fáradt, egykedvű kis arcot. — „Timár Erzsike!” — mondta. — „Nem figyel!” — hallotta a háta mögött. Ekkor úgy belenyilallott valami a szívébe. Azután sokáig kísérté az a mozdulat, ahogyan a kislány félénken, félszegen visszament a helyére s meghúzódva ült a padjában. Úgy szerette volna mosolyra melegíteni az arcát! Megdicsérni, hogy ügyes volt. Kék szemében szerette volna látni az öröm csillogását. Megtanítani figyelni azzal, hogy őt is észreveszik és törődnek vele. Vágyott szeretetet adni... símogást... hogy Krisztus, a szeretet pedagógusa jelesre bíráljon...

Ezt gondolta, — de már a tanítás alatt — s nézte a kislányt, amint ült szépen, szerényen s figyelt a tanítónénire.

A nap pajkosan játszott az ablaküvegen. A kislányok már nyugtalankodtak. A huncut napsugár csalogatta őket. A jó öreg óramutató tízre ballagott. Márta kitarta az ablakot. A tavasz széles sugárban ömlött be. A kislányok belemosolyogtak a tavaszba... Márta ott állt az ablaknál, Timár Erzsike

odajött hozzá, kicsit félénken s megfogta a kezét. — „Tanító-néni! — csilingelt a fülébe. S már ott ültek egymás mellett. Rajzolták együtt a tavaszt, nagylombú fákat, szélesen nevető napot. A kislány kifestette. Örült neki... Márta megnézte még a füzeteit. A német irkába beletett egy képet. A Jézuskát ábrázolta; ahogyan szorgalmasan dolgozik. Egy pillanat... s egy édes, mosolyban fürdő arcocska nézett rá. Tímár Erzsike... mosolygott... Ekkor megrezdült s feldobbant a lelke... nagy, gyermekszerető dobbanással... A vér melegen ömlött a szívéhez. Soha nem érzett alvó érzés szikrája lobbant fel benne... egy mosolyra... Mosolyra, amit a lelke csókolt egy kevés mosolyú gyermekarcra.

A bánatrugók felpattantak a lelkéről. Boldog volt... Nagynak érezte magát... mert mosolygott egy szőke kislány... Egy lilimillatú kis virág... Láttá ujjongó, forró tavaszban járó lelke, amint a falon, a katedra fölött ölelésre tárta szét karját a feszület...

Pedagógia

Számolás és mérés*
Tárgyszámolás hattal.

A hatot, mint mennyiséget akarjuk minden összetételben és szétbontásában bemutatni tárgyakon, hogy növendékeink biztos szemléleteket szerezzenek és a megnevezett számokon keresztül eljuthassanak majd a hat szám fogalmához. Nevelői szempontból a leventeintézményt akarjuk a tanulók előtt kedvessé tenni.

Ettől az órától kezdve minden számolási óránk rövid észturnával, gyorsszámolással kezdődik. Kedvet adunk ezzel a további munkához is, de a könnyen gördülő, egymáshoz kapcsolódó kérdések és feleletek valóban a munka előtt végzett testgyakorlás hatását is keltik. Mintegy előkészítenek bennünket.

A tanítás többféleképpen indulhat. Néhány módot a részletes tananyagbeosztás jelez. A lényeg az, hogy valóban mindenféle összetételben mutassuk be a mennyiséget, de munkánk közben bizonyos rendet tartunk és minden tételt bizo-

*) Személyény Straub—Vadász: Számolás és mérés c. vezérkönyve I. kötetéből.

nyíttassunk is. A világos belátás, a megértés szempontjából van erre szükségünk. Az okoskodást és a műveletek sorrendjét a Tervezet után „Jegyzet”-ben összeállítjuk, hogy a későbbi tárgyszámolásoknál vezetőnk legyen.

Előkészítő gyorsszámolás. $1+1$, $2+2$, $4-1$, $3+2$, $5-1$, 4 -ből hányszor lehet elvenni 2 -t? Miért? (Mert $2 \times 2 = 4$). $4-3$, $1+2$, 3 -ban az 1 , 3 -ban a 3 , 1×5 .

Áthajlás az új anyagra. Jó volt! Megérdemlitek, hogy játsszunk! Ki látott közületek leventéket? Mit csináltak? (Tornáztak, játszóttak). A napokban én is láttam, amint gyülekeztek. Mikor odaérkeztem hozzájuk öten voltak. Rakjunk mi hamar a padra, homokos dobozba, agyaglapba öt pálcikát! Ez lesz az öt levente. Hamarosán jött még egy.



Összeadás, kivonás, kipótlás. Vigyünk oda mi is egyet! Hány leventénk van? (A gy. valószínűleg azt mondják, hogy hat). Még nem bizonyos — mondom én. — Mennyi volt? Mennyi jött? Akkor lesz $5+1$. Számláljuk meg, mennyi az összesen! (1, 2, 3, 4, 5, 6!) Számláljuk meg visszafelé! (6, 5, 4, 3, 2, 1. Mindig elvéve egyet). Öt levente meg egy levente, az hány levente? Öt levente meg mennyi levente az hat levente? Mennyi levente meg egy levente az hat levente? (Erre a kérdésre a hangsúly szokatlansága miatt, lehet, hogy nem ad helyes feleletet a tanuló. Akkor álljunk meg, a helyes feleletet ki kell váltani [kipótlás!]) még akkor is, ha ez alkalommal tovább nem mehetünk! Ebben az esetben a következő számolási órán folytatjuk a tanítást). Melyik több, az öt levente, vagy a hat? Mennyivel? Melyik a kevesebb? Mennyivel? A hat levente közül az első öt lefeküdt a földre. Mennyi maradt állva? Egy levente meg mennyi levente az hat levente? Mennyi levente meg öt levente az hat levente? A hat leventéből kettő elment megnézni, hol vannak a többiek. (Csináljuk!) Hány maradt? Honnan tudod? (Mert négy levente meg két levente az hat levente). Négy levente meg hány levente az hat levente? — Visszajöttek a leventék. Nem találták a társaikat. (Csináljuk!) Hányan vannak. Most a többiek mentek el. Hányan? (Csináljuk!) Hat leventéből elmegy négy, mennyi marad? Miért? (Mert 2 levente meg 4 levente az 6 levente). Két levente meg hány levente az hat levente? — No, most megint együtt vannak! (Hányan?) A hat leventéből három lefekszik. (Csináljuk!) Hány maradt állva? Miért három? (Mert $3+3 = 6$). Három levente meg hány levente az hat levente? Hány levente meg három levente az hat levente?


(A tárgyalt mennyiség feléhez értünk. Most kezdődik a műveletek második csoportja.)

Bennfoglalás, szorzás, osztás. Hányszor van itt 3 levente? Mennyi az a 2×3 levente? Hányszor 3 levente a 6 levente?

Kétszer hány levente a 6 levente? Mennyi levente maradt állva az egészből? (Három!) Itt is 3, ott is 3! Ki tudná azt másképp mondani: mennyi feküdt le az egészből? (A fele!) Hát mennyi a a hatnak a fele? Honnan tudod? (Mert $2 \times 3 = 6$). Most már álljanak rendbe a leventék! Hányasával szoktak sorakozni? (Hármasával!) Rakjuk, ki hány hármas sor lehet? Miért? ($2 \times 3 = 6$). Hátha párosával állnának fel, hány pár lenne? (Rakjuk ki!) Miért? (Mert $3 \times 2 = 6$). Rakjuk ki egyesével! Hány levente kerül egymás mellé? Hányszor egy az a 6 levente?

Számkép. Rajzoljuk ki a leventéket pontokkal, párosával.

 Hármasával!  Én így szeretem látni a hatot:

! Ha így nézem (vízszintesen); $2 \times 3 = 6$, ha így nézem (függőlegesen): $3 \times 2 = 6$, de mindenképpen hat!

Csendesfoglalkozás. Rajzoljuk le a hat leventét annyiféleképpen, amint tudjuk!

Jegyzet. A műveletek és az okoskodás sorrendje ez volt. Keletkeztetés: $5+1 = 6$.

$6-1 = 5$. Miért? Mert $5+1 = 6$, $5+ \cdot = 6$, $\cdot+1 = 6$.

Az I. műveletcsoport:

$6-5 = 1$, $1+5 = 6$, $1+ \cdot = 6$, $\cdot+5 = 6$.
 $6-2 = 4$, $4+2 = 6$, $4+ \cdot = 6$, $\cdot+2 = 6$.
 $6-4 = 2$, $2+4 = 6$, $2+ \cdot = 6$, $\cdot+4 = 6$.
 $6-3 = 3$, $3+3 = 6$, $3+ \cdot = 6$, $\cdot+3 = 6$.

A II. műveletcsoport: $6:3 = ?$ (Hányszor van a 6-ban a három?) $2 \times 3 = ?$ $\cdot \times 3 = 6$ $2 \times \cdot = 6$ 6-nak a fele 3. 6-ban a 2 = 3, $6:1 = 6$, $6:4 = ?$, $6:5 = ?$. (A variálók, igazoló kérdések itt is szükségesek).

KERESZTREJTVÉNY- VERSENY

A második számunkban megnyitjuk keresztrejtvény rovatunkat. A mostani keresztrejtvényünk megfejtői között három könyvet sorsolunk ki. A megfejtést külön le kell másolni s zárt borítékban szerkesztőségünk címére küldendeni. Határidő a lap megjelenésétől számított 2 hét. A borítékon: keresztrejtvény felírás szerepeljen. Jó rejtvényeket közlésre elfogadunk.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
12					13						
14				15		16		17	17a		
	18	19	20		21		22			23	
24	25				26					27	
28					29			30			
31				32		33				34	
	35		36			37			38	39	
40		41	42			43					
44	45				46		47			48	
	49						50		51		
52	53							54		55	
56		57		58		59					60
	61			62	63					64	

VÍZSZINTES: 1. Széchenyi István híres mondása. 12. Délvidéki város. 13. Megvetésre méltó. 14. Földműves használja. 15. Cserkészlet megalapítójának vezetékneve becézve. 16. Híres ifjúsági író nevének kezdőbetűi. 17. Rézség ember szeret . . . 18. Vastagbőrű állat. 23. Meglepetést kifejező szócse. 24. Katonáéknál mondja az orvos az egészségesre. 26. Világhírű magyar zeneszerző. 27. Olasz folyó. 28. A legszebb könyv. 30. Azonos magánhangzók. 31. Ige, ékezetthibával. 32. Fordítva: járművek fontos kelleke. 33. Lány betűi keverve. 34. Kétjegyű mássalhangzó. 35. Dunántúli falu régiesen. 37. Szabadállam. 38. Nagy szoba. 40. Z. K. 41. . . . szó. 43. Két szó; első németül név, (fon.) második orosz folyó. 44. Bajbajutottaknál a legszebb szó. 47. Római pénz. 48. Németül: nap. 49. Miatyánk . . . 51. Engem, latinul. 52. Minden padláson van. 54. Tehén neve. 56. Híres felvidéki papköltő nevének kezdőbetűi. 57. Török rang. 59. Lovas teszi. 60. Folyó, csecsemőkorban. 61. Állat lakása. 62. A tenger. 64. Ékezetthibával a mondat része.

FÜGGŐLEGES: 1. Utódállam régi nevén. 2. Vissza, testrészt ékezetthibával. 3. Közhasználatú idegen szó; jelentése: elsatnyult. 4. Részvénytársaság. 5. Ő az. latinul (nőnemben). 6. Fiúnév becézve. 7. Fabatkát sem . . . 8. Burgum ikerszava. 9. Este a gyerek . . . Ékezetthiánnyal. 10. Egy betűpótlással, mint a vízszintes 64. 11. Rokon nép, kihalt. 15. A sánta nem tud járni . . . 17. Nem izlik az étel mert . . . 17a. Pásztoristen (fordítva), fon. 19. Iá iá iá iá. 20. Fordítva: német város. 21. Jelleme emberhez tartozik. 22. Nagy alföldi város. 25. Régi idők szép . . . 29. Dumas Gr. Monte Christo c. regényében szereplő vár. 33. Valaminek az . . . Kereskedelmi értékjelzés. 34. Bolgár pénz. 36. Bőrből készül. 37. Régi Peru ura. 39. Tésztafele. 42. Új résztvevő a Nemzeti Liga bajnokságban (fordítva). 45. . . . kapocs. 46. Vezető politikai párt (rövidítve). 50. Közigazgatási rész. 51. Tárgy kérdőszava. 53. Fél vágóeszköz. 54. Ilyen bíróság is van ma. 55. Testrészt cigányosan. 57. Énekkarban van. 58. Ige latinul (egyesszám 1 személy). 59. Német városka a Duna mentén. 61. Fordítva: télen nincs mindig. 63. Hosszú idő. 64. Kétjegyű mássalhangzó.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek: Az összes beérkezett munkákra még mindig nem tudunk válaszolni az összezsúfolt tennivalók miatt. 1–2 hónapon belül azonban mindre válaszolunk.

Sopron: Köszönjük a sok szép munkát. A fenti üzenet önöknek is szól.

Ave Mária. Bájos gondolatok, jó verselés egy-két rész kivételével Dolgozzék! Az orgonabokor alján. Szép és kedves, de egy természetrajzóra való. **Eduárd király.** Szép és jó stílusú. Kár, hogy nem önnáló munkát ír. Ilyet várunk! **Igaz, hogy szelesek a lányok?** Egyéni élmény. **Egyedül a tavaszban.** Egyelőre nem aktuális. **Aratáskor.** L. az előbbi üzenetet. **A Bükkön.** Talán. **Jött helyébe jöt várj.** Stílusa jó, de sokszor feldolgozott a téma. **Legkedvesebb óráim.** Egyéni dolog. **Orvosság.** Eredeti ötlet, kár, hogy 1–2 versszak sántít. **Oda-vissza.** Valami eredetűt írjon. Ez nem lapba való. **Bodza szerencsét hoz.** Stílusa jó, de témája nem elég érdekes. **Örülnek-e az ötödévesek?** Meghaló is, igaz is, de nem a nyilvánosság elé való. **Ketten vagyunk.** Nem érdekes. **Csalódtam.** Szép, de nem ide való. **Amire nem jó viszagondolni.** Kedves élmény, de semmi más. **Tégy jót másokkal.** Mást kérünk. **Hála néked.** Kedves és itt-ott jó is. **Múza.** Csak egy oldalra írjon. Így nem használhatjuk. **K. Kiss Márton.** Várjuk a jelentkezését. Igaz, hogy sok jó munkája van nálunk, de szeretnénk életjelt kapni. Üdvözlét. Levél-megy.

Lapunk 3 száma újabb rovatokkal bővül. Megnyitjuk a művészeti-, riport- és interjú-rovatot. Munkálkodástokat az új rovatba is, a régiébe is várjuk!

Testvér miért nem viseled jelvényünket?

XII. évfolyam 3. sz. 1937 november hó.

MAGYAR

ANITOJELÖLTEK

A P J A

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábrriel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	* * *
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

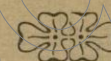
A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED,
BÉRKERT-UTCA 8. SZ.

Hőseink

Halottak napjának előestéjén a temetőben voltam. A komor pompában úszó „csendes város” legszebb részében, a hősök sírjainál ünnepséget néztem végig. Már rég vége volt minden kegyeletes ünnepségnek, de az én fülemben még mindig zúgtak a hálás szavak, a katonaság nemesen egyszerű tiszteletadása, a polgárság néma kegyelete. A sok koszorú és virág, a rengeteg néma gyászoló bizonyítja, hogy ez a nemzet, bár tűrni nagyszerűen tud, felejteni nem képes, felejteni nem akar. Az életeket fenntartó, tápláló életüket magyar önzetlenséggel odadobó hőseink emléke fájón él ma is a nemzetben. Az élősdiek, hitvány meghúzódnók, aljas zavarban halászók miatt hiába feláldozott drága életek emléke kétszeresen sajog halottak napján.

A halott hősöknek mindenütt emléket emelő nemzet halála nem felejtkezett meg az élőkről sem. Ez a faj nemcsak beszél, nemcsak szobrokat állít, de cselekszik is. A „tűzharcos törvényjavaslat”, melyet most tárgyalnak képviselőink, törvényerőre emelkedése után, ha nem is a megérdemelt mértékben, de erőnkhez képest segíti a háború életbemaradt hőseit.

A nemzet nemcsak ünnepel, nemcsak szobrokat állít, de segít is hősein. Méltó egy lelkében, tetteiben nagy nemzethez, igazságos és megnyugtató hőseink irányában.

A temetőben ezalatt kigyúltak a lángok. Számptalan apró fénypontocska fénye folyt össze ragyogó sugárzónné. Imbolygó, egyenként gyenge, összességében magával ragadó világossága jelképezte a magyarság világosságát, az igazságot.

IRODALOM

Messzi-levél

Kerecsendi Kiss Márton, Győr

Nem tudom kedves Tónikám, hogy miért éppen ma írok Neked. Az elmúlt két-három év alatt nyílt volna rá elég alkalom. Hozzá is fogtam egyszer-kétszer. De tudod, hogy mennyi minden fájt nekem, hogy elszakadtam Tőled. S ilyenkor az én fajta ember inkább magának ír. És tulajdonképpen olyan nehéz, olyan nagyon nehéz Neked levelet írni. Arra Ti felétek nem tudom, hogyan kézbesít a posta?

Pedig sokszor gondolok Rád, Tónikám. Mikor a nap végső harmadában — úgy lámpagyújtás előtt — íróasztalomra sántikál a homály... Ilyenkor leteszem a tollat. A cigarettafüst, mint a csönd sörénye hajladozik szemem kékje előtt. Mint két fáradt aszkéta, letelepszik körém a nyugalom és a béke. Elfelejttem egetverő terveim és önzésteli délibábjaim. Engedem, hogy lágyan hullámozzék bennem a szeretet parttalansága... Eszembe jut a régi egri esték meleg hangulata. Igaz, hogy ilyentájt akár vacoghatott volna a fogunk a kályhátlan melegtől, de fűtötte lelkünket a szó.

Odakuporodtál a ládámra, én meg úgy féloldalt dültem az asztalon. Aztán jöttek sorra a nagy kérdések, nagy keservek, nagy kacagások... Én adtam a problémát, Te a hangulatot. Tizenhét évesek voltunk. Felolvastam az első zöngeményeket. Nagy kritikus voltál. Egyszer egy írón összevesztünk. Azt akartad, hogy ujságíró legyek. Te operaénekesnek készültél. Hangod pántlikája sokszor megreszkettette a vakolatot. Másnap a házmester né nem győzte dicsérni a „szépszavú” fiatalurat.

Én akkor voltam először szerelmes. Tudod, az a szomorúszemű kislány... Szegénykének már a nevét sem tudom. Egy zeneórán nyújtottam hátra a fényképét. Bitter tanár úr ránk is szólt:

— Jó reggelt Kiss úr! Jó reggelt Sebeők úr!
Ámbár gyomrunk már dél felé korgatta az időt.

*

Ma sem felejtettelek el Tónikám. Nem is foglak! Gyorsan elváltunk és én adósod maradtam. Lehet, hogy Te már nem is emlékszel rá. Ez még barátságunk elején történt. Amikor kicsúszott alólam a talaj... Hej, szomorú idők, be gyönyörűek is voltatok!

Elvesztettem lakást, kosztot, mindent. Egész nap ténfergetem, mint a szélütött. Lakás valahogy került. (Áldja meg az Isten Kulcsár urat!) De ennem nem volt mit. Elment az utolsó 20 fillér is. Reggelre még volt egy fél zsömle, de ebédre már nem jutott. Kegyetlenül gyötört az éhség (ráadásul három szekundát is összeszedtem aznap) s estefelé már piros labdák táncoltak a szürkületben. Kiálltam az ajtóm elé. Az emeletről finom meleg pára csapódott az arcomba. Ételszaga volt! Nyeltem, szívtam, habzsoltam; fürödtem a zsiros illatokban. Ekkor jöttél Te.

— Szervusz öregem. A fene egye meg ezt a testtant, még most sem tudom. Te tudod?

Köptem egyet.

— Téged meg mi lelt?

— Semmi!

— Megint igen morózus vagy. Mi bajod?

— Semmi. Még máma nem ettem.

— Hát nem sikerült az az instruálási ügy?

— Megvágta a ménkű!

— Mit csináljunk?

— Semmit! Lefekszem. Gyere be, dalolj nekem.

— Hát valamit enned kellene! Nincs egy vasam se. Várj te! Kimegyek az utcára. Szétnézek.

S hiába marasztaltalak. Mentél.

Kár volt visszajönnöd. Éreztem, hogy nem tudsz hozni semmit. Inkább ballagtál volna szépen haza, hogy ne lássam tehetetlen kínlódásodat. Jobban szenvedtél, mint én. Te, a nyolcvan kilós, optimista, örök-vidám gyerek.

Jó órát hallgattunk a könyökünkre dülve. Egy-egy sóhajlás kibukdácsolt a számon. A sötétség segített szomorkodni. Egyszerre felugrottál. A sötétben kitapogattad a kezem. Hallgattál és csendben kerested meg a kilincset. Nem láttam az arcodba, de éreztem, hogy sírsz.

Egyedül maradtam. Melegség círogatta a szívemet. Kibontottam a vaságyat. Matracom nem volt. Már kezdtem megszokni, hogy egy szál lepedőn aludjak. Ha fázott a lefelévaló oldalam, megfordultam a dunyha felé. Aludtam is én ott becsületesen, csak reggelre olyan lett a sodronytól a bőröm, mint egy vérbeli törzsfőnöké.

Most azonban nem tudtam elaludni. Nem sírtam. Megenyhítettél, Tónikám. De az éhség kegyetlenül harapdálta a bensőmet.

— „Szenvedés a lélek iskolája“ — mondogattam. Csak ezt az egy sort. Újra, meg újra! Nekihevülten, vad héroszként. Szenvedés a lélek iskolája!... szenvedés a lét!... Aztán mindig dühösebben és dühösebben... Felültem és ordítottam... Szenvedés a lélek iskolája... Mindig gyorsabban... A nyálam a mellemre fröccsent... De csak üyöltöttem... Aztán elhúzódott a szám és elkezdtem nevetni. Élesen, teljes erőből... Görcsösen... Nyekergett alattam a kölcsönkért vaságy, amint testem dobálta a röhögés és összeszövődött a fuldokló kádenciával: Szenvedés a lélek iskolája!!...

Többre nem emlékszem. Kopogásra ébredtem. Szürke volt a világ és kemencét éreztem a gyomrom helyén. Káromkodva az ablakhoz vánszorogtam. Kinéztem a szennyes hajnalba. Te álltál az ablak alatt.

— Marcikám, egy kis harapnivaló...

*

Így történt. Tónikám. Lehet, hogy Te már elfelejtetted. Nálam azonban — mint mondtad — sokkal erősebb nyomot hagynak az események. Honnan vetted azt a nagy darab szalonnát, kenyeret? Ma sem tudom. De ma is érzem annak a hajnali falásnak keserves gyönyörűségét.

Régen nem láttalak. Nem is látlak többé. Pedig sokszor mellettem érezlek a redakcióban, ahová Te küldtél.

Tiszta éjfélként kiállok a kapu elé. Kúszált hajjal és kúszált lélekkel. Bár nyoma sincs annak a bosszúnak, amit habzó szájjal fogadtam előtted. Az emberek ellen, mindenki ellen, a világ ellen, Igaz, hogy ez a bosszú adott szárnyat: föl, föl!... De már csak a szeretet és a sajnálkozás szűrődik át az emlékezet rostáján. A multon már mosolygok és köszönöm a szenvedést. Azóta is sok mindenem átestem. Egy gyomoroperáción is. De élek! Most is hallok Téled a sok biztatást. Igazad volt. Helybenhagyta az Isten és az idő... Köszönöm Neked Tónikám, a kenyérral és szalonnával együtt. Bár most is Veled lehetnék! Nem vagyok éhes! De össze gyűri lelkemet a harc. Éget a Lét érhetetlen habarcsa és én még ezek után is ideálista akarok maradni. Vánszorogok az egri nyomorúságban a Veled kiálmodott cél felé.

Keresem az Istent és kereslek Téged...

Allok az éjben. Mint terpedt anyókák, bámulnak rám a bokrok. Szívemen csendben kalapál az őszi bánat békés ritmusa. Az égen hunyorgatnak a Mennyország lámpái, csak itt-ott hajszol szürke felhő-tinókat a szél... Jól esik felfelé nézmem és megkeresnem azt a cukorpiros csillagot, amelyik mögött Te már boldogan énekelsz, a kisangyalok meg tapsolnak.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

ESTE VAN

Baumann Györgyi, Sopron

Csak úgy tűz a nap, rém fülledt a levegő. Leteszem az öntözőkannát, mellyel kis kertemet öntöztem. Péter bácsi szekere most fordul be a portájára. Törölgeti szegény öreg verejtékes homlokát. El-elnézem. Milyen ráncos az arca. Az élet nehéz, mely barázdákat szántott homlokára. — Megveregeti lova nyakát. Hű társa, úgyszincs senkije, csak a lova meg a kis földje.

Egymásután eldöcögnek előttünk a szekerek. Bácsik, nénik kapával a vállukon mennek haza a munkából. A jó öreg Juli néni is hazajött már, odavolt mosni a kis pataknál, a Máriásnál. A kis Marika most szalad anyukája elé. Minden nap megteszi ezt az utat, mezei csokrát alig fogja, most anyukája kezébe teszi és megy tovább a kis család. — A lebukó nap mintegy glóriát von köréjük. Önkéntelenül a Szent Családra gondoltam. Jézuska biztosan így várta haza szüleit munkából. Hallom a kutyák hangos csaholását. Nézem a természet legszebb csodáját, a napnyugtát. Valami boldog érzés tölt el. Arra gondolok, az én hazám, az én falum, nálunk a napnyugta, Juli néni ráncos arca, kidolgozott keze, Marika csillagszeme a legszebb a világon.

S néztem tovább a véres napkorongot, halotti csend van. Csak nagy néha kocsik távoli zaját hallani. A nagy csöndbe belekondul falucskám harangja. Ave Mária!

Sokáig, sokáig fülemben cseng a kedves harangzúgás még akkor is, mikor már öcsikémet ölemben ültetve etetem, vagy mesélek neki tündérmesét. Egyenkint jönnek fel a csillagok az égre. Kigyúlnak a kis fehér házak lámpáskái. Estebédnél ül minden család. Néma csend. Öcsikém már alszik. Úgy osonunk ki a házból, mintha rosszban törnénk a fejünket. Sétálni megyünk a néma éjszakába. A falu elpihent. Az édesapák fáradt feje lehanyallott. Az anyák talán még fel-felébrednek és őrzik gyermekeik álmát. Azok pedig álmodnak szépet, virágokról, játékról. — Itt ott tücsök ciripel. —

Messziről hegedűszó hallatszik. Hallgatom honnan jön? Igen már tudom, holnap esketik falunk legszebb leányát, búcsúztatják a legények. Mily bánatosan szól: „Itt hagyom a falutokat nemsokára — De mintha nemcsak neki szólna, hanem nekem is „Elmegyek én titóletek más határba!

Megjelenik előttem a jövő. — Elértem a kis kapunkat, megálltam anyukámmal és mintegy önkénytelenül mondtam:

„Csillagtalan sötét éjjel jövök hozzád búcsut venni, hogy a könnyem ne lássa meg soha senki!”

Bementünk a házba. A hegedűszó ide is elhallatszott. „Ha elmegyek ne mondjatok rosszat rólam, kártevője senki-nek én sohsem voltam!” Könnyes lett a szemem. Talán majd egyszer nekem is ugyanezt huzzák, ugyanígy fog sírni a hegedű. Nekem is itt kell hagynom a kis falumat!

Lelkigyakorlatok után . . .

Szegedi Alexius.

Fehér, selymes szárnyakkal halkán lebeg
S észrevétlen mellém telepszik a csend.
Az ég felhőtlen kék, napsugár kacag,
Hallgatnak a szép színes vadvirágok.
Én egy feszülő, új, szent világot várok . . .

Szirtes talajra hullott a mag! . . .
Erőtlen, gyáva elhaló sikoly
Hányszor fakadt bennem utánad — Jézus!
Ma újra felfelé nézve, figyelve állok,
Egy születő új, szent világot várok!

A magból mindig sápadt palánta kelt ki! . . .
Én mindig gyilkos kezekkel köveket dobtam
A nevelő, friss életforrásokra.
Elszáradt minden: a rügy, hajtás, a palánta.
De ma — érzem — megszületett az akarat világa!

HULL A HÓ,

DETRICH VILMA, SÓPRON

Nini! — hull a hó, hull a hó! kiabált egy feketeszemű kislány az egyik ablakban. Anyukám, nézd, milyen szépen havazik, Télapó megrázta ezüstös szakállát! Tapsolt a kislány örömeiben.

Az ablak alatt mentem el, s engem is felvidított az ismeretlen kislány öröme. Mentem tovább. Lassan mindent fehér hólepel takart le. Olyan szép így a táj, mikor minden

egyforma, fehér színű, s csak úgy csillognak a frissen nyílt jégvirágok az ablakon. A hatalmas tölgyfa most éppen olyan ruhát öltött, mint a szomorúfűz. Nem mondhatja egyik sem a másiknak; „én szebb vagyok!” Télapó igazságos, egyformán osztogatja szeretetének zálogát. Egy nénike megcsúszott a frissen esett havon. Felsegítem, aztán gondolkozva megyek tovább. A természet milyen alázatos. Minden, minden meghajol a Télapó előtt, s kézségesen várja, hogy ráadja a fehér ünnepi ruhát, a hótakarót.

Délután hangos volt a hegyoldal. A gyermekek, gondtalan, vidám kacagása zavarta meg a csendet. Csak úgy zángolt a rődli lefelé. Hopp! Éles kiáltás! Egy egész sereg gyerek gomolygott a friss hóban. Két rődli összeütközött, s megtörtént a „katasztrófa”, mind, mind felborultak. Se baj! Annál mulatságosabb! De most vajon melyik kormányos a hibás? Ki hibázta el a vezetést? Nem tudják eldönteni. Hócsatát vívnak. Csak úgy repülnek a hógolyók, s ha sikerült valamelyiküket eltalálni, tapsolnak örömben.

Valaki mindezt csak messziről nézheti, fáj a szíve. Ő beteg is, szegény is. Neki nincs sem szánkója, sem korcsolyája, ő nem mehet a vidám gyermekek közé, őt csak kinevetnék ott. Egy könnycsepp fagyott az arcára. Ő még csak hőembert sem csinálhat, — hisz az ő ruhája, cipője nagyon vékony, rongyos — nagyon megfázna, s akkor ki ápolná? Hisz még csak meleg szobája sincs. A néni, aki könnyörületességből tartja, szintén szegény, az is mosással keresi a mindennapi, szűkös kenyeret. Az egyik kisfiú odamegy hozzá. Megfogja a kezét. Látom, amint a rongyosruhájú, didergő kis gyermek félve enged a meghívásnak és a szánkóra ül. Lopva, hogy ne lássa senki, kitörüli könnyeit. Istenem! — de jó is így, gondtalanul repülni, mint a gazdagok teszik. Arca kipirul a boldogságtól. Nem is tudja hogyan fejezze ki háláját kis jótévőnek. Talán az a kis fiú még boldogabb, mert örömet szerezhett másnak. Azután korcsolyázni mentek a gyermekek. Az a szegény kis fiú messziről nézte, csodálkozva s biztosan nem tudta elképzelni, hogyan is lehet olyan szépen siklani, azon a tükörsíma jégen, azzal a szép fényes korcsolyával?!

Istenem! — hisz én erre eddig nem is gondoltam, nem is tudtam, hogy sok szegény embernek mennyi nélkülözést, mennyi fájdalmat hoz a tél. Hány szegény gyermek, vagy felnőtt didereg, éhesen s várja az étető, melegítő napsugárt, a természet ébredését, a fák rügyezését, a madárcák csicseregését? — míg mi örülünk a télnek, s szinte sajnáljuk, hogy lassan elmúlik, és vége lesz a tiszta, téli sportoknak.

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

C SERÉLJETEK SZIVET

Katona Anna, Sopron.

Fényes palota állott a főváros egyik utcájában. Tulajdonosa egy gazdag úrnő volt. Egy sereg szolga leste parancsait. Mindene megvolt, amit szeme szája kívánt és mégsem volt boldog. Tavaly halt meg a kislánya, azt nem tudta felejtteni. Pedig sokan vigasztalták. A tisztelendő úr is azt mondta, hogy az aranyhajú Lilike már a mennyországban van és anyukáját is oda várja. De az úrnő nem akart belenyugodni. Ő Lilikéjét vissza akarta kérni az égtől. Mindennap kiment a temetőbe, ráborult a pompás síremlékre, sirt-sirt és egyre Lilikéjét hívogatta.

Még egy szomorú látogatója volt a temetőnek, Julcsa a kis árva. Ő meg egy szegényes sírdombon sírt el naponként bánatát. Oly esengve kérte édesanyját, hogy már most vigye magával, mint valamikor régen tette, amikor munkára járt. Ő most is olyan rendes, jó gyerek lenne, mint akkor volt.

De a sírok némák maradtak és nap-nap után vigasz nélkül, talán még szomorúbban távoztak a temetőből. Így multak a napok és közelgett a karácsonyest. Mindenki örült mindenki boldogítani akart mást, mert mindenki a Jézuskát várta. Csak a szomorú úrnő és a szegény árva nem gondoltak erre. Ők ezen a napon is kimentek a temetőbe. De ha a Jézuskát nem is várták, Jézuska mégis eljött hozzájuk.

Este volt már és mégis napkeleten derengeni kezdett, mintha a nap felkelőben volna. Távolból lágy hangokat hozott az esti szellő. A világosság egyre erősödött és az ének is közelebből hallatszott. Mikor már fényárban úszott az egész temető, feltűnt a kisdéd Jézus az angyalok megszámlálhatatlan sokaságától körülvéve. A nagy kereszt előtt állott meg és felült a fényes felhő trónusára. Egy angyal harsonaszóval hirdette, hogy ma az édes Jézuska mindenki kérését teljesíti csak jöjjenek hozzá, szívesen látja őket. Jöttek is a lelkek sokan, és mindegyik kért, de senki sem önmagának, hisz az ő boldogságukból már nem hiányzott semmi sem. Utoljára egy szegény lélek, az egyetlen szomorú arc a boldogultak között, járult az édes Jézuskához. Uram, én édes Üdvözítőm, látod azt a gyermeket ott az én síromon? Könyörülj rajta! Még el sem hangzott a szó, kivált a játszó angyalseregéből egy szőke hajú gyermek, átkarolta Jézuska lábát és úgy esdekelt.

— Édes kis Jézuska! Látod anyukámat? Ő segíts rajta vigasztald meg őt!

A hajnal hasadása, a kertek virágzó pompája, a gyönyörű csillagos ég szépsége csak parányi részecskéje annak, ami most kiáradt az édes Jézuskából. Pedig csak ennyit mondott: Cseréljete szivet!

Csodálatos, a boldogult lelkek milyen könnyen megértik az édes Üdvözítőt. Az anya kivette kebléből szerető szívet és a szomorú úrnő keblébe rejtette. A szőke hajú Lilike meg oda simult az árvához, átölelte és kicserélték szívüket.

Felébredtek. Rémülten nézett körül az árva a koromsötét éjszakában. Fázósan félösen húzódott össze. Jézusom segíts! suttogta alig hallhatóan. De a csöndes éjszakán a susogás is messze hallik. Meghallotta a szomorú úrnő és örült, hogy mégis van közelében élőlény, nincs egyedül e rémes éjszakán. S mikor megpillantotta a rongyos kis árvát, olyan részvét, szánalom és ennek nyomán valami szokatlan, eddig előtte ismeretlen jóleső melegség töltötte be szívet. És ez kiáradt szeméből is, hogy az árva felismerte benne az anyát. Karjaiba futott, átölelte és egyre ezt suttogta: anyám, anyám. Az úrnő magához szorította, betakarta és az anyák nyelvén válaszolta: Édes gyermekem. Hazavitte Juliskát a fényes palotába, ahol már mindenki fejvesztve kereste az eltűnt úrnőt. S milyen nagy volt a meglepetés és öröm, amikor vidáman jókedvvel maga osztotta ki közöttük a karácsonyi ajándékot és magukban mondogatták: ide valóban eljött a Jézuska!

A szeretet

RÉPÁSZKY ERZSÉBET, EGER

Van egy furcsa, kis dobogó hangszer: a szív, melynek húrjain a szeretet lágy dallama csendül fel. Ami földön, égen jó van, muzsikál e szóban, s kinek kibérelt szívet, az a molsoly országának lesz gyermeke.

Alkonyatkor elmerengve nézem, mint bukik le a hatalmas tűzgolyó, felhős nyoszolyájának csipkevánkoslai mögé. Megjelenik az éjszakai lámpás, szelíd, imbolygó fényt küldve az alvó vén vándorra, a földre. Lelkem csordultig van szeretettel, ha e szép világ Alkotójára gondolok. Isten a szeretet kifogyhatatlan tárháza. „Nevére szívünk diadaldala zendül, rózsaszín hajnalhasadásban az Ő neve csendül.” Aranykalá-

szos róna, melyet kék égpalást ölel körül, a lég szántója, daloscsőrű kis pacsirta, a rügyező tavasz, gyümölcsérlelő nyár, hervasztó ős és dermedt, fehérbundás tél, mind Őt dicsőíti hálaadó himnuszban. A nap csak egyszerű szolgál, kinek feladata az Ő ragyogásából egy szikrát küldeni a teremtés koronájára, az emberre. Ki vagy Te Isten, kinek szavára porban fetreng a ponosz? Szólj és én örömmel viszem kereszteted. Tiéd életem, halálom, s érjen bármily veszély az élet tengerén, szent neved kiáltva indulok boldog mennyországod felé.

S te földi hazám, kárpáti bércek közt nyugvó legendás Magyarország, mint szeretlek téged is! Ma, mikor bús megtepettségben egyedül állsz a nagyvilág közepén, sokkal forróbban kell, hogy szeressünk. Sír a lelkünk, mert téged drága hazám, bilincsek közt, gaz rabló porkolábok seregétől körülvéve, szenvedni látunk. Egy kunyhó, melyben az óriás megbéklyózva, fogát csikorgatva, mogorván néz maga elé. Kint a rozoga falak mellett hét gonosz törpe gúnyosan kacag. Nevét a törpéknek, ha hallom, ökölbe szorul a kezem, mert a betű összevonva a gyűlölt „Trianon.” De majd az óriás, ha letépi csörgő láncait, gyáván fut a gúnyolódók tömege. Él a hazaszeretet szívemben! S ha a kis harang megkondul a néma csöndben, hová visz a vágy? Szülőhazám! Te egyetlen, te drága, te ringass el majd engemet!

Most, hogy élek, ő azt neked köszönhetem, drága jó anyám. Saját vérredel tápláltál és úgy érzem, örökre adós maradok neked. Belevésted szívembe jóságos arcodat, melyet drágakő gyanánt őrzök. S te, ki minden jóra és szépre tanítottál, áldjon meg a jó Isten, édesapám. Szerételem irántatok oly nagy és őszinte, hogy majdan a síron túl is elkísér beneteket. Könnyes szemmel csókolom meg dolgos kezeteiket, melyek értem annyit fáradsz. Kérem a mindenható Atyát, engedje, hogy hálámat lerójam azokkal szemben, kik legdrágábbak nekem e földön.

Fakadjatok szeretet rügyecskéi az emberek szívében! Az a szív, mely üres, rideg mint a sír, míg a másik olyan, mint tavasszal a virágokert, midőn harmatban csillog sok kis virág kelyhe, s csapongó madár csicsereg hajnali ébresztőt.

Leszállt az Isten
A bűnös földre
Emberré tanítani.
Vékony deszkaszálon
Oceánt járni,
S mellét verve
Mea kulpázní!

Alexius

Nincs az életben sok öröm.
Nincs desztillált tiszta élet.
A vétek, a bűn nevet rám.
Istenem...! Beh félek.

Alexius



A szegedi Hősök Kapujának freskói

Aba Novák Vilmos műve

Irta: Dr. MANDOLA ALADÁR

Mikor a nagy francia forradalom uralkodó osztálya tette a polgári rendet, Comte Agoston megalapította a polgári kultúrának filozófiáját, a pozitivizmust. Ez a mának a bölcsellete, amely a holnappal nem törődik és ez lett az úgynevezett „polgári józanész” életnézete, amely szakít minden természetfölöttivel. Mivel minden világnézetnek meg van a maga művészete is, a polgári világnézet végső kihangzása az úgynevezett szenzualisztikus művészeti irány (naturalizmus, impresszionizmus) lett.

A háború azonban sok mindenből kiábrándította az embert és a polgári világnézet bölcsellete eltűnt a világ színpadáról. Az ember átélte a magabaszállás nehéz óráit és a befeléfordulás újra előtérbe hozta a természetfölöttit. Ennek megfelelően a művészet is irányt változtatott és helyet adott a belvilági, a látomásos művészeti irányzatnak. A felfogásnak ez a másikba való eltolódása és átértékelése nem új dolog a művészettörténelemben. Kis tükörben ugyanezt kapjuk az ókori görögöknél, amikor a görög szobrász egy ideig az önmagának elégséges, magabízó atlétát ábrázolta, de már a rákövetkező hellenisztikus, görögyszerű korban a szobrász keresi a végtelenbe vezető szálakat és már a Laokoon csoport tagjai a kígyóktól megkínózva, kilépnek zártságukból. Nem bíznak saját erejükben. Lakoon felfelé fordítja tekintetét és már már ott tart, hogy segítségért kiáltson isteneihez. A görög szobrászat autarchiáját felváltja a természetfölöttihez való vágy.

A művészet történetnek ez a ritmusa végig vonul az emberiség történetén egészen napjainkig. A háború előtti polgári csendélet és interiörök nyugodalmas atmoszférájába, valamint a dekoratív történelmi festmények közé benyomul Aba Novák lázasan nyugtalan vizionárius szelleme, hogy művészi forrongásával hullámtarajokat korbácsoljon fel a szemlélő lelkében. A jászszentandrászi templom freskói nyomán támadt izgalom csak nagysókára csendesedett el, úgyszólván Mussolini tett pontot a vitaközlés mögé, mikor a Rómában kiállított vázlatot megvásárolta.

A szegedi Hősök Kapujának freskói körül támadt újból szokatlan nyugtalanság. Hiába emelte ki Pálffy polgármester, hogy a művésznek hármasszimbólumot kellett szintetizálnia:

a háborús hősök emlékét, a haza feltámadásának reményét, és a nemzeti hadsereg talpraugrását. De a kritika nem tud elcsendesedni és gúnyos megjegyzésekben éli ki magát. Nem is a szerkezet és nem a színek ellen, hanem a torz elrajzolás ellen. Tulajdonképpen csakis ez ellen. S közben újból a külföld nyújt elégtételt Aba Nováknak, mikor festői irányzatával a chicágoi kiállításon második díjat nyer. Ha angol lett volna, talán első díjat kapott volna. Mindez gondolkodóba ejti az embert, mi lehet Abának az a varázsa, amelyet mi nem ismerünk fel, de amelynek a külföld élébe siet és honorálja? Minket elkényeztettek a naturalisták és impresszionisták azokkal a festményekkel, amelyek a tárgyakat kézzel fogható hűséggel ábrázolták. Sokáig éltünk az ábrázoló művészek nyűgében és nem törődünk a tárgymögöttiséggel, amit a kifejező művészet szolgál, azzal, hogy nemcsak ábrázol, hanem lelki vallomásra is bírja a művet. A tárgymögöttiség a művészet metafizikája, amelyet az ábrázoló művészet elhanyagolt. Mi még a naturalisták szemével nézzük Aba Novák freskóit s a valóság hű másolatát követeljük. Nem tudjuk befelé élni magunkat a látomásos művészetbe, melynek főjellege a való kontúrok túlrajzolása, ahogy ez egy káprázatban bizonytalanul remeg. Nekünk még idegen a befelé forduló művészetnek szubjektív meglátása, mert az impresszionizmus pontos tárgyi modelljeihez vagyunk szokva. Nekünk pozitív hűség kell és nem szétfolyó vízió. De hát ki tudja a háborús iszonyat és szenvedés kínjait objektív formában tolmácsolni? Ki tud egy olyan összesűrített modellt találni, amely minden igazalom nélkül tárgyi nyugalomban szemlélteti a világ legvéresebb háborúját? A művészi feladat már előre belépőjegyet kénytelen biztosítani a fantomoknak, s ebből azután valljuk meg, van is elég Aba Novák festményein. Szinte azt gondoljuk, hogy a népmesék alakjai tódultak ide, amint estéknként a rőzetűznél, mesemondás nyomán, látomászerűen felvázolódnak a képzeletben. Visszataszító torzfigurák, akik a szegedi Irgalomházból szöktek meg. De Turgenyev elbeszéléseiben és Arany János Tengerihántásában is ilyen hátborzongató alakok félemlítik meg a hallgatót. Rútak, de a rútak is van helye a művészetben, mint Dante zordon költészetében. Azonban a rút is a szépet szolgálja, amint ez az erkölcsstanban is előfordul a jó és rossz viszonyában. Augusztinus felfogásában a rossz csak annyiban létezik, amennyiben a jó szolgálja. De a rúttal szemben a szemlélő nem tud lelki alapállásba helyezkedni, a művész kezéből a Szépet várja. Ha Aba Novák a nép fiát vetíti falra, miért nem nézett szét Szeged szobrai között. A Vásárhelyi Pál szobor mellékalakjai mennyire szegedi levegőt lehelnek. Az a szép magyar menyecske ölében a fiúcskával az újjáéledést szimbolizálja, vagy a Nemzeti újjászületés emléktáblája mindjárt három generá-

ciót állít elénk, a szeged-vidéki magyarság legjavából. Mig Aba Novák a nép degeneráltjait mutatja be. Igen de ezek a háború nyomorékjai, akikről lerí az inség. Ha ez anyaga lehet historiának, miért ne lehetne anyaga a művészetnek?

Mi nem mentegetni akarjuk a művészt, hanem keressük azokat pszichológiai utakat, amelyeken a művész eljutott művéhez. Aba Novák nem ábrázoló művész, egy süket háttérrel, akit egyszerűen tudomásul veszünk, hanem kifejező, lelki vallomások művész, akinek műve mögött mint kísérő zene a háború zajlik, Schubert dalaiban a főmotívum mellett egyenértékű a kísérő motívum is, azért van olyan mély zengése dalainak. Miért felejtik el Aba Nováknál a harcok rémes diszsonanciáját, mint a mű metafizikáját. Hiszen a freskók, a mű mögöttes tartományaival együtt alkotnak egy teljes egészet. Talán azt várjuk, hogy elbájoló idillekkel kedveskedjék nekünk a művész és felejtjük el azt a lidércnyomást, amelyben éveken át éltünk? Franz Stuck, bajor festő még réme-sebb képet festett „A háború” címen, amelyen görcsökbé merevedett, meztelen hullák százai felett, akiknek ajkain megfagyott az átok, feketelovon ül a szenttelen Halál. Mert ilyen a háború és Franz Stuck világsíkert aratott vele. De Aba Novák mellőzte a hullákat, az átkokat, és félig meddig élő halottakat festett, mert a háború ilyen is. A háborúnak ezer arca van. (Folytatjuk).

Pedagógia

Olvasás és olvasmánytárgyalás.*)

Tárgya: olvasás és olvasmánytárgyalás.
Anyaga: Magyar vitézek a világháborúban.
Osztálya: IV.

Célja: a) Lássák a gyerekek néhány esetét a magyar katonai hősiességének.

b) Tanulják megbecsülni a magyar katonát. Lássák be, hogy a hazáért nem szabad sajnálni semmiféle áldozatot.

Szemléltetés: térkép, képek a világháborúból.

V á z l a t.

Előkészítés:

a) Hangulatkeltés. Halottak napján a hősök sírjánál. Meg-

érdemlik a kegyeletet, megemlékezést. Az életükkel hazájukat, fajukat védtek. b) Áthajlás: A halott hőseink mellett vannak élő hőseink is. Bámulatos, amit a magyar katona a harctéren véghez vitt! c) Célkitűzés: Olvassunk el egypár hőstettüket!

Tárgyalás:

a) Mintaolvasásként az első egységet mutatom be. Azután a gondolati egységek megtárgyalása következik.

I. egység: A visszafoglalt gépfegyverek.

Kiemelt gondolatok:

A magyar katona vállalkozó szelleme. A nemzet tulajdona, a győzelmi esélyek nagyobbitása. A parancsnok félti embereit. Szereti őket. **T e s t v é r e k!** Bátran megy a halálba. Az ígéret szent. A helyzet elképzeltetése. Áthajlás a II. egységre.

II. egység. Ha nincs fegyver, kapa is jó.

Idősebbek, könnyű sebesültek sem henyélnek. A magyar nem szeret lustálkodni. Leleményesség, bátorság. Mielőtt cselekszik, tanácskozást tart. Okosság. Szómagyarázat: népfelkelő, munkásosztály. Áthajlás a III. egységre.

III. egység. Ha a közlegény megsebesül.

Szégyen a seb, nem szól. Önfegyelmzés. Tűrés. A mi sebünk... Szómagyarázat: kötőzőhely. Áthajlás a IV. egységre.

IV. egység. A pozsonyi hős őrnagy.

Magyar és a túlerő. Nem hagyják el egymást. A félelmet nem ismeri. Áthajlás az V. egységre.

V. egység. A hős székely tanító.

Rettenhetetlenség. Szerénység. Fájdalom: szülőföldje megszállt terület. Legnagyobb kitüntetést is szerényen fogadja. Külső és belső.

b) Összefoglaló olvastatás a jobbakkal.

Begyakorlás:

a) Elmondatom az olvasmány tartalmát. Esetleges, általuk hallott, édesapjuk, hozzátartozójuk által véghez vitt hőstetteket meghallgatom.

b) Gyakorlás a gyöngébb olvasókkal.

c) Házi feladat: A magyar katona (fogalmazás).

(x)

*) Ideális az lenne, ha magát az olvasmányt is leközölhetnénk. Sajnos, erre helyünk nincs. Ezzel a közleményünkkel a vázlatkészítésre és az időszerezésre akarunk példát mutatni. Soknak látszik, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a tanítónak naponta 8–10 (4–5) ilyen vázlatot kell készítenie. Az Utasítás értelmében azonban a kidolgozott vázlatokat több éven át is lehet használni megfelelő kiegészítésekkel. Ha ezt figyelembe vesszük, nem kár alaposan kidolgozni a tanítást.

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

ifj. S o l t i G y u l a, Kiskunfélegyháza

Rax-bahnnal

2009 méter magasra

Szombat délután. Az állomás épülete zsong, mint a méhkas. A hétfégi kiránduláshoz felkészült osztrákok valósággal megrohanják a Süd-bahnhof pénztárfülkéit. Nők, férfiak, kicsinyek és nagyok, mindenki ott van. Mi is ott vagyunk a bátyámmal és megyünk a tömeg után. Úgy vagyunk itt, mint a „falusi kislány Pesten”. Végre sikerül hosszú magyarzkodás után megértenünk a pénztárossal, hogy a Rax-ra akarunk menni.

Megkaptuk a jegyet s beszálltunk a vonatba. A tárcsa jelez, elindulunk. Ausztria déli részén járunk. Baden, Wienerneustadt. Kezdődik: a fenséges Alpok lankái. Smaragdzöld mezők, néhol merész sziklák. A vonat ablakából élvezem e gyönyörű vidéket. A hegyek tövében apró falucskák húzódnak meg szerényen. Talán félnek a merész sziklák dühétől, mely rossz kedvében mindent elsöpörne? A nap igyekszik aransugarait szétküldeni, hogy szebbé, bájosabbá tegye az enyhe zöldet, az üde kékséget, a távoli hegyek ormait. Nem nagyon sikerül, akárhogy igyekszik is. A sötétlélkű felhők minduntalan eltakarják, dacolnak vele. Ez nem jó jel, gondoltam magamban s aggódva néztem tropikáruhámat. Nagyon lengén indultam a nagy útnak. Minek is? Így szoktam én otthon is járni nyáron s még így is melegem van, igyekeztem megnyugtatni magamat.

Körülbelül két órai utazás után, több állomást otthagya, újra nyikorog a fék. Megint egy állomás. Kíváncsian nézek ki az ablakon. Valóban egy új állomás. Betűzgetem a táblát az állomás épületén, míg sikerül elolvasni: Payerbach-Rechnenau. A kalauz is szorgalmasan ismételteti a megállás helyét, de Pista legyenek, ha egy szót is értettem belőle. Mindegy, itt le kell szállni. Hamar kiürül a kocsi, s egy aluljárón keresztül eljutunk a villamoshoz, mely elvisz a Rax tövéhez. Itt újra fizetni kell. A Rax-bahnon sem lehet ingyen utazni.

Itt az indulás ideje. Hamarosan beszállunk. Bizonyos elfogódottsággal tekintek ki az ablakon. Elöttem a drótkötélpálya emelkedik meredeken, szinte a felhőkbe tűnik. Zökkenés nélkül indulunk el. Annyira meglepődtem, hogy kénytelen voltam megkapaszkodni. Emelkedünk fel, mindig magasabbra. Atattunk merész hasadékok, óriási sziklák. A támasztó oszlopok között nagy zökkenés s mindig gyorsabban halad ilyenkor. A zökkenőknél balsejtelem fog el. Mi lenne, ha elszakadna a drótkötél? Brrr! Rossz rágondolni! Erre azonban nem kerül sor,

hiszen több ezer tonna a teherbírása. Tizenöt percig tartott mindössze az út, de felejthetetlen élmény volt. Megérkeztünk a felső állomásra. Szédülés fog el, ha lenézek a meredek hegyről. A ködből előtűnik néha-néha az alsó állomás pirinyó épülete.

A csúcson vagyunk már? Dehogy, még elég út van előttünk. Ezt azonban gyalog tettük meg. Hideg van. Tropicálruhámot összehúszom, talán melegebb lesz. Hasztalan! Hiába, ez nem olyan hely, ahol nyár közepén lenge öltözetben lehet sétálni. Most már mindegy, vacogjon a fogam! Hideg van július 31-én.

Nehezen, de azért haladunk felfelé! Kacér sziklák csábitanak, mi megyünk. Szembe velünk a Schnee-berg havas ormai burkolóznak sötétszürke felhőlepelbe. Most vonult el a felhő. Gyorsan előveszem a fényképezőgépet és sikerül képet csinálnom. Megyünk tovább. Keskeny ösvényen vezet utunk és figyeljük az útjelzéseket, mint a nagy turisták, csak a szöges bakancs hiányzik.

Az idő egyre komorabb. A távolban feltűnik egy menedékház, az Otto-haus. Rohanunk, amennyire lehet, az oázis felé. Az épület mellett fenyőgally volt egy rakásban. Érdekeltnagyon a dolog, mi lehet ott? Meg is néztük és legnagyobb meglepetésünkre hó volt. Július 31-én hó, mikor nálunk még télen sem igen láthatunk. Mintha aranyat láttunk volna, úgy rohantunk oda és kezünkbe markoltunk egy kevés havat. Gyönyörűtánsan néztük a kezünkön lecsurgó szennyes hólét. Később bementünk a menedékházba és elfogyasztottuk ennivalónkat. Kevés pihenés után újra elindultunk szemlélődni. Amint kiléptünk az ajtón, nehéz pára csapott meg. Csupa szürkület, csupa felhő minden. Két méternyire lehetett csak látni a sűrű ködtől. Tapogatódzva kellett menni, mert a kis ösvényről való letérés könnyen végzetessé válhatott volna. Mi mentünk előre s nem is gondoltunk arra, hogy ebből a felhőtornyosulásból valami is lehet. Élveztük a felhőt, mely párájával oly üdítő volt. A felhők között jártunk. Egyik helyen, az út mellett még elég meredek emelkedést láttunk. Ide pedig fel kell menni, gondoltuk. Elindultunk, hol tapogatódzva, hol négykézláb, de nehezen feljutottunk a csúcra, 2009 m. magasra. Közben havasi gyopárt is szedtünk és elrejtettük a drága kincset.

Nagyon örültünk. Lesz itt jó idő, hiszen olyan gyorsan vonulnak a felhők. Sajnos, azonban a jó időért meg kellett fizetni. A felhő már nehezen bírta terhét. Lassan hullott a csépp, majd kíméletlen zuhogásba csapott át. Nézttem búsan lenge nyári öltözetemet, hiába, az eső nem került ki engemet sem. Rohantunk a Rax-bahn végállomásához. Szaladtunk, de az eső kitartóan jött velünk. Lihegve, bőrig ázva értünk az épületbe. Leroskadtunk, a padra és vártunk, hogy elálljon az eső. Két

percig ülhattunk így, míg az eső elállt. Ez igen, bosszankodtam magamban, azért rohantam én az előbb, hogy minden cseppjéből kapjak?

Kimegyünk az épületből. Gyönyörű napsütés aranylik. Búvölő látvány. Enyhe, zöld völgyek, merész sziklák mindenütt. A Schnee-berg havas csúcsa csillog a napsütésben. Szédítő kilátás. Karom kitéárom és szívom az esőtutáni friss levegőt. Részeg lélekkel tántorodom a padra s csak ennyit tudok mondani: „Ezt látni kell”.

KERESZTREJTVÉNY

A legutóbbi keresztrejtvényünket sajnos nem fejtették meg annyian, amennyire számítottunk. A könyvjutalmat Albert Antal, Hegyeshalmi J. és Szigeti Géza kapták.

1				2	3		4	5	6	↘
	■	■	■	8		■	9		■	10
11	11a	■	12			■	13		14	■
14a		■	15			■	16			
17		■		■		■	■	■		■
■	18					18a	19		19a	
20		■	■	■	21		■		■	22
23		24	■	25	■		■	26	27	
28			■	29			■	30		
	■		■		■		■	■	■	31
↙	32	33					34	35	36	
	■	37				■	■			↘

VIZSZINTES: 1. Magyar nóta. 8. Azonos magánhangzók. 9. Névelő. 10. G-betű pótlással kertben van. 11. Igen, olaszul. 12. Fedd. 13. Szám idegen nyelven (rövidítve). 14a. Az okozat megindítója. 15. Legfrissebb újság. 16. Jaj az ellenségnek, ha . . . a lövedék. 17. Rag. 18. Ha rossz az álmunk, fel . . . 19. Piaci árús. 20. D. V. 21. Német alakulat. 22. Mássalhangzó fonetikusán. 23. Rag. 26. Ritka női név becézve. 28. Menyasszony más szóval (cigányosan). 29. A miatyánk legszebb mondásának egyik szava (latinul). 30. El . . . (tolvajnyelven: lop). 31. M. U. 37. Tojások (németül).

FÜGGŐLEGES: 1. Újszegeden sok van. 2. Magyar síkság. 3. Ilyen templom is van. 4. Hangszer. 5. Mesejáték. 6. Rag. 11a. Két egyforma vár.

12. Irma betűi keverve. 14. Szabószerszám, ékezethibával. 18a, Déligyümölcs betűpótlással a végén. 19. Tisztító szerszám. 19a. Leesett holmival teszi az ember. 20. Tragikus sorsú trónörökös (fordítva). 24. Többször ír (fordítva). 25. Tréfa betűi keverve. 27. In dem rövidítve. 32. Ellentétes kötőszó. 33. Földmívelő szerszám magánhangzói. 34. Németül inség mássalhangzói. 35. És latinul. 36. Személyes névmás németül (fordítva).

A megfejtők között 3 könyvet sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: december 8.

S P O R T

Október 16-án rendezte Kecskeméten a ref. jogakadémia a Kecskemét—Kiskunfélegyháza városok közötti atlétikai viadalt. A versenyt Félegyháza nyerte, annak ellenére, hogy Kecskemét színeit országos hírű atléták is képviselték. Félegyháza győzelme elsősorban a nagyszerűen szereplő tanítóképzős atlétáknak köszönhető. Az ő eredményeik pedig Tulit Péter testnevelő tanár szakértelmét és odaadó munkáját bizonyítják. Intézetünk növendékei által elért eredmények a következők: 100 m. 1. Lak Károly V. 11.1 mp. 200 m. 3. Ray Rudolf V. 25 mp. 400 m. 1. Lak Károly V. 56.2 mp. 3. Molnár Sándor IV. 61 mp. Távolugrás: 1. Lak Károly V. 594 cm. Rúdugrás: 1. Angyal Vilmos IV. 280 cm. Súlylökés: 1. Győrök Zoltán IV. 1221 cm. Diszkoszvetés: 1. Győrök Zoltán IV. 3733 cm. 3. Mesterházy Csaba IV. 3034 cm. Gerelydobás: 1. Győrök Zoltán IV. 4388 cm. 2. Mesterházy Csaba IV. 4004 cm. 10x200 m-es staféta: 1. Félegyháza 4.18.2 mp. A stafétában intézetünk növendékei közül Lak Károly, Lovas Ferenc, Gyenes János, Ray Rudolf V., Csizmadia István, Molnár Sándor IV. futottak. Pontversenyben Félegyháza győzött 73:50 arányban és ezzel a jogakadémia által alapított ezüstsérleget egy évig Félegyháza őrzi.

*

KISOK őszi fordulójában győztesen, veretlenül került ki a szegedi Tanítóképző „Tomori” futballcsapata, melynek játékosai megmutatták az összhangzatos iskolajátékot, s hogyan kell győztesen kikerülni a többi iskolák soraiból. Minden egyes meccsre el lehet mondani, biztos győzelem, tudás, lelkesedés. Megtanította ellenfeleit az „egyszeregyre”. Mecsei a következők: Tomori—Dugonics gimn. 4:0 (2:0). Góllövők: Bakos (2), Török, Oroszvári. Tomori—Felsőkeresk. isk. 6:1 (3:0). Góllövők: Bakos (4), Wittmann és Oroszvári. Tomori—Felsőipar isk. 3:0 (3:0). Góllövők: Bakos, Kovács, Mosonyi. Tomori—Tunyoghi gimn. 5:1 (3:0). Góllövők: Bakos, Kovács (2) és

Mosonyi. Tomori—Klauzál gimn. 5:1 (2:0). Góllövők: Bakos, Kovács (3) és Oroszvári.

Az őszi bajnokság állása:

1. Tanítóképző	5	5	—	—	23: 3	10
2. Felsőipariskola	5	3	—	2	14: 7	6
3. Felsőkereskedelmi iskola	5	2	1	2	7:13	5
4. Tunyoghi gimnázium	5	2	—	3	9:11	4
5. Klauzál gimnázium	5	1	1	3	8:20	3
6. Dugonics gimnázium	5	1	—	4	8:15	2

„Tomori” futballcsapat: Keztyűs — Szekeres, Wottreng — Walcz, Horváth, Wittmann — Varga, Mosonyi, Kovács, Bakos, Oroszvári.

Kegyeleli staféta.

1937 október 17-én, vasárnap futották az iskolák és a többi sportegyesületek a hagyományos kegyeleli stafétát. Lázasan futottak az indító első, a győzelem biztosításáért. Végül is a hat kilométeres táv után győztesen, pár lépés különbséggel, futott be a két győztes csapat. Az első helyet nyerte a szegedi 9-ik gyalogezred, másodiknak pedig az iskolák között biztos első Tanítóképző. Kis „jobb” szerencsével első is lehettünk volna. A táv legjobbja Borsos (Tanítóképző) volt, ki két járművel is megbírkózva szerezte meg magának a babériás „táv legjobbját”. A csapat tagjai: Tóth, Farkas, Nagy, Dvorzsák, Hevesi, Erdélyi, Főnyedi, Bordás, Schmolcz, Wottreng, Szekeres, Borsos, Kovács, Oroszvári.

Hevessy István

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Legyünk elnézőbbek. Jó a fogalmazás, de nem elég átfogó. — Furulyaszó mellett. Jön. — Apróságok. Nem elég érdekes. — Régi emlékek. Jó a tolla, de érdekesebb témát keressen. — Fürdik a holdvilág. Jön. — Mire készülnek? Egyéni dolog, nem érdekes. — A mi kutyánk. Nem elég érdekes. Próbálkozzék. — Fiókom. Tud humorosan írni, de ennél jobbat kerünk. — Visszavárlak.

Jön. — **A hősi halottak.** Jól ír, de ez sablonos. — **Keresem az édesanyámat.** Érdekesebbet. — **Feltört emlék.** Ez nem sikerült. — **Rádióknk.** Próbálkozzék mással is. — **Ősz hajnalán.** Nem elég érdekes. — **Az ősz megérkezése.** Szép gondolatai vannak, keressen más témát. — **Takarékoskodjatok!** Témája egyszerű. — **Haldoklik a természet.** Jó leíró, stílusa könnyed és gördülő. Próbálkozzék! Ez nem sokat mond. — **Milyen lesz az én iskolám?** K. P. Jön. Címét utólagos engedelmével Az én álmom-ra változtattuk. — **Milyen lesz az én iskolám?** B. M. Az előbbivel azonos nemcsak a témája, de kibontakozása is, kár, hogy nem hangulatosabb. — **Mert egyszer úgys mindenek vége, vége lesz.** Jó tolla van. Próbálkozzék hálásabb témával. — **Lehullott a rezgő nyárfa.** Úgyesen ír, de ennek az élménynek nincs igazi magva. — **Szeresd a gyermekket.** Az előző üzenet Magátiak is szól. — **Késő bánat.** Eleven, fordulatos munka, de rövid és e miatt hézagos. — **Mit mesél a keletről jött szellő?** Meghatóan kedves, de sokszor hallottuk. — **Tanév kezdetén.** Jó meglátásai vannak. Érdekesebb téma kidolgozása jobban megy majd. — **Boldog percek.** Nem érdekes. — **A mi cicánk.** Humoros leírásokban sikere lesz. Irjon! — **Boldogság. Gyermeki lélek.** Bájos, szép téma, de verselése itt-ott sántít. — **Akit az Úr hív.** Jön. — **Beszél hozzám a rét.** Jó leíró és megfigyelő. — **Egy szál nefelejcs.** Megható, de egyszerű téma. — **Jézuska nevében.** Szép, de sokszor hallottak. — **Gyermekek közt.** Egyéni. — **A legszebb hónap.** Sokszor hallott téma. — **Csilingel a gyöngyvirág.** Jön. — **Kérdeztek a rózsák.** Jön. — **Csak álom volt.** Egyéni élmény. — **Aki az igazi útát választotta.** Hosszadalmas.

Pécs. Köszönetet mondunk a lelkes bekapcsolódásért. Ha mindenhol így gondolkoznának, nem kellene állandó bajokkal küzdenünk. Most már várjuk az ifjúság irodalmi munkálkodását is.

Emlékezés, Örök Végtelen, Sorsom. Jönnek. — **Gyöngyvirág.** Jön. — **Találkozás az étellel.** Jön. — **Ember vagyok.** Jön. — **Reflektorfény, Nyári éj, Elzengte már.** Jönnek. Csak a lap egyik oldalára írjon! — **Hulló falevelek, Haza gondolok.** Jönnek. — **Köd van a hegyen.** Jön. Köszönjük aggodását és együttérzését. Higgye el, az ilyen levél a legszebb jutalmunk, serkentőnk a továbbhaladásra. Sajnos, hogy Egerben oly kevesen éreznek együtt a saját lapunkkal. Szívélyes üdvözet! — **Sírfelirat.** Érdekes téma, kár, hogy itt-ott nehézkes. — **Vác.** Cikke első számunkban vezércikként megjelent. A Zászlónkban való ismertetés gondolatát örömmel fogadjuk s ahhoz szívesen hozzájárulunk. A »Miért« probléma vonatkozó cikkét elküldtük a problémát megindítóknak és annak válaszával együtt fogjuk közölni. Üdvözet. — **Győriek.** A munkákat megkaptuk. Kérjük a folytatást! Kerecsendi K. Mártonnak külön üdvözet!

XII. évfolyam. 4. sz. 1937 december hó.

MAGYAR

ANITOJELÖLTEK

APJA

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábiel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss-Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS: EGÉSZ ÉVRE 2.— P. EGY SZÁM 20 FILL.		SZERKESZTŐSÉG: UJSZEGED, BÉRKERT-UTCA 8. SZ.
---	---	--

D I C S Ő S É G . . .

Érdekes lenne tudni, mit gondolt Ádám és Éva, amikor az angyal kiűzte őket a Paradicsomból. Érdekes lenne tudni, mit érzett az első emberpár akkor, amikor elvesztette isteni örökségét, gondtalanságát, halhatatlanságát, hófehér lelkét — egy *alma* miatt. A bűn Isten közelségéből lerántotta az embert a mindent bemocskoló sárba s a felszabaduló aljas ösztönök szenvedésbe kergették a világot. Minden, ami miatt az ember homloka ráncba szökik, szeme könnyel telik, ajka fájdalmas lesz; a bűnnek gyermeke. Ha elgondolkozunk igazán és mélyen azon, amit elvesztettünk, akkor egy óriás fájdalomtenger, kétségbeesett zokogás lenne életünk.

Isten irgalmas. Megbocsájt és megnyitja az elveszett ország kapuit. Megváltót ígér és küld nagy szeretetében.

Dicsőség a magasságban Istennek!
Istenhez méltó elgondolás. Tökéletességhez illő szeretet.
Karácsony.

Az első karácsonyfa. Az első csodásan ragyogó, minden fájdalmat és bámulatot feloldó jelenség. Minden szépsége és kedvessége mellett is elhalványuló visszfénye ez első karácsonynak. A betlehemi éjszakának.

Dicsőség a mennyben Istennek!
Valóban szeretet-ünnep. A Kisdéd tette azzá. Ezen az egy napon, ha már többször nem is lehet, szüneteljen az acsarkodás, a fegyverek baljós-latú zörgése. Szüneteljen minden, aminek nyomán fájdalomkönyv fakadhat az ember szeméből. Béke legyen a szívekben, Isten békéje.

Békesség földön az embernek . . .
Isten akaratá, ember óhajta.

Ennek a békének kellene állandósulnia a földön. A béke az igazság gyermeke, Isten gondolata. Mi magyarok kívánjuk a békét, az igaz békét, az Isten gondolatához méltót: karácsonyi ajándékul.

Dicsőség Neked Kisdéd, aki lehoztad a földre a békét, a szeretetet!
Békesség neked ember, aki akarsz Krisztust követő, örökségedért dolgozó lenni!

IRODALOM

Köd van a hegyen

Szügyi
Trajtlér Ilona

Eger

Igen, a hegyen köd van. Nagy, nehéz köd.

Benne sápadtarcú, fiatal férfi. Nem is annyira férfi, inkább csak fiú. Kissé tántorgó léptekkel megy fölfelé a hegyre.

Mit akar ott fenn az őszben és a ködben?

Oh, nem annyira az aranyraőszült fákat akarja látni, melyekről egyre hullanak a halódó, sárga levelek. Még csak nem is a későn nyíló virágokat fogja megcsodálni. A várostól és a szívtelen emberektől menekül.

Talán pár méterrel közelebb szeretné érezni az Istent, aki lehozta az égből a szeretet és irgalmasság törvényeit. Azokat a szent törvényeket, amelyeket nem igen tart meg az emberiség. Hiszen, ha megtartaná, ez a sápadt fiú nem itt lenne. Valahol egy eldugott kis faluban apró, szúrós gyermekeket tanítana. Talán éppen keresztvetésre vagy az irgalmasság testi és lelki cselekedeteire.

E helyett évek óta éheznek. Két napja már egy falatot sem evett. Rettenetesen szédül és fázik. Nagyon fázik, mert csak vékony, nyári ruhája van, amin átfúj a csipős őszi szél.

Már megelégedne akármilyen munkával is. De nem kap. Nem ad neki senki. Azt mondják:

— Maga még fiatal. Várjon, míg az előbb végzetteket elhelyezzük!

Várjon? Mire? A majdra? A semmire?

Ő várna szegény, de a gyomra nem vár. Szervezete követeli a mindennapi kenyeret. S neki nincsenek szülei, akik-től ételt, ruhát, jó szót kaphatna. Neki pedig dolgoznia kell! Élnie kell! De miből, mikor nem kap munkát? Azért, mert fiatal. És engedik meghalni. Mert így el kell pusztulnia, éhen kell halnia.

Szeme előtt már is tüzes karikák táncolnak. Alig bír menni. Mégsem akar megállni addig, míg föl nem ér a hegyre, a legnagyobb ködbe. Vagy talán nincs is ott olyan nagy köd? Csak ő látja olyan sűrűnek?

Mindegy. Följebb, egyre följebb. Elérni a tetőt. Hiszen azért küzdött és azért fog meghalni.

Elhetne tovább is, de nem akar ölni, nem képes rabolni. Nem szeretné a kezét vérrel, emberi vérrel beszennyezni. Azoknak vérevel, akik engedik elpusztulni. Pedig neki is voltak álmái, terveit. Egy vidéki iskoláról, meg egy édes szőke kislányról álmódott. Aztán iskolán kívüli népművelésről, színdarabok rendezéséről, szívgárdisták és cserkészapródok vezetéséről. De hol vannak már ezek? A köd eltakarja mind. Más tanít majd az álom-iskolában, más fogja majd az álom-kislány kezét.

Ennél a gondolatnál megcsúszott a nedves úton és el-esett. Hiába erőlködött nem tudott felállni. De menni akart. Tovább a cél felé. Azt akarta, hogy fájjon mindene. Fájjon kibíratlanul, fájjon rettenetesen, hogy megváltsa a többieket, akik majd utána jönnek. Hogy azoknak ne kelljen a hegyet vékony ruhában megmászni s üres gyomorral járni a köd útját. Inkább a mai fiatalság vérnélküli vértanuja lesz.

Csak tovább, ha sajtó tagokkal is. Tovább fölfelé!

És ment újra. De már csak térdencsúszva. Azt sem bírta sokáig. A nagy kimerültségtől elnyúlt a sáros földön, amelyből lett, hogy agyonéhezett testéből elszálljon a lélek. Az a nemes lélek, amely tudott nagy célokért küzdeni, amely tiszta és hófehér maradt utolsó percéig, s amely lélek ezután is fog tanítani. Nem ugyan kis gyermekeket, hanem okos felnőtt embereket, hogy végre megértsék a mai fiatalság kiáltását, amely kétségbeesetten száll feléjük a megélhetés, a kenyér, a megértés, a szeretet és a családi élet után.

Vajjon azok, akik tudnának segíteni, meghallják-e ezt a kiáltást? Ugyan meglátják-e a fiatalság bajait és vergődését? Vagy talán ködbe vész mindez, mint a hegyre törekvő, éhező és fáradt ifjú holtteste? Mert köd van a hegyen. Nagy, nehéz, sűrű, átlászatlan köd.

Karácsony

Visi Ágota, Sopron

Csillagfényben ragyog az ég.
A mi szívünk boldogságtól ég:
Lejött hozzánk a békekirály,
Karácsony szent éjtszakáján.

Csilingelő angyalsereg.
Tova száll a város felett,
Jőjj be hozzánk, légy vendégünk,
Kis Jézuska maradj velünk.

FEHÉR ÖRÖM AZ INTÉZETBEN

Szabó Sára,

Sopron

Az intézet csengője hatot ütött. A fehér ágyakban nyugtalanul fordultak a lányok a másik oldalukra. Még magam is megborzongtam. Brrr! Mindjárt jön a kedves nővér kelteni. Erdemes is ilyen dicső napra felkelni. Hisz ma földrajzból legkevesebb két 4-es csap le árva fejünkre. Mikroszkopi rajzok, egyenletek számtanból . . . De jött a kedves nővér és én minden filozófiámat félre téve, álmosan bújtam ki ágyamból. Unottan nézek, vagy csak inkább néznék ki az ablakon, mert ez befagyott s gyönyörű csodavirágokat festett rá a kertészek legnagyobbja, az Isten. Magamban dudorászgaltam a dalt: „Piros pünkösöd napján imádkoztam . . . stb.” Hm! Ennek még énekelni is van kedve és a kócos, álmos fejek csodálkozva meredtek rám, azután elkezdtek halkán prüszkölni. Erre én hideg fenséggel kinyitottam az ablakot és a havas fehér tájra mutattam. A vélemények megváltoztak. Mintha vezényelték volna, egyszerre tört ki a sok lányajakból az újjongás. Tervünk hamar készen állott: lemegyünk és megmosdunk az első hóban. A hiú Agnes még hozzátette: „Mert azt mondják, aki az első hóban megmosdik, százszor szép lesz.” Páterünk gyakorlatiasabb lévén mondja a lányoknak: „Fogadjunk, ma összecsapják a földrajz és torna órát, azután hurrá! Megyünk ródlizni!”

Hogy hirtelen hova tűnt szemeinkből az álom? Bizony azt Téliapó elvitte magával. Oh kedves Téliapó, de hálásak vagyunk neked! Pár perc múlva kissé elkésve a reggeli imáról, a nappaliban volt a „kējütazó” társaság. Buzgón imádkoztunk, bárcsak mennénk el ródlizni. Csakugyan 8 órakor összeszedelődzködtünk és elindultunk a ródlipálya felé.

Csikorgó hideg van, de az emberek ajkán mintha meleg mosoly ülne. Még az a rongyos kis koldusgyermek is boldogan dörzsöli össze hidegtől lilás-piros kezeit. Miért is örülünk annyira a hónak? Talán, mert ródlizhatunk, korcsolyázhatunk, vagy hólabdázhatunk? Nem! Mi szeretjük a hóban a tisztát, a szűzies fehérséget. A szépet és fenségeset. Lám a kis Jézus is a téli időszakban jött világra. Mintha az Ő magasztosságának és ártatlanságának volna a hó szimbóluma. Azért szeretik a tiszta lelkek, a jó emberek. Szeretem Téliapót, mert boldogságot hoz az embereknek. Szeretem a csillogó, puha, fehér havat, mert csodálata az Istenhez vezet. Csillogó fehérsége arra int, hogy lelkem fehérségére vigyázzak.

ÉJFÉLI MISEN

KÖSZÖL.
SZEGED

Sötét, csillagtalan éjtszaka. Misztikus, borongós a komor felhőtakaró, mely fűdi az eget. Talán olyan, mint amilyen volt azon az éjtszakán, mikor egy gyermek született. Egy gyermek, ki a megtestesült Ige: a Messiás, a Krisztus, maga a hatalmas Isten. Komor az éj, de mégis szép. Nem világít fönn a hold, nem ragyognak a csillagok, de a lélekben mégis fény van, csillogás, mert világít a lélek napja. Ragyog, tündököl, vakító sugárözönével bevilágít a lélek rejtett zugába is. Ki ez a nap, ki ez a vakító fény, ki ez a földöntúli ragyogás? Három szó a felelet: a gyermek Jézus.

Őt ünnepeljük ezen a fenséges éjtszakán.

A templom órája üti a 12-t. Felsírnak a hangok, felbúg az orgona, csilingel a sekrestye csengője. Négy pirosinges ministráns lép a szentélybe, utánuk a pap. Gyöngyfehér misepalást van rajta. A templom fényárban úszik. Vakít a fény, de mégsem szembántó. Az orgona halkan zsong. Olyan, mintha az angyalok kilenc kara mind fújná a harsonákat, de oly halkan, mintha szellő fuvolázna a lombok között. Sokan vannak. A levegő kezdetben hideg. A szív is. De a sok emberlehelettől felmelegszik. A szív is. Felmelegszik attól a fenségtől, mely a miséből árad, fel az örökszép énekek lágy akkordjaitól, fel a legszentebb éjtszaka varázslatos csendjétől.

A templom egy elrejtett zugában, hová nem hatol erősen a fény, egy leány áll. Áll némán, mozdulatlanul. Kezében kicsiny imakönyvet szorongat, arcára merev kifejezés fagyott. Tágranyilt, nagy szemében semmi élet, de ajka körül valami sírásra hajló csendes szomorúság lappang. Néz, néz a semmibe. Előtte a gyertyák vörösen sárga lobogása távoli tűzzé folyik, nem érzi az emberek közelségét, nem érzi a karácsonyi fenyők illatát, nem hallja az orgonahangokat. Egyedül van. A templomban is, de az életben is. Nincs senkije, ki a síró szomorúságot letörülje arcáról. Árva. Szülei meghaltak, de nevelőszülei még élnek és úgy szerették őt, hogy mindenüket rááldozták. Egész erejüket összeszedve iparkodtak taníttatni. Végre sikerült letennie az érettségit. Ő azt hitte, hogy azzal a papírlappal, az érettségi bizonyítvánnyal hatalmában tartja az életet. Az élet letérdel előtte s a legszebb útjára csalja csábító mosolyával. Az élet neki csak rózsákat szór az útjára nem küld őszt és telet, csak tavaszt és aranykalászos nyarat. Azt hitte, hogy könnyed, fehér szár-

nyakon lebeghet az élet tengere fölött és nem jön forgószél, hogy a mélységbe rántsa. De csalódnia kellett. Az első útján tövisre hágott. Sehol sem kapott állást. Mindjárt a zimankós tél zúdult a nyakába, az örökös házi veszekedések formájában és könnyed szárnyait az tépázta meg, akit szeretett. Ott hagyta cserben egy más leány, egy gazdag leány kedvéért. Milyen közönséges, milyen mindennapi, de így történt. Aztán bánatában, már nem tudta mit cselekszik, összevezszett nevelőszüleivel. Más városba költözött és olyan állást tölt be, amelyhez egyáltalán nem kellett érettségi bizonyítvány.

Most pedig itt áll a templomban. Nem jut eszébe a múlt, nincs számára jövő. Annyira érzéstelenül áll, hogy a körülötte állók felfigyelnek rá. Az örök kíváncsiság felébred a lelkünkben: Vajjon ki lehet ez a szép, szomorú leány? Természetesen a felelet mindenki maga adja meg magában. Sokan észreveszik, hogy a lelke nincs itt, de azt nem, hogy tulajdonképpen sehol sincs, észreveszik, hogy szeme ködösen mered a levegőbe, azt hiszik, hogy ábrándozik és nem gondolják, hogy nincs igazuk. Nem gondolják, hogy ez az üde, fiatal leány többet szenvedett talán bármelyiküknél és a lelke, fáradt és öreg. Azt sem tudják, hogy a legnagyobb sebet önmaga ejtette magán, kemény, konok dacosságával.

A misének vége. Az orgona vadul sikolt bele az üresedő templomba. Belesikolt egy leány haldokló lelkébe — és csodát művelt. A lélek megmozdult, eszmélni kezdett. A leány csak most érzi, hogy hol van. Szeme mégrebben, könnyesen keresi a templomban Istent, akit eddig nem talált meg. Rátapad a kisdéd Jézusra, ki a Szűz Anya karján ül. Megmozdul, lassan megindul az üres, sötét, néma templomban, meggy összekulcsolt kézzel, viszi a szíve a gyermekhez. Halványfényű gyertyácska ég a szobor előtt, édes, meleg fényt vetve rá. A leány már ott van. Nézi a Kisdedet, arcára boldog enyhület húzódik, mit sápadtan megvilágít a pislákoló mécs. Aztán térdre megcsuklik, térdreborul.

Az óra üt, a templomban egy leány imádkozik.

Karácsonyi vers

Horváth Mária, Sopron

Örvendezzünk, vigadozzunk,
Szentkarácsony van ma,
Új Királyunk, Messiásunk
Születése napja.

Boruljunk le jászolyához,
Kezünk tegyük össze:
Imádjuk az Ég Királyát,
Ki leszállt a földre.

Vigyünk neki ajándékot:
Drága tömjént, mirrhát,
Tegyük le szent lábaihoz
Szívünk szinaranyát!

Zengjük a szent angyalokkal
És a pásztorokkal:
„Dicsőség mennyben Istennek!”
Mondjuk szívvel, ajkkal.

A levelem ma neked írtam...

Koma József,

Testvér! Problémák kelnek s merülnek el,
az élet titokzatos, hullámzó tengerén...
Valami ismeretlen, zengő messzeségből,
mint tűnő meteorok ragyognak fel
a megmagyarázhatatlan, baráti érzelmek...
Testvér! Te érzed, tudod már;
A sejtelem bennem is borong;
Változó idő szellői fújnak,
S befelhőzik a tiszta, kék eget.
Nyomukban szintelenné szürkül minden:
A név, a ragyogó szem, s a tiszta arc!
Észre vetted? Szítál a köd!
S az ég alján gomolygó felleget?
Testvér! Alkonyodik! Nézd a lángsugarakat!
Emlékszel? Boldogan, színesen ragyogtak!
Ma már hűlőben, hervadásban vannak...
De a mult, a nóta mintha vissza-visszasírna,
„Szegény katonának szomorú a sorsa”!
Testvér! Alkonyodik! Az árnyékok nőnek!
Ritkul a kacaj, a mosoly; fakul a tréfa;
Borong a szó. Fogyóban a nóta, a daloló kedv.
Történt valami?... Csak az óra ketyegett,
S ami útban volt... megérkezett.

Weisz Mária,

Sopron

Mégis eljött a Jézuska

Sötét este volt. A város szélén állott egy kis házikó, melynek ablakából halvány fény szóródott ki. A szobába kiludt a tűz, illetve már két hete nem volt befűtve, mert az a két kiló fa, ami még van, az akkor kell, ha eljön a karácsony, mert ha mást nem adhat a szegény Kovácsné egyetlen, árva

gyermekének, legalább holnapután, karácsony estéjén befűti egyetlen kis szobájukat.

A szobácskában nemsokára elaludt a lámpa. Kovácsné kisleányával, Cilikével együtt lefeküdt. A kislány hamar elaludt, de az édesanya nem tudott nyugodni. Tavaly férjével együtt félre rakták kis keresetüket és Cilikének azon vettek valamit. A tavasz elvitte jó férjét és kenyérkereső nélkül maradtak. Most örül, ha csekély keresetéből kenyeret tud venni. Már arra határozta el magát, hogy megmondja Cilikének, hogy az idén nem jön hozzájuk a Jézuska, de mit mondjon, miért nem jön? Tövísként érintené a kis árva szívét, ha megtudná, hogy nemcsak édesapját vesztette el, hanem már a Jézuska sem jön el hozzá. Tépelődése közben észre sem vette, hogy már megvirradt. Hat óra az óra csengője megszólalt. Sietve kelt fel, hogy elkészítse szerény reggelijüket, mely neki néha egy darab kenyérke, gyakrabban semmi volt. Cilikének a jó szomszédasszony mindig küldött egy kistejet. Legalább a kis árvának volt reggelije. Fél hétkor felébred Cilike. Kis imáját elvégezte és kisietett a konyhába édesanyjához. Reggeli után együtt rendbe tették a kis szobát. Épp meg akarta mondani éjszakai gondolkodását Cilikének, mikor a gazdag könyvkereskedő inasa jött hozzá, hogy menjen el a raktárt felszúrni. Szinte jól esett neki e váratlan dolog és hálátelt szívvel tekintett az égre. A raktárban sok félre dobott, elszagगतott könyvet talált. Eszébe jutott, ha az ő kis árvája a sok mesekönyv közül csak egyet is kaphatna. Mikor kész lett a munkával, bement az üzletbe és kérte a könyvkereskedőt, hogy pénz helyett egy mesekönyvet adjon Cilikének. A kereskedő mérgesen azt mondta, hogy majd karácsony után megfizeti a bérét, de mesekönyvet nem ad. Szomorú szívvel tért haza az édesanya. Az ajtón belépve fuldokló hangon csak annyit szólhatott: „Cilikém, az idén nem jön hozzánk a Jézuska!” — Tovább nem mondhatta, mert összeesett, elájult. A kislány könnyes szemmel hajolt édesanyjához. Kovácsné, mikor magához tért, lefeküdt kisleányával a tiszta, fehér ágyba. Az éjszakát újra álmatlanul töltötte.

Ezalatt a gazdag könyvkereskedő kisleánya csipkés párnái között feküdt és azon gondolkozott, mit is mondott Kovácsné az ő édesapjának a boltban? Mikor reggel felébredt Évike, megkérdezte édesanyját, hogy miért mondta azt a szegény Kovácsnéni. Majd bement az üzletbe édesapjához, hízélgőleg ült az ölébe s kérte, hogy amit neki hozna a Jézuska, azt adják oda a szegény Kovács Cilikének. Az édesapa szívének ajtaját megnyitották egyetlen kisleánya szavai és elgondolta, mi lenne, ha ő nem tudna kisleányának semmit sem venni. Évikének megfogta kezét és felültek előkelő szánkójukra és elindultak a város felé, hogy vegyenek valamit a sze-

gény Kovácséknak. Évike szíve majd kiugrott helyéből örömeiben. Délre véget ért a vásárlás és a szánkó elindult ki a külvárosba Cilikéékhez. Cilike mikor meglátta az úton közelegni a csilingelő szánkót, nagyon örült, mert még ilyet nem látott. Akkor csodálkozott legjobban, mikor a szánkó az ő házuk előtt megállott s abból egy fehér bundás kislány és egy úr szállott ki. A kocsis nagy csomagokat vitt utánuk. Egyenesen a kis szobába mentek. Lerakták az ajándékokat. Cilike és édesanyja nem tudták örömeikben mit mondanak. Végre megszólalt Cilike: „Mégis eljött a Jézuska!” A szánról behozták a szemet és a fát. A kályhában vígan égett a tűz. Nemsokára Évikéék elmentek.

A fehér ruhás kislány és az idősebb úr a szánkóban hazafelé indult. Útközben Évike megcsókolta édesapja kezét és így szólt: „Apukám, hozzánk is eljött a Jézuska. Ilyen szép karácsonyunk még nem volt.” Az édesapa két forró könnycseppet törölt ki szeméből. „Igen kislányom, ez a legszebb karácsony, mikor másnak szerezhetünk örömet.” A jóságos kis Jézus megjutalmazta őket. Mire hazaértek délután hat óra lett s az ebédelőben sokkal hatalmasabb fa állott, mint más évben és sokkal gyönyörűbben csillogott. Hálátelt szívvel énekelte az egész család: A kis Jézus megszületett, örvendjünk. Az ablakon egy lány hang bekiáltott: „Eljött a Jézuska.”

Tota pulchra es . . .

Filler István, Győr

Májusi fák csodás illatában
képzellek el Tégedet, Anyám;
amint szőke hajad angyalszárnyon lebben
és kék szemed csillan a Nap mosolyán.

Karcsú kezekben csodák varázsa,
álmodni is túlszép mosolyod:
amint esti felhők arany paplanában
csillagoknak dalát hallgatod.
Ég azúrja simul köntösödhöz
s bárányfelhők színes szalaga;
bíbor palástod mártíroknak vére
lány éneked hárfák szent szava.

Felhők sírnak ha szomorkodol;
s szíved tűzén szívárvány ragyog
és rózsaszín felhő borul égre, földre
ha szent Fiadat halkan megcsókolod . . .

MŰVÉSZET



A szegedi Hősök Kapujának freskói

Aba Novák Vilmos műve

Írta: Dr. MANDOLA ALADÁR

(Folytatás)

Sokan kifogásolják a fresko főalakját és az angyalokat. Elefantizisről és basedow-kórról beszélnek. Igen, de a falfestmény nyílt helyen, az utca felett lángol, ahol a házak nyers geometriai formái hangadók. A falfestmény is kénytelen felvenni a kövek stílusának merevségét és súlyos formáit. Mivel minden mozaik-stílusban jelentkezik, a falfestmény magára öli a mozaiknak kőstílusát, kemény, merev vonalait, a tagok súlyos formáit, azokat a nagy junoi szemeket, amelyekkel a középkori mozaik alakok merednek a szemlélőre. De hát miért festette ezeket Aba Novák feketékre?

Ha Szegednek van egy Fekete Máriaja, miért ne lehetnének fekete Krisztusa, fekete angyalai?

Miközben az egyes alakokkal foglalkozunk, szem elől veszítjük a mű koncepcióját, azt a nagy rendező erőt, amely Krisztusban a feltámadást, mellette balról a népi hitet, jobbról a cselekedetet ábrázolja, a nemzeti hadsereg elindulásával, s mindezt olyan eredeti módon, amelyre példát nem találunk. Aba Novák kerülte a megszokott festői kliséket, nem utánoz senkit, mert az eredeti értékesebb az utánzatnál. A testi pozitív művészet helyett szellemi, szuggesztív művészetet nyújtott. Akik ócsárolják, azok is szuggesztív hatása alatt állanak. A művészet nem mindig jelkép és szórakozás, néha megdöbbenés is. Ha Aba Novák műve nem a megszokott sínpáron halad, hanem vasúti váltóhoz jutott, azt jelenti, hogy egy új, egy metafizikai korba értünk és ennek is meg van a maga művészeti életnézete, mint a pozitív filozófiának. A metafizikai kor eredménye a megfoghatatlanra való utalás, a bensőleg meglátott látomásszerű kép, a szaggatott expresszionizmus, ahogy ez Aba Nováknál jelentkezik, és ez már a holnap művészete.

Általában az embert meglepi az, ha valami úgy sikerül, ahogy azt várta, de az is meglepi, ha valami nem úgy sikerül, mint azt remélte. Aba Novák műve nem úgy készült el, ahogy azt gondoltuk. Valami Styka-féle lengyelesen romantikus képet vártunk, tele háborús poezissal és megkaptunk helyette egy lidércnyomásos dantei zordon látomást. Es ezzel azután nem is érezzük belső szolidaritást. Ebben hibás a mű-

vész is, mert nem a közönséget keresi, hanem a maga közönségét, és nem szól szabatosan a kor nyelvén, pedig minden kor gyermeke megkívánja, hogy saját nyelvén szóljanak hozzá. És végül nem olyan Credot nyújtott, amelyben csak hinni kell és nem vitatkozni felette. Hiába ment vissza a középkori mozaik stílusához, nem sikerült neki a középkori vallásos léleknek modern interpretálójává lennie. Egy kritikusa mondja: hogy az ő világában süt a nap, de nincs melege, az alakok beszélnek, de nem tudjuk, hogy mit és végül zenélnék, de hangokat nem lehet hallani. Ez mind igaz. De ezekkel Aba Novák szembe akar fordulni a földiséggel.

De hiba van a közönségben is. Egy mű csak akkor hat igazán, ha elemei valamiképpen már előre preformálva vannak a lélekben. De mi közönség még mindig a polgári realizmus talapzatán állunk. Bensőleg kiküzdött eszmék iránt kevés érzékünk van. Amit Pálffy polgármester mondott, hogy ez a mű a háborús mártírok, a feltámadásba vetett hit és a nemzeti hadsereg kialakulásának hármasszintézise, ez még mindig nem hatolt le a közvélemény mélyebb rétegeibe. Az első látás után folyton megbotlunk a mű alakjaiban, a mélyebbre beágyazott alapgondolat és szerkezet másodrangú előttünk. Pedig Spranger szerint a mű megértése valamely tagolt egésze vonatkozó ismeret. Nemcsak arra vonatkozik, amit látunk, hanem arra a háttérre is, ezúttal a háborús hangulatra, amelyet nem látunk, de amelyből a mű előlépett.

Aba Novák freskóján Krisztus a főalak, aki azt a feltámadást hirdeti, ami után Csonka-Magyarország vágyódik. Krisztusnak egyik oldalán a hit, nem mondjuk kissé szokatlan figurákkal, a másik oldalon a cselekedet, a talpra állt nemzeti hadsereggel van ábrázolva. A többi mind ebbe a hálózatba van belekapcsolva, de úgy, hogy az egész Krisztusból van levezetve. A felülről való levezetés megvan a szegedi Dóm keresztelő kápolnájának freskóin is. Ezt a rendszerességet nem lehet megtagadni Aba Nováktól. Ha ma a chaosz és a rendező értelem világharcát éljük, mondjuk világosabban a bolsevizmus és antibolsevizmus harcát, akkor világos, hogy Aba Novák a maga rendező zsenijével a konstruktív szellemnek tesz szolgálatot.

Gondoljunk arra, hogy csonka hazánk határain túl, a világnak több pontján, Rómában, Párisban és Chichagóban, éppen napjainkban figyeltek fel Aba Novákra, aki mint népünknek előőrse a művészet őrtüzeinél vigyáz a magyarság becsületére a nemzetek versenyében. A trianoni hóhérbárd hiába négyelte fel hazánkat, népünknek még vannak erős fiai, mint Aba Novák is, akinek erejét azzal az ellenállással lehet lemérni, amellyel a mindent tagadó kritikáját fogadja.

Aludj Jézuska . . .

Pencz Magda, Győr

Szegényes kis jászoly,
Barlang homályában,
Alszik a Jézuska,
Fehér kis ruhában

Mosolyog a szemé,
Simogat kis keze.
Szép szűz Máriának
Isteni gyermeke.

Csillogó fénysugár
Óvezi alakját,
Szűzi édesanyja
Nyújtja felé karját.

Altatja gyermekét
Az Istennek anyja,
Legszébb hang a földön
Az altató dalé.

Aludj kis Jézuskám,
Aludj szép csendesén,
Örködök feletted
Isteni gyermekem.

Sötét éjszakában
Száll angyali ének,
Az ég és a kis föld
Hódol Istenének.

Aludj Jézuska,
Nyíló kis virág,
Hódolunk előtted,
A szívünk imád.

Leszállt a földre

Farkas Ilona, Sopron

Sipol a szél, dereng a dé,
Erős harcot vív a hatalmas természet.
Paloták és trónok, kicsike vityillók
Egyaránt érzik, hogy az Isten folyton teremt.
Éltet, és eltesz, épít és rombol,
Jó az mind, amit az Isten gondol.

E süvítő, hideg éjszakába
A leghatalmasabb Erő földre szálla;
Hatalmasságát a jászolba rejti.
Ember, a Te fagyos szivedet keresi!
Megszűnt a szélvész, eltűnt a homály,
Az Isten-Ember szivedben keres,
Mondd, ott Betlehemre talál?
Gyermektestben hatalmas Erő
Te, a nagy mindenséget tartó, éltető;
Te, ki parancsolsz a nagynak, kicsinek
Hallgass ide! a porfiai glóriát zengenek!
Dicsőség az Isten-Embernek!

Megszűnt a szélvész, eltűnt a homály,
A kis Jézuska szivedben keres;
Mondd, ott Betlehemre talál?

Szalay Margit, Sopron

HOZZÁL BÉKESSÉGET!...

„A leggyönyörűbb éjszakán
Égi nagy Király földre száll.“

Ó mennyire, milyen nagyon várjuk; hogy felcsendüljenek a kedves karácsonyi énekek, várjuk, hogy az idén is mint máskor leszálljon közénk az isteni kised. Mi minden évben megünnepeljük az égi Gyermekek születését, minden évben új örömmel várjuk és szeretetünk egész melegével köszöntjük.

De az idén mintha kissé más lenne minden. Mintha az idén jobban, nagyobb örömmel várnánk érkezését.

Igen, ez évben sok sok mindent várunk Eucharistikus évünkben a mi isteni Kisededtől!

Érezzük, hogy meghallgatást nyerünk; hisz az idén szentévben vagyunk, várjuk, igen várjuk Eucharistikus kongresszusunkat.

Majd ha a karácsonyfán kigyulnak a lángok, ha majd elzengjük énekünket térdeljünk le és kérjük:

Eucharistikus isteni Kiseded! hozzál békességet!

Békét kérünk, lelki békét egyes emberek lelkében! Meleg szereteted áradjon ki a szívekre, fakadjon szeretet azoknak a szívében is, kik eddig hidegek, érzéketlenek voltak a szenvedők iránt, azok szívében is, kik nehéz csapások alatt görnyedeznek, kiknek fájdalom a napi kenyerük. Jöjj vigasztaló Kiseded, szükség van meleg gyógyító szívedre!

Hozzál békességet a családokba:

Add, hogy a családokban honoljon a békés megértő szeretet! Add, hogy a családtagok lelkében csak egy érzés fejlődjön ki: békét akarunk! És ezért mindent megteszünk! Eltűnjük egymás gyengéit, viseljük a közös keresztet! Békét kérünk Tőled Eucharistikus Kiseded! Ne engedd, hogy feldult családi fészkek romjain könnyezzenek ártatlan gyermekszemek! Ne hulljanak könnyek azért, mert hát hiányzik a béke, a szeretet!

Eucharistikus Kiseded! Hozzál békességet! Könyörgünk... Hisz Te azért jöttél, hogy letöröld a könnyeket, hogy elnémitsd a jaj-szavakat. Égi Gyermekek! Hozd el békességed a Te nagy

családodra: a Magyarhonra! Békét kérünk! Ó nem véres harcokat, melynek nyomán ismét ezrek könnyei hullanak.

Eucharistikus Király! — karácsonyi ajándékul Egyet kérek!

Hozzá! békességet — az emberszívekbe!

Hadd zenghessük hálatelt szívvel:

Dicsőség a magasságban Istennek

Béke a jóakaratu embernek!

Erődet érzem, Uram!

Filler István, Győr

Ha csendes, nyári este kibúvik a hold
felhőkárpit égbe vesző ormán,
s apró kis csillagok nevetnek a földre,
megcsillanva kék vizeknek fodrán;
erődet érzem, Uram!

Ha fölszáll a tömjén titokteljes füstje,
felbúg az orgona, megszólal a csengő;
csillogó aranyban hófehéren áldasz
s térdre hull előtted millió esengő,
erődet érzem, Uram!

Ha megszólal az ég! A Te orgonád!
És zengő akkordja lesikolt a földre;
ha tombolva őrjöng szélvész-dús vad orkán
s ajkakat némit el villámod örökre;
erődet érzem, Uram!

Ha lenézek a keresztről, csendes, bús mosollyal
vérködös fátyol ezer titkán át,
ha hallod a szívek Érted-muzsikáját,
s Angelusra hívó harangok szavát,
erődet érzem, Uram!

Ha két kezedet ölelésre tárod
bukdácsló, bűnös emberek után,
s a megbocsátás tiszta fényét nyújtod
a vérrel piszkolt Ember-Golgotán;
erődet érzem, Uram!

Mit álmodott

karácsony éjszakáján

a kárpáti fenyő

●●● Szabó M., Szeged ●●●

Gyönyörű karácsonyéjjel volt. A hó sűrűn, apró pelyhekben szállingózott. Ott álltam társaimmal az erdélyi Kárpátok egyik ormán, egy fenyőerdő szélén. Néztém a csillaghullást.

A hópelyhek rátelepedtek ágaimra. A völgyből felhallatszott az éjféli misére hívó harangszó. Láttam, ahogy a havas úton imbolygott egy-egy lámpafény. A székelyek mentek a templomba, hogy kérjék az Istent, hogy mielőbb felvirradjon egy boldog magyar karácsony. A harang mélabús szava álomba ringatott. Almomban elállt a hóesés. Fényes csillagok ragyogtak az égen. Egyszerre csodaszép éneket hallottam. Mindig közelebről hangzott és mindig világosabb lett. Az erdei úton angyalok tűntek fel... Karácsonyi angyalok... Még sohasem láttam őket, de már hallottam róluk. Sokat mesélt nekem az öreg lucfenyő, hogy ő fiatal korában látott angyalokat. A legszebb angyal intésére szétrebbentek. Alkalmas fenyőt kerestek karácsonyfának. Engem is megszólított egy fehérruhás angyal: Te jó lennél! Jössz-e velem? Nagy örömmel ajánlkoztam. A többiek is választottak társaim közül s vittek bennünket tova az éjben. Repültünk városok, falvak, hegyek, folyók felett és alattuk minden sügött, búgott... Mintha azt mondták volna: Magyarországba mentek. Örüljete! Azt üzenjük a magyaroknak, imádkozzanak és dolgozzanak, hogy mielőbb felvirradjon a magyar feltámadás. Túl voltunk a határon. Az angyalok szétváltak. A szép fehérruhás angyalommal nemsokára földet értem egy kis magyar faluban. Egyszerű tiszta szobába kerültem. Az asztalra állított az angyal és ragyogó díszeket, sok édességet rakott rám, az asztalra pedig kis betlehemi jászolt, játékokat, mesekönyvet, ruhát. Majd aranycsengő szólalt meg kezében s ő eltűnt. Ekkor megnyílt a szoba ajtaja. Ragyogó-arcú apróságok szaladtak be. Tapsikolva táncoltak körül. Utánuk jött az apa, anya. Imába kezdtek. Ezalatt halkán susogtam Erdély üzenetét. Nem tudom meghallották-e? Csak azt láttam, hogy könnyes lett a szemük. Imá után gyönyörködtek bennem a gyermekek. Honnan hozott az anyalka? — kérdezték. Nagyön örültek de én még boldogabb voltam. A legkisebb örömeiben megtépázta ágaimat. Ebben a pillanatban fölébredtem...

Akkor láttam, hogy mindez álom volt, a zord téli szél

cibálja ágaimat. A puszta valóság az volt, hogy ott álltam a havas erdőszélen. Hajnalodott. A csillagok már halványodtak. Megcsendült a reggeli harangszó. A faluban népesedtek az utcák; mentek már a pásztormisére. Söhajtottam. A boldogság álom volt... Álom...

MEMENTÓ. Szabadi Ernő, Kalocsa.

Voltak kellemes, gyönyörű vig napok,
Jönnek őszi felhők hozva sok-sok gondot.
Égő szemem előtt kicsi tüzes körök...
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

Voltak kellemes, gyönyörű szép esték,
Szemünk magas égi csillagokat lesték.
Közelít már a tél, száraz avar zörög...
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

Kislány karácsonyra kap játékot, babát,
A kisleány csákót és ólomkatonát.
A földi élet is csak bánat vagy öröm.
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

Őszülő ember kit megtört a robot.
Koporsó mellett áll, kisleány a halott.
„Ne verj tovább Isten!” — imígyen könyörög;
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

Valaki haldoklik, kezében a kereszt,
Néhányat vonaglik a még kihűlő test.
Most felnyitja ajkát... Nincs ereje... hörög;
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

Mindenki nyomában ott van a zord halál
Hiába bújnál el, egyszer csak megtalál.
S kire kezét teszi, fájdmában felnyög...
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

A megállított szív többé sohse dobban,
Az elfútt gyertyaláng többé sohsem lobban,
Sietek az égbe, egy hang rám így dörög:
Elmúlik minden, csak az Isten örök!

Én is tudtam...

Kiss Márton, Győr.

Valamikor én is tudtam
karácsonyfát
égből-várni,
hópihés karácsonyeste
angyalka elé
kiállni...

Én is adtam
szénát, vizet
kis Jézuska szamarának,
csengetésre vig-ugorva
Én is, én is
hogy futottam...

Gyönyörködni a nagy
fában,
csillagszóróban, gyertyában;
hintalóban,
képeskönyvben
gyönyörködni
én is tudtam...

Én is hullattam
a könnyem,
gyönyörűségtől remegve;
könnyes-buzgón
térdepelve
imádkozni — én is tudtam...



Boldog új évet!

Farkas Ilona, Sopron

Dalnoka vagyok az új évnél
Siratója az elmúlt időnek:
Azaz temetője a sok bűnnek, bánatnak...
Boldog új évet kívánok!

Boldogat a megtépett magyarnak,
Kinek a mezején vérvirágok nyíltak,
Keserves e népnek nappala éjjele:
Sok-sok örömet a 37. évbe.

Ifjúság! Nemes tetterő, akarat,
Válvetett munka, Nektek ezt kívánom.
Új év, új remény, új ideák,
Fogjon össze minden igaz magyar diák.
Vállvetett munkával építsük a jövő templomát,
Oltárkö legyen a régi dicső ország!

Dalnoka vagyok az új évnél,
Siratója az elmúlt időnek:
Azaz temetője a sok bűnnek, bánatnak,
Boldog új évet kívánok!

KERESZTREJTVÉNY

Örömmel állapítjuk meg, hogy a múlt számban megjelent keresztrejtvényünket már szép számmal fejtették meg. A jutalmat sorshúzás alapján a következők nyerték: Weisz Mária Sopron, Tóth Lili Eger és Pápai István Szeged.

● Szigeti Géza, Esztergom ●

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15							16						
17						18			19				
20					21				22			23	
24				25					26			27	
28			29			30			31	32		33	
34			35		36				37			38	
			39										
40	41		42					43				44	
45			46			47	48		49			50	
51		52		53	54				55			56	
57					58							59	
60			61	62					63	64			
65					66	67		68	69				
70													

VIZSZINTES: 1. Magyar szent. 15. Pályázik valamire. 16. Színházi korifeus. 17. Orate betűi keverve. 19. Gyenge idegen nyelven. 20. Gyümölcs idegen nyelven. 21. Szorít. 23. T. R. E. 24. Női név (a pótlendő). 25. Állat. 27. Égi betűi keverve. 28. Görög betű fordítva. 29. Házi állat. 30. Zúdit. 31. Cuki közepe. 33. Rag. 34. Irsa fele. 35. Folyó idegen nyelven. 37. U. R. E. 38. Kutya. 39. Távlát. 40. Imre fele. 42. Tas betűi keverve. 43. Ételnék van. 44. Arat fele. 45. Betű kiejtve, ékezet hibával. 46. Így más nyelven, fonetikusán. 47. Pest megyei falu fordítva. 49. Cipésszerszám. 50. M. B. 51. Névutó fordítva. 53. Kirepül. 56. Román pénz. 57. Bánk is ez volt, fordítva. 58. A hazug. 59. O. L. R. 60. Nemes fém fordítva. 63. Látomás. 65. Örül a diák ennek, fordítva. 68. Ilyen katonák is vannak, fordítva. 70. Két elszakított város kötőszóval.

FÜGGŐLEGES: 1. Munkácsy festménye. 2. Zsebben van, ha van. 3. Költői műfaj. 4. N. I. R. 5. Kürthang. 6. Számár mondja. 7. Kecse mondja. 8. Betű fonetikusán. 9. Nevető mondja. 10. E. N. T. 11. R. D. E. 12. Méter része. 13. 2038-ban lesz... hogy Szent István meghalt. 14. Gárdonyi Géza egyik művének főalakja. 18. Koronáz. 21. Prepositio. 22. Házi állat. 25. Fi-

ziokrata rendszer alapja, névelővel. 26. Tisztáz idegen nyelven. 29. Ház része. 32. Kavar ikerszava. 36. Szerszám fordítva, ék. hibával. 37. Ilyen fű is van. 41. Női név. 44. Galli Curci keresztneve. 48. Ivószoba. 52. Fiúnév fordítva. 54. I. A. 55. Dupla mássalhangzó. 56. Rajzol, fordítva. 61. Porból lesz, fordítva. 62. Baká része. 63. Vakok Zene Egylete. 64. I. S. S. 66. A. E. 67. Fény mássalhangzó. 68. Kicsinyítő képző. 69. Rom része.

A 3. számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése.

Vízszintes: 1. Fehér galamb száll a falu felett. 8. Ó. Ó. 9. Az. 10. Az. 11. Si. 12. Int. 13. N. R. O. 14a. Ok. 15. Mai. 16. Talál. 17. Re. 18. Riadunk. 19. Kofa. 20. D. V. 21. Sa. 22. Ef. 23. Nál. 26. Fila. 28. Ár. 29. Tua. 30. Emel. 31. M. M. 37. Eier.

Függőleges: 1. Fásor. 2. Róna. 3. Gótikus. 4. Lant. 5. Azra. 6. Ba. 11a. Ikervár. 12. Imra. 14. Olló. 18a. Naranc. 19. Kefe. 19a. Felemel. 20. Ferencz Ferdinánd (ford). 24. Irkál (ford). 25. Étafr. 27. Im. 32. De. 33. Ee. 34. Nt. 35. Et. 36. Er (ford).

Ismételten kérjük, hogy a keresztrejtvényt zárt borítékban keresztrejtvény felírással küldjétek be.

Helyesen fejtették meg: Bernáth Mária Sopron, Pintér Sopron, Ferenczy László Szeged, Csernus Sándor Szeged, Kraxner Elza Sopron, Németh László Szeged, Sárosi Sándor Szeged, Albert A. Szeged, Szöllösi Ferenc Szeged, Bodolai Gyula Szeged, Horváth Ilona Sopron, Szerényi Ilona Sopron, Katus Sándor Kalocsa, Hevesi István Szeged, Szalóczi Sarolta Eger. Beérkezett 34 megfejtés.

Karácsonyi vers

Horváth Mária, Sopron

Csillagos éj, világos ablakok,
Mindenfelé csak kedves alakok.
Béke, öröm ragyog mindenfelől,
Angyali ének zeng az egek föl.

Karácsonyfa alatt az ajándék;
A szívünkben szeretet tüzel, ég.
Mintha álom lenne, s nem valóság,
Hogy boldog e földi halandóság.

Örömteljes a gyermekek arca,
De nem csoda, hisz karácsony van ma.
Szent melegség tölt el minden szívet,
S azt áldják, aki lelkünk üdve lett.

Köszönetet mond az ember-ajka,
Szent béke és mosoly dereng rajta,
Hálát zengnek a kis Jézuskának
És dicsőséget... az új Királynak.

Karácsonyfán sok, apró gyertya ég,
Körötte fényes, fenséges a lég.
Égi nagy Király szállt le a földre,
Hogy békét hozzon az ember-szívbe.

Dicsőség legyen mennyben Istennek;
Béke áradjon földön embernek!
Áldjuk mindnyájan a kis Jézuskát,
„Üdv neked Kisdéd és hálaadás!”

Pártold a Tanítójelöltek Lapját! A »mi« lapunkat.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Az elkövetkező ünnepekre mindenkinek boldogságot, meglepettséget és szeretetet kívánunk! Boldog karácsonyt és újévet!

Szüreten voltam. Kedves. — **Öcsike.** Ügyes jellemzés. — **Őszi gondok.** Szép. Küldjön mást is! — **Minden jó lélek dicséri az Urat!** Érdekes. — **Az első hospitálásom.** Kár, hogy nem fűzött bele epizódot is. Igy rövid. — **Szüenidő kezdetén.** Jó stílusú leírás. — **Találkozás az éjben.** Újszerű. — **Lakodalomban voltam a nyáron.** Jól ír. Remélem, még sokszor küld munkát! — **Mit susog a szomorúfűz.** Kár, hogy rövid. — **Elmulás.** Bájos munka. Kár, hogy nem fejtegette tovább. — **Csak az örömet...** Igaza van. — **Mi az otthon?** Otthonszeretetből fakadt kedves munka. — **Új élet felé.** Szép. — **Őszel is lehet a szívben tavasz.** Jön. — **Hivatás.** Szép, lelkéből fakadt virág. — **Az első dicséret.** Tőlünk is megkapta. — **Szüreten voltam. (K. A.)** Jó leírás. — **Vannak még jó szívek.** Igy is van ez jól! — **Csalódás.** Igen érdekes, jó vers. — **Fordul a kocka.** Reméljük, hogy még sok munkát küld. — **Negyedéves álma.** Válgjon valóra! — **Megkondul az estéli harangszó.** Jó. — **Péter bácsi.** Jó gondolat. — **Régi muzsika.** Kár, hogy sűrítette. — **Köanyítsük meg társaink életét.** Szép lélekhez illő elgondolás. — **Lesz-e tavasz újra.** Jön. — **Gépek himnusza.** Erődet érzem. Jönek. — **Két lélek elindul.** Érdekes. — **Három karácsony.** Túl egyszerű. — **Kérdezett a tündér.** Téli este. Szép gondolatok, de veresése itt-ott hibás. — **Oszd szét a lelkemet.** A papír egyik oldalára írjon. Igy nem fogadja el a nyomda.



XII. évfolyam 5.sz. 1938 január hó.

MAGYAR

ANITÓJELÖLTEK

APJA

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábrriel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

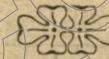
A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED,
BÉRKERT-UTCA 8. SZ.

Újévi gondolatok

Amikor leültem az íróasztalomhoz vezércikket írni, eszembe jutott egy nagyon kedves, régi emlék. Akkor még diák voltam. A hittanárom valami orvosságért küldött el. Ködös, hideg téli napon. Fejem leszegtem, a nyirkos hidegtől fel sem mertem nézni egy ideig. Amikor felnéztem, szinte megálltam a csodálkozástól. Eddig a földet néztem. Csak a lábam élé láttam. Amikor felnéztem, messze akartam nézni, de nem lehetett. Szemem elől elzárta a távlatokat a sűrű, titokzatos köd. Egy darabig mindent láttam. Távolabb már csak homályos körvonalakat. Mi akar lenni? Nem tudható! Amarra messze csak homály, csak titok.

Az újévről mindig ez a kis emlék elevenedik fel bennem. Mert ilyen az eljövendő év is. Homály, titok.

Azt kívánjátok tőlem, hogy újévi vezércikket írjak, köszöntőt mondjak. Miért? Jót kívánjak? Azt ti saját magatokkal jobban megtehetitek. Nem ezen múlik az eljövendő év boldogsága. Nem az emberek nagyképűsködő, hasznót váró, szokásból fakadó, vagy kis százalékban őszinte jókívánatain, hanem Isten nagy gondolataival harmonizáló munkáton. A boldogságot nem kérni, nem kívánni kell, hanem csinálni. Segítségét, Isten áldását kérni a boldogságot teremtő munkánkhoz, de nem ölünkbe pottyánó, munka nélkül ránk hulló boldogságot kívánni. Vetés nélkül nem lehet aratni testvér! Tudásod tanulás nélkül, állásod tudás nélkül nem lesz. A varázspálcák kora már a mesékben is lejárt. Ne légy vakon csodaváró, munka nélkül bőségszarut kívánó. Dolgozz és akkor lesz boldog új évéd! Örömmel, lélekkel, egész tudásoddal, akkor érzel majd felemelő boldogságot. A lapunk nem boldog új évet, hanem jó munkát kíván az új évre és ehhez Isten áldását!

IRODALOM

KILENC BORISSZA

KERECSENDI KISS MÁRTON

Bordás Jancsiék a faluvégen laktak. Még attul is kijebb. Gyerek szempontjából ennél alkalmasabb állapot el sem képzelhető. Nincs is azon csudálni való, hogy mink is igen nagyra tartottuk Jancsi barátságát. Az apja afféle foltozó varga volt. Kis pilinckefejű, szaporabeszédű. Igen jóra való ember, — míg a lábszijat le nem akasztotta a combjárul. Hej, kegyetlen szerszám volt! De jól emlékszem még most is, s tán hamu helyett mamut mondó vén koromban is emlékezni fogok arra a szíjra.

Mint mondtam, igen-igen szíveltük a Jancsit, mivelhogy a rőzserakások, ólak, kazlak között kellemes bújocska esett. Egy szaladásnyira volt az erdő, eminnen meg a „Bornyujárás” nevezetű domb, oldalában homokbányával, ami viszont csendőrpandúr tekintetében nem volt kutyádolog.

Össze is jöttünk mink gyakorta, különösen, ha János bácsi nem volt otthon. Mert ez időben sem volt már a vargaság fenéig tejfel, jobban mondva fenéig csizma meg bocskor. János bácsinak biz' meg kellett fogni a kapanyelet is.

Ilyenkor mi becsületes létszámmal megjelentünk. Ami annyit jelent, hogy többen voltunk a hétnél. Jancsi ugyan nem volt valami nagy rablóvezér. Szívesebben szöszmötölt a lópokrócon az eresz alatt. Egyes gyerekek volt, nyeszelt is egy cseppet. Az ő tekintélye inkább a különleges lakásviszonyokból adódott. Nem volt sok benne a vér. De azért, amikor meglátott minket, elragadta a csikósbuzgalom. Elrikkantotta magát:

— Gyertek, az anyja petrencéjít!

Lassan szállingóztak a többiek is. Az utolsó mindig Kovács Dani volt. Ő csak akkor jöhetett, ha már elringázta szópós-kistéstvérit. Danit „Tapsinak” hívtuk különben, mert lapát fülei úgy ágaskodtak előre, mintha meg akarták volna nézni az orrát.

Összegyűltünk. Ekkor aztán rajtam volt a sor. Bár én sem voltam aranypálca, de még bunkós bot se a gyerekek előtt, tudták azonban, hogy valaminek kell a zsebben lenni.

„Kisúr” fia nem azért volt boltos gyerek, hogy egy csepp kámforcukrot ne súvasszon a zsebibe, vagy ha már az lyukas, hát a kelebibe. Bezzeg feloszlott a rend! Mert az osztoszkodás már dicső őseinknél is szörnyen bonyodalmas volt.

Elég az hozzá, hogy ügyvel-bajjal megkezdődött a bújocska. Ki a fára, ki a ganajdomb mellé, ki a tormalevelek közé, ki meg a félszerbe húzódott. Ez már egyéni hajlandóságra volt bízva.

A hunyó Csempe Ferkó volt, aki mellékesen a vezéri tisztet is viselte, nagy-fene bivaly testtel, jó öblös beszélővel. — Mehetek?

Ordította, mintha a falu másik végén bujtunk volna el.

— Gyöhetsz! Egyen ki a fene — rikkantottam vissza és magamra húztam János bácsi vásároló gyékényit.

Vártunk-vártunk. Fojtott kuncogással. Nem jön a Ferkó.

Az országuton egy szekér zörgölődött végig. Jó borizú hangon énekeltek rajta vagy hárman-négyen. Biztosan az egri pincében jártak. A nóta összefolyt a kerekék zötyögésével és szépen távolodott. Ebben a pillanatban éktelent ordított a Ferkó.

— Gyertek elő!

— Siessetek! Jaj! Mi van itt!

Nagy ijedten összeszaladtunk egy pillanat alatt. Ferkó ordított ugyan tovább, de láttuk, hogy nincs olyan nagy baj. Hol hajladozva, hol rugdalva egy kis tonnát terelgetett le az útról, nagy igyekezettel. Megunta a hosszú gurigató munkát, felemelte a kis tonnát és úgy düllöngött vele át az árkon. Ebből rögtön láttuk, hogy nem lehet üres. Sebtiben Ferkó ellihegte a részleteket, mint poltyant ki a hordócska a saroglyából. Mindjárt a helyszínen meg akartuk nézni a belit. De a dugó nem engedett, meg a ravasz Szabó Karcsi azt ajánlotta, hogy mennék tán a ház végibe, hátha visszatálnak jönni érte. Ebben egyetértettünk — világos beszéd volt — és elhatároztuk, hogy ásunk egy kis pincét a kincseknek. Mert annyit már mi is tudtunk a földrajzból, hogy az egri bor híres, ennél fogva megbecsülendő.

Mindenki vinni akarta a kis hordót, de ez a Ferkó privilégiuma volt, mink csak simogattuk.

Jancsi hozta az ortókapát a pinceásáshoz. Neki is fogtunk. Ferkó ezalatt egy fél verestéglával idomította a dugót jobbról is, balról is.

— Istentelen dugaja!

Végre engedett a jóakarotnak és nyílásában megjelent a bikavér. Nossza abbamaradt minden kubikos munka.

Először Ferkó emelte a kis hordót a szájához, mi meg ketten fogtuk jobbról, balról. Ugyan fogtuk mi mind a kilencen, hogy előbb kerüljön ránk a sor.

Nyelt a Ferkó, amíg birta szusszal. Mi pedig nem tudhattuk, meddig bírja.

— Siess. Dagadj meg!

Ferkónak elég lehetett! — egyelőre, mint a későbbiekből kitűnt — mert igen-igen toltá volna el magától a hordót. De mink kilenc felé húztuk, s amíg egyik oldalon győzött az erő, addig ömlött a bor Ferkóra. Olyan lett az ingje, mint a bibor.

Két marok kánforcukor beajánlásával enyém lett a második ivás joga, bár Tapsi igen csúnyát mondott a cukromra.

Szittam én is ameddig birtam. Jobban mondva színi se kellett, jött az magától bőséggel, mivel hogy kicsi volt a száj, nagy a lyuk. Már jócskán a hasam tájékán csörgedezett a drága nedű, amikor további közprédára engedtem a tonnát. Elvégre nem lehet mindenkinek akkora pofája, mint a Ferkónak!

Valahogy jól-rosszul a többiek is megegyeztek. A nyiszlett Jancsi úgy tartotta a feje felett a hordót, mint a mesebéli óriás. A kigömbölyödő haskó minden nyelintésre duzzadt egy centit.

Még nem voltak egész a végén, de már Ferkó megint törülgette a száját és féllábának megemelintésével vihogva simogatta a hasát. Előttem már zsongani kezdett a világ és a szememre is édes furcsa pillangó ereszkedett. De azért Ferkó után megint aláágaskodtam a bikavérnek.

Igy ment ez vagy négyszer-ötször. A hordócska már igen mozgott a fej felett, s mindinkább több bor szóródott a földre és a képünkre. Ki is ürült egy cseppig. A Jancsié volt az utolsó és a kis taknyos úgy vágta földhöz a tonnát, mint egy valóságos felnőtt. Üresen hoppant és odagurult a Kulimász Gyuri lábához. Az meg felkapta és odavágta, ahol legtöbben álltunk. Megint vissza. Így ment a hajigálás míg csak bele nem szédültünk a bolond játékba, s míg Ferkó neki nem támaszkodott a kazalnak. Csúnya dolgot művelt ottan, de véülünk is billegett a nagyvilág s tölünk akár ibolyát is szedhetett volna. Jobbnak véltük mink is a békességes lenyugvást. A kis Ravasz Karcsinak még volt annyi esze, hogy a kis hordót átvetette az ől kerítésén, ami a kocának igen tetszett, mert sokáig unta meg az ide-oda hömpölygetést.

Szürkületig aludtunk is Noé álmát csenddel. De egyszerre úgy elkezdett sikongatni egy asszony, — mint kitudódott a Jancsi anyja — hogy legalább szemünk felső pilláját meg kellett emelni.

— Jézus Márjám! Jézus Márjám!... Segítség! Emberek segítséég!... Szüzanyám! Legyilkolták a gyerekeket! Jézus anyám! Csupa vér a magzatom!

— Hallottuk ezt mi tisztán — már aki hallotta, de nem igen tartottuk illendőnek a szólást. Magam is fujtam tovább az angyalok dudáját.

— Közben ország-világ elterjedt a hír: kegyetlen rablógyilkosok jártak Bordáséknál. A kilenc halottból tíz lett. Szörnyűség! Szörnyűség! Vénikben vannak szegény árllanok! Odacsődült a fél falu. Mindenki borzongott a vérszagtól. Két csendőr is kerütközött. Volt keserves jajvészékelés: az én fiam! az én drága kicsi fiam!...

A hullatakaritásnál aztán minden kiderült. A hordócska is előkerütközött. Vítte ki-ki berugott fajzatját.

A többi nem érdekés. Nagy püfölés kezdődött mindenütt, ahová a halál piros madará bevisített.

Búza Gáspár, Győr

Találkozás az élettel

Esteledett.

Hogy a napot teljes egészében kihasználjam, iparkodtam a szederindás, farkasalmás ösvényen egy utolsó sétára. A nap már régen letűnt, de még lehetett hallani, hogy huncut a bíró! Tehát még volt élet a parti füzesben. A füzesben, ahol nekem olyan otthonos minden: a darázs-fészek, a szerény nefelejts, a a bokor és lakója, A füzesben, ahol nincsen félelem számomra, csak én vagyok és az arany semmiség.

Leültem egy buckára és néztem a hosszú kék vizet. A hídon már kigyult az útkaparó lámpája és fénye beleivódott a remegő vízbe. Rajta huncut szellő bujkált, el-elejtve távoli falucska harangszavát, majd barackot nyomva a kis buzogányos fűzekre, eltekerődött túl a fákon és eltűnt a faluban.

És ekkor egyszerre — míg a harangszó bűgása mesélt és a természet fénylett előttem — egyszerre megriadtam gondolatomtól. Mintha nagy folt, örökké lemoshatatlan nagy folt fröccsent volna lelkemre. A gyűlölet kezdte marcangolni lelkemet. A gyűlölet, amely annyiszor kínálkozott menyasszonyul és nem egyszer megszédített. Elkezdtem küzdeni, sírni és megint küzdeni. Visszaidéztem gyermekkori szemérmes jószágomat. Legelőlről kezdtem. Mint pottyantam ki gyermekkorom kristály légköréből. Bele az emberiségnek ebbe a mostani gyalázatos piszkába; a megaláztatás, a tehetetlen elégtelenség mérgessé gyülemlett bennem.

Ijedten keltem fel. A bokrokon mintha megannyi ezüst levél csilingelt volna. Az ég sátra teljes pompájában díszlett a föld felett. És mintha végnélküli vonóval, ezer hangolású húrok zsongtak volna... Kinyitottam a számat... de nem

tudtam énekelni... és szenvedtem drágán, gyönyörrel a Végtelet...

Megremegett bennem az érzések húrja és édes melódiát komponált:

Aztán elmúlt minden. A csilingelés, a hatalmas csodakórus, melynek dirigense maga az Úr volt; halk pianissimóból a semmibe olvadt.

És elindultam hazafelé. A fejemben óriási gondok kergetőztek. Nem bírtam velük Meggörnyedve omlottam a hideg fűbe és elkezdtem sírni. Lenge szellő cirógatta meg fejemet és a burjánzó virágokból az Isten nézett ki rám és a természet örök zúgásában az Isten beszélt nekem.

Édes zamat csurrant a szám sarkára és mosolyogtam, mert megértettem, hogy itt az Isten és az élet... az élet...

FILLER ISTVÁN, GYŐR

SZAVALÓKÓRUS

LESZ-E

TAVASZ UJRA?

Tenor: Lesz-e tavasz újra?

Bariton: Ki tudja...

Basszus: Oly közel ragyog már fenn a Hadak Útja...

Kar: Lesz-e tavasz újra?

Tenor: Tiszavirág lett a drága béke,
és halk ima helyett

I. kar: bombavetőik szállnak fel az égbe...!

Ten. Bar.: Világ két sarkán tombol már az orkán,

II. kar: hadihajók úsznak szürke vizek fodrán,

Kar: dübörög a halál szörnyű orgonája...!

Tenor: óh és minden hangnak ezer szív az ára;

Kar: s a megmaradt ezrek ezerszer kulcsolják
kezüket imára.

I. kar: Elsötétül az ég néma haragjában,

II. kar: vörös felhők sírnak fenn az éjszakában

Tenor: És nézzétek!

I. kar: Ott,

II. kar: Ott,

I. kar: keleten,

II. kar: nyugaton,

Kar: vértől gőzölgő fekete árnyakon

Tenor: villog rettentően egy sejtelmes csillag...!

Bariton: Kint a pokol fénye,

Basszus: Sátán koronája

II. kar: ül a spanyol hegyek vérfödté csúcsára.

Bariton: S amott keleten a testvéri népek

Kar: egymásnak rohannak, nézzétek, nézzétek!

Tenor: forró anyakönnyek patakokba folynak

II. kar: s villog sátánian az ötágú csillag...!

Kar: „Pusztuljon a világ, nem kell már az Isten“...!

Basszus: forradalom, vér, könny, rémül a szívekben,

I. kar: a borzalom sikolt tompa szelek szárnyán

Kar: s kacag rettentően a vér-ruhás Sátán...!

Tenor: Angelusra kongó harangok szavával
küldjük az imánkat Isten ablakába.

Uram! Néked ragyog csillagok világa,

Tenéked muzsikál lelkünk orgonája...

I. kar: Uram! Egyet kérünk!

II. kar: Tekints le a földre!

Kar: Pokol kulisszái remegve omlanak
márvány palotákban,

Bariton: felcsókol az Égre milliók imája,

Kar: s béke lesz — örökre.

|| || || UJ ÖNKÉPZŐKÖR

Dr. Tímár Kálmán

Jelige: Művelt, vallásos, szociális ér-
zésű, életrevaló ifjúság kell ne-
künk: ilyené a jelen és jövő.
(Prohászka)

Az önképzőkör évi munkaterve.

Ha elevenséget, lüktető életet akarunk biztosítani az önképzőkör működésében, megfelelő munkaterről kell gondoskodnunk. Nagyon kívánatos, hogy már az iskolaév elején legyen az egész évre szóló önképzőköri tervezetünk, legalább nagy vonásokban. Úgynevezett nyers tervezetre gondolok. Pl. mi lesz az irodalmi délutánok vagy a szociális ülések tárgya? Az év elején kihirdetett tervezetet azután a tisztikar a tanárelnök támogatásával igyekszik hűségesen valóra váltani.

Elméleti fejtegetés helyett inkább egy példán szemléltet-

tem, milyen is az ilyen munkaterv. Bemutatom a Kalocsai Tanítóképző-intézet Önképzőkörének idej munkatervét.

A mi Önképzőkörünk két tagozatban működik: Szavalókör (I–II. o.) és Önképzőkör (III–V. o.) A felsőbb tagozat munkatervét ismertetem. Első rendes gyűlésünk a tisztikar bemutatkozása volt. Rendes gyűléseinken igyekszünk egységes tárgyat (pl. karácsony, a magyar nóta) feldolgozni. Azonfelül meseórákat s iskolán kívüli népművelési előadásokat tartunk.

Irodalmi délutánjainkon ezidén pestmegyei költőkkel foglalkoztunk. A négy gyűlés tárgya: 1. Petőfi, 2. Gyóni Géza, 3. Katona József, 4. Szabolcska Mihály költészete. Azért esett a választás pestmegyei költőkre, mert ezt az anyagot a népművelési előadásokon is felhasználhatjuk. Más Önképzőkörök is foglalkozhatnak ilyen helyi vonatkozásokkal. Például: 1. Mai dunántúli költők. 2. Eger (Debrecen, Kecskemét, Sopron vagy Szeged) és a magyar irodalom. 3. Bessenyei földje és a magyar irodalom.

Szociális üléseinken a Katolikus Akció célkitűzéseivel foglalkozunk. Két gyűlés jut a K. A. ismertetésére, kettőnek tárgyát a kettős magyar szentév adja. A négy szociális ülés tárgya: 1. Mi a Katolikus Akció? 2. A K. A. munkatervezte. 3. Szent István és a társadalmi kérdés. 4. Az Oltáriszentség és a szociális kérdés. — Ez az idej munkatervünk. Ezt kell megvalósítanunk.

A Szent István-évvvel kapcsolatos szociális kérdések: 1. Szt. István és a kilencszáz éves magyar falu. 2. A magyar szent család. 3. Szt. István és a karitás. 4. Szt. István és a mai magyar társadalom. Az Eucharisztikus Kongresszushoz kapcsolódó tárgyak: 1. Az Oltáriszentség, a szeretet köteleke. (A kongresszus jelmondata.) 2. Az Oltáriszentség és a gyermek. 3. Az Oltáriszentség és a családi élet. 4. Korunk bajai és az Oltáriszentség. 5. Egi kenyér — földi kenyér. — Alkalmatlan tételeket jelölt meg a Mária-Kongregáció folyóirat (XXXI. évf. 1. sz.) ifjúsági melléklete, a Jövő Frontja. Íme, a kettős szentév is időszerűvé teszi a legégetőbb társadalmi kérdéseket: a falukérdés, családi élet válsága, szegénygondozás stb.

Irodalmi és szociális szakosztályoknak alkalmas tárgyköröket ajánl Timár Kálmán dolgozata: Az önképzőkörök mai feladatai. Kalocsa, 1937. (Különlenyomat a kalocsai Tanítóképző-intézet Értesítőjéből.)

Az önképzőkör s részben a a szavalókör részére alkalmas és időszerű anyagot nyújtanak a magyar évforduló is: a százéves Nemzeti Színház, Erzsébet királyné születésének százados évfordulója, a negyedszázados magyar cserkészlet, a Központi Sajtóvállalat és a Magyar Kultúra jubileuma stb.

Munkára fel!

Szociális szakosztály.

Szociális műveltség. Manapság széltében sürgetik a szociális nevelést, a szociális műveltség megszerzését. A társadalmi kérdés, a társadalmi bajok megoldására sok minden szükséges: szociális felelősség, szociális érzék, szociális tudás és szociális cselekvés. Az új társadalmi rend aranybullája, a Quadragesimo Anno pápai körlevél, váltig hangoztatja, hogy az új társadalmi rend a szociális igazságosság és a szociális szeretet gránitalapján épül fel. „Szükséges, hogy ez az igazságosság az összes állami és társadalmi intézményeket áthassa és a szociálpolitikában gyakorlatilag is érvényesüljön.”

A magyar ifjúság — a magyar jövő. Ki kell alakítanunk a szociális diák, a szociális tanító típusát! Ebben a munkában fontos szerep vár az Önképzőkörre. Bővebben szól erről Szunyogh Ferenc és Timár Kálmán idézett műve,

Az önképzőkörben foglalkoznunk kell a társadalmi problémákkal, a szociális kérdéssel. Alkalmat kell adnunk, hogy a Kör tagjai szert tehesenek a szociális műveltségre. Fontos és szép feladat!

Szociális útmutatók. Hogy a szociális kérdés terén alaposan tájékozódhassunk, szükségünk van megfelelő kalauzra, jó kézikönyvekre. Ujabb időben két ilyen útmutató is jelent meg a magyar ifjúság használatára.

1. *Szunyogh Ferenc: A szociális diák.* (Eszmék és tettek.) Bpest, 1936. Szunyogh az Új Önképzőkör szolgálatába állítja könyvét. Meggyőződéssel vallja: „Ki kell alakulnia az új magyar diáktípusnak: A szociális diáknak. Ez a diák átérzi a kötelességét, hogy Istentől kapott tehetségeit a közösségnek, a magyar földnek és a magyar népnek szolgálatába kell állítania.” Fölveti a kérdést: „Mit tehetünk mi tanulók és mit tehetünk ma a magyar földért és a magyar népért: ez a kérdés lebeg előttünk és erre akarunk felelni.” A könyv négy részre oszlik: 1. Küzdelem a tudatlanság ellen. 2. Küzdelem a szegénység ellen. 3. Küzdelem a betegség ellen. 4. Küzdelem a bűn ellen. A programadó könyv sok időszerű kérdéssel foglalkozik, elsősorban a magyar nép s a magyar falu bajaival.

2. *Tornyos Gyula S. J.: Szociális kérdés.* Vezérkönyv az ifjúsági Szociális Tanulmányi Körök számára. I. rész. Bpest, 1937. P. Tornyos a fővárosi nyomortanyák apostola s az Egyetemi Szociális Tanulmányi Kör megteremtője. Vezérkönyvében is a tett embere. 18 előadás vázlatába sűríti össze a társadalmi kérdés lángoló tömbjét. Általános alapvetés után főleg a család kérdésével foglalkozik tüzetesebben. Szóba kerül az Egyház és állam viszonya is. Meleg szív, nagy élettapasztalat, tudományos tárgyilagosság sugárzik a könyv lapjain.

Gondolkodásra és elmélkedésre készítet. Alapos és olcsó vezérkönyv. Ára 50 fillér.

Még a régi jó békevilágban jelent meg két kézikönyv a magyar tanítóság használatára: 1. Sassi Nagy Lajos: A XX. század igazi népnevelői. II. kiad. Szeged, 1903. 2. Schulz Józsefné—Gidófalvy István: A magyar pap és tanító szociális kötelességei. II. kiad. Kolozsvár, 1913. A kolozsvári kiadvány gyakorlatias jellegű s ép azért hasznavehetőbb Sassi Nagy művénel (Kapható: Studium-könyvesbolt, Budapest IV. Kecskeméti-u. 8.)

Te jöttél el!

Vidák János, Baja

Csillag fénynek köntösében,
Ezüst felhő lágy öleiben,
Enyhe szellő lengő szárnyán,
Karácsonykor közénk szállván,
Te jöttél el!

Égnek s földnek Alkotója,
Egész világ Megváltója,
Karácsonyi csendes éjjel,
Kápráztató égi fényvel,
Te jöttél el!

Te, kinek csak gondolata,
A világot létrehozta,
Az égnek szép himnuszával,
Angyalkarok szózatával,
Te jöttél el!

Szomorúkat vigasztalni,
Szenvedőknek reményt adni,
Megtetesült Isten-ember,
Bellehemi kicsiny gyermek,
Te jöttél el!

Hajósors

Tóth Irén, Kalocsa

Rügyfakasztó tavasznapon
Hajó úszik oceánon.
Fehér hajó, kicsi, árva,
Fáradt már és partra szállna.

Napok mulnak, telnek gyorsan,
S a jelzőkürt ismét harsan.
Láthatáron új hajó jön.
Paracsnok úr néz a csövön.

Révparacsnok füttyent egyet,
Kicsi hajó, itt a helyed!
Csattog a lánca, húz a horgony
És kiköt a biztos parton.

De szép hajó! helyet, gyorsan!
Fehér vitorlát von búsan
A kis hajó, s indul útnak,
Játéku az oceánnak.

Majd vihar jön, vészes orkán
Elnyeli a kis hajót tán . . .
A hajócska akkor sem sír,
Nyugtot ad a mély hullámsír . . .

Pedagógia

Rovatvezető: KALOCSA, V. év.

A pedagógiai rovat vezetését erre az évre elvállaltuk. Szeretnénk most röviden elmondani, hogy mit akarunk, mi a célunk.

Eddig is volt pedagógiai rovat, abban egy-egy tanítási vázlat. Az V. éves növendékek esetleg el is olvasták talán még föl is használták tanításuknál. De vajmi keveset érdekelte egy tanítási vázlat az alsóbbéves növendékeket. Most mi olyan dolgokat is szeretnénk e rovatban közölni, amelyek minden növendéket érdekelnek, és kell is hogy érdekjenek. Lássuk mik ezek!

A mai nevelő-oktatás igyekszik szolgálatába állítani a mesét különösen a kisebb gyermekeknél. E célból rendeznek mesedélutánokat. Sok helyen ez nem áll egyébből mint a tanító odaáll a gyermekek elé s jól-rosszul elmond nekik egy-két mesét a nélkül, hogy a gyermekeket cselekvőleg belevonná a mesébe. Tudniillik, hogy a gyermek is kérdezzen, s viszont a mesélő is kérdezzen a gyermektől, vagy pedig mese közben bizonyos helyzetek és problémák elé állítsa a gyermekeket. Az ilyen módon elmondott mese talán tetszik a gyermekeknek, de pedagógiai szempontból majdnem értéktelen. Mennyivel más az, ha a mesélő úgy mondja el a mesét, hogy abban, mint a jó tanításban, a gyermekek is résztvegyenek. Ilyenkor látszik a kicsi arcokon, hogy kétszeresen tetszik nekik a mese, mert valóban együtt gondolkodnak és együtt is éreznek a mese szereplőivel.

Kevés ilyen gyermekmesénk van. De van rengeteg népmesénk, amelyeket mesedélutánokon nem igen lehet elmondani; de meg sok amúgy sem érdekelné a gyermekeket. Át kell tehát alakítani őket úgy, hogy mindenképen szolgálják a mesedélutánok célját. Ilyen átalakítási módokat, megfelelő gyermekmeséket szeretnénk itt a rovatban többek között közölni. Szeretnénk feleletet adni és kapni arra, hogyan lehet szépen és pedagógiailag értékesen elmondani meséket, és ügyesen rendezni mesedélutánokat.

Sok helyen gondot okoz a tanítóságnak az iskolai ünnepek rendezése is, mert nem tudják annak könnyű és megfelelő módját. Talán közölhetnénk e rovatban ilyen rendezési módokat, vagy sikerült ünnepek lefolyását.

Itt beszélhetünk arról is, hogyan készüljön a tanítónő-

vendék jövődő hivatására. Hogyan gyűjthet vagy készíthet magának tanítási eszközöket, szemléltető képeket.

Szeretnénk továbbra is érdekes tanítási-vázlatokat, sőt terveket is közölni. Nem lesz talán fölösleges, ha e rovatban adunk helyet pedagógiai, vagy egyéb hasznos könyvek ismeretetésének. Felmerült kérdésekre, problémákra, melyek a pedagógiába vágnak, itt kérnénk és adnánk választ. Nem állhat utolsó helyen megfelelő neveléstudományi dolgozatok, értekezések stb. közlése sem.

Igy gondoljuk a pedagógiai rovat vezetését. Sok-sok ilyen és hasonló munkát vár és üdvözöl benneteket.

a kalocsai tanítóképző
V. osztálya.



Pedagógiai irányú munkáitokat egyenesen Kalocsára küldjétek erre a címre: Gergely Lajos V. é. Kalocsa, Kubinszky-u. 16. sz.

Vázlat

Tárgy: Természetrajz, gazdaságtan ...

Módsz. egység: A macska.

Cél: Az állat megismerése, küzdelem a féktelen állatszeretet ellen.

Előkészítés: Mit szoktál reggelizni? Én ma szalonnát ettem. Amint az éléskamra felé mentem, felém sompolygott a cica. Elfelejtettem kést vinni s visszamentem. Amint ismét a kamrába léptem, érdekes kép tárult elém. (Kiteszem a képet, amelyen egy macska ugrik az egérre s éppen elkapja.)

Céltűzés: Nézzétek meg a képet s beszéljünk róla!

Tárgyalás: Hogyan vette észre a macska az egeret? Én azt hiszem, valami neszt hallhatott először. (Jó a hallása; felrajzolom a fülét.) A mi kamránkban sötét van. Elegendő volt, hogy csak a hangot hallja? Meg is kellett látnia. (Jó a látása.) Ki figyelte meg a cica szemét? Milyen? (Rajz) Este láttad-e már? Milyen? Miért világít?

Teljesen sötétben a macska sem lát. Még sem megy neki semminek. Fontos tapintószerve a bajusz.

Mikor még a lyukban volt az egér, hogyan tudta a macska, hogy ott egér van? (A szagról.) Jó a szaglása. Az ételt előbb mindig megszagolja. Miért? Az orra nedves. Miért?

A mi kamránk ki van köveze. Egyszer Bodri is bejött velem. A körmei kopognak. A cica körmeinek kopogását meghallotta volna az egér. (Körmei nem kopognak.) Miért? Mit

csinálhatott a cica, mikor meglátta az egeret? Mivel fogta meg először? Azután? Milyen a foga? (Rajz.) Mit csinált az egérrel? (Játszott.) Kegyelensége.

Képszemléltetés: a kiscicák. Milyen állatok? Hány szokott egyszerre lenni? 8 napig vakok. Hogyan játszanak? (Már akkor az életre készülnek.) Hogyan gondozza a cica-mama őket? (Tisztaságszerető.)

Szereti-e a gazdáját? Hízog. Inkább a környezetét szereti. (Példák erre.) Megbízhatatlan, torkos, Betegségeket is terjeszt. Melyek azok?

Fajtái. Rókonai. (Kapcsolás a nagy macskafélékkel.)

Alkalmazás: Hogyan szerzi táplálékát? (Megfigyelés) Sorold el jó és rossz tulajdonságait! Figyeld meg a ti cicátokat!

Csendesfoglalkozás: Rajz táblai rajz után.

Az elemiiskola felszerelésének legszükségesebb darabjai

A tanítónövendék, hogy gyakorlati tanításának sikerességét biztosítsa, még tanítása előtt átnéz egy csomó kölcsönkért vezérkönyvet, aztán a jól felszerelt iskola szertárából összehord minden elképzelhető szemléltető eszközt, s így lép a gyermekek elé s végzi el tanítását.

Képzeld el, hogy ez a növendék szerencsésen tanító lesz s kikerül az életbe. A szerencse kedvez neki, tanítói állást kap, egy tanyai iskola tanítója lesz, ahol bizony nyomát sem leli semmiféle vezérkönyvnek s a szükséges szertári daraboknak és csak egy igen nagy optimizmussal feketének nevezhető tábla s kopott padok fogadják, a tanterem négy üres csupasz fala között. Ilyenkor következik aztán a kétségbeesett kapkodás. Mit tegyen, mihez fogjon? Mert az mégis csak igaz, hogy bizonyos tanítási eszközök nélkül nem lehet tanítani.

Ám az a tanító, aki már jelölt korában saját maga készített és gyűjtött tanítási eszközöket, szemléltető képeket s azokat gondosan, meg is őrizte, ha ilyen helyzetbe kerül, mosolyogva szedheti elő s állíthatja ezeket munkába.

Gyűjtsünk, de mit? Ezt akarom elmondani. Talán ezek lehetnek a legszükségesebbek:

Feszület. Néhány darab nagyobb szt. kép.

Fali olvasótáblák, az elemi isk. I. o. könyve alapján. (kb. 6 drb. 80×50 cm-es nagyságban.)

Mozgatható betűk. 8×14 cm-es nagyságban, a kis és a nagy abc.

Játékpénzek papírból.

Síkidomok Keményebb papírból, megfelelő nagyságban: négyzet, téglalapok, háromszögek, hatszögek, kör.

Négyzetméter lécekből összeállítva.

Testek fából vagy keményebb papírból megfelelő nagyságban, esetleg kis lécekből a vázuk, papírból a hálójuk: kocka, hasábok, gúla, kúp.

Köbméter lécekből összeállítva.

Szemléltető színes körlapok a törtekre vonatkozólag (1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{12}$ -ek)

Piaci-, gabona-, élelmiszerárak táblázata kicserélhető ártáblácskákkal, 80×50 cm-es nagyságban.

Számológép, Számolóköcskák vagy *golyók*, egyes és tízes darabok.

Községünk adatai. (terület, népesség, lakosok száma stb.)

A kis és nagycimer koronával.

A Himnusz (kottázva) és a *Szózat két verse*, 80×50 cm. nagyságú papírlapon.

Térképek: a község és határa, járás, vármegye térképe. Magyarország hegy- és vízrajzi, politikai térképe. Európa hegy- és vízrajzi térképe, feltüntetve rajta az országok határai. A két földgömb térképe.

Kis földgömb.

Kis ásványgyűjtemény. (Esetleg rovargyűjtemény.)

Szemléltető képek az egyes tanításokhoz.

A legegyszerűbb fizikai és vegytani kísérletekhez szükséges eszközök és anyagok. (Ezek, valamint az előbbieket gyűjtéséről és beszerzéséről külön cikkben öhajtunk beszélni.)

Hangjegytábla (1 oktávos).

A felsoroltak közt nincs egy sem, melyet egy kis leleménnyességgel és ügyességgel ne lehetne elkészíteni, vagy olcsón beszerezni. (A felsoroltak elkészítése kb. 15 P-be kerül, ami apródonként kiadva nem tűnik föl soknak.) Úgy gondolom, ha már csak ilyen kis gyűjtemény áll is a felszerelés nélküli iskolába lépő tanító rendelkezésére, s mindezekhez hozzájárul lelkes tanítói tevékenysége, lehetetlen, hogy ne tudjon talpig becsületes igazi magyar tanítóhoz illő munkát végezni!

Haza gondolok . . .

Bertalan Zoltán, Győr

Megtört. kifáradt, rokkant nap után,
Ha jó a csendes, méla éjtszaka,
S pihenni térek vad-idegenben:
Sóvárgó szívvel gondolok haza . . .

● Szügyi Trajler Ilona, Eger. ●

Mese az aranykirálynőről

Az elátkozott királynő fönn lakik az Aranyhegyen. Biboruhás alakja előrehajlik nehéz trónusán. Fátyolos szemével a völgyet nézi. Figyeli, kik jönnek arra. Ki fog megállni az Aranyhegy alatt azért, hogy ne annak csábító csillogását nézze meg, hanem őt. Ne arra vágyjon, hanem ő utána Fáradt, forró szívére, amit a kezében tart és ami a sok hiábavaló várakozástól már olyan nehéz, hogy alig bírja.

Pedig őt arra átkozta a Feketeerdő boszorkánya, aki irigykedett szépségére, hogy itt üljön addig, míg nem jön valaki, akinek csak ő kell, aranyai és drágakövei nélkül. Aki szépségére, fiatalságára és hűségére piros szívére vágyakozik.

De az emberek rosszak és önzők. Az arany hazug. A fény elkábítja őket. Igaz, hogy sokan voltak már, akik fölfelé néztek és meglátták őt is. A varázslat mégsem törhetett meg, mert kincsei nélkül nem kellett senkinek sem.

A szíve már sokszor dobbant meg reménykedve, hogy most, most váltja meg valaki. Fényes szeméből sok könny hullt már ki, mikor daliás királyfiak meg délceg legények hátat fordítottak s elmentek messze, hogy ne jöjjenek vissza soha.

Ilyenkor a Feketeerdő boszorkánya kiáll a völgy közepére, úgy rikácsolja az arra haladóknak:

— Emberek, melyik kell, az arany vagy a királynője? Az egyiktől szerelmet, boldogságot, a másiktól fényt, pompát, gazdagságot kaptok.

Azok felelnek mohón, kiabálva, egymást lökdösve:

— Az arany! Az arany!

Mély férfihangok, vékony gyereksivalkodások hallatszanak. Kérges, ráncos, puha és síma kezek egyforma mozdulattal kapnak a sárga hazugság után, megállnak egy pillanatra az életük útján. S mikor nem kapják meg azt, amire vágytak, lehajtott fejjel mennek el, tovább, hogy miért nem a szerelmet, a boldogságot választották.

A királynő szeméből csak hullanak, egyre hullanak a könnyek. Az emberek kiáltása fölszáll hozzá, mint egy nagy ködgomolyag. Betakarja, beborítja, hogy örökre, egyedül fájjon, sajogjon, égjen a szíve.

Egy délben aztán minden megváltozott.

A sok aranyranéző emberrel együtt jön egy szőke, barnabőrű legény. Vidáman lóbálja a karját. Fölfelé néz a nap-sütötte égre. Egyszerre meglátja elérhetetlen magasságban a

feketeszemű, fekete hajú, biborruhás lányt. Fialtal szívében rögtön vágyak ébrednek. Már nem tudja lóbálni a karját, Csak nézi, nézi az asszonyt, akiről álmódott és akit megtalált.

A boszorkány kérdésére, az emberek „Arany” kiáltása után, egy tiszta férfihang ezt kiáltotta:

— A királynő kell!

Ugyanekkor a királynő szíve a tenyerében nagyon könnyű lesz. Testében valami ismeretlen, régen várt örömet érez.

Megtört a varázs! Mert valaki akarta. Őt! Csak őt! Mégis van a sok millió ember között olyan, aki nemcsak az aranyat, fényt és a pompát keresi, hanem egy hűséges, forró szívet és egy meleg, simogató asszonyi kezet.

A legény az emberek ámuló morajlása között elindul föl felé a hegyre. A királynő föláll s indul le a keskeny, kanyargós úton. Mikor odaér a legényhez, belenéz nagy, tiszta kék szemébe. Ebből a szemből a szerelem tekint vissza rá. Egy pillanatra lehajlja a fejét. Aztán büszkén és mégis alázatosan odaadja neki a szívét. A legényből a puszták illata és puszták szerelme árad. Megfogják egymás kezét és fölmennek a hegyre. Ott már összegyűlt Aranyország előkelősége, hogy megtartsák az esküvőt.

Már sokáig, — talán egy hónapig is — nagy boldogságban éltek, ekkor Andrásnak, így hívták a legényt, eszébe jutott az édesanyja meg a faluja. Elindultak hát, hogy András otthon is elbeszélhesse nagy boldogságát, meg hogy hozzáfogjon az aratáshoz. Hisz' azóta már megérett a búza. Gyalog mentek. Nem vittek magukkal semmit. Nem volt szabad, mert a királynő csak kincsei nélkül lehet boldog.

Hat napja mentek már. Andrásnak a táj mindig ismerősebb lett. Végre meglátta a kis patakot, a templomtornyot, meg a házuk muskátli ablakát. Az édesanyja az udvaron csirkéket etetett. Sirva ölelte meg őket, és boldog volt a fia boldogságán. Estére mindenki tudta a faluban András szerencsését. Megcsodálták a feleségét és csóválták a fejüket.

Másnap a királynőnek le kellett vetni a bíbor ruhát, meg az ékszereit. Mentek az urával aratni. Kacagva szedte András mögött a markot. Nem bánta, hogy vérzik finom, fehér lába. Nem bánta, hogy estére már mindene fáj. Hiszen Andrásért meg a boldogságért teszi. Vasárnap délelőtt százcú szoknyában meg csipkés pruszlikban ment az urával, a falu legszébb emberével, a templomba. Délután a szérűskertben, az illatos szénán feküdtek. Úgy nezték a felhőket. Este, a házuk előtt, a kis padon a csókjuk tüzes volt. Ragyogott a sok csillag és előttük megnyílt a végtelen boldogság.

Aztán tél lett. Hideg. Nagyon szegények voltak. Nem temetett eleget a föld. A háztetőn becsurgott az eső. Eladták a

bíbor ruhát meg az ékszereket. Tavaszig éltek, valahogy. Akkor sorba jöttek a csapások. Megdőglött a ló. Nincs mivel szántani.

Beteg lett az András édesanyja. Nincs pénz az orvosra! Beszakadt az istálló téteje.

Sorban minden. Olyan, amihez pénz kellene. Szegény volt királynő egész nap dolgozik az urával. Dolgozik, hogy megtarthassa a boldogságát. El ne veszítse azt, amiért mindenét odaadná. Még a szépségét is, ami már csak egyetlen fegyvere. Este, a csillagok ragyogása közt, a vén eperfa alatt, még megnyílt a boldogság. De egy délután, mikor András elvesztette türelmét a sok gondban, kimondta azt, amit soha sem lett volna szabad:

— Mit érsz te így nekem a kincseid nélkül? Eriggy és hozz az aranyaidból!

Az asszony elsápadt. Felzokogott. Vége a boldogságnak, a szerelemnek. Elvesztett mindent. Az urát, Andrást.

A varázslat újra visszazállott, mert nem kellett már a kincsei nélkül.

Megtörtén indult ki a házból, ki az udvarból, a faluból, a boldogságból.

András örült kiáltással rohant utána. De meg kellett állnia. Bement a házba. Ráborult az asztalra. És sirt. Hatalmas férfisírással. Hogy ő miatta, meg gondolatlansága miatt, szakadt ketté egy nagy boldogság. Lett vége mindennek. Az élete értelmének. A szerelmének.

A királynő ment úttalan úton. Zokogva. Addig, amíg föl nem ért az Aranyhegyre. Ott bíborruhába öltözött. Karkötőket és gyűrűket vett föl. Kibontotta fekete haját. Újra Aranykirálynő lett. Újra ül a trónusán. Figyel a völgybe fátyolos szemével. Ott naponta száz meg száz ember megy el. Fiatalok, öregek. Szegények és gazdagok. Vár, hogy valaki észrevegye őt. De az embereknek csak az arany kell. Nem hallják meg a szív puha alt hangját. Csak az arany csilingelését. Csak a drágakövek, igazgyöngyök, nehéz selymek és bársonyok beszédét értik. Nem látják meg útjukban a hűséges, meleg asszonyi szívet és szemet. Nekik csak a hírnév és vagyon kell.

Szegény királynő azóta is fenn ül a hegyen. Nehéz trónusán. Emlékezik egy boldog esztendőre. Vár valakit, aki feloldaná a varázslat alól. Akinek odaadhatná a szívét, amit a tenyerében tart. Előrehajlik. A szeméből hullanak a könnyek. Azóta átváltoznak gyémántokká. Így mindég több lesz a kincse, de kevesebb a reménye. A boszorkány gúnyosan fölnevet hozzá. A szíve pedig már csak lassan, egészen lassan dobog.

Diákéveitek legszebb emléke Lapunk lesz.

Karácsonykor

Pákolicz István, Kalocsa

Aranycsengők : angyalszívek
Csengnek, bongnak, hívnak máma
S gyarló földi imát, vágyat
Visznek az Úr zsámolyára.

Aranycsengők : angyalszívek
Csilingelve gyerekek, gyerekek
Csengő, aranyhangú szóval:
Rátok várnak itt a lelkek!

Borús, ködös magyar éjben
Csengetyütök csilingeljen :
Hogy a bús nép e szent napon
Minden kint, bajt elfeledjen.

Ismeretlen nótaszó

Bertalan Zoltán, Győr

Mint az elhagyott madárka
A tavasz zöld homályában,
Ahol senki meg nem látja,
Mert takarja a lomb sátra,
Tünődöm én is szobámban.

Lelkem csendes, bús zenéje
Ismeretlen nótába kezd ; ...
Talán a mult emlékei
Sorakoznak fel zengeni
Egy rég lejárt, avult lemezt?

Elmerülök a nótába,
Lassan mind jobban, mélyebben
Miként a tó hinárába
Lemerül a hold sugára,
S eltűnik a rengetegben ...

Az éjnek fia vagyok

Mátyás Sámuel, Szeged

Szememben bágyadt, néma tüzek égnek,
Az éjnek fia vagyok.
A vérem lüktet s agyamba gyűlnek
A vad, szelíd s bűnös gondolatok.
Véremnek árja szívemre hányja
Mindazt, mi szenny, mi folt.
Lelkem szava csöndes, a lélek bánja
A bűnt, az örvényt, mely elsodort.
Korhol a végzet, a silány valóság,
Pokolig szállnék, ha lehetne!
Eltűnt mosolyom, eltűnt a jóság,
Nincs e világon ki szeretne.
Mégis a nehéz, beteg éjjelen
Úgy vágyom utána, úgy várom, Őt,
Ki enyhíti kinom. Édes Istenem!
Küldd el ismét a nagy Magvetőt!

Rejtvényverseny

Az 5. számunkban rejtvényversenyt indítunk meg, ami öt számon keresztül tart. Minden rejtvényhez a megfejtési pontszámot odairjuk. Aki ezalatt a legtöbb pontot gyűjti, az kapja az I. díjat, 10 pengőt. A II. díj 6 P, a III. díj 4 P. Sok szerencsét!

KERESZTREJTVÉNY

Beküldte: Tóth László I. é, Kalocsa.

10 pont.

1	2	3	4		5	6	7	8						
9					10							11	12	
13					14									
15					16			17					18	
19					20			21				22	23	
24					25			26				27		
28					29									
30												31	32	33
					34	35	36					37		38
						39						40	41	
42	43				44			45	45	47				
	48					49		50				51	52	
53		54			55			56						57
58					59				60					61
					62							63		

Vizszintes sorok: 1. Kémiai műhely. 2. M-mel földgáz. 10. Érző szálak az emberben. 11. Varróeszköz. 18. Kénérc. 14. Fényképezészek használat. 15. Fázik ikerszava. 16. Kötsző. 17. Tulok magánhangzói. 18. Vas kémiai jele. 19. R. S. U. 21. Len mássalhangzói. 22. Erős mérég ék. föl. 24. Litium betűi keverve. 27. Fém. 28. Aron magánhangzói. 29. Apadás ellentéte. 30. Stroncium kémiai jele. 31. Tüzelőanyag. 34. D. K. A. 37. S. A. 39. Ford. Z. ahogy kimondjuk. 40. H₂O ford. 42. Együgyű. 45. Vásárban van. 48. Ford. tiszta németül. 50. A. A. L. 51. Taxi közepe. 54. Szórakoztató játékok nevelővel. 56. Átszivárgás, betű fölsl. 58. Fa része. 59. Zene betűi keverve. 60. Ilyen ford. 61. Egyforma betűk. 62. Kutya betűi keverve. 63. Üvegek zárásához kell.

Függőleges sorok: 1. Desztillálás. 2. Láng nem csap át rajta, ford. 3. Lángot zöldre festi. 4. Ford. mozi németül. 5. Borotválkozásnál használják. 6. Ide ikerszava ék. fölösleg. 7. Fém ásványtani nyelven. 7. M-mel Goethevers címe. 11. Likacsos mészke. 12. Ford. zenedarab. 20. Ri ikerszava. 22. Kalcium vegyjele. 23. Kötőszó. 25. Szamárhang. 26. Suba magánhangzó. 27. Vas és kén vegyülete. 32. Z. A. I. 33. Nátrium képlete. 35. Természettudomány. 36. Nem ég el. 41. Váza betűi keverve. 43. Ford. 33. függ. 44. Nemes fém. 46. Angol kisasszony. 47. Káli betűi keverve. 49. Deka betűi keverve. 52. Ford. régi drágakő. 53. Nyes. 55. K. E. U. 57. Fém.

Beküldte Gergely Lajos V. é. Kalocsa.

i MARACAIBÓ	vVVVV	d,d,D,
TA	E	

4 pont

Talál nyit

3 pont

Leégett a ház	Eltörött a pohár
---------------	------------------

5 pont

Szerkesztői üzenetek

Keresztrejtvény megfejtőkhöz. A múlt keresztrejtvényroválunkból sok megfejtő neve kimaradt. Ennek oka az, hogy határidőn túl érkezett be. Mi pedig a pontosságot szigorúan vesszük.

Szívem húrjain. Szép, de már nem aktuális. **Gyermekek közt.** Szép gondolatok, hozzájuk nem illő kidolgozás. **A tükör.** Jó téma, de erőltetett a humora. **Az élet hajótöröttje** Jól bánik a tollal, de témáit szerencsétlenül választja. Ilyen érzélgős, világnézetünkkel nem egyező megoldású munka nem tetszik nekünk. **Lakodalomban voltam.** Jól fogalmaz, de ez esemény nélküli munka. **Kötelesség.** Küldje be az *En* újságom c. folyóiratnak (Budapest, Andrásy-u. 16); **Kedves gyermekmese.** **Rácsos kapu...** Ha lapba ír, olyan témát válasszon, ami mindenkit érdekel. Ez érdekes lehet Magának, aki hasonlót átélt, de a többinek unalmas, idegen. **Azt beszélnek nálunk.** Témája rokon Jókai Nagynyedi két fűzfa c. elbeszélésével. Csak ez nem olyan érdekes. **Nyári élmény.** Szétszilált munka. Bevezetésében egész messziről kezd és a csattanó egy lényegtelen epizódban sül ki. **Mást vártunk!** **Az ősz, a hervadás.** Érdekes téma, de gyenge és fordulattalan kidolgozás. **Ki Istenben bízik, nem csalatkozik.** Szép. Jézuska mindenkit vár. Szemrontó írása miatt csak a címét olvastuk el. **Susognak a csiki fenyők.** Jön. Címét utólagos engedélyével Malom az erdő mélyén-re változtattuk. **Igy szeretném.** Mi nem! **Sajnos csak álom...** De annak szebb, mint novellának. **Rezsőke a kiscserkész.** Jön. A „kiscserkész” kitélt a címben utólagos engedélyével „farkaskölyök”-re változtattuk. **Az én iskolám.** Sokszor hallott téma „szemképráztató” (szószert) kidolgozásban. **Milyen lesz az én iskolám.** Szép. V. R. IV. é. **Baja.** Szívesen és örömmel várjuk. Kritika jön.

Munkatársainkhoz. Kérünk benneteket, hogy a munkátok alá ne csak neveteket, hanem a képző helyét, évfolyamotokat és a beküldés dátumát is írjátok alá. Pl. Fekete Mihály VI. é. t. n. Szeged, 1938. jan. 17. **Bota László** Eger: Mészáros Ferenc Budapest, III. Timár-u. 26. fsz. 6. kéri pontos címét.

A többi levelekre, helyszüke miatt, a jövő számban válaszolunk.

XII. évfolyam 6. sz. 1938 február hó.

MAGYAR

ANITOJELÖLTEK

APJA

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábiel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb szíveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

XII. évfolyam.

6. szám.

1938 február hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS: EGÉSZ ÉVRE 2.— P. EGY SZÁM 20 FILL.		SZERKESZTŐSÉG: UJSZEGED, BÉRKERT-UTCA 8. sz.
---	---	--

Gondolatok az értesítőosztáshoz

A februári értesítőosztás után a legtöbb diák vagy szid, vagy dicsér valakit. Ha szid valakit, az csak a tanár lehet. Akit pedig dicsér az önmaga. Mennyivel szebb dolog lenne önmagát szidni, korholni s a tanárt dicsérni. Ezt csak az a „rossz” diák csinálja, aki a mesebeli fehér hollóhoz hasonlít. A fehér hollóval meg úgy vagyok, hogy nem láttam, csak hallottam, hogy valaki hallotta, hogy más látta.

Ez a gondolkodás pedig nem éppen dicséretre méltó. Mennyivel helyesebb lenne, ilyenkor egy lelkiismeretvizsgálást tartani! Keresni a hármások, négyesek okát. Kíméletlenül feltárni azt a sok mulasztást, hanyagságot, könnyelműséget, aminek következménye a rossz osztályzat lett. De ilyenkor meg kellene nézni a rossz jegyek következményeit is. Az amúgy is gondterhelt, étellel nehezen küzdő szülők homlokára újabb redőt húzott a szomorú hír. Fáradtabb lett lépésük, gondterheltebb a lelkük. Testvér, akit illet ez a szó, ezt akartad? Nem hiszem. Te lehetsz könnyelmű, de gonosz nem! Szállj magadba, van még idő. Javíts. Eszembe jut a folyóvíz. Felül a szenny, az könnyű fajsúlyú. Csak a felszínről akarsz meríteni? Nem hív a mély vizek tisztasága? Oda lehatolni több akarat, nagyobb szorgalom tesz képessé. De megéri! Próbáld meg. Utána — ha egyszer lehatoltál — soha nem lesz kedved felszínen kutatni. Vezetni akarsz? Tanítani? Nevelni? Akkor előbb engedj, hogy vezessenek, tanulj, neveld magad!

És te testvérem, aki örömmel küldted haza értesítődöt, gondoltál-e vezetőidre? Hálás vagy-e? Az emberi szív egyik legszebb virága a hála. Igyekezz ápolni ezt a virágot, mert lesz idő, amikor feléd is illatozik sok ilyen virág, s ne hogy azt érezd, hogy ezen a téren előbb vannak tanítványaid, mint te voltál valamikor.

A mozdony fűtőül, elindul. Egy állomás elmaradt, de jön a következő. Majd többé-kevésbé hosszú út után jön a legutolsó. Igyekezz, hogy a legutolsó szép legyen. Tőled függ. Dolgozz!

(x)

≡≡≡ Pásztortüznél ≡≡≡ Baumann Györgyi, Sopron ≡

Gyönyörű napsütéses reggelre ébredtünk. Siettem a felkeléssel és én is csatlakoztam egy kedves vidám társasághoz. A Mecsekre mentünk kirándulni, a Banyakemencéhez.

Vidám énekszóval mentünk. Barátnőmmel együtt néha elmaradtunk a társaságtól, mi gyönyörködni akartunk a természetben is. A napsugár igen melegen sütött, már lecsókolta a virágkelyhekről a harmatot. Az erdők madárkái vígan és áhitatosan dalolták reggeli himnuszokat. — A fák lombjai suttognak, talán álmokat mesélték el egymásnak. Vagy a régi szép idők emlékeit?

Merengésünkből társaságunk hangos hahója ébresztett fel. Futásnak eredtünk utánuk. Végre elértük célunkat. Megtelepedtünk. Épen olyan helyet találtunk magunknak, ahol több fa lombja összehorult, így meg az erdőben sétáló kíváncsi szemek elől is takarva voltunk.

Énekeltünk, tréfákat mondtunk egymásnak. Élményeinket meséltük el. Társaságunk egyik tagja cserkészekre bukkant, virágszedéskor. Odamentünk a cserkésztáborba és ott telepedtünk le. Nagyon jól mulattunk együtt. Észre sem vettük, hogy a nap már lebukott a látóhatár alá. A fáknek hosszú árnyaik vannak. Hogy kigyulnak az ég lámpácskái, hogy a jó öreg Hold ránk nevet széles képével. Hogy megelégnül az erdő. Hogy ránk szállt a titokzatos este. — Meggyújtották a tábor tüzet, körülültük és meséltek a fiúk. Régi szép meséket, mondákat. Az egyik az előttünk magasló Banyakemencéről mesélt.

Régen, nagyon régen történt, hogy Szombat Katicának a városzerte kedvelt Lengyel Laci udvarolt. El is ment nemsokára leánykérőbe. Szombat uram oda is adta a lányát, szívest, örömet. De sok irigye akadt a szép mátkapárnak. Különösen az öregasszonyok, irigyelték Katicától vőlegényét, mert mindegyik a saját unokájának szánta. Addig, addig bántották őket, míg Laci nagyon megharagudott. Épített ide a hegység egyik csúcsára egy nagy tornyot. De olyat, amelynek az alsó része nagyon széles és az alján meg kemence van. Aztán megleste a vénasszonyokat sétájukon, elhurcolta oda őket és a kemencébe dobta. Hiába sikongtak senki sem hallotta. Jól befűtötte éjjel a kemencét és elégette az öregeket.

Ezután békesség lett a városban. El is vette feleségül a szép Katicát, olyan lakodalmat ültek, hogy az egész város vendégük volt. A cigány meg addig húzta a ropogós csárdást, míg ki nem esett a vonó a kezéből.

A vén banyák már többet nem izgatták a fiatal párt. Csak éjfél tájban aki arra sétált hallhatta velőtrázó sikoltásaikat.

Azóta már rég elporladtak Katicáék, még unokájuk is. A banyakemence körüléjjel félelmetes hangok, sikoltások hallhatók.

Összenéztünk. A tábor tűz kialvóban volt. Éjfél felé járt már az idő. A csendes erdő mindig félelmetesebb lett.

Hamar felkerekedtünk elbúcsúztunk a cserkészektől és úgy siettünk haza ahogyan csak tudtunk. Hiszen már hallani véltük a banyák átkait, sikolyait.

Azon az éjszakán nem hunytam le a szemem.

Keresem az életet

Vereckei Rózsa,

Baja

Nyüzgő embertömeg sodor magával. Kábult fejjel haladok előre, céltalan bolyongok az utcán. Nézni, szemlélni akarok, keresem az életet! Ide jutottam. Eleinte csak futólag érintett, később gyorsabban lepelt meg. Rám zúdult s amúgy is nyugtalan lelkem felkorbácsolta, nem tudok tőle szabadulni. Keresem az életet!

Kutattam otthon, más családban, iskolában, hasztalan. Megpróbálom az utcán, az emberáradatban. Üzöm, magam sem tudom hogyan, miképp, hajszolom a boldogságot az életet. Nyitott szemmel akarok járni! Figyelem! Hátha rátalálok.

Sodor a tömeg, nem védekezem. Hűsíti képzeletem e tömeg, ide-oda siető emberek, az utca látása. Az utca! Ránézek erre az alkotmányra, mely évtizedeket kapcsol össze a mával, s melyen örökké tart az emberi indulatok titokzatos, jelmezes menete. A góg aranyhintója előtt embertömeg hajlongva nyit utat, mert jön gazdagon, fölényes tekintéllyel. Arcába nézek, vajjon boldog-e? Visszariadok és megnézem léleknélküliségét. Amott a kapzsiság panaszosan üvöltő énekek kínálgatja szegényes hazugságait, a nyomorúság sarlóvá görbülten mankóz, vánszorog. Az erőszak gögösen csillogtatja fegyvereit, a fanatizmus kevély alázattal halad útján, a vágy pedig fátyolos arccal pézsmailletot terjesztve suhan végig a tömegen. Nem, ezek nem nyújtják, nem nyújthatják az élet értelmét. Tolongó sokaságban és mégis örökös egyedüllétben, egymáshoz szorulva és egymáshoz idegenül csoszognak végig az élet hidján Ádám gyermekei.

Vannak rohanók, kiknek vérüket fölrobbantja a szabadság nagy és keserű vágyakozása. Összetörni, fölrobbantani mindent, elszakadni, fejjel beleugrani a szabadság zúgó, nagy folyóvizébe, vissza sem nézni többet, hanem elpusztulni vagy átvergődni egy jobb, nemesebb távoli világba. Rohannak, egy percet sem veszíteni. A boldogságot keresik, az élet utánfutnak?

De mit értenek ők élet alatt? Ha azt, amit én, akkor velük tartok, de azt hiszem nem azt.

Emberék! Mit kerestek, miért van álarc arcotokon, miért

hazudtok egymásnak mindég? Ti tudjátok hol a boldogság? Nem érzitek, hogy az ember életében mindig hiányzik valami? Én érzem, ezért keresem ezt a valamit. Köztetek sem találtam meg! Síváran megyek tovább! De nézzetek magatok körül! Miért nincs köztetek megbecsülés, őszinteség? Mindenhol mindenkit a pénz démoni csörgése, rablánc tart fogva. Mikor tudjátok e béklyót ledobni s tiszta, szent érzéssel megbecsüléssel keresni az élet igazi értelmét, a maradandó boldogságot? Nyissátok föl végre szemeteket, fogjuk egymás kezét, kutassunk, keressük az élet értelmét, vágyakozzunk lelkünk vasárnapi csendjére, ünnepi hangulatára, belső harmoniára, örökké tartó boldogságra!

Lénárt Sándor | **Már csak emlék** | Esztergom

A tegnap keserű könnyel italtott, a ma mámorító pezsgőt töltött poharamba és a holnap — ki tudja — talán méreggel telt serleget ürített ki, vagy — ki tudja — talán mézes ajakkal nyújt csókot felém. És peregnék a percek, az órák és a napok változó szeszéllyel; be jó is volna, ha egy-egy boldogteli perc, óra vagy nap egy helyben ringatna.

Be jó is volna, ha egy elmúlt, boldog napom csak minden évben egyszer újra visszatérne. Én azt hiszem, hogy mindenkinek van olyan napja, melyet ha tudna, visszasírna százszor vagy ezerszer is.

Rég volt, de visszasírnám százezerszer, vissza, visszasírnám milliószor, ha tudnám, egy nap felejthetetlen történetét. Pedig úgy vélem, más előtt nem is olyan különös.

A nap délelőtti gondolatok harcában telt el; egy győztes maradt. És délután tétova léptekkel elindultam a templom felé. Mikor oda értem, hatalmas ajtaja tárva várt, de én egy pillanatra megálltam, majd lassan csendben beljebb haladtam. Misztikus csend, félkomály körülölelte nemcsak testem, hanem — érzem — lelkemet is. Az egyik szobor előtt megálltam. Nem tudom, mi áradt ebből a szoborból; valami vonzott, vonzott felé. Az Örök Szűz szobra volt. Hosszú haja karcsú testéhez símul, fejét kissé oldalt hajtva, kezét összekulcsolva imádkozott. Önkénytelenül letérdeltem elé, szemem az élettelen márványszemekre tapadt, kezem én is imára kulcsoltam, és csak néztem hosszan, szótlánul a jóságos anyát, de észrevétlen, mégis imára nyílt ajkam. Imádkoztam valamiért... Eynyit és így még soha.

Mikor kiléptem a templomból, a lemenő napot egy sötét felhőske takarta el. Egy pillanatra mégis előbújt, és mosolygó arcával rámosolygolt mosolygó orcámra... Boldog voltam nagyon...

Iskolában

Berta Somogyi István Kalocsa

Halk zsongás tölti el a kicsiny termet,
Be-benéz a fénylő napsugár,
Kíváncsian néz ki a sűrű őszi ködből
S a vidám gyermekeknél mosolygón megáll.

Nézem csendben a kicsiny arcokat.
Langy melegség tölti el szívem...
Ajukon állandó nevetés csilingel
S én iszom möhön a gyermekhangokat,

Minden vidám, boldog itt az iskolában.
De szól a csengő! Elhalt a zaj...
Kíváncsi pillantás ugrál az arcokon
S megnyhül a csendes, reggeli imában.

Amint imádkoznak összetett kezekkel,
Ragyogóban süt a napsugár...
Ott a falon kiszögezett kézzel mosolyog az Úr
És szent tekintete visszhangra talál.

Gépek himnusza

Filler István Győr

Kemény rögökbe vajúk új utat.
Zokog a föld rozsdás ajkamon,
s amerre Ember-kéz mutat;
az Élet-Erőt én arra hordozom.

A munka himnuszat dalolom
kérges kezek taktusára járva,
örök ember gondok vállamon;
haláltusát járok sokszor utoljára.

A halál dalát muzsikálom
amerre Ember-kéz mutat
valóra válnom: örök álom
ahogy húsokban szántok új utat.

Óceánok tükrén én vagyok az Élet,
felhők titkát játszva bogozom;
vízcseppben látok százezernyi létet,
s lángelmék álmát is én hordozom.

És üvöltök a világ fülébe:
villanásom Történelmet ad,
vajúdó földet én operálok.
Ember! Én tanítlak:
megismerni: ki a te Urad...!

Dr. Timár Kálmán

ÚJ ÖNKÉPZŐKÖR

Lelki kultúrát!

Spengler Oszwald német történelembölcsele a világháború után nagy feltűnést keltett „Der Untergang des Abendlandes” című tudományos művével. Az antik és modern kultúra párhuzamba állítása alapján megjósolja a Nyugat alkonyát, vagyis modern kultúránk előregedését és várható pusztulását. Hogy is állunk a mai technikai kultúrával?

Grösz József püspök, szombathelyi apostoli kormányzó, mondotta minap a lelki kultúráról tartott beszédében: „Van autónk, repülőgépünk, rádióink, hangosfilmünk, de nincsen lelki kultúránk. A világ megtanított bennünket dolgozni, de nem tanított meg szeretni. Ha széjjelnézünk, boldogság helyett mindenütt nyomorúságot találunk. Csak a lelki kultúra teheti boldoggá a világot és erre tanított bennünket Szent Ferenc”.

Az önképzőkör is a lelki kultúra szolgálatában áll. Nagy eszmények felé néző, egészséges, szilárd világnézet kialakítása a célunk. Mi nem a sötétenlátó Spengler iskolájába, hanem Asszisi Szent Ferenc és Prohászka Ottokár napderűs iskolájába akarunk járni. Az ő iskolájuk az evangélium iskolája.

Pedagógiai és népművelési szakosztály

Szent István-év a népművelésben. A Szent István-év sok alkalmas tárgyat szolgáltat az iskolán kívüli népművelési előadásokra. Az előadást szavalattal, esetleg énekszámokkal tehetjük változatossá. Alkalmas előadási anyag:

1. Szent István a honalapító. — Költemények. Kiss Menyhért: Hol vagy István király? és In hoc signo vinces. Móra László: István király. Rosty Kálmán tréfás verse: A csodás fácán. — Ének: Ének Szent Istvánhoz. — Forrásmunka: A Szent István-év előestéjén. (Szent István naptár. 1937.)

2. Szent István a magyar falu megalapítója, — A kettős szentévben a 900 éves magyar falut is ünnepelhetjük.

3. A magyar szentcsalád. (Sz. István, B. Gizella, Sz. Imre, Sz. Gellért, a nevelő.) — Költemények. Krüger Aladár: Veszprémi legenda. Rosty Kálmán: B. Gizella, első királyasszonyunk. Harsányi Lajos: Szonettek a magyar szentekről. (Sz. Imréről melodrámák is vannak.)

4. Szent István munkatársai. (Sz. Gellért, Sz. Adalbert,

Sz. Mór, Asztrik érsek, Csanád vezér.) A helyi körülményekhez képest válogathatjuk ki a történelmi nagyságokat. (Pl. Esztergomban: Sz. Adalbert, Pécsen: Sz. Mór, Kalocsán: Asztrik és Csanád, Szegeden: Sz. Gellért és Csanád.) — Költemények. Böngérfi János: Szent Gellért. Kozma Andor: A magyarok szimfóniája. Rosty Kálmán: A szent korona. — Sz. Mórról költemények s egyéb anyag a kétféle Sz. Mór emlékkönyvben.

5. Szent István a magyar Egyház megalapítója. Két nagy műve: a királyság megalapítása és az Egyház megszervezése. Tíz püspökséget alapított a Dunántúl (Győr, Veszprém, Pécs), Alföld (Kalocsa, Vác), Tiszántúl (Bihar, Marosvár, Erdély), Északnyugati Felvidék (Esztergom), Északkeleti Felvidék (Eger) számára. Részletesebben szólhatunk a saját egyházmegyénk alapításáról.

6. A magyar szent korona. — költemények. Árvay Sándor: Szilveszter álma. Csicsáky Imre: II. Szilveszter álma s a magyar korona. Maday Gyula: Koronánk. Rosty Kálmán: Asztrik és a szentkorona. (Melodrámának megzenésítette Szlára József), — Forrásművek a Szentkoronáról: 1. A Szentkorona viszontagságai. (A mi naptárunk. 1926.) 2. Kimpink Lipót: Visegrád vára. (Az én házilapom. 1936. 10. sz.) 3. Tormay Cecil: A magyar Szent Korona. (Magyar Asszonyok Naptára. 1927.)

Valamennyi tételhez elegendő anyagot nyújt Mihályi Ernő kétkötetes könyve: Szent István élete és műve. (Budapest, 1937.) Ezt kiegészíthetjük Tormay Cecil munkájával: Kis magyar Legendárium és Szent István királynak intelmei. (Budapest, 1930.)

Ezeket a tételeket az Önképzőkörben is felhasználhatjuk.

Irodalmi és művészeti szakosztály.

Eger és a magyar irodalom. Eger városát szeretik kis Athénnek nevezni. A szép múltú város közel kétszáz éve jelentékeny szerepet játszik a magyar szellemi életben. Az irodalom buzgó pártolása, szorgos művelése nemzedékről-nemzedékre átszálló hagyománya Egernek. Maczki Valér annak idején „Eger városa és a magyar irodalom” címmel előadást tartott. Összefoglalásában felsorakoztatja Tinódi, Balassi, Gvadányi, Vörösmarty, Arany, Mindszenty és Tóth Kálmán költői alkotásait. Az összeállításból nem hiányozhat Vitkovics, Petőfi, Pyrker és Tompa neve sem. A sorozatot folytathatjuk Tárkányitól Gárdonyiig, sőt napjainkig. Pl. Farkas Imre, Gáspár Jenő, Sajó Sándor és Simon Lajos költészetében is akad egri vonatkozás. Eger legnagyobb költőjének, Gárdonyi Gézának árnyékában meghúzódik még egy tanító író: Egri György, az ifjúsági irodalom neves művelője. — Tanulmányozásra ajánlott

művek: 1. Koncz Ákos: Egri egyházmegyei papok az irodalom terén. Eger, 1892. — 2. Maczki Valér: Népszerű felolvasások a magyar irodalom köréből. Eger, 1894. — 3. Benkóczy Emil: Pyrker első magyar tanítóképzője. Eger, 1928. — 4. Somos Lajos: Gárdonyi egri öröksége. (Egri Tanítóképző-intézet Értesítője. 1936.) Mindszentyről: 1. Szombach Godehánd: Mindszenty Gedeon. (Sz. István naptár 1930.) — 2. Zsoldos Benő: Az elfelejtett Mindszenty. (Nemz. Ujs. 1931. máj. 24.) Tárkányiról: 1. Gáspár Jenő: Tárkányi Béla munkássága és hatása. (Kat. Szemle. 1936. 2. sz.) — 2. Kriston Endre: Tárkányi Béla. (Sz. István naptár. 1936.)

Az irodalmi delutánok anyagából idővel kikerekedhetik egy egri szavalókönyv.

Könyvespolc

Új könyvek. Az önképzőkör könyvtárában is jól értékesíthető művek:

Bangha Béla S. J.: Életünk élete. Bpest. 1937. A többnyelven megjelent kis könyv a budapesti Eucharisztikus Kongresszus beharangozója. A szépen megírt könyvnek jó hasznát veheti a szociális szakosztály.

Kovács Sándor: Rákosi Viktor. Bpest. 1934. Rákosi önéletrajza nagyszerű bepillantást nyújt a régi önképzőkör életébe. A budapesti kegyesrendi gimnázium önképzőkörének volt — mint ő mondja — nemcsak titkára, hanem főfő kritikus, fordítója és novellairója. Már akkor feltűnt szépirodalmi munkáival.

Bréver Lajos: Négyesy László. Bpest. 1937. A magyar irodalomtörténet nagynevű művelőjének pályafutása. Már diák korában gyümölcsöztette irodalmi műveltségét és írói készségét az egri ciszterci gimnázium Önképzőkörében.

Magyar Irodalmi Ritkaságok. Szerkeszti Vajthó László. 34. sz. *Bakó László: Szeged a régi magyar irodalomban.* Budapest, 1935. — 36. sz. *Házi Jenő: Sopron a régi magyar irodalomban.* Bpest. 1937. Kitűnő iskolai segédkönyvek, mint az egész sorozat. Alkalmos önképzőköri kézikönyv. Könnyen kiegészíthetjük az újabb irodalom adataival. Hasonló munkát állíthatnának össze pl. Debrecen iskolái.

Sebestyén Erzsébet: Az új magyar bélyegsorozat nagyjainak életrajza. II. kiadás. Bpest, év nk. Az 1937. évi bélyegsorozat a magyar irodalom, történelem és tudomány büszkségeinek alakját ábrázolja. A 12 magyar halhatatlannak életrajzát fűzte csokorba a szerző. Nemcsak a bélyeggyűjtőknek szerzett vele örömet. Az életrajzokat szabadelőadás gyanánt felhasználhatja a Szavalókör s népművelési előadásoknál is alapul vehetjük.

Pedagógia

Roválvezető: KALOCSA, V. év.

Hogyan szerezhettünk tanításainkhoz megfelelő és szükséges szemléltető képeket?

Tanításainkban a szemléltető képeknek rendkívül fontos szerep jut. Nemcsak hogy nagyban fokozzák a gyermek érdeklődését és figyelmét, emelik a tanítás hatását, hanem mivel rajtuk rendszerint a tanítás legkiemelkedőbb mozzanata van megőrizve, könnyítik a megértést elősegítik az emlékeztetést. Iskolai szemléltető képek azonban csak olyan képek alkalmasak, melyek megfelelő nagyságban világosan, minden túlzás és fölösleg nélkül híven ábrázolják a tárgyat vagy az eseményt, s pedagógiai vagy erkölcsi követelményeknek megfelelnek. Honnan és hogyan tudunk ilyeneket beszerezni? Erre szeretnék pár szóban feleletet adni.

A szemléltető képek beszerzésének a legegyszerűbb módja talán az volna, ha kész szemléltető képeket vásárolnánk. Csakhogy nem mindenkinek és nem mindenkor áll megfelelő összeg a rendelkezésére, hogy azon szükséges szemléltető képeket vásároljon.

Az ügyes és jól rajzoló tanító ilyenkor könnyen segít magán úgy, hogy saját maga rajzol képeket. Egyszerű és aránylag gyors módja az ilyen képrajzolásoknak, ha megfelelő nagyságú papíron éles és határozott körvonalakkal, minden felesleges satírozás és árnyékolás nélkül rajzoljuk meg a képet. De mivel a színes kép jobban megragadja a gyermek figyelmét, jó ha a tanító az ily módon elkészített képet ki is festi vagy színezi. Hát az a tanító, aki nem rendelkezik olyan ügyes rajzi készséggel, hogy bármilyen képet könnyen és ügyesen el tudjon készíteni, hogyan szerezzon magának képeket? Azonkívül, hogy más ügyes rajzolóval rajzoltat magának, vagy egyszerűen lemásolja kollégájának ügyes képeit, még nagyon sok módja van a képszerzésnek.

Ha a tanító ügyes fotografus, módjában áll esetleg megfelelő és szemléltetésre alkalmas fenyképfelvételeket eszközölni s azokat megnagyítva tanításainál szemléltető kép gyanánt felhasználni. (Pl. tájképek.) Ez azonban meglehetősen drága képszerzési mód.

Az ujságok, képeslapok hasábjain számtalanszor találkozunk olyan képekkel, melyeket egy-egy mesedélutánon, vagy tanításunkon nagyon jól fel lehet használni. Ezek a ké-

pek azonban rendszerint kicsinyek és papírjuk is vékony. Segíthetünk ezeken a hibákon némiképen úgy, hogy nagyobb és vastagabb papírlapra ragaszljuk fel őket. Az ügyes tanító esetleg lerajzolja magának ezeket a képeket megfelelő nagyságban. Így esetleg a tanításhoz megfelelően át is tudja ezeket a képeket alakítani. (Pl. fölösleges személyt, vagy tárgyat elhagy a képről.)

A földrajz tanítás közben használt képes levelezőlapok gyűjtésének a legegyszerűbb módja talán az volna, ha kölcsönösen kicserélnénk egymásközt községünk és vidékünk képes levelezőlapjait. Sok földrajzi kép található az egyes vidékek szépségeit hirdető reklámokon is. (L. vasúti várótermek.)

Tudományos könyvek, folyóiratok szintén sok olyan képet közölnek, melyeket a tanító nagyon jól felhasználhat. Ezeket természetesen nem vágjuk ki, hanem a könyv v. folyóirat lapjain mutatjuk meg.

Sokszor akadnak színes reklámképek, melyek nagyon jól felhasználhatók tanítás közben.

Az elemi-iskolai vezér- és tankönyvek is sok és szép képet közölnek. Nem áll nagy munkából ezeknek megfelelő nagyságban való lemásolása.

Nem egyszer megesik a tanítóval, hogy táblai rajza szépen sikerül. Am ez a rajz a táblatörő rongy által halálra van ítélve. De hogy mégis el ne vesszen és máskor is hasznát tudjuk venni, van egy mód a megmentésre. Zsirpapírt fektetünk a táblára s az ezen átlátszó vonalakat krétával a papíron megrajzoljuk. (Azért krétával, mert ezt letörölve, a papírt máskor is fölhasználhatjuk hasonló célra.) Ezután a tábláról ily módon lemásolt és a zsirpapíron látható rajzot megfelelő papírlapra grafit kopirzóval (lehet házilag is készíteni) lemásoljuk.

A felsorolt és általános módokon kívül még sokféle módon szerezhet a tanító megfelelő szemléltető képeket. Ezeket megőrizve ismételtén fel tudja használni tanításainál s nagyon jól szolgálhatja velük a tárgyi képzésen kívül az erkölcsi és a hazafias képzés céljait.

Gergely Lajos, Kalocsa

Tanítási vázlat.

Tárgy: Történelem VI. o.

Egység: A szomszédos államok kialakulása a világháború után.

Cél: a) tárgyi: Ausztria, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia kialakulásának megismerése.

b) pedagógiai: Magyarország visszaszerzése létérdekünk.

Előkészítés: (Háború előtti Európa térképet szemléltetnek.)

Milyen államok veszik körül hazánkat? Keresd meg ezen a térképen Csehszlovákiát! Nincs sehol. A háború előtt még nem létezett. Hát Románia? (Összehasonlíttuk régi és mostani helyzetét, kiterjedését.) Szerbia ma Jugoszlávia néven nagy kiterjedésű ország. Ezek az államok sokat változtak a háború után.

Célkitűzés: Nézzük meg, hogyan alakultak át!

Tárgyalás: I. Ausztria felosztása. A császár- király elűzése. Kamarilla és a csehek. Masarik amerikai propagandája. A tót és a cseh. Egy népnek hazudták őket Trianonban. A tótok hűsége 48-ban. Nemcsak tótokat szakítottak el, hanem velük együtt sok ezer magyar testvérünket is. Rutén föld. Ezer évig a mienk volt, erőszakkal vették el. Gazdasági értékei, fontossága. A mai Csehszlovákia sok nyelvű, nem egységes, nem egymásra utalt földrajzi terület. Miért? Hazánknak szüksége van a Félvidékre.

II. A régi és mostani Románia. Erdély mindig a magyaroké volt, sőt Oláhország is idetartozott egykor. Oláh beszivárgás. Erdély és a „regát” műveltségi viszonya. Gazdasági és kulturális súlypont Erdély. A Kárpátok választóvonal: műveltségi és gazdasági határ. Székelyek. Történelmi nevezetességű magyar városok és helyek. (Arad, Világos, Nagyvárad, Kolozsvár, Segesvár stb.) Elnyomják a magyarokat. Testvéreink jajszava és a mult hív bennünket vissza.

III. Szerbia a háború előtt és ma. A horvátok. Itt társország volt. A leigázott alattvalók. Már megbánták. Diktatúra, királygyilkosság. Miért keveredett háborúba? Pánszlávizmus. Ferdinánd trónörökös törekvései, meggyilkolása. Vad katona, szemben az oláhokkal és a csehekkel. Elvették Bácskát, Horvátországot, a tengerpartot.

IV. Szövetséget kötöttek rablott területeik megvédésére. Kisantant; ma már nincs. Be akartak keríteni és elpusztítani.

V. Miért adtak Ausztriának? Ausztria megértő szövetséges. Soproni népszavazás.

Befejezés: Ma már félnek. Van is mitől. Sokat elraboltak 1000 éves hazánkból. Ki, mit? Testvéreinknek tilos a magyar szó. Vágnak vissza a nemzetiségek is. Sok ellenségtől kell visszaszerezni hazánkat. A magyar nemzetnek ily nagy feladata Mohács óta nem volt!

Szvétek Sándor Kalocsa.

A tanítójelölt és a népművelés.

A mai néptanítónak egyik legnagyobb feladata a népnek, a falu, a tanya népének művelése. S z e c h e n y i „közértelmesség”-e még mindig holt betű, vagyis a kultúra még mindig nem érkezett meg a legutolsó faluba. A jövő tani-

tőjára vár a feladat, hogy megértéssel, szakértő kézzel, és meleg szívvel formálja át a „nagy magyar parlagon”.

Nagy pedagógusok is elismerik, hogy a mai tanítóképzés hibás már azon oknál fogva is, mert kevés benne a magyar jelleg. Ezt a hiányt a tanítójelölt csak akkor pótolhatja, ha maga igyekszik megismerni a nép, a falu lelkét.

A tanítói pályának sikere a nép megismerésén nyugszik. Mi V. évesek is törtük a fejünket a szakadék áthidalására. Végre megtaláltuk a megoldást, elhatároztuk, hogy elmegyünk falukra és népművelési előadásokat tartunk. A kezdet félnék, lassú szárnypróbálgatás volt. A tanári kar beleegyezett, sőt meg is indította a dolgot; egy-két fiú szerepelt a tanár urak előadásaival együtt. Az előadás után oly sok élmény, kedves tapasztalat került napfényre, hogy csakhamar kiderült, hogy a magyar lelket egy-egy népművelési előadás alkalmával sokkal jobban meg lehet ismerni, mint a négy fal között elmondott tudományos néprajzi előadások tömegéből. Igazán nem szégyeljük bevallani, hogy mi csak most kezdtük megismerni a falu, a tanya lelkét. Oly vonzó, oly mély, oly bensőséges igazi magyar vonásokat fedeztünk fel, melyek mindannyiunk szívét a faluhoz kötötték. Csakhamar úgy híre ment az előadásnak, hogy ma már egymás után kapjuk a meghívásokat a környező falvakba.

Az első előadást Fajsz községben tartottuk. Sajnos, a közlekedés nehézségei miatt csak egy fiú tudott a tanár urakkal elmenni. (A Kalocsai Ujság 1937. nov. 13-i száma nagyon meglehangú cikkben méltatja az egész műsort, meg a hatását is.)

Két hete Foktőn tartottunk előadást. A terem zsúfolásig megtelt a „közömbös” hallgatósággal. Lelkesedéssel hallgatták az előadásokat. Simon F. V. é. vidám szavalata után Selmeczi Károly tanár úr tartott értékes előadást a gyűjtőbombákról. Az érdekes kísérletek nagyon meglepték a figyelmes hallgatóságot. Utána Galambos B. V. é. aratott nagy tetszést magyar nótáival, Dóra T. V. é. hegedű kíséretével. Ezekután Gergely Lajos V. é. tartott előadást a hajózás történetéről. Szép és érdekes képekkel illusztrált előadását Simon F. V. é. befejező monológja követte. A sikeres délután magyaros vendégszeretetre valló vacsora fejezte be. Mődünk volt megismerni a faluvezetők gondolat- és érzésvilágát. Igazán értékes tapasztalatokkal tértünk haza (gyalog), hogy majd valamelyik tanítóhivatás órán felvessük és megbeszéljük gondolatainkat.

Oly nagy a vállalkozási kedv, hogy most már mindenki népművelési előadást óhajt tartani. A tanár urak rövidesen már csak a kísérők szerepét fogják betölteni.

Nagyon értékes tapasztalatokat gyűjtöttünk a következő vasárnapi öregcsertői előadás alkalmával is. A déli vonattal érkezünk a faluba. Az állomáson a tanítók fogadtak, és egy iskolás kislány köszöntőt mondott. A járdát mindenütt homok-

kal szórták be, hogy eltüntessék a sarat. A plebános úr, a tanítók mind vendéglátóink akartak lenni. Végre is széleszlottunk. Mindenhova 1 tanár és 3–4 fiú ment.

Vendéglátó házigazdánkhoz érkezvén már terített asztalt találtunk. Az ebéd is, a hangulat kitűnő volt. De siettünk, mert érkezett már a 3 óra. Kezdeni kellett az előadást. Igen ám, de annyian gyűltek össze, hogy nem lehetett beférni a szép új emeletes iskola tágas, de most mégis kicsinynek bizonyuló termébe. Így hát a szabadban tartottuk meg a 2 órás előadást. Különösen figyelmet keltett Dr. Timár Kálnán tanár úr előadása. Öregcsertői 700 éves multjáról és alapításáról mondott érdekes és meglepő dolgokat. Felvetette a jövővi jubileumi ünnepség gondolatát is, amelyet a falu nagy tetszéssel fogadott. A hőmérő +2, majd 0°-ot mutatott, de nem mozdult senki, mindenki figyelt. Bizalommal gondoltunk a jövőre, látva a piros egészséges, tudományszomjas arcokat. Lebukott a nap a látóhatáron, de nem távozott senki, míg csak az utolsó vidám jelenet is véget nem ért.

Levente-bál volt a faluban. Utána oda is elmentünk, hadd lássuk együtt a falu jövőjét. Sohasem lehet elfeledni azt az előzékenységet, udvarias kedvességet, amellyel a bál ifjúsága fogadott. Beszélgettünk, tréfálkoztunk velük, végül azzal álltak elő, hogy máskor is elmenjünk ám! Vacsoráról, fejedelmi vacsoráról a falu derék főjegyzője gondoskodott. Értékes és új ismeretekkel, színes emlékekkel tértünk haza. Négy óra alatt megismertünk, megkedveltünk és meghódítottunk egy falut.

Az első előadásokat falukban tartottuk. Tegnap volt az első „szállás”-on tartott előadás, Negyvenen. (Szállás = 20–30 házból álló település.) A Gazdakör helyisége zsúfolásig megtelt. Az estét intézetünk két negyveni növendékének szavalata vezette be. (Bolvári G. és Duskoki I. III. é.ek.) A műsorban komoly és vidám számok váltakoztak. Két előadás volt. Dr. Timár Kálmán tanár úr „300 év Negyven multjából” és Szvétek Sándor V. é. „Utazás a világűrben” címen tartott előadást. Közben mókás szavalat, énekes bohózat, befejezésül jól sikerült jelenet volt. (Budai G., Csóti L., Kalmár D., Szirányi I., Szigetvári Gy.)

Jövő vasárnaptól kezdve vasárnaponként két előadást tervezünk: egyet Kalocsán, egyet vidéken. Március végéig minden V. éves tart, vagy legalább is szerepel egy-egy előadáson.

Kedves Tanítójelölt Testvérem! Akarsz igazi magyar tanító, a falu, a tanya lelkét megértő, izzig-vérig magyar vezető lenni? Tedd azt, amit mi tettünk. Igérem, hogy egy délután többet tanulsz, mintha örökké a molyszagú könyveket bújnád. A falu életében kincsek vannak. De hidd el kedves Tanítójelölt Testvérem, a jazz-szagú város erről nem ad fogalmat, nem nyújt képet.

Vártuk munkáitokat, de nem jött semmi. Kénytelenek voltunk saját tarisznyánkból adni. Reméljük a jövő számban már ti is adtok.

Az Eucharisztia és a nevelés

Súlyos igék fojtogatják a torkomat és tehetetlen igyekezetem hiábavalósága és kicsinyessége kinez. Nekem, a szürke diáknak, a gyarló és tehetetlen teremtménynek beszélnem kell a legméltóságosabb Oltáriszentségről; nekem, a kérdések hamuja alatt pislákoló mikronnyi szikrának elmélkednem kell az Örök Fényesség forrásáról, az ésszel felérhetetlen Fényről, hogy a fiatal nevelőnemzedék nevében alázattal rámutassak azokra a nevelői lehetőségekre, amelyet a társadalomnak, s nekünk, nevelőknek az Eucharisztia nyújt.

A benne virágzó szeretet, jóság, egyetemesség átöleli a világot. Megtalálok a metropolisok freskós, cirádás, zenés csendű dómjaiban s a falvak haranglábas, szüette gerenda által tartott, meszelt kápolnáiban. Övé a fény és a dicsőség: a monumentális mesterorgonák és kórusok gyönyörű himnuszai; a tizpapos szertartás misztikus pompája, — s övé a szegénység: a tanyák dülöjt járó falusi káplán és a kendősbugyros tanyai nép egyszerű áhitata; a gyertyacsonkok sántikáló lángja s az ütött-kopott sipládák szegényes nyekegése. Ott van mindenütt — kenyérré egyszerűsödve, s erejének végtelenségével meghihleti a rideg emberi szívet, hogy közelebb, emelkedhesék Hozzá: a Fényhez, a Jósághoz és az Igazsághoz. Szüksége van rá mindenkinek: fiatalnak, öregnek, de elsősorban a gyermeknek, aki még nem gyalogolt át a lehetőségek mezején.

A gyermeki lélek belesír a rohanás mostohaágába. A jövő viaszának tiszta tükrébe istentelen kezek belekarcolják a bűn bonyodalmas ábráit. A gyermek fújja a környezetről metszett szellemi bürök-dudát. Az ösztön ébredésének karikásszemű, szomorú tévelygője elveszti a talajt . . .

Itt a gyönyörű alkalom, hogy mi, nevelők kézen fogjuk a kor viharverte hajtását és elvezessük az Eucharisztiahoz, hogy egy életre szóló megigazolást csillogjon szívébe a monstancia napsugara. — Krisztusban az erő! Az az erő, amely a *pedagógia dzsungelében kihangsúlyozza a nevelés örök irányát*. Mert hiába folytonos, tudatos, tervszerű hatás a nevelés, ha tervszerűsége szűkkörű, ha hiányzik belőle a krisztusi gondolat és ha nincs transzcendens célja, nem nevelés az, még akkor sem, ha a kollektívizmus lobogója lebeg fölötte. Nekünk nevelőknek, akik egy kicsit közelebb állunk a Tanítók Tanító-jához — köteleességünk a papság után az, hogy Isten lerombolt földi trónusát a lelkekbe visszaállítsuk azzal, hogy a jövő arculatát átformáljuk az Eucharisztia segítségével. Szép feladat! És hálás, mint a föld . . . A föld, amely kenyeret adott. Jóságú, fehér kenyeret . . . Amelynek ízében van könny és verejték. Káromkodás, fohász és nóta . . . A mi kenyérünk! A kalásztól zsongó, csók-hangos magyar róna áldása . . . És

ezt a kenyeret alakítja át Jézus Istenné. Hogy örök legyen, hogy tápláljon, hogy neveljen, hogy visszaszálljon a falvakba a röghöz; *hogy visszaszálljon a nép szívébe az átlényegült Anyag*, rajtunk, nevelőkön keresztül. Vissza a forráshoz, a kenyérnek kemence-meleg egyszerűségéhez . . .

Gyönyörű körforgása az életnek! Különösen minket, nevelőket tanít, főképp minket, fiatalokat, akik még nem gázoltunk a tévedésekbe, akik már okultunk a történelem tragédiáiból, a politikai rendszerek csődjéből, a szociális nyomorúságból, amelyekért a nevelés felelős. Mi majd a jövőt nem emberi akaratra, elméletekre és rendszerekre alapítjuk (ez másodlagos kérdés!), hanem az Eucharisztia örök pedagógiájára. Egészséges és erős nemzedéket akarunk nevelni Krisztusban, amely majd töretlen lélekkel, terheletlenül, tudásának és ambíciójának rugalmasságával, fiatalos, mámor-teli lendületével kezd meg az öntudatos életet! *Nevelni akarunk az Eucharisztiaival, hogy a holadást ne csak a véges és tökéletlen emberi erőfeszítés vigye előre, hanem az: Eszme! . . .* Az Eszme — amely a nemzeteket Krisztus nehéz, de egyenes útjára terelve eljuttatja a boldogsághoz és a békéhez, s amely nyomán elönti a világot az evangéliumi szeretet parttalansága . . . Mert sohasem volt annyira fontos és annyira döntő, hogy ez a múlt század rosszul értelmezett liberalizmusával és a bölcs, vagy nagyképű ideológusok téveszméivel megfertőzött Örök-ember eljusson Krisztus keresztjéhez. A magára-eszmélésnek, a tisztánlátásnak, az új-életre-ébredésnek megrendítő csodáját várjuk a kongresszusi világdemonstrációtól, amellyel hazánk ismét betölti tradicionális bástya szerepét Kelet barbársága. Nyugat újpogánysága, illetve totalizáló törekvései között.

Új, szent lehetőségek virradata köszöntött reánk, amely sokszorososan szolgálja és termékenyíti a magyar nevelésügyet, a magyar lelkeséget, a keresztény magyar kultúrát és a magyar katolicizmust, mert szegény hazánk sötét horizonja fölé országépítő szent királyunk porladhatatlan Jobbja emeli föl a magyar búzából kelt, tündöklő Oltáriszentséget.

Kerecsendi Kiss Márton.

*) Ünnepi beszéd a győri Eucharisztikus nap ifjúsági nagygyűlésén.

— **A Győri Kir. Kat. Tanítóképző-intézet** szomorú szívvel és a Mindenható akaratán való megnyugvással jelenti, hogy Nagy Lajos II. é. növendéke az Úr kifürkészhetetlen akaratából jobblétre szenderült. A gyászoló család és az intézet növendékei jan. 9-én kísérték utolsó útjára, a rábacsanaki temetőbe. Békén nyugodjál!

Rejtvényverseny

Második forduló

Lapunk 5. számában közölt rejtvények megfejtése: 1. tanítónövendék.; 2. leltár; 3. párbaj. (Ez tűzkár nem lehet, mert „Leégett a ház” már nem tűz!)

A keresztrejtvény megfejtését helyszűke miatt nem közöljük. Csak annyit: a legtöbbben a függ. 7-en (regulus) buktak el. Befutott 53 megfejtés.

22 pontosak: Eszes Ilona, Horváth Ilona, Tarnai Mária, Kracner Elza, (Sopron) Katus Sándor (Kalocsa).

17 pontosak: Soóváry Mária, Horváth Gizella, Pintér Anaclete, (Sopron) Szilágyi Eszter, Szalóczy Sarolta, Tóth Lili, (Eger) Szatlmayer Károly. Petró Béla, Matula László, Zombori Imre, Rácz Zoltán, Tóvizi István, Albert Antal, Cseresnyés Pál, Strehling László, Farkas Károly, Németh László, Énekes Árpád, (Szeged) Gyalai Gáspár (Kkfélegyháza).

12 pontosak: Tóth Irén, Galambos Béla, (Kalocsa) Néményi Ernő (Pécs).

10 pontosak: Perjési Márton, (Szeged) Sztéryni Ilona (Sopron).

7 pontosak: Resser József, Nagy Károly, Seres Béla, Mikulay János, (Esztergom) Palkovits Károly, Váry Ottó, Márton Géza, Pápai István, Vécsey Jenő, Erdélyi János, Hevessy István, Borsos Andor, Sárosi Sándor, Szöllösi Ferenc, Horváth Jenő, Bodolai Gyula, Ferenczy László, (Szeged) Koch Edith (Sopron).

4 pontos: Visi Izabella, Tóth Kamilla, Császár Éva, (Sopron).

Testvér! Saját nyerési esélyeidet csökkented, ha a megfejtésben társadnak segítsz! Mindenki magának dolgozzék s ne akarjon senki idegen tollakkal ékeskedni!

dug idős + y

4 pont.

végtag 6 szalma

2 pont.

× táplál bízik Balaton

3 pont.

! filc b hamis

5 pont.

Beküldte: Kracner Elza, Sopron

KERESZTREJTVÉNY

20 pont.

Beküldendő: vízszintes 1., 22., 27., 35., 47., 53., 57., 75.
függőleges 1., 4., 6., 8., 21., 30., 48., 51.,
55., 60., 62.

1	2	3	4	5		6	7		8	9	10	11	↙
12						13			14		15		
		16				17			18			19	
20	21		22					23			24		
25						26				27			
28			29			30	31			32	33		34
35			36					37		38			
39		40		41			41a	42				43	44
		45		46		47	48				49		50
51						52					53		
						54				55			56
			57		58				59		59a	60	
										62		63	
64	65					66				67	68		
69			70			71		72	73		74		
											76		

Vízszintes: 1. A magyarok e hazába vonulásának oka. 12. Orosz eredetű kisebbség Nagy-Magyarországon. 13. Magát megnevezni nem akaró. 14. Gondolatait közli. 15. Labilis állvány. 16. Mutató névmás tárgyraggal. 17. Súlymérték rövidítése. 18. Barbarossa Frigyes szakállja. 19. Latin prepozíció. 20. A bőr folytonossága megszakadt. (Mássalhangzók.) 22. Az emercanis korporációk pénztárosa. 24. Belső kiválasztó szerv. 25. Biztonsági szerkezet. 26. Olaj angolul. 27. Hitler állandó helyettese. 28. Rossz bor mássalhangzói. 29. Északi nép (fordítva). 30. Latin kötőszó. 34. Elég ritka magyar név. 35. A német nemzeti szocialista párt első gárdája (röv. ford). 36. Tetem. 38. Évszak. 39. Hang latinul. 41. Olaszul hol? (mássalhangzói.) 41a. Erőscukor közkeletű idegen szóval (fonetikus). 43. Tőszámnév. 45. Madách Ember tragédiája c. művében Miltiades-szel szemben hálátlanul viselkedik. 47. A Kr. u. VII. sz. derekán ezeké volt a mai Magyarország. 50. A férfi jellemző tulajdonságának magánhangzói. 51. Pogány magyar pap. 52. Korszak ismert idegen szóval. 53. Abesszin keresztények. 54. Fasor francia, de megszokott szóval (fonetikus). 55. Tőszámnév németül. 56. Kettőzött magánhangzó. 57. Svájc bélyegein olvasható. 59a. Ernyő németül (fonetikus).

61. Egykor híres filmszínész. 63. Dal görögül. 64. Az ezüst vegyjele. 66. Chrom vegyjele. 67. Igen drága fém. 69. Palladium vegyjele. 70. Férfinév (fordítva). 72. Két szó: 1. személyes névmás, 2. indíték. 74. Megelőzi a vízenyősséget (fordítva). 75. Hangszer. 76. Főzelékféle (fordítva).

Függőleges: 1. A honfoglalás korában Pannonia hercegség, Balaton-vidéki hűbéres tartományának ura. 2. Uranium vegyjele kettőzve. 3. Két részből áll: 1. a láttamozás jele, 2. tantal vegyjele. 4. Magyar fejedelem. Uralkodása alatt jelentős változások álltak be a nemzet életében. 5. Latin prepozíciók (tárgyesettel) első kettője (fonetikusan). 6. Peru egykori uralkodója. 7. Kereskedelmi kifejezés (fonetikusan) 8. Mérgező latinul. Orvosi kifejezés. 9. Az igazi férfi lelke. 10. Neki latinul. 11. Pálinka németül (fonetikusan). 21. Híres magyar vadásztörténeli író. 23. Azonos magánhangzók. 24. Két részből áll: 1. azonos magánhangzók, 2. skandináv pénz. 29. Pecsét helye. 30. Edison . . . Tamás. 31. Mint a 3. függ. (Kettőzve). 33. Repülni alig tudó madár. 37. Jellemes emberben van. 40. 1. Xenon vegyjele, 2. Személyes névmás. 42. Menyasszony. 44. Macskafajta. 46. 1. Például, 2. Görögül föld (összetételekben). 48. 898-ban lovon úsztatva a portyázó magyarok majdnem elfoglalták. 49. Díszes. 51. Német titkosrendőrség. 54. Mindnyájunkra bajt hozott. 55. Egyiptom uralkodója. 57. Lóerő. 58. Dél-Amerika nagy kiterjedésű füves síkságai. 59. Helyhatározó (időhatározói is) rag. 60. A vegyületek molekulái a villamos vegybontásnál kiejtődő összetevő részei. 62. Erie-n lakó nép. 65. Gadolinium vegyjele. 68. Ááááá+e. 70. Ilyen volt a rómaiak tógája (fordítva). 71. Amon . . . 73. Autómárka.

— **Fájó szívvel tudatjuk, hogy Pánczél Lajos I. éves növendék január 29-én örök álmra hajtá fejét, lelke pedig Urunkhoz, az örök honba tért pihenni.**

Esztergomi képzősök.

Az állástalan okleveles tanítók „Házitanító“ című lapja felhívja a szülők figyelmét, hogyha elemista vagy polgárista gyermekük mellé instruktornak, házitanítóra, nevelőre lenne szükségük — forduljanak a „Házitanító“ szerkesztőségéhez Budapest, V. Szent István körút 20 J. 5. Telefon: 126—196. Hivatalos órák: kedd, csütörtök, szombat délelőtt 9—12 óra között vannak. Díjtalan közvetítés.

Az állástalan okleveles tanítók, tanítónők, óvónők, akik házitanítóságot, nevelőséget óhajtanak vállalni, sürgősen jelentkezzenek a fenti címen, a hivatalos órák alatt. Vidékiek válaszbélyeggel ellátott levélben jelentkezzenek. Részükre tájékoztatót küldenek.

Eszperantó levelező tanfolyamot indít az Eucharistikus Világkongresszus Eszperantó albizottsága olyan érdeklődők számára, akik a szóbeli tanfolyamokon nem vehetnek részt. A vezetőség sulyt helyez arra, hogy olyan tárgyak kerüljenek begyakorlásra, melyek az Eucharistikus kongresszus alkalmával ideérkező külföldiekkel a társalgást nagyban megkönnyítse. A tanfolyam 13 hétig tart, hetenkint kétszer kapnak a résztvevők leckét, a dolgozatot elkészítik, elküldik és kijavítva visszakapják. A tanfolyam díja 2.—P, melyet előre kell

beküldeni a jelentkezés alkalmával levélbélyegben, továbbá minden egyes lecke visszaküldésére 20 fillér válaszbélyeget kell mellékelni. Jelentkezési cím:

Jézus Szive Szövetség eszp. szak. Budapest, VIII. Mária u. 23. I. em.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Bakró László Kiskunfélegyháza. Megfejtésedet nem vehetük figyelembe, mert nem előírásosan (zárt borítékban) küldted. Rejtvényeket, kivéve keresztrejtvényt, szívesen elfogadunk, de ezért pont nem jár. — **Szabó Miklós** Kiskunfélegyháza. 22 pontot nyertél volna, ha a megfejtést előírás szerint zárt borítékban küldöd be. — **Mit mesél a keletről jött szellő?** Hazafias gondolatok, de... — **A vak koldus.** Kevésbé érdekes. — **Útban hazafelé.** Nem érdekes. — **Hullanak a hópelyhek.** Téli kép, semmi más. — **A gyermeki örömsök közé...** Dolgozat s nem több. — **Fáj-e a sebed?** Egyéni. — **Kedves Mária!** Nem érdekes. — **Jézuska puszija.** Már nem időszerű. — **Hálából Neked!** Sokszor hallottuk. — **A búcsú falun.** Fogalmazás. — **Mikor a lányintézetek...** Huncutkodó, kár, hogy eleje gyenge. — **Tél örömei.** Sokat hangoztatott téma. — **Az Isteni Kiséred eljön hozzánk.** Kedves. — **Első tanításom.** Ha a vége el nem laposodik, akkor megjelenhetett volna. Humoros tárgyú munkákat küldjön. Van érzéke. — **Tavasza télben.** Kedves és megható, de nem egységes. Próbálkozzék! — **Mi végett vagyunk a világon.** Vallásos szív kedves virága. — **A bánfalvai katonatemető sírjai között.** Szép gondolatok. — **A napsugár hatása.** Kedves. — **Találkozásom a nyomorral.** Sajnos, mindnyájan találkozunk vele. — **Lakodalomban voltam.** Reméljük, jól mulatott! — **A koldusgyermek.** Megható. — **Visszatérték.** Szép gondolatok. — **Az első tanításom.** (Bajnok M.) Ezen mindenki átesik. — **A legszebb ajándék.** Nincs lélektani alapja. Próbálkozzék! — **Első tanításom.** (Sz. S.) Reméljük, az jobban sikerült, mint leírása. — **Izgalmas napok.** Nem érdekes. — **Bocsáss meg, édesanyám.** Érdekes téma. Kidolgozása már kevésbé. Sok helyen nem érthető, máshol ellaposodott. Irjon. Van tehetsége, fantáziája. — **Ave Maria.** Egy esemény szürke leírása. — **Titkos értelmű rózsza.** Vallásos lélek szép megnyilvánulása. — **Daru madár útnak indul...** Szép. — **Szeretet a világ ura.** Jó. Címét utólagos engedélyével megváltoztattuk. Új címe Manjóka. — **Én is magyar vagyok.** Érdekes. Kissé erőszakoltnak

látszik. Esetleg. — **Tengerszem. Két hang. Szépek. — Szélben.** Erőtéljes kis vers. — **Célunk felé.** Nem rossz, kár, hogy néhol zötyög. — **Búcsúzásom.** Nem vers. **Búcsúzás a polg. isk. IV. osztól.** Nem vers. — **Az ősz.** Néhol rímelt a próza. — **Gesztenyés néni.** Rímes próza. — **Temetőben.** Esti imára nem járnak a temetőbe. — **Ádvent.** Nem vers. — **Szent Erzsébetről.** Vannak gondolatai, de költeményt írni nem tud. — **Elment a kis madár.** Ez nem sikerült. — **Szív-akkordok: Ügyes.** — **Kérdezett a tündér.** Szép gondolatok, de rossz vers. — **Téli este.** Ellentmondás van a tartalomban. Oka az, hogy a rímeket keresi. — **Az élet tengerén.** Erőszakolja a rímét: »Feljajdulok de hangom elvész, A szenvedés ezzel még nem kész.« — **Visszavárlak. Jön.** — **Elzengte már Nyári éj. Tárogató. Reflektorfény. Jók.** — **Dunám.** Nem tetszik. — **Ismeretlen nótaszó. Csendes őszi este. Jó, mindkettő.** — **Dereg a hajnal. Rímes próza.** — **A vén király.** Nem tetszik. — **Őszi alkonyat. Kedves hangulatkép.** — **V. éves vagyok. Egyéni elmélkedés. A forma is gyenge.** — **Emlékezés. A rím kedvéért furcsa mondatszerkezeteket használ.** — **Örök Végtelen. Szép gondolatai vannak, de valahogy nem jönnek ki.** — **Sorsom. A Kálvária hegy, nem kert. Magyarul írjon. (»Keze a viharnek, fagya a télnek, zaja az időnek«, stb.)** — **Harangoznak. Lehet, hogy így történt, de nem tudja valószínűvé tenni.** — **Magyar vagyok. Valahogy így hangzik: »Sajnálom, hogy magyar vagyok, nem tehetek róla, de hát mit csináljak, hát magyar maradok.«** — **Modern Tinódi-lantos. Tartalmasabb témát.** — **Tavaszi. Rímes próza.** — **Közeledik Jó. — Uram, megyek Hozzád. Nem rossz.** — **Iskolában. Kedves tanítói lelkület megnyilatkozása.** — **Uram, élni akarok. Elég jó, csak a sok ismétlés egyhangúvá teszi.** — **Anyámnak. Az első rész jó. A második nem tetszik.** — **Aki megtalálta. Nem tetszik, túlsúfolt.** — **Éj a gyilkosom. Túl hosszú és erőszakolt kifejezések vannak benne, pl. »Szívembe egy titkos tör szállt« »egy szép halálcső«... — Már csak emlék. Kedves hangulatkép.** — **Keresem az életet. (Adni szeretnék.) Ügyes. Jó stílusban írta. Kár, hogy a végeredményt nem konkretizálja erősebben.** — **Titkos éjjeken. Mondj egy Ave Máriát. Ily rövid sorú verseknél unalmas a refrain. Az első vers 45 sor, abból 27 sor refrain.** — **Amiről a tél beszél. Gyengébb iskolai dolgozat.** — **Annó 1938. Évkezdő kismisén. Mindkettő gyenge. Az elsőben vannak szép gondolatok, de a forma nem megfelelő.**

M A G Y A R

TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA



XII. ÉVFOLYAM 7. SZÁM. 1938. MÁRCIUS HÓ.

Szerkesztőbizottsági tagok:

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábriel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

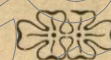
MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELELÉVEL

ELŐFIZETÉS:

EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED.
BÉRKERT-UTCA 8. sz.

KIKELET

Meleget süt a Nap. Igaz, hogy az időnek foga van. Ezt azonban nem akarjuk észrevenni. Az ember szereti magát áztatni, csak hogy kedves gondolatától ne kelljen elszakadnia.

A minap az újszegedi ligetben jártam. Itt is, ott is új élet fakadt. Isten keze csodát művelt. Megszoktuk már, szinte természetesnek tekintjük, hogy ilyenkor a halottak látszó természet felébred. Természetes ez? Nem. Amilyen csoda az őszi elmúlás, annyira csoda a tavaszi ébredés. A barna élettelennek látszó gallyak zöld életet hoznak. Ezek az apró kis fakadó rügyek diadalmasan zengik az élet himnuszát. Felzeng a karban a madarak háláadó éneke is a Teremtőhöz. Egész másként énekelnek, mint télen. Vagy csak a mi friss levegőtől, meleg napsütéstől megrészegült fülünk hallja így? Mindegy. Igaz az, a h o g y mi halljuk!

Álltál-e már meg testvér egy fakadó rügynél gondolkozva? Merült-e már fel benned a gondolat: új életfakadással, új életet kezdeni? Ne ámitasd magad! Nem vagy tökéletes még, nem is leszel. Csak közelebb juthatsz hozzá. Ilyenkor jó lenne benézni lelkünk mélyébe. Oda, ahova nem jutott a seprő, a kefe. Van ott por bőven. Mozdasd meg most, amikor még nem kövesedett meg. Félsz benézni? Nem hiszem. Talán inkább nem láttad meg, mert sötét szemüveg volt szemeden.

A helytelen önszeretet, a kényelmesség, az akaratnélküliség tisztánlátásodat gátló szemüvege. Vedd le! Nem látod, az oktalan növények megújulnak. Új, díszes köntöst vesznek magukra. Igaz te is. Szép, világosszínű tavaszi öltönyöket. Drága anyag. De abból rongy lesz. Te nem ilyen pillanatnyi megújulásra vágyódsz. Neked a belső megújulás kell. Ez után vágyódsz, mert felfelé, a tisztultabb régiók felé törsz. Meg akarsz szabadulni a portól, a piszoktól. Ember akarsz lenni, a szó tisztultabb, igazabb értelmében. Mily jó lehet ott fenn! Mily csodás, közel Istenhez. Testvér, itt a kikelet, rendezz tavaszi nagytakarítást! Ki a lelki ballansztokkal, ki a porral, a piszokkal a lélekből. Lehet, hogy beleizzadsz. Talán fájni is fog, de te bátor vagy. Lehet, hogy a takarítás nyomán kiszálló por mások orra alá száll. Fújni és prüszkölni is fognak talán. Ne törődj vele! Testvér rajta!

IRODALOM

Sarjúkaszálás

BÁRDOS ISTVÁN III. éves, Baja.

„... Minek a szőke én nekem
Mikor a barnát szeretem.“

Lenge szellő futott át a zöld-padmalyos réten s végig-cirógatta a harmatos fűszálakat.

Két legény vágta a sarjút. Kaszájukon néha végigszaladt a napsugár. Felgyűrt ingújjuk alól kidagadtak a fiatal acélos izmok. Homlokukról folyt a verejték s a földre csergett, ahol összeolvadt a kettévágott fűszálak édes nedűjével.

Túl a réten kis patak csordogált. A hídja — keskeny palló s korlát — idelátszott. Távolabb, hajladozó jegenyék közül integetett a falu tornya.

A magasban pacsirták énekeltek.

A két fiú megállt. Pihentek egy kicsit.

— Imre — szólalt meg az egyik — szeretőd té azt a lányt?

— Még ilyet...

— No, mondd mög má!...

— Mi ütött beléd éccőre? MÉR akarod annyira tunni?

— Csak úgy... eszömbe jutott...

— ?!?

— No, nem mondd mög??...

— ... Talán csúnya?... Nem teccik neköd?... Kifogásod van ellene?...

— Dehogyan no. Csak kérdeztem, hogy szeretőd-é?

— Mit akarsz vele hát?...

— !...

— ???...

— ... csak... csak a... ha...

— No, ... ?

— ... Csak a haja, no...

— Mit!? A haja?... Az a gyönyörűségös szép arany haja?

— ...

— Az ellen van panaszod?...

— Éppen az, hogy nem olyan gyönyörűségös amilyenek té mondd!...

— MÉR, hát van szőbb a szőke hajná?... MÖG a szép-
ségös kék szőmekné?... Talán az a bogár-hajú különb nála?...
Csakhogy azt nem mondtad még!...

— Abbizony különb is!

— Különb ám a... majd mit mondtam micsoda!!!

— Aztat ugyan né sértőgesd!

— Nem sértőgetöm. Té keresté az én llusomba hibát!..

Nem?...

— Nohát azé mondom...

— ... Még, hogy a haja!...

— Nem is szép!...

— De szép!

— Nem szép!

— Szép!

— Nem!

— Elég lögyön!

Darabig abba hagyták. Aztán Laci felkacagott:

— ... hahaha... hahaha... ha...

— Mit nevecc?

— Hahahahaha... hahaha...

-- No, né bomojj! Mondd mög má mit nevecc!?

— ... hahaha... kendörkóc... hahaha...

— Mit mondtá?... Kendörkóc? Oszt még nevecc hozzá?... Mondd még éccő!...

Imre rettentő dühbe gurult. Szemei vérben forogtak...
Türtöztette magát. Csak a fogai között ejtett ki ennyit:

— Mégis különb mint az a — a cigányivadék... purdél!...

— Nem cigány!... Ha még éccő azt meröd mondani,
kinyújtóztatlak!...

— Té? Éngöm?... Szeretném azt látni!

— MÖG is láthatod! MÖG még az a... kócos is!... Az a céda!

— ?! Céda??... Azt meröd mondani?... Mi?

Mindkettőnek forrt a vére s gyilkos harag, emésztő gyűlölet folyt benne... Kezüik összerándult a kaszanyélen...
Zilált hajuk verejtékes homlokukon lógott...

Imrét a céda szó annyira felingerelte — hisz amúgy is dühös volt —, hogy kaszáját gyilkos szándékkal emelte a magasba...

— ... Az acélpengén végigszaladt a napsugár s vész-
jóslóan villant Laci szemébe...

S mily csoda, hogy az ölésre emelt kasza nem sújtott le! A karok ernyedten ereszkedtek le... Imre arca mosolyra derült...

A patak hídján két lány lépdelt. Az egyik szőke, fekete a másik. Kis kendőjüket lobogtatták a fiúk felé. Laci nem

láthatta, mert háttal állt... Ő már számot velett önmagával. Nyugodtan állt a másik előtt, kinek kezében a gyilkos szerzőm villogott. Elkészült a halálra... Csak bámult mikor látta, hogy Imre nem üt, hanem mosolyog. Azt hitte megbolondult.

Imre a lányok felé mutatott. Most már Laci is megértett mindent.

— Látod — szól Imre — azok hogy összeférnek. Szeretik egymást... mink mög itten verekszünk!...

— Imre!... Né haraguggy!..., — mondta Laci bocsánatkérőn.

Két kérges tenyér összecsattant.

Aztán ők is integettek a lányoknak. Boldogan, mámorosan. Mikor azok eltűntek, ismét hozzáfogtak a dologhoz. Mindketten ezzel a gondolattal: „Azér mégis az enyim a külön!...”

... A pacsirták most mintha szebben énekeltek volna...

Hazafelé

Kerecsendi Kiss Márton, Győr

Lépek őszi lucsoktól tükrös járdán. Szemem legszivesebben lezárnám,
Dermedt szobámbansenki se vár rám, hiszen a fény a sok bús lámpán
mégis — véletlenül hazaballagok, virrasztja végig az utam.

Fáradt a lelkem, mint a lábam Csendben ködöl az égi permet.
— mintha rakosgatnák utánam — Pernyébe fojt sok büszke tervet,
és a bánatom támogat. míg előkerül a kapukulcs.

Visszavárlak!

Kovács Erzsébet, Sopron

Jön óra, mikor visszavárlak...
A rezgő búcsuzó virágok
Egymást csókolva, lágyan, szépen
Simulnak el a tiszta légen.
Csobban a tó-tükör hulláma,
Inog bomlik a park árnya;
Távol valami lassú ének
— Mint, hogyha hárfát pengetnének —
Szól titkos vágtyól áradozva;
Azután csend lesz és sötét lesz,
Sugár, dal elszállnak, kivesznek.
S azt hiszem: most fog jönni árnyad,
Jönnöd kell! Várlak! Visszavárlak!

Lemondás

TÓTH ILUS IV. éves, Kecskemét-Zárda.

A magyar fogolytáborra leszállt az este. Lassan, orozva jött, mint mindig. Az előbb még itt villázott a napsugár, ezer színeit játékosan változtatva, majd tréfásan elbújt a felhők mögé, hogy azután annál bővebben mérhesse sugarainak fényét. Az előbb még itt volt és most, hogy elment, vele együtt elszállt a nappal, a fény, a világosság, a remény, minden! Ez a kékes alkony még csak elviselhető. De pár pillanat múlva ez sem lesz már. Ködös, nyirkosan fojtó éjszaka éreszkedik le. A fogolytábor elpihent. Azaz csak látszólag. Úgy kellene mondani, hogy a testük lefeküdt vagy még inkább ledült a zizegős törött szalmára. Mert ilyenkor megindul egy hatalmas áramlat onnanbelülről. Az éjszaka homálya alatt megmozdulnak az emlékek és felszabadultan, gátat nem ismerve törik meg az akaratot, melynek hajolnia kell a nyomása alatt. Most nincsen munka, amivel el lehet fojtani ezeket a hivatlan vendégeket. Itt vannak és százszorta kinzóbban gyötrik meg a fáradtságtól kimerült testeket. Megrezen az egyik szalmacsomó és egy homályos alak halad végig az alvók közt. Nem néznek oda, ismerik már a csendes hosszú lépteiről. S az idősebb foglyok szívében felszakad egy sóhaj a napsugaras mosolyú kadét láttára. Az elkeseredett, megkérgesedett szívű férfiak, ha felhangzik a kadét nevetése, elmosolyodnak és a szívükben egy hála sóhaj kél, hogy itt van közöttük egy kis étellel, ami belőlük már hiányzik. A kadét kiér a táborból. Sietve megy, nehogy meglássa valaki, egy a sok ór közül és akkor jön a büntetés. Megrázkódott. A másik pillanatban majdnem felnevetett. Még eddig egyszer sem sikerült őt megfogni éjszakai kirándulásain. Pedig ha tudnák mire készül ő és még egy páran, jobban vigyáznának! Borzongás futott végig a testén. Nem, ezt most nem szabad megtudniok. Majd csak ha túl lesz rajta! És előrefeszített mellkassal belesúgta az éjszakába: — Haza megyek! Megijedt. Körülnézett, de nem mozdult semmi. Aztán mielőtt odaért volna a gyülekező helyre, letért az ösvényre, amelyet már nagyon jól ismert. Mig odaért a kisházhoz, ahol az öreg barátja lakott s megegyezésre gondolt, amelynek értelmében már ott kellene lennie, ahol a többiek türelmellenül várhatják. A kadét kuncogott magában. Azok most négyen, a négy hadnagy azt hiszi, hogy ő cserben hagyta őket. Hogyne, mikor ma szöknek! Egy félóra múlva úton lesznek. A hadnagyok szerezték be a szükséges barátcsuhákat, ő az ételmet. De előbb beakart nézni ápolójához, az öregedő muzsikhöz. Beteg

volt, nem tudták mi baja. A kadét minden este, mielőtt a gyülekező helyre ért volna, betért hozzá, megigazította párnáját, teát főzött neki és vigasztalta. Most is benézett, de ajkán már búcsú-mosoly játszadozott, amikor benyitott. A beteg már várta. — Nikoláj! — súgta — jó hogy jöttél! Meg kell mondanom valamit. Nem, most hagyjad a párnát, ülj ide és figyelj. Én nem bírom tovább! — Mit nem bírsz bátyuska? kérdezte a kadét türelmes mosollyal, amelyben már benne volt a viszontlátás ígérete. — Nikoláj hajtsd a fejedet ide! Én nem vagyok orosz Nikoláj! A kadét felkapta a fejét. — Én magyar vagyok Nikoláj! A fiú előregörnyedt. A szemében könnyörgés volt. Most ne mondd tovább, szeretted volna kiáltani, én most hazamegyek, engem már várnak! De nem tudt szólni. A beteg most már csendesebben mondta tovább. És én haza akarok menni Nikoláj! — Haza? — Igen. Még most! Ma! — Kadét, az édesanyám beteg, — haldoklik! Érted? — Most... most ne kérdezz semmit... most nincs idő elmondani. Majd egyszer! Csak azt vártam, hogy te jöjj! A beteg lázasan kapkodta a szavakat. — Nikoláj segíts hogy hazamehessek!... A kadét arca elmeresztült! A szívében valami jeges rémület szaladt végig. — Haza! Ez a szó mindig távolabb tűnt előle és elébe lopakodott egy virágos kis sírhant egy falusi temetőben. Még itt van előtte fehér szelíd arca, törékeny kis alakja, Oh hogyan szeretted az anyját! Úgy nézett fel rá, mint egy szentképre. A kadét sugaras szeme lassan megtelt könnyel. És a halálos ágyánál mégsem lehetett ott. Ő már a háborúban volt, mikor itthagytá az anyja, búcsú nélkül. A fiú felnyögött. Kezébe temette arcát, aztán felkelt. Határozottan beszélt, már a hangja sem remegett. — Igen, te haza fogsz menni! — Figyelj rám! És elmagyarázott pár szóval mindent amit ők már öten megbeszéltek. — És te nem jössz velünk? Kérdezte az új magyar. — Nem! Felelte a kadét. — Csak 5 ruhát szereztünk be! És — folytatta remegő hangon — nekem már nincsen anyám, akinek a szemét le kellene zárnom! Majd egyszer! És elnézett messzire! — Nem is vette észre, hogy a másik egyedül hagyja őt és ment arra a helyre, ahol a többiek már csak a kadétra vártak. S mikor belépett a fiú helyett ez a sápadt, gyötört arcú férfi, azt hitték elárulta őket valaki. Az ember azonban legyintett. — Hagyjátok! — És elmondta, hogy a kadét helyett ő megy velük haza. Azok vállat vontak. Nekik mindegy! Ha a kadét olyan bolondul udvarias, ők nem bánják. És megindultak az éjszakában. A kadét pedig az ő örökös napsugaras mosolyával és egy csillogó könnycseppel a szemében visszament a táborba.

Testvér miért nem viseled jelvényünket?

KERTÉSZ MÁRIA, SOPRON

Csilingel a gyöngyvirág!

A nap pazon szórja sugarait a fekete göröngyökre. A kis virágok ezt már nagyon várták. Rossz volt nekik a hideg göröngyök alatt meghúzódni.

Kidugják kíváncsian kis fejcskájukat. Mindent olyan szépnek, ujjnak látnak itt fenn. Többet vissza sem kíváncsoznak. Fönt maradnak. A nap kedveskedik nekik. Megfürösztli lágy sugaraiban. Pajkosan játszanak. A kis virág kinyitja szirmait. Csilingelésével kedveskedik Teremtőjének.

Sötét fátyol borul a tájra. A nap pihenni tér. A kis virágok mindig halkabban csilingelnek s majd elszenderülnek.

A kis Ibolyka arra sétált anyukájával. Meghallotta a kis gyöngyvirág csilingelését. Odasietett és leszakította.

Elviszem a templomba a Szűz Anyához, — szól kedvesen anyukájához.

Mikor a nap sugarai felébresztették a kis gyöngyvirágot ijedten nézett körül. Láta, hogy a Szűz Anya lábainál van. Halkan kezdte csilingelni az Ave Máriát.

Kovács Piroska, Sopron

Rezső a farkaskölyök

Rezsőke először volt táborban, Nehéz szívvel búcsúzott szüleitől, testvéreitől. Olyan keserves arccal integetett a rózsás-arcú farkaskölykök közül, mint akinek húzzák a fogát. Kirobogott a vonat, eltűnt Rezsőke ijedt arca.

Másnap gyűrött lap érkezett. Ceruzával írt gyors munka: „Drága jó Apukám, Anyukám és Gyerekek! Szerencsésen megérkeztem Tomajra. A vasuton ökrös szekerek vártak. Felraktuk csomagjainkat. Ne tessék haragudni, de az én koffere-men keresztül ment a szekér. Különösebb baj nem történt, csak kiszakadt a feneke, de azért még egész jó. Igen jó a tábori élet és ma először megyek örségre. Kezeiket csókolja Rezsőke.” Eddig tartott az első értesítés.

Elmúlt a három hét. Rezsőke megjött. De hol van a tiszta, rendes csomagolás! „Hát ez a szörnyeteg itt mi?” kérdezte anyukája. „Ez, ez, ez a keresztmama kofferja. Még egészen jól lehet használni!” Hát ez minden volt, csak koffere nem. Becsukásról szó sem lehet. Rezsőkének ez sem okozott nagyobb gondot, megoldotta a témát egy vaskos lovazó kötéllel.

„Ja igaz, elvesztettem egy trikót, apuka cserkészését,

a csajkám fedelét és még néhány apróságot!" mondta Rezsőke a csomagolás alatt. S végén kiderült, hogy az apróságek között szerepel a cserkész nadrágja (a jobbik), egy flaneltakaró, az erre az alkalomra kapott cserkészlámpa! „Na Rezsőke, mi volt a legjobb, mikor voltál a legboldogabb?” „Hát, ami azt illeti jó volt a táborigény, de legboldogabb akkor voltam, mikor itthon megállt velem a vonat!”

Ezt mondta és ment az udvarba futbalozni, mert mindenhol jó, de legjobb itthon!

Álmatlan éjeken

Pákolicz István, Kalocsa

Vannak hideg, borús napok
Mikor fázik, fáj a lelkünk
És szenvedünk azért, amit
Soha meg sem érdemeltünk.

— Rút, hináros földi élet —
Bugdácsol benn gyenge lábunk.
Szabadító fényt az éjben
Oly sokszor hiába várunk

Ilyenkor, ha fennvirasztunk
Sok kínzó, álmatlan éjen
Fölszakad bú, fájdalom, vágy
Benn a szívünk rejtekén.

Imádkozó, siró arccal
Jézusnak nyomába lépünk,
Hordozzuk a nagy keresztet
S kinban, könnyben is remélünk.

Közeledik...

Bertalan Zoltán, Győr

Közeledik . . . fehér lepelben,
hallgatagon, puhán, selyemben . . .

A fák siró ágai közt
kacagva bujkál a szél,
s a mélyzó Természetnek
a rezgő faág oly búsan mesél! . . .

Szürkület . . .
A távol ködhomályban
Lassan gomolygó fellegek . . .

Közeledik fehér lepelben,
hallgatagon, puha selyemben
egy jégvirágos ősz vezér:
— hulló pelyhek közt — a Tél.

Minden, minden múlik!

Mátyás Sámuel, Szeged

Fekete koporsót hantolnak el.
Könnyem csendben hullott.
Ajkamról keserű sóhaj szállt fel,
S zokogásba fullott.

Meghaltál, hát többé nem jössz vissza?
Örömem veled szállt,
Könnyeimet sírod hantja issza,
Szép álmom köddé vált.

Köddé vált játék, gyermeki kacaj,
Könnyem érted hullik,
Sirodnál állok, ajkamon a jaj,
Minden, minden múlik.

ÚJ ÖNKÉPZŐKÖR

DR. TÍMÁR KÁLMÁN.

A magyar falu.

A magyar falu ünnepévé terebélyesedett a magyar szövetkezeti mozgalom félszázados jubileuma. A szövetkezeti eszme terjedése, a hitelszövetkezetek izmosodása hangosan hirdeti a magyar nép élniakarását, a falu erejét a válságos időkben.

Vargha Béla plébános a Hétfői Társaságban előadást tartott a falu lelkiségéről és a falu problémáiról. Hangoztatta, hogy a falu égető kérdéseivel foglalkozni kell. Mindenkinek bölcsője ott ringott valahol egy faluban. A faluból jön minden megújulás. Elpusztulhat minden: de ha a falu megmarad, újra fog teremteni mindent. Ha a magyar falu egységessé válik és szembeszáll minden felforgató irányzattal, megtartja azt, amit az ősök nekünk szereztek. Ha a falu élete megfelel a rendes emberi színvonalnak, megváltozik ebben az országban minden. Szólt a falu vallásosságáról is. A magyar falu népe őszintén keresztény, sokan azonban azért nem mennek templomba, mert nincs ruhájuk. A nyomorúság hajlja a parasztságot a különféle szektákba. Óriási jelentőséget tulajdonít a Darányi-kormány mezőgazdasági öregségi biztosítási törvényjavaslatának. A törvény olyan óriási változásokat fog teremteni a falu helyzetének javulása terén, amit a városi ember nem is tud teljesen belátni.

Magyar Tanítójelölt! Eléd merednek a magyar falu és a magyar tanyavilág égető kérdései s téled is várják a megoldást.

Magyar Tanítójelölt! Hív és vár a magyar falu, a magyar tanya. Vár a magyar nép. Várja a hivatott faluvezetőket. Erre a fontos hivatásra már most az iskola falai között, az önképzőkör keretében is elő kell készülnöd! A falu kérdéseit röviden összefoglalja Weis István könyve: A magyar falu. (Budapest, 1931.)

Irodalmi és művészeti szakosztály.

A százéves Nemzeti Színház. 1837 aug. 22-én nyílt meg a nemzet áldozatkészségéből létrejött Nemzeti Színház. Százéves kulturmunkáját lelkesen méltatták a napilapok és folyó-

íratok. Pl. Balassa Imre: A százesztendőös Nemzeti Színház. (Kat. Szemle 1937. 9. sz.) A Budapesti Szemle 1937 augusztusi számát a jubileumnak szentelte. Az ünnepi szám értekezései: 1. Kéky Lajos: A N. Sz. első művész-nemzedéke. 2. Rédey Tivadar: A N. Sz. első jubileuma. 3. Pukánszky Kádár Jolán: Nemzeti Színházunk és a közvélemény a XIX. században. Többen megírták a színház történetét. Rövid összefoglalás Magyar Bálint műve: A százéves Nemzeti Színház. (Bpest, 1937.) Alkalmos költemények: 1. Arany János: Egressy Gábornak. 2. Farkas Imre: Déryné. 3. Nil: Déryné estje. 4. Petőfi-versek: Egressy Gáborhoz, Színészdal, A tintás üveg. 5. Szathmáry István: Blaha Lujza halálára. 6. Tóth Kálmán: A drámai nyelvről.

Százados évfordulók. Az 1938. esztendő is hozott irodalmi évfordulókat. 150 esztendővel ezelőtt, 1788 február 5-én született Kisfaludy Károly Téten (Győr vm.) Száz éve, 1838 aug. 24-én halt meg Kölcsey Ferenc Csekén (Szatmár vm.) 1838-ban jelent meg az első magyar bohózat: a Peleskei Nótárius.

1. Kisfaludy emlékezete. Tanulmányozásra alkalmas művek: 1. Berényi László: Emlékezés a Csalódások írójára. (Élet. 1938 7. sz.) 2. Horváth János: Kisfaludy Károly. K. K. évlizede. (Bpest, 1936.) 3. Kisfaludy Károly (Magy. Ünnep. 1930.) Kisfaludy és Kölcsey válogatott költeményei Horváth János gyűjteményében: Magyar versek könyve. (Bpest. 1937.) K. K. megzenésített versei: Honvág (Spech), Mohácsi dal (Faller J.), Otthon (Egressy B.) Rákosi szántó (Arany J.) Népdalok: Mély a Duna, Sárga levél, Szülőföldem szép határa. — Kisfaludyról szóló költemények: 1. Czuczor Gergely: K. K. sírjánál. 2. Palasovszky Béla: K. K. emlékezete. 3. Pósa Lajos: Kisfaludy Károly. 4. Sajó Sándor: K. K. ünnepére. 5. Vörösmarty: K. K. emlékezete.

2. Kölcsey emlékezete. Kölcsey breviárium: Kölcsey Ferenc. Összeállította Sik Sándor. (Budapest, 1924.) Kölcseyről szóló versek: 1. Pósa Lajos: Kölcsey. 2. Kubinyi György: Kölcsey. — Kölcsey megzenésített versei: Bordal (Szöllösy Attila.) Csolnokon. Emléknapra (Egressy B., Révfy G.) Huszt (Siklós A.) Zrinyi dala (Arany gyűjt.)

3. A Peleskei Nótárius. Megbeszélésre kíváncsiak tételek: 1. A magyar bohózat fejlődése. 2. Gvadányi Falusi Nótáriusa és a Peleskei Nótárius. (Párhuzam.) 3. Gaál József írói jelentősége. — Forrásművek: 1. Pintér Kálmán: Magyar drámai mesék. (Bpest. 1899.) 2. Szigligeti Ede: A dráma és válfajai. (Bpest, 1874.) 3. Erdélyi Károly: A magyar nemzeti irodalom története. (Bpest. 1897.) — Gaál J. megzenésített népdala: Mi füstlög (Egressy B.) — Petőfi költeményei: Levél egy színész barátomhoz. 2. A régi jó Gvadányi.

Szociális szakosztály.

Szent István, a szociális-szent. A mai idők eszménye a szociális szent. Ezért oly népszerű egy Asszisi Sz. Ferenc, Pádai Sz. Antal, Árpádházi Sz. Erzsébet, Kis Sz. Teréz vagy Don Bosco János. Nekünk magyaroknak már Szent Erzsébet előtt élénk állította ezt a típust a nem porladó kezű Sz. István király. Legendái, törvényei, intelmei élénk tárják gondoskodását az özvegyekről és árvákról, a zarándokokról, a betegekéről és szegényekéről. Forrásmunkák: 1. Kühár Flóris: A szent király. (Magyar Kultúra 1938. 1. sz.) A Magyar Püski Kar-körlevele a Sz. István-évről. 3. Mihályi Ernő: Szent István élete és műve. 4. Tormay Cecil: Kis Magyar Legendárium. — Szaválásra alkalmas költemények a Szent Jobbról: 1. Gyöni Géza: A dicsőséges Jobbhoz. 2. Vályi Nagy Géza: A Szent Jobb. 3. Vissnyovszky Rezső: Fogd Szent István Jobbját! (Kat. Gyermekvédelem 1937.)

A félszázados Hitelszövetkezet. Ötven esztendővel ezelőtt, 1888 február 15-én alakult meg gr. Károlyi Sándor kezdeményezésére első hitelszövetkezeti központunk: a Pestmegyei Hitelszövetkezet. Tíz év múlva az 1898. évi XXIII. törvény-cikk alapján már létrejött az Országos Központi Hitelszövetkezet. A szépen fejlődő szövetkezeti élet megbénította a világháborúval járó országcsönkítés és gazdasági válság. Ma azonban már újra 1008 hitelszövetkezet működik 2734 községben. A szövetkezeti eszme lelkes harcosával, Schandl Károlyal, mi is elmondhatjuk: „A magyar falut és a föld népét a század elején életbelépett agrár vámvédelem, agrár szociálpolitika és agrár szövetkezeti mozgalom mentette meg... Az OKH a kiscgazdák ezreinek mentése után megtörte a mezőgazdasági hitelélet jegét, új hitelekkel folyósít, szövetkezeteinek 90 százalékát átmentette a válságon s új lendülettel karolja föl a földbérlet-szövetkezetek, a földmunkásszövetkezetek és a falu építkezésének és gazdasági haladásának ügyét.” (Nemzeti Ujság. 1938. 35. sz.) A szép eredmény a fáklyavivők, a szövetkezeti vezetők, főleg a papok és tanítók áldozatos munkájának köszönhető. — A szövetkezeti mozgalomról röviden tájékoztató I. hrig Károly könyve: A szövetkezetek. Budapest, 1929.)

A magyar szövetkezetek atyja. Darányi Ignác, a nagy földművelésügyi miniszter, nevezte el gr. Károlyi Sándort a magyar szövetkezetek atyjának. Károlyi az első egyike a falu apostolainak, a magyar szociális apostoloknak sorában. Utolsó üzenete is az volt: „Tömörüljete!” A főtli főúrnak munkatársai is voltak a szövetkezetek alapításában. Pl. Kovácsy Gyula országgyűlési képviselő. Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móríc grófok vezetése alatt a Keresztény Nép-

párt vette föl először pártprogramjába a falusi nép szövetkezeti mozgalmának fölkarolását. — Károlyi életének és alkotásainak méltatása: 1. Buday Barna: Gróf Károlyi Sándorról. Budapest, 1927. 2. Gesztelyi Nagy László: Gróf Károlyi Sándor, mint nemzetnevelő. (Pestvárm. Népművelés. 1931. 12. sz.) 3. Schandl Károly: Károlyi Sándor gróf és a magyar föld. Budapest, 1908.

Pedagógia

Rovatvezető: KALOCSA, V. év.

A tanítók védőszentje.



De La Salle szent János

„Ha egy pap — a szentek tudományától áthatva — néptanító lenne, megérdemelné, hogy szentté avassák” — mondotta a híres Bourdoise.

De La Salle János, reimsi kanonok lemondott rangjáról, néptanító lett s ma a szentek közt tiszteljük.

De La Salle szent János 1651-ben Reimsben, Franciaországban született. Előkelő szülők igazi, Isten szíve szerinli házasságának elsőszülött gyermeke. A jó édesanya karjain, a kötelelességtudó édesanya példáján ismerte meg a jó Istent. Tényleg az anyatejjel szívta magába azt a istenszereteteit, mely áldozatos életének irányítója lett.

A kis János legnagyobb öröme az volt ha, a szentek legendáit olvasták neki, vagy később, ha ministrálhatott. Nem csoda, hogy mikor szülői megkérdezték tőle mi akar lenni, egyenesen megmondotta: Istennek akarok szolgálni, pap leszek. A jó szülők — ámbr a kis Jánossal más tervük volt — szívesen egyeztek bele, hogy Istené lehessen.

János Reimsben végezte iskoláit. Kitarító szorgalmával, példás magaviseletével és angyali tisztaságával tünt ki tanulólásai közül. 16 éves volt, mikor anyai nagybátyja lemondott járára a kanonokságról. Mint ifjú kanonok is mindig pontos volt kötelelességeinek gyakorlásában. Közben meg tanulmányait is folytatta.

Hogy minél jobban előkészülhessen hivatására, Párisba

ment, a Szent Szulpiciusról nevezett szemináriumba. Itt azonban nemsokára azt a szomorú hírt kapta hazulról, hogy jó szülei meghaltak. Kénytelen volt hazamenni, hogy mint a család legidősebb tagja, átvegye hat kisebb testvére nevelését. Rokonsága rá akarta venni, hogy hagyja ott a papságot, hiszen még csak a kisebb rendeket vette fel — tehát minden további nélkül visszatérhet a világi életre. De La Salle azonban nem hallgatott rájuk, befejezte teológiai tanulmányait és 1678-ban pappá szenteltette magát. Teológiai doktorátust is szerzett.

Nemsokára megbetegedett egyik kanonoktársa, Roland Miklós, ki a Kisdéd Jézusról nevezett apácákat alapította. Ezek az apácák a szegény lányok nevelésével foglalkoztak. Roland megkérte De La Sallet, hogy ha ő meghal, viselje gondját apácáinak, De La Salle szívesen teljesítette társa kérését. Azonban az Úristen a még jobban elhagyott fiúk nevelésére hívta meg őt.

Egy alkalommal De La Salle a nővéreket látogatta meg. A zárda ajtajában találkozott egy Niel Adorján nevű férfiúval, aki szegény gyermekek számára ingyenes iskolát akart állítani Reimsben. De La Salle készséggel segítette terve megvalósításában. S mikor pár év múlva Niel elhagyta Reimset, De La Saller a bízta iskoláit, ki nem is utasította vissza a megbízást. Házába fogadta a tanítókat, gondoskodott róluk. S hogy egészen a szegény gyermekek iskoláinak szentelhesse minden idejét, lemondott kanonokságáról, eladta minden vagyonát, árát kiosztotta a szegények közt és megalapította a Keresztény Iskolatestvérek Társulatát. Sok munka, áldozat, szenvedés és imádság árán elérte, hogy kongregációja egész Franciaországban elterjedt és halálakor 27 rendháza és 274 tagja volt rendjének. 1719 április 7-én halt meg. 1900-ban avatták szentté. Ünnepe május 15-én van.

„De La Salle — mondja dr. Knecht — kétségtelenül minden idők egyik legnagyobb pedagógusa.”

De La Salle legfőbb műve és eszméinek fenntartója és terjesztője a Keresztény Iskolatestvérek Társulata. Az egész világon el van terjedve és 18.000 rendtagot számlál. A társulat élén a generális áll, 12 assistensével. A rendtartományok élén vizitátor van. Az egyes házakat az igazgatók vezetik.

Ennek a szerzetnek a célja, hogy a gyermeket keresztény nevelésben részesítse. Ez okból tanítással foglalkoznak abban, hogy a tanítók a gyermekeket, kik reggeltől estig felügyeletük alatt vannak, helyes életmódra tanítsák azáltal, hogy őket szent vallásunk titkaiban kioktatják, a keresztény elveket szívükbe csöpögtetik és így őket a nekik megfelelő jó nevelésben részesítik.

De La Salle gyakorlati és elméleti pedagógus. Mint gya-

korlati pedagógus 1. Ujjáalakította a népiskolákat Franciaországban azáltal, hogy az anyanyelvet tette a népiskola alapjává és bevezette az osztálytanítást. 2. Megalapította 1684-ben, Reimsben az első tanítóképzőt, melyről a neveléstörténet tud. Ebben a képzőben a plébánosoktól küldött világi fiúk tanulták a hittant, írást, olvasást, számtant, egyházi éneket és azoknak tanítási módját. Itt néhány évig maradtak, amíg mindent jól el sajátítottak. A testvérek reimsi iskolái szolgáltak gyakorlóiskolául. 3. Megalapította az első vasárnapi iskolát és javítóintézetet. 4. Az első latin nyelv nélküli (reál) középiskolát. 5. A tanítói hivatást megbecsültté tette. *Mint elméleti pedagógus*, megírta az első népiskolai szervezettant, módszertant és neveléstant, *Keresztény Iskolák Vezetése* címen. Ez a könyv három részből áll. Az első rész azt tárgyalja, amit a tanítónak és tanulónak tennie kell, kezdve az iskolába való belépéstől egészen addig, míg azt elhagyja. Ebben a részben tárgyalja az általános tanítási eljárást, az olvasás módszerét, az olvasó könyveket, a falitáblákat, az írástanítás módszerét, a különféle írásnemeket, a számtan módszerét, a helyesírást, az iskolában végzendő imákat, a szentmishhallgatást és a hittan módszerét. A második részben azokat az eszközöket és eljárásokat ismerteti, melyeknek segítségével, a tanító iskolájában jó rendet, helyes szellemet és fegyelmet teremthet és tarthat fenn. Ismerteti az iskolában vezetendő jegyzékeket, katalógusokat. Részletesen szól a büntetésről. A harmadik részben szól, hogy kell a tanítókat kiképezni, nevelni és továbbképezni. „A keresztény udvariasság szabályai” címen illemtant írt, melyet a testvérek iskoláiban olvasókönyvül használtak. Aszkétikus művei pl. „A keresztény ember kötelességei”, „Rendi szabályok”, „Elmélkedések” stb. mind telve vannak pedagógiai gondolatokkal.

Amint fennebb említettük, De La Salle eszméit a Keresztény Iskolatestvérek Társulata terjeszti. A kongregáció kizárólag laikus testvérekből áll. *Pap nincs a szerzetben*. Tanítással és neveléssel foglalkoznak. A szegénység, a tisztaság, az engedelmesség, az állhatatosság és az ingyenes oktatás fogalmát teszik. Először egy, azután háromévre és 25 éves korban örökre. A kongregáció az egész világon el van terjedve. Csonka-Magyarországon Budapesten Homokon (Szolnok megye) és Szegeden vannak iskolatestvérek. *Homokon van a noviciátus. A noviciátusba betöltött 16 éves korban lehet belépni.*

Felvesznek legalább négy közép- v. polgári iskolát végzettek, tanítójelölteket, tanítókat, tanárokat, képzett iparosokat, kik Istenért, ingyenesen akarják szolgálni az ifjúság ügyét.

Felvilágosítást ad: *Noviciátus Igazgatósága Homok, Szolnok m. vagy lapunk szerkesztősége.*

Akik még nincsenek 16 évesek és a szerzetbe akarnak

lépni, felvehetők a Szegeden levő juvenátusba. Itt is megkívánják a négy közép- v. polgári iskolai — legalább — jó eredményű bizonyítványt.

Felvilágosítást ad: *Keresztény Iskolatestvérek Szeged, Bérkert-utca 8. szám.*

Tanítási vázlat.

Beszéd- és értelemgyakorlat IV. oszt.

SZONDY GYÖRGY.

Cél: a) Ismerjék meg a gyermekek Szondi hősi történetét.
b) Önfeláldozás.

Szemléltető eszközök: Drégely vára c. kép, képeslapok, Szondi Gy. c.kép, a beszéd- és értelemgyakorlat sorozatból.

Előkészítés.

a) *kapcsoló ismétlés:* Tegnap az egri várról tanultunk. Törökdulás. Váraink.

b) *Áthajlás:* Itt északon, közel Ipolysághoz van egy várrom. Kb. 400 évvel ezelőtt erős vár volt. Akkor megostromolta a török s rommá lett.

c) *Célkitűzés:* Mutatok egy képet. (Szondi Gy.) Ő volt a vár kapitánya. Beszéljünk a vár ostromáról!

Tárgyalás.

a) A kép önálló szemlélése.

b) A vár ostroma (kép alapján).

Török uralom. A szultán parancsa Alihoz. A várba sok magyar menekült előle. Előkészületek (fegyverek, élelem, javítások). Gyűlés a vár piacán. Az apródok. Ostrom. Török követek. Kegyelem az apródoknak.

c) A vár elfoglalása.

Szondi elpusztítja értékeit. Szondi kirohan a várból. Szondi halála.

d) Szondi sírja. Az apródok sorsa.

Ali megbecsüli hős ellenségét. Lakoma alatt keresik az apródokat. Szondi sírjánál.

Begyakorlás.

Összefoglalás: (Szondi mint ember.) Rajz.

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

KERESZTREJTVÉNY

20 pont.

Beküldendő vízszintes: 1., 18., 19., 22., 28., 37., 41., 48., 53.
függőleges: 1., 2., 7., 47., 48., 50.

1		2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	↓
	■	12			■	13				■	14			
15	16			17		■			■	18				
19						■				20				
21					■	22		23			■	24		
	■	■	25							26	■	27		
28	29	30		■		■	31					■		■
32			■	33	34			■	■	35			36	
37			37a	■	38			■		39		■	40	
41		■	42	42a	■		■				■		43	
■	44	45			■	■	46	♁		♁	47		■	
48					49	50		■	■	51				
52			■	■	53		54	55	56		■		■	
	■	■	57	58							■		■	59
♁														♁

Vízszintes: 1. 895 táján ide tartozott Dunántúl. 12. Idegen pénz: nem betűi keverve. 13. Hadsereg, franciául. 14. Kereskedői munka. 15. Jól öltözött. 18. Lengyel város magyarosan. 19. A francia „felsőház” tagja. 20. Három betű: imádkozz (latinul), két betű: futballkifejezés mássalhangzói. 21. Pillanatnyi, finom zörej. 22. Északi német kikötőváros. 24. Szám rövidítés (közismert idegen jelzés). 25. Gyönyörű épület a Duna partján. 27. Mássalhangzó (fon.) 28. Somogy megyei kisközség. 31. Dán fiúnév. 32. A bátor. 33. Van feltételes módja. 35. Részlet. 37. A görög i betű neve. 38. Két tiltó szócska. 39. Időhatározói, de helyhatározói rag is. 40. „Mindent tisztít” mássalhangzói. 41. Rendőri autók jelzése. 42. Segítőtárs. 43. Azonos magánhangzók. 44. Árambevezető (gör.) 48. Tibeti pap használja. 51. Asztalosszerszám. 52. Görög isten (ford.) 53. Vigyáz reánk. 57. Erőszakkal elvesz. 59. Személyes névmás.

Függőleges: 1. 1070 táján bolgár fejedelem. 2. Bájós városka Dél-Ausztriában. 3. Vigyázatlan soffőr teszi. 4. Színház idegen nyelven (fon.) 5. Két betű: f másként, két betű: strontium vegyjele. 6. Azonos mássalhangzók. 7. Egy világrész tőle kapta a nevét — igazságtalanul. 8. Tiltó szócska. 9. Éveleien az osztályfőnök a diákkal teszi. 10. Szőkik. 11. Politikai stb. nagyságok gyakran utaznak így. 16. Külföldi pénz. 17. Képtelenség, közismert ide-

gen szóval. 18. Kormánykerék idegen, de közhasználatú szóval. 22. Törvény (gör.) 23. Semmibevevést kifejező szócska. (2 betű), nitrogén vegyjele (1 betű) 26. Buzadara. 29. Földkép. 30. Ekezettel kárt okoz. 34. Több pápa neve. 36. Török törvénytudó (ford.) 37a. Állatok „derékalja”. 42a. Magasztos költemény. 43. Egyenlő (francia). Használjuk mi is. 45. Egítést. 46. Autómárka. 47. Hitetlen (török). 48. Az angol politikai rendőrség. 49. Rossz bor. 50. Város Észak-Afrikában. 54. Argentína, Brazília és Chile szövetsége . . . államok. 55. Az első bort készítette. 56. A pohár mássalhangzói (német). 57. Tojás (más nyelven). 58. L. G. 59. Személyes névmás.

kérlek, adj enni
9

3 pont

R
É
G
E

6 pont

Ény

5 pont

Sárg

4 pont

Beküldte: Gergely Lajos Kalocsa.

Rejtvényverseny

Harmadik forduló

- 51 pontosak:
Szilágyi Eszter (Eger), Matula László (Szeged) Rác Zoltán (Szeged).
- 46 pontosak:
Tóth Irén, Galambos Béla (Kalocsa), Neményi Ernő (Pécs).
- 41 pontosak:
Márton Géza, Vécsei Jenő, Erdélyi János, Szöllösi Ferenc (Szeged).
- 36 pontos:
Katus Sándor (Kalocsa).
- 31 pontosak:
Szalóczy Sarolta, Tóth Lili (Eger), Szatlmayer Károly, Zombori Imre, Petró Béla, Tóvizi István, Albert Antal, Strehling László, Farkas Károly, Énekes Árpád, (Szeged), Gyalai Gáspár (Kkfélegyháza).
- 22 pontosak:
Eszes Ilona, Horváth Ilona, Tarnai Mária, Kracznér Elza (Sopron).
- 21 pontosak:
Pápai István, Sárosi Sándor, Horváth Jenő, Ferenczy László (Szeged).

17 pontosak:

Soóváry Mária, Horváth Gizella, Pintér Anacleta (Sopron),
Cseresnyés Pál, Németh László (Szeged).

14 pontosak:

Kovács Gyula, Bakró László (Kkfélegyháza), Gimessy
László, Majzik Illés (Szeged).

10 pontosak:

Perjési Márton (Szeged), Szerényi Ilona (Sopron).

9 pontos:

Czirok István (Szeged).

7 pontosak:

Resszer József, Nagy Károly, Seres Béla, Mikulay János
(Esztergom). Palkovits Károly, Váry Ottó, Hevessy Ist-
ván, Borsos Andor, Bodolay Gyula (Szeged) Koch Edith
(Sopron).

4 pontosak:

Visi Izabella, Tóth Kamilla, Császár Éva (Sopron).

Beérkezett 35 megfejtés.

Mindenkinek: Többen név nélkül küldik be a megfej-
téseiket. Belől is jelezzétek a megfejtő nevét. Két megfejtés
névtelenül érkezett be. Az egyik Egerből. Kék hivatalos bo-
ritékban, alul „Rejtvénymegfejtés“ felirással. Feladót nem irt.
Vonalozatlan irkalapon. A másik szegedi, kislakú diklandós
füzetlapon. Kérünk értesítést!

Megfejtés. Keresztrejtvény. Vizszintes: 1. Bulgáriai
vereség, besenyő támadás. 22. Aerarius, 27. Hess. 35. S. A.
47. Avaroké. 53. kopt. 57. Helvétia. 75. oboa.

Függőleges: 1. Braszláv. 4. Géza. 6. Inka. 8. Virulens(o).
21. Bársony. 30. Alva. 48. Velence. 51. Gestapo. 55. Faruk.
60. Ionok. 62. Ir.

Szórejtvények. 1. Rejtvény. 2. Karhatalom. 3. Szeretetre-
méltó. 4. Jelmezbál.



Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

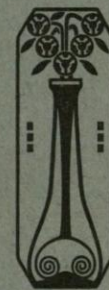
Katus S. Kalocsa. Nincs igazad, testvér! A lapot csak a sze-
gediek kapják előbb. Akkor, amikor a többit póstára tesszük. E
miatt senkit nem ér hátrány a rejtvényfejtésben, amit az is bizo-
nyít, hogy te, testvér, az elsők közt voltál a 2. fordulóban. Üd-
vözet! — **Gergely L. Kalocsa** Az ígért versek nem érkeztek meg.
A pedagógiai cikket, sajnos, így nem adhatjuk le. Bővebbet le-
vélben. — **Szülőföld és haza.** Kedves. — **A hatfejű csibe** Érdekes.
— **Az első eső.** Kevés. — **Ragyognak rám a csillagok.** Bájos. —
Este van, este van. Kedves kép. — **Angyalka.** Megható, de...
— **Korán jött az óra.** Jó dolgozat. — **És megszólal a harang.** Szép.
— **Krizantémum.** Ügyes. — **Bodri kutyus kalandja.** Érdekes, de
túl egyszerű. — **Mindenszentek napja.** Jó, de nem nyilvánosság
elé való. — **Legtöbbet ajándékoz az, aki...** Nincs fordulat, nincs
csattanó. — **Szüret a hálóban.** Egyszerű. — **A későnkelés eredmé-
nye:** kiönti a tejet. Ennyi az egész. — **Ő is ébren van.** Olvasson
sokat! — **Tanácskozás az N. betű eredetéről.** Mint előbb! — **Mit
csinálhatnak most otthon? (Sz. M.)** Sablonos. — **Levél a kórház-
ban lévő...** Nem érdekes. — **Kukoricafosztás.** Érdekes. — **Bú-
csúzás a kedves otthontól.** Sokszor hallottuk. — **Esti riadalom.**
Irjon máskor is. Érdekesebb témát válasszon! — **Temetésen.** Nem
téma. — **Lakodalomban voltam.** Nincs magva. — **Lilike először
főz önállóan.** Érdekes. — **Kis cicám halála.** Szép, de... — **Való-
szerű történet a világháborúból.** Kár, hogy annyira egyszerű. —
Csak egy pillanatra. Szép. Kár, hogy nem világos. — **Mesélnek
a balatoni habok.** Szép gondolatok. — **Fekete barát.** Szomorú. —
Újra kicsi vagyok. Szellemes dolgozat. — **Ügyesség, ne hagyj el!**
Vegyteni kísérlet leírása. — **Mit mesél a keletről jött szellő?** Sok-
szor hallottuk. — **Szüreten.** Sokunkkal megtörtént. — **Mit csinál-
hatnak most otthon? (M. A.)** Sablónos. **Lelket az életbe!** Érdekes el-
mefuttatás. — **Már nem sírok.** Egyszerű útleírás. — **Szüreten voltam.**
(Sz. M.) Egyszerű élmény. — **Mit csinálhatnak most otthon?**
Sablónos. — **Őszi gondolatok.** Érdekes eszmefuttatás. — **Látogatás
az örök zaj házában.** Leírás. — **Lakodalomban voltam.** Nem ér-

dekes. — **Aranyhíd a Balatonon.** Szép leírás. — **Búcsúzás a virágoktól.** Eseménynélküli. — **Gyermeksorsok.** Igaz. — **A magyar falu ébredése.** Ismerjük. — **Minden mulandó.** Komoly gondolatok. — **Ember tervez, Isten végez.** Ez igaz. — **Apró emberkék a nagy vásáron.** Jó megfigyelő. — **Isten a jókat megáldja.** Szép történet. — **Erős volt.** Szép. — **Itt a tavasz, Csalódásom.** A ritmus — a vers lelke — hiányzik mindkettőből. Rimek miatt erőszakolsz bele oda nem illő szavakat. — **Uram, előtted.** Nagyon prózai. — **A tanítónő.** Kedves, ép úgy, mint a másik. — **Megszületett Krisztus.** Négy igaz mondat. De nem vers. — **A szent év hajnalán.** Szíved van, de verset írni nem tudsz. — **Fiumei Kató.** Igazán hálásan köszönöm fáradozását. Azonban sajnos nem hozhatjuk. Idáig sem éppen csak azért hagytuk el, mert nem volt mit odatenni. . . Nem súlyosbíthatjuk számlánkat. Így is — ha mindenki becsülettel megfizeti, amit rendelt, — akkor talán nem fizetünk rá. Ha minden helyről úgy kapnók meg az előfizetést, mint Maguktól, akkor nem volna baj! De sajnos, néha még utólag se! — **Ajkamondal fakadt** és a másik kettő is jó. Prózád jön. — **A vasvilla.** Kedves kép. — **Pásztordal, Trianoni határszélen.** Mindkettő kedves nótaszöveg. —

Az összetorlódott munkák miatt az üzenetünket a jövő számban folytatjuk.

M A G Y A R

TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA



XII. ÉVFOLYAM 8. SZÁM. 1938. ÁPRILIS HÓ.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábrriel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek bektülden.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS :

EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



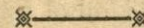
SZERKESZTŐSÉG:

UJSZEGED,
BÉRKERT-UTCA 8. SZ.

Beteljesedett . . .

Gúnyos hangok. Kegyetlen megjegyzések, A hitetlenség, haszonlesés, gyalázatszórás orgiája. Az Ártatlanság, a Bűn. A Fájdalom és Káröröm. Isten és az Ördög. Ott a kereszt körül mind ott voltak. A nehéz kalapács zuhanása nyomán a durva szeg az elevenbe hatolt. Az Ember testébe. Rubintcsöpek peregtek alá. Recsegett a csont. Az Ember összeszorította fogát s nem menekült istensége mentsvárába. Szenvedni akart, értem, érted, mindnyájunkért. A fájdalom elfogta a testet. Nem volt ki enyhítsen. Az Anyazokogása, a tömeg hisztériás kacaja, a hálátlanság, az epé, a bűn. Ezekkel még nehezebb volt. De így akarta. Így ígérte az Atya. A bűnbeesés, a büntetés után. A Fiú elszenvetted az emberek minden gyarlóságát. Jótett mindent. A legnehezebb talán a hálátlanság volt. Elhangzott: befejeztetett . . . A legnagyobb szó. Több, mint a két-háromórás szónoklatok. Több, mint a világ összes kulturális, technikai haladása. Kulcs. Kulcs oda, ahonnan az ember kirekesztette önmagát. Nyugalom és béke száll a Golgotáról az emberiség felé. Ember, megváltattál! Teljesült Isten ígérete. De milyen áron! A megmocskolt, latrok közé feszített, leköpködött Isten-ember áldozata árán. Csoda volt. Istenhez méltó.

(x)



IRODALOM

Egy elsárgult régi kép

— Baumann Györgyi, Sopron —

Egy téli délután egyedül voltam otthon. Kutattam a régi emlékek között és találgattam vajjon kié is lehetett, milyen régi is lehet?

Sok dobozt nyitottam ki. Egyenként vettem a kezembe a régi elsárgult papirokat, képeket.

Egyik dobozból finom selyempapírba csomagolva szép aranyszőke haját láttam. Ráírva a nagymamám neve. Aztán egy kis mirtusz ágat. Az esküvői koszorúból tette el. A másikban fényképek, régi kapcsos imakönyvek. Kinyitóm őket. De csak kíváncsiságból, mert németül nem tudok imádkozni. Préselt rózsá esik ki belőle, kié lehetett? Ha élne, mennyit mesélne az unokáknak. Aztán egy koszorú örökzöld levele, édesapám sírjáról — olvastam. Lapoztam tovább, szentképek nagymamám intézeti életéről számolnak be. Itt egykoppant, sárga Mária-kép. Nézem jobban. Barna foltok rajta. Remegés fut rajtam végig. Jaj, ezek vérfoltok.

Sokáig tartom kezembe a képet. Nézem, nézem. A képzeletem sok helyre elvisz. Gyönyörűen színez ki eseményeket. Eszre sem vettem, hogy kinyílt a kiskapu, hogy valaki végig jött a kerten, hogy valaki megáll a hátam megett.

Egy mély sóhajtás. Felugrok merengésemből. Nagymama sápadtan áll. Hogy került ez a kép a kezembe? Leültettem magam mellé. Simogattam, becézgettem.

— Édes Nagymama, mesélj nekem erről a képről, mesélj nekem a multról.

Mesélt. Mesélt sokáig. Lestem szavát. Aztán a képről mesélt. Az én nagymamám, mikor kitört a szabadságharc, férje atillája belső zsebébe varrta. Szűzanya segítse és vezérelje vissza a csatából. Egészségesen, sok kitüntetéssel jött haza.

Aztán elhallgatott. Majd újból folytatta. 1914-ben a fiam mint huszárönkéntes jött haza a magyaróvári gazdasági iskolából. Fiatalságának minden lelkesülésével esküdött fel a királyra és a zászlóra.

Elhangzott az utolsó búcsúszó a harcba menő fiúk aj-

káról. Felvirágozva, boldog örömmel indultak ezek a fiatal gyerekek a halálba. Ezt a képet béle varrtam a fiam kabát bélésébe. Ő is hazatért, anélkül, hogy megsebesült volna.

Aztán odaadtam a másik fiámnak, pedig ő nem is ment a háborúba. Fiatal önkéntes volt, pár napja sorozták csak be. Egyik este átlőtt szívvel hozták haza. Véletlen szerencsétlenség. . . . A Mária-kép szíve véréből lett piros.

Elhallgatott. Nyomasztó csönd lett. Hallgattam én is. A szemem könnyes volt. Nem akartam a visszaemlékezést megzavarni.

Csendbe visszaraktam a régi emlékeket, nemesi leveleket, kitüntetések, a fényképeket a ládába. Aztán kimentem a szobából. Nagymamát ott hagytam emlékeivel.

Este az ásztalra borulva találtam, a kép még mindig a kezébe volt. A régi emlékek és szenvedések szeméből egy csillogó drága gyöngyöt sajtoltak ki.

Akkor is rezgett a szempilláján, mikor fáradtan felkelt, újból a régi szelid, de erős nagymama volt.

Tengerszem

Pakolicz István, Kalocsa

Csendes, szelid, mély tengerszemecske.
Habját még nem dülja fergeteg.
Kincset látok tiszta szép vizében:
(Nézzétek csak a kisgyermeket!)

Kincset belé az Úr Isten rejtett,
(Mert a szem kitükrözi a lelket.)

Trianoni határszélen

Vidák János, Baja

Trianoni határszélen
Sötét felhő ül az égen.
Sötét felhő vihart hozó,
A magyarnak vést jósoló.

Trianoni határszélen
Felhős az ég nyáron, s télen.
Felhők között holló kering.
Szárnyával csak néha legyint.

Trianoni határszélen
Ha feljön a nap az égen,
Elnémul a dal, vig ének,
S felzokog a szív, a lélek.

Trianoni határszélen
Nem zöld már fű a réten.
Nem virul a mező, virág,
Minden pompát tiukos szű rág.

Trianoni határszélen
Szomorú a dal már régen.
Bánatos a furulyaszó,
Könnypataktól árad a tó.

Gondolatok a feltámadás ünnepén

Michalik István, Eger

„Kit kerestek?” szölt az angyal. „A názareti Jézust. — Nincs itt. Föltámadott.” Valóban. Az Úr Jézus legyőzte a halált és saját erejéből föltámadt.

Feltámadt Jézusom lábaidhoz borulok. Körülöttem levő virágok illata felém száll. Eszembe juttatja szenvedésedet, keresztaláodat... Mi mindig megsebezünk Szent Szívedet. Sokan közülünk Júdások, sokan bűnbánó Magdolnával együtt vártuk föltámadásodat... Emberek vagyunk! A bűnben el-esünk, de segítségeddel ismét fölkelünk. Sokszor eltévedünk, de kegyelmed harmata föloldja szívünk jégkérget... Feltámadt Jézus önts szívünkbe lángoló szereteted, adj kitartást a jóban, állhatatosságot a gonosz ellen... Add, hogy tiszta lélekkel, bízva, reménykedve várjuk az évek husvétját s egykor az örök „Feltámadás ünnepét.”

A VASVILLA

Szirányi Imre, Kálcsa

Alkonyodott. Az őszi szántás felett utoljára surrant végig vörös sugarával a tűzóriás és lebukott a láthatár mögött. Távolról egy-egy felröppenő varjúcsoport zavarta meg a konokul hallgató természet nagy mélaságát.

A kitaposott csapáson egy emberalak tűnt fel. Lehorgasztott fővel közeledett az útszéli kereszthez. Alig egy hajításnyira egy másik ember jött kimért lépésekkel.

Szomszédok voltak. Haragósok. Az eset így történt:

Mihály egyik nap beállított Istvánhoz,

— Hallod-e Estván? Add oda a vasvillád. Az enyim é tört, oszi kőne, mert trágyát hordok éppen.

— Nem adhatom Mihály! Kő neköm is!

— Má mér kőne? — fortyant fel Mihály.

— Hát csak kő — vágott vissza István.

— Szóval nem adod?

— Nem-a — mondta István.

Mihály sarkonfordult s eljött a kiskapun át.

— Ide se töszöm be többet a lábam! — dohogott magában Mihály.

Azóta nem beszéltek egymással, pedig szomszédok voltak. Kerülték egymást.

*

A dülön Mihály jött elől. István egy hajításnyira utána. Mihály elérte az útszéli keresztet. Leemelte kalpját s imádkozott. István is odaért. Levett kalappal kezdte az Üdvözlégyet. Az alkonyi szellő meglöbögte a két haragos haját.

Egyszerre fejezték be az imádságot. Föltették a kalapot. Egymásra pillantottak s aztán a keresztre.

A két merev arc vonásai megenyhültek s két munkától kerges kéz simult egybe a felhangzó harangszóra, hogy régi barátságuk öröme hirdesse a szeretetet. És a feszület mosolygott.

Reflektorfény az éjtszakában . . .

Bertalan Zoltán, Győr

Fekete éj . . ! . A égen csak egy-két csillag
Vibrál szelid, sárga reszketéssel;
A nagy eperfák csendesen bólogatnak
A harmatos, szellős, sötét éjjel . . .

Távol a messze országúton feltűnik
Egy autó villogó szempárja,
Imbolygó fénye átszeli az éjtszakát,
Meggűnik az éj csendes magánya.

Mint bűgő szörnyeteg, közeleg a fényár
Végig pásztázza az országutat
S bár nincs előtte semmi az uton, mégis
Vakítva fénylik, egyre csak kutat.

Kutat, kutat a nagy sötétségbe veszve,
El-elsurrannak mellette a fák,
Melyeknek folyton növekvő zord, alakjuk
Arnyékként töltik be az éjtszakát . . .

Mint izzó tűzgolyó süvölt el mellettem
Megreszketi alattam a földet,
A felkavart port a szél arcomba vágja
És piros lámpája gúnyosan köszönget.

De az eszmét, mely akkor szögelt agyamba,
Már soha többé nem felejttem el,
Vissza-visszatér a gondolataimba,
Erősen rögzött, mint a jó delej;

Az ömlő fénysugár sötét éjtszakában:
Magyar éjben magyar igazság,
Mely mindjobban feldereg külföldről felénk
A megsemmisítő vigasztalanságban!

Szól a harang

Pap Erzsébet, Sopron

Megcsendül a harang. Éjféli misére hív. Amint végigrezdül hangja a havas tájon, csupa béke, csupa öröm, glória; tele ujjongással. Karácsonyi harangszó . . . A te ujjongásoddal telik meg a lélek . . . Beszélj nekünk, mesélj, újítsd föl a szép gyermekkor emlékeit . . .

Újra szól a harang. De most már nem havas a táj, hanem zöld, tarka, ébred az élet. Husvétii harang kondul meg. Reggel. gyönyörű reggel . . . csingilingi bim-bam . . . zeng a harang, Alleluját zeng. Benne zsong az élet, örömteli zsongásából szinte ibolyaillatot vél érezni az ember. Bájos, színes tavasz, veled énekel az egész világ . . . Most könnyedén csendül, majd belekondul a nagyharang mély hangja. A harang szava megtölté a lelket egy „élniérdemes akarattal“, reménnyel. Feltámadás. A húsvéti harang allelujás diadala ez!

Szól a harang . . . De hogyan?! Most tompán, mélyen, mélyen. Hirtelen szinte följajdul . . . aztán dübörögve rezg át a levegőn . . . szinte ijesztő mormogásba megy át — lassan-lassan újra eltompul, kísértetiesen, metsző fájdalommal. — Néha mintha megremegne. Ah, itt a halál aratott! . . . S az ő aratása borzasztó diadal. Fekete, gyászoló menet vonul el a mélyhangú harang temploma előtt. A harang szavában benne van az első fájdalom följajdulása . . . dübörgésében — a „miért vitted el őt halál, — Istenem, miért hagytál el“ — zúgolódása, melyet a gyenge emberi természet első kétségbeesése vált ki ott, ahol a halál ilyen megdöbbentő diadala érvényesült. Míg lassan-lassan leheged a szív sebe, tompa fájdalomba megy, s közbe meg-megrezdül az első följajdulás emléke. Lassan végre megnyugszik a lélek . . . Te akartad Istenem . . . Neked engedelmeskedik a „fekete szemű ember“ is . . . minden.

Ez mind benne él, benne énekel a harangzúgásban. Hogyan szólhat egy ugyanazon fémszerkezet ilyen sokféleképpen? Lélek van benne? Nem lehet, hisz csak az embernek van lelke. Ó, a lélek csodálatos automata. Minden kis hatásra

megmozdul . . . minden szúrásra összerezdül, minden simogatásra megnyúlik, s ilyenkor nagy-nagy feneketlen nagy lesz a lélek. Ilyenkor a léleknek engedelmeskedik minden, még a harangszó is.

Mégsem automata a lélek: nem egészen önműködő, — mint ahogyan az önműködőnek nevezett gép sem egészen önműködő. Kell lenni ugyanis legalább bizonyos erőforrásnak, amely azt energiával ellátja.

A léleknek is van ilyen erőforrása. Maga Isten . . . Ő az, Aki megengedi, hogy csilingeljenek, vagy kongjanak számára a harangok, Aki megengedi, hogy az ember összeránduljon a fájdalomtól, hogy később annál nemesebb értékek szülessenek benne.

Ma . . . ebben az idegesen rohanó világban olyan kevesen gondolnak erre. Pedig . . . ha csak egy pillanatra, „egy szóra“ is megállnánk — s beszélnének önmagunkkal józanul, feltétlen megtalálnának magukban egy fennkölt értéket, amit léleknek nevezünk. Lehetne-e akkor ember, aki nyugodt, — ismétlem — nyugodt és szabad — s nem gúzsbakötött lelkiismerettel tudná állítani (amit pedig a huszadik század emberei közül sokan megtesznek) — hogy nincs Isten, hogy nincs lélek?! . . .

Nagypénteki álmom

Kiss Márton, Győr

Ködös-borús nagypéntek éjjel
láttam a legszebb álmomat:
Atyám hozott a fővárosból
aranyos hintót, fehér lovat.
Hófehér lovat.

Befogtam a fénylő habcsikót
a hintócskába boldogan
és nógattam szeretettel
Atyám-adta álmom-lovam
Habos álmom-lovam.

Rohantunk hegyen-völgyön. át
én: fehér gyerek s paripám . . .
De jaj! szakadékhoz értünk.
. . . Lent a mélyben térdepelt atyám.
Az én beteg atyám.

Kicsiny alakja kiklopsszá nyúlt,
a mélyen áttette kocsim s paripám.
Vonagló szájjal csak ennyit mondott:
kicsi fiam! eredj, siess tovább . . .
Gyorsan tovább.

Reggel felébredve megsirattam
kocsim és fehér paripám.
Anyám zokogva jött s ezt remegte:
„Fiacskám meghalt apukád.“

Az én álmom

Kováts Piroska, Sopron

Sok piros arcú gyermek enyelegve táncolt körül. Ott álltunk a virágzó fák alatt az akác-illat özönében. Virágzott a tavasz a kis fehérfalú tanyai iskola körül. Kezemben volt a kulcs, hogy kinyissam az ajtót. Örömmel símogatta szemem a zöld ajtót, a muskátlis ablakot, a felíratot: „A gyermek az Isten mosolya!”

Betódultak a fiúcskák, leánykák. Barna-, piros arcukról ragyogott felém a hála, sugárzott a szeretet. Foltos köténykék, kabátkájuk tiszta, rendes volt. Kis gyékénykosárukából barna szivacsok kíváncsian nézték a fehérfalú virágos iskolát. A kitért karú Krisztus hívóán, szelíden tekintett ránk. Asztalomra a Szűz Anya a virágok közül mosolygott közöttünk. A napsugár játszott a térképen és a szemléltető képeken. Illatoztak az ibolyák a Szűz lábai alatt. Körülnéztem. Kis leányaim már szorgalmasan törölgettek, a fiúcskák már kitérték az ablakokat.

Piros szoknyás, fehér blúzú kisleány pironkodva nyújtott felém egy csokor gyöngyvirágot: „Tegnap szedtem az erdőben!” „Kisasszony, tegye a Mária elé!” Szentképet csúsztattam kezébe és vázát kerestem elő: „Magad tedd vízbe, Mária!” és a kis csizmák szaporán elkopogtak.

Rend és tisztaság vett körül. Örült a lélkem, hogy ez a fehérfalú virágos ablakú iskola az enyém. Én vagyok ötven tiszta arcú mosolygó magyar tanyai gyermek tanítónője. Az két kezem munkájának gyümölcse a tisztaság, a rend. Itt fogok én soká, — nagyon soká tanítani.

„Gyerekek! Imádkozzunk!” Ötven tiszta gyermekszem tekintett bizva a keresztre és ötven barna gyermekhez kulcsolódott imára: Szívem első gondolatja Hozzád száll fel Istenem! . . .

Katonásan, hangosan hallatszott a hitvallás a kis magyarok ajkán: „Hiszek Magyarország feltámadásában! . . .

Jaj, mi az? Hisz én már becsengettem és folyik a tanítás! Mi cseng oly bántóan? Megdörzsölöm kezemet. Hol van az iskola, hol a gyermekhad? Nincs semmi, csak az óram figyelmeztetett, hogy lusta Pali, kelj már a hasadra süt a nap!

Most ez még csak álom volt, de lesz még valóság is!

Tanítójelöltek Lapja hely az érvényesülésre!

Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Új önképzőkör

Dr. Tímár Kálmán

Az »Új Önképzőkör.«

Manapság sokat hallunk, sokat olvasunk az Új Önképzőkörökről. A legrégebb önképzőkörök eredete visszanyúlik még a XVIII. század végére. Az első önképzőkörök versesköteteket adtak ki, színelőadásokat rendeztek, igyekeztek olvasóközönséget teremteni a fejlődő magyar irodalomnak. Szóval a régi Önképzőkör általában szépirodalmi jellegű volt s a hagyományos nemzeti célhoz még jó sokáig ragaszkodtak az Önképzőkörök. Elvértve ma is akad még Önképzőkör vagy iskola, ahol kézzelírott vagy nyomtatott lapot adnak ki; rendszerint azonban ma már sokkal tágabbkörű munkatervet tűznek maguk elé az Önképzőkörök. Ez a munka sok helyen szakosztályok keretében folyik.

Önképzőköreinkben él a haladás vágya, az újítás szelleme. Helyenként a munkaiskola gondolatát is igyekeznek belevinni az önképzőköri életbe. A kőszegi Tanítóképző-intézet Önképzőköre pl. a néprajzi gyűjtés munkájába is beleveteli az ifjúságot s az összegyűjtött népdalokat és népszokásokat a népművelési előadások keretében is bemutatják.

Milyen is az Új Önképzőkör? Elméleti fejtegetés helyett egy példán mutatom be, hogyan működik az újszerű Önképzőkör. A kecskeméti Református Gimnázium Önképzőkörének 1936—37. évi beszámolójában olvasom: „A lefolyt tanévben alapszabályainkat némileg megújítottuk a szervezett munka jegyében. Munkacsoportokat létesítettünk és módot nyújtottunk minden tagnak hajlama szerint arra, hogy a legjobban kedvelt munkakörében fejthesse ki tevékenységét. Így megalakult már október hó elején az irodalmi, történelem-politikai, gazdasági, társadalmi, művészeti, színházi, természettudományi, technikai, fényképező és bélyeggyűjtő munkacsoport. A történelem-politikai munkacsoport még külön erdélyi, felvidéki és nyugatmagyarországi tagozatra oszlott. Az egyes munkacsoportokba önként jelentkezett tagok félévig dolgoztak csoportjukban. A második félév elején a csoporttagságot felcserélhették. Egy-egy tanuló egyszerre csak egy csoportba szerepelhetett. Az egyes munkacsoportokat kijelölt vezetők foglalkoztatták, a vezetőtanár szakműveket bocsátott rendelkezésükre, a csoport-vezető kiosztotta a munkát és minden

csoport havonként egyízben összejövetelt tartott, amelyen részben a végzendő munkát beszélték meg, részben az eredményeket vették számba. A sikerültebb dolgozatokat az egységes Önképzőkör rendes gyűlésein bemutatták. Szép munkát végzett a történelem-politikai, az irodalmi és természettudományi munkacsoport, melyeknek gyűlésein a vezetőtanár is résztvett. Sajnos, nem mindegyik munkacsoport tudta az erőket is sikeresen együtt tartani és végzett láthatóan eredményes munkát. Ami mégis megérett a csoportmunkák kohójában, hogy a közgyűlés elé kerüljön, az derék kezdet volt és biztató kilátást ígért a jövőbeli eredményesebb munka számára. Újításunk a diákjainkból hiányzó önállóságot volt hívatva első sorban erősíteni s ennek látható eredménye mutatkozik pályázataink sikeres voltán is. . . . A csoportmunka mellett a régiszabású köri munka is folyt." Az érdekes beszámoló a nehézségeket is őszintén feltárja.

Kecskeméten, Kőszegen is szóhoz jut a magyarságtudomány. A magyarságtudomány magában foglalja nemcsak a magyarság néprajzát, az elszakított magyarság kérdéseit, hanem a falukutatást is. A falukutatást már nem egy Önképzőkör felvette munkatervébe.

Ime, a sokat emlegetett Új Önképzőkör!

Irodalmi- és művészeti szakosztály.

Szt. István a magyar irodalomban. Első szent királyunk dicsőségének hirdetéséből irodalmunk is minden korban kivette részét. A latinnyelvű legendáktól kezdve Sik Sándor drámájáig (István király) és Makkai Sándor regényéig (Magyarok csillaga) csaknem kilencszázéves a Szt. István irodalom. Érdekes kérdés: hogyan látta és tisztelte nemzeti irodalmunk a nagy országépítőt? A nagy anyagot részekre tagolhatjuk. Szt. István alakja: 1. a középkori latin és magyar irodalomban, 2. a lirában, 3. az elbeszélő költészetben, 4. a drámában. Rövid összefoglalást nyújt: 1. Bánhegyi Jób: Szent István alakja irodalmunkban. (Pannonhalmi Szemle. 1938. 1. sz.) 2. Mihályi Ernő: Szent István élete műve. (Bpest. 1937.) Részletesebb feldolgozás Gochler Imre tanulmánya: Szent István király a magyar irodalomban. (Pécs, 1936.) Ezeket kiegészíti Tormay Cecil: Kis magyar Legendárium. (Bpest. 1930.)

Szavalókör.

Szavalóköri kézikönyvek. Az Önképzőkör alsó tagozatában, a Szavalókörben nagyon is elkel megfelelő kézikönyv a jó előadás, szép szavalás elsajátítására. Erre a célra nagyon bevált Kövesi Lajos szavalókönyve: Hogyan kell szavalni? Bpest, 1924. (Zászlónk Diákkönyvtára.) Elméleti útmutatások

mellett részletesen kidolgozott példákat is ad. Sajnos, ez a jó szavalókönyv ma már nem kapható. Jó hasznát vehetjük a következő gyűjteményeknek: 1. Szavalókönyv. Összeállította Rajka László, Kolozsvár, 1929. (A „Magyar Nép” Könyvtára.) — 2. Második szavalókönyv. Összeállította Gyallay Domonkos, Kolozsvár, 1930. (A „Magyar Nép” könyvtára.) Az erdélyi szavalókönyvek a Studium könyvesboltban (Budapest, IV. Kecskeméti-u. 8.) kaphatók. — 3. Költői remekművek. Szerkesztette Rode Imre, Győr, 1929. A népiskolában tanult költemények gyűjteménye. — 4. Hazádnak rendüellenül. Budapest, 1925. II. rész: Szavalásra alkalmas költemények. Közrebocsájtják Pintér Jenő és Sajó Sándor.

Egyetemes szavalókönyv. Vollay Ferenc új szavalókönyve: Új Nagymagyarországért! Válogatott hazafias, valóságos és vegyes költemények gyűjteménye. Debrecen, 1936. Vally első szavalókönyve (Nagymagyarországért! Debrecen, 1926) a hazafias ünnepekre ad bőséges anyagot. Újabb gyűjteménye egyetemes szavalókönyv; felöleli az összes ünnepek anyagát. Különös tekintettel van az iskolák és ifjúsági egyesületek, nevezetesen az Önképzőkörök, Levente-egyesületek és cserkészek igényeire. Elmondhatjuk róla, hogy az első önképzőköri szavalókönyv 173 újabb költőtől (1918—1936) 607 költeményt tartalmaz. Hozzájárul ének- és zeneszámok jegyzéke. A vaskos kötet nemcsak a leggazdagabb, hanem a legjobb szavalókönyvünk is. A Szavalókörnek meg Önképzőkörnek egyaránt kincseshányaja lehet, bár vannak hézagai is, lgy pl. Szt. Istvánról szóló költeményt nem találunk benne.

Ünnepnapok.

A nemzeti zászló. Az Önképzőkörnek is vannak ünnepnapjai és ünnepi órái. Ilyen a magyar nemzeti zászló tisztelete. Már a Szavalókörben is alkalmas anyag egészségestárgyú gyűlés vagy kis háziünnepség rendezésére. Az ünnepség koronája lehet az elvonulás a zászló előtt. Az ünnepi beszéd jó gondolatokat alkalmas anyagot nyújt Romhányi Sándor kis műve: A nemzeti zászló. Esztergom, 1930. Szavalásra alkalmas költeményeket találunk Vollay Ferenc szavalókönyveiben. Pótlás hozzá: 1. Jovicza Sándor: Lobogjon a zászló, lobogjon! 2. Kiss Menyhért: A honvéd. 3. Lampérth Géza: Honvédzászló. 3. Szabó László: Csillagsávos lobogó. 4. Szász Károly: A nemzetiszín pántlika. — A magyar zászlóról szóló dal akad a képzőben használt énekiskolákban is. — Ne feledjük, népművelési előadásnak is alkalmas tárgy a nemzeti zászló tisztelete!

Diákballagás. Kedves szokás az ötödévesek ballagása,

búcsúztatása az V. osztály utolsó tanítási napján. Kalocsán, a mi intézetünkben a negyedévesek szokták rendezni a megható búcsúünnepséget. Vannak beszédek, szavalatok, ének- és zeneszámok. Végül a zene hangjai mellett felcsendül a „Ballag már a vén diák” s megkezdődik a ballagás. Szaválásra alkalmas költemények: 1. Gyulai Pál: A távozó. 2. Harányi Lajos: A taps ellen. Ifjúság. 3. Mindszenti Gedeon: Vándorboton. 4. Ölvedi László: Palika. 5. Reményik Sándor: Mi mindig búcsúzunk. 6. Szabolcska Mihály: Egy eljegyzési hirre. Alkalmas énekszámokat is találunk. Például: 1. Gárdonyi Géza — Major Gyula; Kezdő tanítónak. 2. Pósa Lajos — Zoltai Mátyás: Falusi iskola.

H Í R E K

A kalocsai prepák futbalcsapata márc. 20-án összemérte erejét a helybeli sportegyesület futbalszakosztályának B.) csapatával. Szép és mindvégig fölényes játék után a prepák 5:1 arányban megnyerték a mérkőzést. Külön dicséretet érdemel Csóti L. V. é. szép játéka. Gollövők: Csóti, Budai (3), Fábrián, illetve Beke I. **G. L.**

A kalocsai tanítóképző-intézet gyakorló iskolája márc. 13-án hazafias ünnepséget tartott. A nagyszámú közönség látható lelkesedéssel és élvezettel hallgatta végig a kicsinyek különösen sikerült előadásait, énekszámait, szaválatait, szavalókórusait. Az ünnepség rendezői és vezetői Galambos Béla és Szvétek Sándor V. é. növendékek voltak.

A szegedi kir. kath. Tanítóképző gyakorlós és képzős növendékei márc. 12-én árvíz emlékünnepet, márc. 15-én pedig hazafias ünnepséget rendeztek.

Az eucharisztikus kongresszus eszperantó albizottsága közli, hogy az általa megindított eszperantó levéltanfolyamra jelentkezéseket továbbra is elfogad a következő címre:

Jézus Szíve Szövetség Eszperantó Szakosztálya Budapest, VIII. Mária u. 23.

Bajai hir. Március idusának megünneplésére előadást rendeztünk. Szinre került Herczeg Ferenc: A fekete lovas c. színműve A darabot három ízben — márc. 12-, 13-, és 14-én — adtuk elő, mindháromszor zsúfolt teremben. Az előadás városszerzte nagy felűnést, nagy sikert keltett.

Schenk tanár úrnak az ének- és zenekar, Szilágyi tanár úrnak pedig a darab rendezéséért ezúttal is köszönetet mondunk.

Bajai képzősök.

Uram! megyek hozzád!

Berta Somogyi István, Kalocsa.

Uram! Megyek hozzád
Az alkony ködbeszálló utolsó fényével.
Uram! Megyek hozzád!

Megyek, futok rohanok
A zúgó, morgó, zakatoló villámok közt,
Hisz úgyérem: . . . hívsz! . . .

Hívsz az esti fényvel, hívsz a napsugárral,
Hívsz a léted mérhetetlen igaz nagyságával.
Oh! Uram! Szomjazom illatod varázsát!
Megyek hát fel, hozzád!

Megyek hát, fel, hozzád,
Ki szívem, lelkem vonzád,
Hogy olvadjunk eggyé . . .
Mindörökké . . .
Uram! Megyek hozzád!

Ibolyanyíláskor

Kocsis Margit, Eger

Indul a Télapó
Hova megy ki tudja?
Búcsút vett, nincs helye
E földi otthonba.

Helyette a tavasz
Tündérkéi jönnek,
Aranyfény özönnel
Vonják be a földet.

Rügyfakasztó tavasz
Ibolyanyílás van,
Hej, de a szívemben
Még nagyobb tavasz van.

Kicsi bokrok alján
Gyenge szellő játszik
Szerény ibolyával
Reggeltől napszálltig.

Aranyos pillangók
Szállnak fenn a légben,
Fürödnek, uszkálnak
Langyos napsütésben.

Elmerengek rajta
Lelkem magányában,
S megtelik a lelkem
Szinültig imával.

A nagy természetben
Rebegő ajakkal,
Hálásokat zengek
Angyalok karának.

Pedagógia

Rovatvezető: KALOCSA, V. év.

Irta: Tóth Mária, Sopron.

A közös vallási gyakorlatok nevelői értéke.

A vallás az ember elé olyan célt állít, amely mindenkinek elérhető és amely biztosít arról, hogy érdemes élni és küzdeni. Azért, midőn a gyermeket az életre akarjuk előkészíteni, elsősorban vallásosságra kell nevelnünk. Nevelésünk a nevelés célját az eszmények után való törekvés biztosításában jelöli meg. Az igazi vallásosság természetesen az eszmények követését is jelenti, s azért a vallásosságot bátran mondhatjuk a nevelés egyetemes céljának.

E cél elérésének nagy jelentőségű eszköze a gyermekek közös vallási gyakorlatai.

Mire és mivel nevelnek a közös vallási gyakorlatok?

A közös vallási gyakorlatok nevelői értékét elsősorban a vallásosság elmélyítésében kell látnunk. A gyermekekre már maga a szent hely, annak áhítatot keltő légköre, a szentképek, szobrok, a hívek és társai áhítata, viselkedése buzdítólag hat. A szent cselekmények, egyházi szertartások, — különösen nagyobb korban, mikor azokat már megértik — mély benyomást tesznek a gyermeki lélekre. Általánosan ismert dolog, hogy a külső magatartás visszahat a lélekre, következésképp a közös vallási gyakorlatok követelte szertartások, pl. térdhajtás, keresztvetés, kéztartás, mellverés stb. eszközei a belső áhítatnak. A körmeneteken való közös, testületi részvétel is mélyíti a gyermek vallásos érzületét, különösen a katolikus Egyházhoz való ragaszkodását, katolikus öntudatát erősíti.

A vallási gyakorlatok közös végzése ápolja az egyégtartozás érzését is. A gyermek önkénytelenül is érzi, hogy ime, Akit most egy szívvel-lélekkel, egyazon szavakkal együtt dicsérnek, azt mindannyian Atyjuknak hívják, tehát mindnyájan testvérek. Együtt imádkoznak azon az áldozaton, amelynek mindannyian egyaránt részesei. Mindnyájan ugyanannak a Krisztusnak testét veszik magukhoz a szeretet Szent-ségében, tehát szeretniük kell egymást, segíteni egymáson alkalomadtán, békében, egyetértésben kell lenniük. — Hogy milyen fontos nevelői erő rejlik a vallási gyakorlatok közös végzésében, fényesen igazolja Boscó Sz. János intézete, amelyet igazi szeretet, lelki harmonia, szelídség jellemzett, s e szellemi légkör megteremtésében igen lényeges szerepük volt a közös vallási gyakorlatoknak. — Igen értékes nevelői ha-

tást jelent a közös vallási gyakorlatokban a jó példa. Nehezen hihető, hogy áhítatos közös ima vagy ének közben akadna olyan gyermek, aki mással foglalkozik, de ha meg is történik, csakhamar észretéríti társai buzgósága. Továbbá tudatossá válik a gyermek előtt az a kötelesség, hogy mint az iskola növendéke is kell dicsérni Istent, Aki az egész iskolai közösségnek gondviselője.

Akaratnevelők is a közös vallási gyakorlatok, amennyiben igen sok alkalmat nyújtanak önfékezésre, önmegtagadásra. A gyermek alá kell vetnie akaratát, a közösség akaratának. Talán éppen nem ezt kívánná imádkozni, vagy énekelni, mint előjárói akarják, nem olyan hangon, vagy tempóban. De alkalmazkodni kell a közösséghez. Ebben az alkalmazkodásban, lemondásban van az akaratot edző erő.

A gyermek önkényes figyelmét is erősíti a vallási gyakorlatok közös végzése. Koncentrálni kell figyelmét, hogy ugyanígy imádkozzon, énekeljen, mint a többi gyermek, a szertartásokat egyformán és egyszerre végezze társaival, a szünetet tartsa meg, semmit el ne hibázzon, az egyöntetűséget meg ne zavarja.

Fegyelmeznie kell magát, hogy a vallási gyakorlatok alatt a hely szentségéhez méltóan viselkedjék. Uralkodnia kell mozgékonyaságán, pillanatnyi kedvtelésein; nem érkezhetik távozhata, mikor neki jólesik, nem nézegethet jobbra-balra, ügyelnie kell, hogy zajt ne csapjon, finoman, csendesén járjon, egy szóval, fegyelmezetten kell viselkednie.

A közös vallási gyakorlatok végül a gyermek esztétikai érzékét is fejlesztik. A szép hangsúllyal, egyöntetűen mondott ima növeli lelkében a szép szeretetet áhítatát mélyíti és közelebb emeli lelkét a jó Istenhez.

A közös vallási gyakorlatoknak tehát nagy jelentőségük van a gyermek nevelésében. Nemcsak jelen lelki fejlődésére vannak hatással, hanem későbbi életére is. A gyermekkori közös imák, énekek mély nyomokat hagynak a lélekben, és gyakran megalapozói a későbbi vallásos érzületnek. Nem tudhatjuk a gyermek jövő sorsát. Talán megmarad azon az úton, amelyen az iskolai nevelés elindította, de lehet az is, hogy lejtőre jut. A gyermekkori vallásosság emléke nem egy gonosztevőt mentett meg a végső bukástól, egy-egy, még a gyermekkorban tanult kis szent ének nagy ima fájó vissza-éngése már sok rossz útra tért embert megtérített.

Testvér! Miért nem viseled jelvényünket?

Viseld büszkén az egység szimbólumát, a »T« betűs jelvényt!

Tanítástervezet*)

A P és P betű ismertetése.

I. Előkészítés: a) Ismerem egy kis leányt, aki nem itt Sopronban, hanem messze más városban lakott, s ő még csak óvódás volt s már minden nyomtatott betűt el tudott olvasni. Egyszer azt mondta nekem, hogy ő majd nem is jár iskolába, mert úgy is tud már olvasni. Akkor én leírtam a nevét s megmondtam, hogy azt olvassa el. De nem tudta, mert csak a nyomtatott betűket ismerte. Úgy-e, ti már az írott betűk közül is sokat ismertek?

b) Fordítsatok az f-betűs oldalra! Olvasd N.! Folytasd N.! Tovább N.!

c) Jól van, látom ezt már tudjátok. azért ma megint tanulunk egy új nagybetűt.

II. Tárgyalás. 1. Mesét is mondok Paliról meg Piroskáról. Pali egyszer egy szép karikát kapott édesanyjától. Nagyon szeretett vele játszani. Egyszer karikázás után a karikát (kint felejtette az udvar sarkában.

2. Le is rajzolom, hogyan feküdt ott Pali karikája. Ez volt a karika, ez meg az a kis pálca, amivel Pali hajtotta a karikát. Észrevelte Piroska, Pali kis kistestvére. Beszaladt Palihoz és mondta neki, hogy a karikát kint felejtette az udvaron.

3. Le is rajzolta, így: húzott egy egyenes vonalat, ez volt a pálca. Egészen mellérajzolta a karikát. Pali megnézte és azt mondta: nem is a karikámat, meg a botocskát rajzoltad le, hanem annak a hangnak a nagy P nyomtatott képét, amivel a neved kezdődik. Milyen hanggal kezdődik piroska neve? Milyen betű ez?

4. Még tovább is tudom a mesét. Pali egyik délután megint kiment az udvarra karikázni. Már jó ideje játszott, egyszerre csak elpattant a karikája. Az a szeg, amivel össze volt szegezve kiesett s tovább már nem lehetett vele karikázni. Pali szomorúan nézte, aztán ledobta a földre. Ott feküdt egy kampós bot az udvaron s ahogyan Pali ledobta a karikát, az ráesett a kampós botra. Le is rajzolom. Ez volt a kampós bot s a karika éppen erre esett. Így. A két vége egy kicsit behajlott, mert a szeg nem tartotta össze. Ott a közelben játszadozott a homokban Piroska. Mikor látta, hogy Pali ledobta a karikát,

megkérdezte: miért nem karikázol? — Elpattant a karikám — felele Pali. Piroska odaszaladt, megnézte, nagyon megtetszett neki és lerajzolta egy kis fadarábbal a homokba. Ez volt a kampós bot és féle rajzolta az eltörött karikát. Pali megnézte és az mondta: Piroska te nem is a kampós botot, meg az eltörött karikát rajzoltad le, hanem a p-hangnak a nagy írott képét.

5. Piroska igen szépen le tudta rajzolni, próbáljuk meg mi is! Először a levegőben. (Mutatom a tükörképet.) Az ablak felé húzunk egy ferde vonalat, alul begörbítjük, ez volt a kampós bot. Megrajzoljuk az eltörött karikát is! Az egyik vége jobban begörbült, mint a másik. Rajzoljátok le a padra is! Aki szépen ül, kijöhet a nagy táblához. (Kihivok néhány gyermeket). Nézzük meg, hogy kié lett a legszebb? Miért N-é? Hát N-é miért nem jó?

6. Piroska. Ki tudja elolvasni, amit a táblára írtam? Melyik az új betű? Milyen betű ez? Péter és Pál fiúnevek. Olvasd el Pali! A te neved is Pál, de még kicsi vagy, Palinak hívnak. *Petőfi nagy magyar költő.* Tegnap egy szép verset szavaltatok. Úgy kezdődik: „Virágot ültettem anyám sírhalmára”. Ezt a szép költeményt is Petőfi írta. *Pécs és Pozsony nagy városok.*

7. Keressétek meg a könyvetekben ezt a nagy betűt, amit ma tanultunk. (Szómagyarázatot adok.)

III. Most csendesen vegyétek elő az írkátokat! Írtok egy sor nagy írott P-betűt. Leírjátok azt is, ami a táblán van.

*) A tanítással nem mindenben értünk egyet. Tessék hozzászólni!

Rejtvényverseny

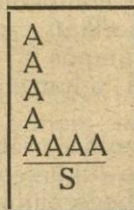
—●— Negyedik forduló —●—

Megfejtőinkhez. A mostani megfejtéshez mindenki mellékelje az utolsó oldal bal alsó sarkán elhelyezett M.T.L. 4. jelzésű szelvényt, mert a szelvény nélküli megfejtéseket nem fogadjuk el.

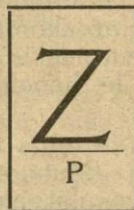
MEGFEJTÉSEK.

Keresztrejtvény: Vízszintes. 1. Keleti frank birodalom. 18. Vilna. 19. Szenátor. 22. Kiel. 28. Igal. 37. Iota. 41. R.R. 48. Imamalom. 53. Órangyal. — Függőleges: 1. Kresztimir. 2. Lienz. 7. Amerigo Vespucci. 47. Gyaur. 48. Intelligence Service. 50. Oran.

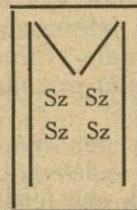
Betűrejtvény: Számonkérés. Régesrégen. Fölény. Szindarab.



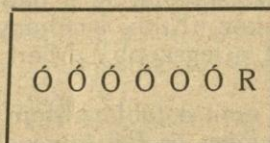
3 pont.



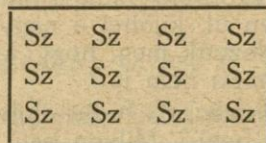
4 pont.



5 pont.



5 pont.



5 pont.

Beküldte: Gergely Lajos. Kalocsa

KERESZTREJTVÉNY

20 pont.

Beküldendő vízszintes: 1., 10., 12., 18., 22., 27., 33., 37., 39.
függőleges: 1., 2., 8., 18., 23., 29.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10							11		
12						12a		13	
14						15		16	
17		18				19		20	
21						22		23	
		24		25		26			
	27			27a		28			
29		29a	30					31	
32						33		34	
35		36					37	38	
		39						40	

Vízszintes: 1. A legszentebb hely. 10. Hitehagyó. 11. Arzén vegyjele. 12. Bálványnak emelt templom. 12a. Kezdetleges löfegyver. 13. Börtönben van. 14. Öregek becéző megszólítása. 16. Fém. 17. Azonos mássalhangzók. 18. Varázsital. 20. Határozószó (fordítva). 21. Úrhölgy spanyolul (fon). 22. Calcium vegyjele. 23. Sok a só benne. 24. Női név. 26. Nemtörődomséget kifejező indulatszó. 27. Folyó. 27a. Határozószó. 29. Kutya. 29a. Régies szó. 31. Füg. 32. Háziasszony teszi. 33. Francoék átkeltek rajta. 35. H. S. 36. Födő németül fon. (ford). 37. . . . homo. 39. Nemzeti Ligában szereplő amatőr csapat. 40. Kicsinyítő képző.

Függőleges: 1. Macskafajta. 2. Az Ave Maria egy része. 3. Olvasok idegen nyelven. 4. G.T.O. 5. Hullámsík. 6. Élvezeti cikk. 7. a a a a a. 8. Nagyobb gazdaság központja. 9. Mássalhangzó (fon). 15. Döntő kijelentésre mondják. 18. Elsatnyult. 19. Kötőszó. 20. Állóvíz. 23. Shakespeare Venecei kalmárjának főalakja. 25. Így áll a Francoék ügye. 28. . . . posztó (keverve). 29. Visszhang. 30. Lakó betűi (keverve). 34. Helyhatározó rag. 38. A mész vegyjele.

A pontverseny állása:

Jelen számunkban csak azok neveit közöljük, akiknek pontszáma a múlt számhoz képest változott.

A megfejtést a lap kézhezvételétől számított 14 nap múlva be kell küldeni.

Azok megfejtéseit, akik a lap postára tételéig beküldték, figyelembe vesszük, de most természetesen nem tüntethetjük fel.

85 pontos: Matula László Szeged,

71 pontos: Neményi Ernő Pécs,

65 pontosok: Szilágyi Eszter Eger, Petró Béla, Rácz Zoltán Szeged,

64 pontos: Galambos Béla Kalocsa,

59 pontos: Tóth Irén Kalocsa,

55 pontosok: Bodolai Gyula, Erdélyi János, Szöllösi Ferenc Szeged,

49 pontosok: Gyalai Gáspár Kiskunfélegyháza, Vécsei Ernő Szeged,

45 pontos: Márton Giza Szeged,

39 pontosok: Szalóczi Sarolta, Tóth Lili Eger,

29 pontos: Sárosi Sándor Szeged.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Minden olvasónknak kellemes húsvéti ünnepeket, jó pihenést kívánunk!

Kiránduláson. Jön. — Szeretett diáktársaim! Szép álom. Jó stílusa van. Irjon! — Péter gazdán nem lehet kifogni! Jön. — Magyar imádság. Szép ima, de mint vers, nem üti meg a mértéket. — A dalnak vége. Mint vers jó. Nagyon pesszimista. — Születésnapomra. Van gondolata. Néhol azért kissé furcsa. Kisebb lélekzetű verset próbáljon írni. — Petőfi egyénisége hazafias költeményeiben. Ad néhány szép gondolatot, de mint III. évesnek

a tudása nem elég e tétel kifejtésére. — **Kanizsay Dorottya**, mint magyar női eszménykép. Szép gondolatok és jellemvonások, de nem elég élénk és szemléletes. Kissé többet szeretnénk látni, több oldalról. — **Tavaszi**. A vers lelke, a ritmus hiányzik. — **»Szeretek írni« jeligére**. Kedves Testvér! olvastuk levelét, de amit ír, abban nem vagyunk egy véleményen. Igazságos bírálatot kér tőlünk, de nekünk nem ad igazságot. Ez a legkiáltóbb igazságtalanság. Igaz? Csupán a szerkesztői üzenet alapján nem lehet a szerkesztőt egy kíméletlen embernek tartani. Ismernie kellene a munkákat is, amelyek között természetesen, sok gyenge munka is akad. Csípős üzenetet nem kap, csak igazságosat, de lehet, hogy éppen ezért csípős lesz. Ime: Halkan dalolj jó, a többinek rossz a ritmusa. — **Magyar bánat**. Szép, hazafias gondolatok, de a forma nem jó. — **A tízilléres**. Rímes próza. — **Isten virága**. Jön. A remény c. verse szép. — **Egy szív**. Erőszakolt rímek az értelem rovására mennek. — **Isten közelében**. Az utolsó versszak gyenge. — **Modern Csipkerózsák**. Jó. — **Mesél a szél és a másik is jó**. — **Búcsúdal**. Jön. — **K. Kis Márton**. A Számadás jön. Valami jó prózát küldjön. A többiek alszanak? Üdv! — **Foerster olvasásakor**. Kedves hangulat. — **A megismételt dal**. Jön. — **Laci bácsi esete**. Jön. — **A cigánynak is van szíve**. Jó. — **A falu vonz**. Kedves. — **Kinyílt a hóvirág**. Bájos tavaszi kép. — **Gondolataim március 15-én**. Szép, hazafias gondolatok. — **Hív az élet**. (H. M.) Nincs magva. — **Szól a harang**. Jön. — **Farsang a képzőben**. Érdekes. — **A kék Duna partján**. Szép. — **Esti epizód**. Egyszerű. — **»Megenyhült a lég, vidul a határ«** Szép. — **Legkedvesebb évszakom**. Szép, de megszokott gondolatok. — **Kép a jövőből**. Megható. — **Hív az élet**. (M. K.) Semmi a sablonon túl. — **Búcsúzunk**. Bájos gondolatok. — **Hív az élet**. (V. Á.) Megszokott gondolatok. — **Gondolatok a tanulói pályán végén**. Sokszor hallott gondolatok. — **Előkészület a teadélutánra**. Nincs cselekmény, fordulat. **Filler I., Bertalan Z. Idealista**: Üzenet a következő számban! — **A földi mennyország megtalálása**. Sablonos. — **Hív az élet**. (M. E.) Elég jó. — **A kőbor pillangó**. Érdekes. — **Tízperc**. Kedves, — de mindenütt így van. — **A szeretet apostola**. Meghatóan kedves. — **Várom a tavaszt**. Kedves. — **Gyuszi és Etuci**. Nem tetszik. — **Hív az élet**. (V. E.) Jó a stílusa. — **Az én édesanyám**. Szívből fakadt. — **Gondolatok a rügyek között**. Jó stílusa van. Kár, hogy a szép kifejezéseket túlon-túl pazarolja. Vannak gondolatai, érdemes írnia. Többi munkáját is várjuk!

M A G Y A R

TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA



XII. ÉVFOLYAM 9. SZÁM. 1938. MÁJUS HÓ.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábrriel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyíregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

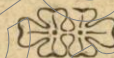
A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristófi.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELELVÉL

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED,
BÉRKERT-UTCA 8. sz.

Szent Jobb misztériuma

Az egész világ felfigyel Magyarországra. Mit is ünnepel e kis csonka haza? 900 éves szent Királyt, ki el nem porladó kezét köztünk hagyta intelmül, hogy belőle merítsünk erőt, segítséget. Mit jelent e Kéz számunkra? Miért szabad csak áhitattal, térdelők sorfala, kibontott zászlóraj alatt büszkén, hittel, csodálattal s mégis szentségétől porig alázva közelednünk hozzá? Miért ünnepel e haza minden év augusztus 20-án egy Kezet, mely 900 év után is épen maradt meg számunkra? Mi e kéz? Hogy maradt meg ennyi évtized után is? E Kezet, mely számunkra, nyomorult emberek számára szent, a Mindenható irgalma és jósága tartotta és tartja épen. E kéz megdolgozott azért, hogy évszázadokon keresztül láthassa gyermekeinek sorsát. Hány és hány emberélet tünt el, mennyi új művészi-, irodalmi-, szellemiáramlat hullámszórt keresztül Európa népein, forradalmak, világháború pusztította a nemzeteket, míg a szent Jobb szüldárdan, megmozdíthatlanul nézte mindezeket hívös templomszentélyéből. A nagy Király tekint ránk ez elfonnyadt, fekete Kézből. Nyugalom van arcán, mint kezén is. Egy darab sem hiányzik ez ereklyéből, mert épen akar tekinteni Mária országára. S ha egy darab leválik belőle? Nem tudjuk mi lesz! Mert épp elég forrongás, testvérviszály dült népünk felett, s Ó fájdalomasan nézte végig tabernákulumából. Nem mozdult akkor sem, mikor az elsők között volt nemzete, hallgatott; mikor vér tapadt gyermekei kardjához, testvérvér, mely az égbe kiáltott elégtételért. Jó- és balsorsban mindig kitartott mellettünk, sorsunkban, hányatott és babérralkoszorúzott éltünkben hű maradt hozzánk. Itt él köztünk e fekete Kézén keresztül szent alakja, hogy elcsüggedt lelkünket, forró homlokunkat felemelje a világtomboló közönyösségből, hűsítse zavaró gondolatainkat. Itt maradt, hogy előkészítse gyermekeit az Eucharisztikus Úr hódolatára. Tehát:

Fel testvéreim! Emeljük csüggedt, fáradtságtól poros, verejtékes homlokunkat hittel, bizalommal az Eucharisztiaira! A szent Jobb segít, hogy általa megértsük az Oláriszentség fenséges mivoltát, tudjunk érte kitartással, emelt fővel küzdeni, s ha kell életünket adni érte. S halhatatlan lelkünket majd szent István keze helyezi az Úr ölébe, hogy Tőle megkapjuk fájdalmunk jutalmát, Isten örök színelátását.

Vereckei Rózsa, Baja.



IRODALOM

Szélvihar

B ú z a Gáspár, Győr.

Összeharagudott a föld a levegővel.

*

Reggel csípős, fagyasztó áramlat szökött át a földön. Megkerült minden földbuckát és amit lehetett, jéggé fagyasztott.

*

Estefelé a látóhatáron komoly, haragos felhők gyülekeztek komoly harcra.

*

A Nap éppen lebukott, mikor az egyik sarokban megmozdult egy felhőtömeg. Moraj követte. A többi felhőtömeg is megmozdult. Aztán lassan, biztosan haladtak; elfojtva minden fényt és csendet.

Gyenge remegés szaladt át a levegőn és a fák ijedten kapaszkodtak gyökereikkel a földanya hideg szoknyájába.

Nemsokára azután megérkezett a zenekar fütyülő, morgó hangszerekkel. A felhők biztosan úsztak az ütemre. Egy pillanatra megállt, elhallgatott a végnélküli had. A fenyegető csendben egy ütésre kiszabadult a szél és rohamra száguldott. A felhők felnyíltak és az apró felhők szintén harcba szálltak. Megmozdult most minden erő és harcba szállt a vak sötétséggel. A fák örült ellenállást fejtettek ki. Suhogva, fenyegetve pofozták az elszabadult szelet, ami most vihar lett.

Háború van a földön.

Az égen mint tépett rongyok kavarogtak az örült felhők. Néha-néha előtűnt egy-egy sápadt csillag. De azután újra felhők jöttek. Sötétek, nagyok... Mintha meg akarták volna fojtani az eget.

Csata van az égen is.

A dombon egy öreg fűz kétségbeesetten próbált kiszabadulni a vihar öleléséből. Csupasz ágai sikongva kiabáltak segítségért. Hasztalan. Új, erős rohamot indít a szél. A fűz

fáradtan védekezik. Hiába. Gyökerek pattanása hallik és az öreg fűz tompa zuhanással visszazuhant anyja ölébe.

És a vihar, mintha csak ezt várta volna. Még egyszer átnyargalt a legyőzött harctéren, azután nyakába kerített egy ezüstös szélű felhőköpenyt és elvonult hadnépével.

A föld, az ég felszabadult. A Hold kísérteties fénnel eltorzítva mutatta be az amúgy is siralmas harcteret és a fűznek óriási árnyékot vázolt. Itt egy törött ág... ott egy köteg szalma... Még egy kánya is röppent, hogy teljesebb legyen a kép. Csata... vesztett. A győztes elem munkájára kipirulva bámulnak a piros képű csillagok. Csata volt itt... nagy.

A feszültség lassanként oldódott. A légben mintha tűndérek lopódtak volna, könnyű lett a szellő illanása. A pihenő természet csendjét késői kocsizörgés és egy-két álmodó kutya vakkantása tette néha hangossá.

BÚCSÚ-DAL.

Bárdos István, Baja.

Tudom, —

Tudom, hogy nem szeretsz,
áloműző voltam csupán
s most elfeledsz.

Hallom,

Hallom, hogy kacagsz rajtam
ősz lombhulláskor, mikor
Téged sikolyt ajkam.

Érzem,

Érzem, hogy ez a nagy Minden
ma-holnap elűz, elkerget
messze, messze innen.

Látom,

Látom, hogy gúnyolsz engem,
pedig még most is, még mindig
Rád vár lelkem.

Tudom,

Tudom, el kell mennem,
és e lélek s e szív
úgy fáj bennem...

Északi rokonaink:

a z é s z t e k

Brunner Ödön, Szeged.

A népek tengerében, mint két testvérsziget él északon a magyarok egyetlen európai rokonsága a finn és az észti nemzet. — Észti rokonaink a közös finn-ugor őshazából való elvándorlásuk során körülbelül Krisztus sz. körüli időben telepedtek be mostani hazájukba. Azonban segítő rokonság és természetes határok hiányában nemsokára letelepedésük után a német lovagrend fennhatósága alá jutnak, később svédek, 1721-től 1918-ig oroszok uralkodnak rajtuk. — Rettenetes Iván orosz cár uralma alól Báthori István, mint Lengyelország királya szabadította fel az észteket 1558-ban és öt esztendeig volt fejedelmük.

Sok szenvedés és harc után 1918-ban kikiáltják az észti köztársaságot (Eesti Vabariik). Másnap már német csapatok jönnek be Észtországba. Ekkor jött az összeomlás. A német csapatok nem sokáig maradnak az országban, de alig hogy a német csapatokat visszavonták, beözönlöttek az oroszok. Az oroszokat finn és angol muníció segítségével kiverték az országból. És a szovjet kormány 1920. február 2-iki tartui békeében elismerte a független Észtállamot. Mi elvesztettük hazánkat, az észtek megtalálták azt...

Az észti mozgékony, tánc és dalszerető nép. Az észti abban hasonlít a magyarhoz, hogy öntudatos, büszke, nyakas nép. Nyiltlelkű, mert elsősorban földművelő és a szabad ég alatt lelke közelebb jut az Istenhez. Művelt! Náluk az analfabétizmus ismeretlen. Világlátott, mert országukat északról és nyugatról a Balti-tenger mossa. Hajóival bekalandozza a világot.

Fővárosuk Tallinn (Reval), melyet 1219-ben alapított Valdemár dán király. A város két részből áll, az alsóváros a kikötővel együtt a parton fekszik, a felsőváros az alsó fölött 80 méternyire a Dombergen épült. Az ó-város falakkal van körülvéve. A falakon kívül modern városrészek keletkeztek. Mint kikötő igen élénk forgalmú. Lakosainak száma 130.000.

A szellemi élet központja azonban nem a fővárosban, hanem az ország második legnagyobb városában Tartuban van. Tartu (Dorpat) 60.000 lakosú város. Itt van a legtöbb középiskola és egyetlen egyetemük is, melyet Gustav Adolf svéd király alapított 1632-ben. Ezen az egyetemen már a XVII.

századtól kezdve több erdélyi és magyar hallgató tanult. Tartuban majdnem minden második üzlet könyvesbolt.

Nagyobb város még Narva, a Narva folyó két partján. Igen jelentős textilipara.

Az észti nyelvet egymilliónál többen beszélik a mai Észtországban. Két főnyelvjárásuk van, az északi (revali) és a déli (dorpati). Az észti nyelv egyáltalán nem idegen a magyar fülnek s hallatára nem fogja el az embert az a szorongó ellenséges érzés, mint sok más nyelv hallatára. Mivel a hangsúly náluk is mindig az első szótagon van és kerülnek a más-salhangzótorlódást, nyelvük valóságos muzsika a fülnek. Több hasonló szavunk van, aminek a jelentése náluk is ugyanaz, mint nálunk. Csak egynéhányat említek: víz — vesi, kéz — kési, sarv — sarv, méz — mési, picike — pisike, hal — kala, vér — veri.

Az észti irodalomról csak a múlt század közepétől kezdve beszélhetünk. Igaz, hogy már a reformáció korából vannak irodalmi emlékek. Ezek főleg vallásos tárgyúak. Azonban a hosszú elnyomatásban sanyargó nép nemzeti öntudatának felébredése és ennek nyomán az irodalmi élet csak a XIX. században indult meg. Nagyjelentőségű volt a gazdag népköltészet összegyűjtése. A gyűjteményes éposz neve: „Kalevipoeg” (Kalev fia). Főhőse Kalev fia, az észtek első, mondai királya. Az éposz megjelenése óta nagyon sokan foglalkoztak vele esztétikai és tudományos szempontból.

Szépirodalom terén nagy sikereket ért el Koidula Lydia hazafias költészete, Kitzberg drámái. E. Peterson novellái és főleg az első nagy észti író Wilde Euárd munkássága. A fiatalabbak közül kiválik A. H. Tammsaare és Suits Gustav, kit Észtország legnagyobb lírikusának tartanak. Suits Gustav a tartui egyetem tanára, a Petőfi-társaság kültagja, ki behatóan foglalkozik Petőfivel és nemcsak előadásában fejtegeti Petőfi nagyságát, hanem költeményeinek nagy részét észti nyelvre le is fordította. A magyar irodalom kiváló alkotásai közül több van lefordítva. Jókai sokáig a legolvasottabb írók közé tartozott s hatása ma sem mondható elenyészettnek. Herczeg Ferenc, Mikszáth Kálmán is igen olvasott. Lirai alkotásainkból kevesebbet fordítottak le. Vörösmarty Szózat-a és Kölcsey Himnus-a a fontosabbak. A magyar ifjúsági irodalom is utat nyert az észtekhez. Molnár Ferenc: Pál-utcai fiúk c. műve, Mark Julius, Magyar népmondák Poska Tatjana fordításában. Azután a hun-magyar rokonságra és a honfoglalásra vonatkozó mondák.

A legtöbb magyar irodalmi termék német közvetítéssel jutott el észti testvéreinkhez.

Télen, mivel Észtország közel van az északi-sarkhoz, december második felében alig néhány óra a nappal. Reggel 9 órakor még sötét van és délután már 3-kor lámpát kell gyúj-

tani. Igaz, hogy ezzel szemben meg június derekán meg örök a világosság és szinte egész éjjel lehet a szabadban olvasni.

Irántunk, magyarok iránt hihetetlen szimpátia nyilvánul meg észtestvéreink részéről. Csak egy példa: Mikor a vonat eléri Észtország határállomását, Valgát, legalább tíz hivatalos ember száll a vonatra határátlépés és vámügyek miatt. Amikor az első uniformis kezébe veszi az útlevelet és látja, hogy az magyar, a többi tiszteleg és tovább megy. Ez a szó „Unkari” Észtországban mindenütt utat nyit.

Az észtestvéreink szabadságtörekvéseiben ideálként, ösztönző példát nyújtó idősebb testvérként szerepeltünk. Ezért is vannak jobban értesülve rólunk, mint mi ö róluk.

Az utóbbi időben örömmel tapasztalhatjuk, hogy Észtország és Magyarország között egy érdeknélküli barátság fejlődött ki. A közös barátság kimélyítésére szolgált Alexander Jaakson észtestvére közoktatásügyi miniszternek a múlt ősszel tett látogatása is.

Az eddigi eredmények kétségkívül azt igazolják, hogy Észtország egy minden tekintetben életképes ország és ez a kicsiny nemzet, amely néhány év alatt képes volt felemelkedni a nemzeti élet tudatára, önálló államisága berendezkedésére, az méltó arra, hogy helyet foglaljon az európai szabad nemzetek sorában. Mi, magyarok pedig büszkék lehetünk arra, hogy Észak-Európában a finn-ugor családhoz tartozó ilyen nemzet lakik, mely minden körülmények között meg fogja állni a népek küzdelmében s mindig őszinte érzéssel viseltetik a sors csapásaitól annyira sújtott testvérnemzethez, a magyarhoz.

KÉT HANG.

P á k o l i c z István, Kalocsa.

Az utcán gyermek sirdogál.
(Ki tudja mért?
— Tán enni kért
S nem volt kenyér... —)

Szegény.

Egy durva ember rákiált
A hangja csupa gög:
Ne bőgj!

Más hangot hall a kisgyerek
A hang is balzsamír:
Ne sírj!

JERUZSÁLEMI PÜNKÖSD.

Kerecsendi K i s s Márton.

Zártajtójú ház ives csendjében
a lelkiismeret kinezva korholt
tizenkét bús apostolt.

Csak éjtszakánként merészkedtek ki;
reszketve, bújkálva, mordan
csoszogtak sötét sejtelmekkel
jeruzsálemi szűk sikátorban.

De egy nap csodára rettent a nép...
Titokból fogamzott szél sivitott...

S tizenkét bátor apostol,
— tizenkét láng, tizenkét ostor —
tündöklő arccal a ház előtt tanított.

A cigánynak is van szíve

S z a b ó Sára.

Szemetes, elhanyagolt helyen áll Csép községben a faluvégi cigány tanya. Sztankó-Kolompár Jóska, az öreg cigány hanyagul dől neki a roskadozó ajtófélfának. Szájában szutyakos pipa, mezítláb, lyukas öreg kalappal fején szívja a bűzös kapadohányt. A földön hiányos öltözékben valami tíz rajkó zsvajog, legalább is annyinak látszik, mert akkora lármát csapnak.

Az udvar közepén egy lompos cigányasszony főz valamit a tűz fölött álló üstben. Messze száll a förtelmes kotyvalék szaga. Jóska cigány most jött haza a börtönből. Valami verekedésbe keveredett és bizony ennek a vége halál lett. Nem egyedül volt a tettes és így 15 évvel megúszta. Most mindenki fél tőle a faluban. A szülők övele ijesztgetik rosszalkodó gyerekeiket. Pedig a hosszú rabság nagyon megtörte. Nincs már szemében az a szilaj vadság. Átok gyanánt ül rajta az a tudat, hogy embert ölt. Az asszony jár le helyette a faluba ennivalót kérni és bizony sokszor elzavarják, hogy öneki adnak, de az urának semmit.

A minap a községházára hivatta be a jegyző. Valami lozás volt a környéken s rendszerint ők voltak a tettesek. Durván vallatták szegény morét a csendőrök. Ő szomorúan túrt

mindent. Arcán az a kifejezés ült, hogy neki már úgymint egy. Jegyzőnk jószívú volt. Megszánta szegény istenadtát. „Eresszédet már szabadon” — mondta — hisz látszik rajta, hogy nem ludas a dologban.” A cigány hálásan tekintett rá és csendesen kisompolygott az ajtón.

Tamás, a jegyző kis fia egy szép napon a ház előtt levő kertben játszadozott. Közeliében a szolgáló tett-vett, rendezgette a kertet. Kis idő múlva elment. Tamás, felhasználva a pillanatnyi szabadságot, pár perc alatt kint termett az utcán. Onnan a kertek alá, ahol hasonló gyerekekkel találkozott. Menjünk el az erdőbe virágot szedni — mondták és nem sokat gondolkozva elindultak a Nagyerdő felé. A gyerekek kint tartók és habár az út egy kicsit hosszús is volt, hamar odaértek.

Szegény kis Tamás mindenhol csak utolsó. Már alig tudja a lábát húzni. Rimánkodva kéri a többieket, hogy pihenjenek meg, de nem hallgatnak rá. Mindig jobban el-elmaradoz a gyerekseregtől és a végén fáradtan roskad le egy galagonya-bokor tövébe. Azt gondolja, visszafelé majd úgymint találkozik a gyerekekkel és hazamegy velük. Egy darabig nézegeti a gallyakon levő piros bogyókat, míg szeme előtt összefut minden és mély álomba merült. Arca kipirul valami érdekes álom izgalmatól, szája mosolyra nyílik. A kis madár szep altató-éneket csicsereg.

A gyerekek zsvivaja rég elhangzott. Este lett. A kissé sötétedő erdőben egy toprongyos alak lopakodik, vállán egy csomó rőzsével. Jóska cigány az. Az uradalmi erdőből lopta a fát. Most haza akarja vinni, de úgy, hogy senki meg ne lássa. A galagonya bokor alatt valami pirosodik. A kis Tamás piros pettyes ruhája az. Odaér. Lehajol. Nézi egy darabig a mosolygó alvóbabát. Hisz' ez a jegyző kislánya, ötlük hirtelen az eszébe. Most biztosan keresik. Valami melegség járja át az öreg cigány kérges szívét. A rőzsét leeresztette válláról és vigyázva, mintha törekeny lenne, karjaiba vette az álmos kis jószágot. A gyerek nyakába kapaszkodott és nyugodtan aludt tovább.

Az erdei úton a mogorva öreg erdész ballagott. A cigányt és a tőle távolabb fekvő rőzsét meglátva, haragosan dörmögte magában: „Ez a gazember is biztos fát akart lopni, de jó, hogy erre jöttem. Sietett is a csirkefogó eldobni.” És megelégedve folytatta útját.

Az öreg cigány, karjaiban a gyerekekkel sietve a falu felé tartott. Végre beértek. A jegyzőéknél rémült felfordulás és ijedség van. Mindenhol az eltűnt gyermeket keresik. A csendesen belépő cigányt a hálálkodások és kérdések ostroma fogadja. Az elveszettnek vélt gyermeket csókolgatják. Mindenki azt nézi, hogy nem történt-e valami baja.

Csak a jegyzőnek jut eszébe a szótlánul álldogáló cigány. „Mit kívánsz ezért, Jóska?” — kérdezi.

„Megvan ázs már fizetve” — mondja. A jegyzőnek bizony semmi sem jut eszébe. A cigány folytatja. „Ha ázst a kálápot nekem adná a nágyaságos fijejegyző úr!”

„Ha csak ennyi a kívánságod!” — és levette a kalapot s markába nyomott egy erszény pénzt.

Jóska hazafelé az úton úgy magában ezt mormogta: „Ázst gondolják, hogy a csigánynak talán nincs síve? Én is tudom, hogy mi ázs a hálá!” Zsebéből kivette az erszényt s a kerítés résén bedobta a kertbe. „Nem pinzsér tettem.” Vigan, füttyörészve elindult hazafelé.

MODERN CSIPKERŐZSÁK.

I.

Élt egyszer egy szép szőke lányka,
Talán éppen itt Sopronban élt.
S olvasgatá a mesekönyvet,
Mely Csipkerőzsáról mesélt.
S olvasgatván a mesekönyvet,
Elfogta csöpp szívét a vágy,
Hogy elringassa lágyan őt is
A rózsaaág — a rózsaaág.
Mily édes lenne ott pihenni
A puha fehér szirmokon
S a királyfiról álmodozni,
Ki végre-végre érte jó.
S hetedhét országra szól majd
Az esküvő, az esküvő.
Lám a bohó leányka álma
Csodálatos valóra vált.
Tündérek szálltak le az égből,
Szemére hintve mély homályt,
S rózsaaerdő nőtt körötte,
Ráborult sátor gyanánt.
Hisz tudjuk, hiszen így mesélte
A nagyanyánk, a nagyapánk.
Egy ifjú jött is nemsokára,
Kissé kopott, cingár legény,
És felfedezte a leányzót,
A rózsaaözön rejtekén.
Szemét felnyitja Csipkerőzsá,
Kél ajkán sóhaj és panasz,
Ki eljön értem, a királyfi,
Ah te vagy az, ah te vagy az!
Nem én, felelt a jámbor ifjú,
Koronám nincs és nem is lesz
soha,
A kataszteri hivatalnak vagyok
csupán az irnoka.
Bosszús lesz erre Csipkerőzsá,
No nézzétek az ostobát!
S a másik oldalára fordult,
S aludt tovább, aludt tovább.
Jött aztán egy dicső levante,
Kardcsörtető hetyke gyerek,

A sarkantyúja pengetésén
A leányok szíve bizsereg.
Szemét felnyitja Csipkerőzsá,
Hát tetszik neki a dolog,
A lajdinántra persze, persze,
Hogy mosolyog, hogy mosolyog.
S el is felejténé a királyfit,
Kit oly soká kell várnia,
Mert jobb ma egy kicsinyke
hadnagy,
Mint holnap a király fia.
És édesen susogva kérdi
A kardcsörtető Rómeó,
Hát kitellik a hozományból
A kaució, a kaució?
És Csipkerőzsá szép szeméből
Keserű, fájó könny perog.
Lemondó kínos sóhajától
Megrezdül az egész berek.
Sarkon fordul a hadnagyocska
Szélfúttá ércakas gyanánt,
Faképnél hagyja Csipkerőzsát
A lajdinánt, a lajdinánt,
S aztán az évek jönnek-mennek,
Ősz váltja fel a hó nyarat,
De megváltója a királyfi,
Jó Isten tudja, hol maradt!
Tündérek kertjében sápadozva,
Lehull a rózsá szirma is
S elhervad ott a legszebb rózsá,
Az arca is, az arca is.
S egyszerre csak mi baj, mi
lárma?
Recseg az Ég, a túske szür,
Im, tuskén-bokron törtet által
Egy potrohos, hatalmas úr,
Riad álmából Csipkerőzsá,
S ajkán remeg félénk panasz
Ki eljön értem, a királyfi,
Jaj, Te vagy az, jaj, Te vagy az?
Nem én — felelt a tisztos férfi,
Királyfi sajnos, nem vagyok,

De én vagyok az Arany-tigris,
A cégen fényesen ragyog!
Boltomban mindenféle fűszer,
Es csemege és eleség,
S ami még raktároból hiányzik
A feleség, a feleség.
Néz, néz merően Csipkerózsa,
Előtte áll az ideál:
A potrohán óh mennyi kellem,
A vörösorrán mennyi báj.
Csöndesen vonaglik s úgy pitye-
reg,
Az édes pici eperajk,
A homlokát végig simítja
Es felsóhajt és felsóhajt:
Isten veled, szívemnek álma

Te búbajos, Te csillogó!
Isten veled, sivár valóra
Ebred fel im az álmodó.
S így jártok mind, ti is leányok.
Álmodtok egy királyfiról,
S mi boldogság, ha végre eljön
A krájlér úr, a krájlér úr.
Es Csipkerózsa elrebegette
A boldogító, halk igent,
S álmai fényes ligetéből
Legott a szatócs boltba ment,
S örvendett, hogy szolid az üzlet
Van abban kávé, tea, rum,
Igy járnak ma a jó kislányok,
Oh mélyen tisztelt Publikum:
Oh mélyen tisztelt Publikum!

Kovács Piroska, Sopron.

Álmom

Almásy Évi, Sopron.

Egyedül ülök szobámban. Nyitva van előttem a könyv, tanuló. Egyszer csak olyan álmoság vesz erőt rajtam. Lehajtottam fejem könyvemre és elaludtam. Álmomban egy nagy réten jártam. A rét és a körülötte lévő kertek teljes pompájukban virágoztak, ragyogtak. Mint egy gyönyörű szőnyeg, borította be a sok virág a földet és nehéz illattal töltötte be a levegőt. A napsugár melege még a legkisebb bimbót is megérintette és gyönyörű virággá fakadt. Már nagyon sokat mentem és igen elfáradtam. Leültem a tarka virágok közé. Amint így ülök és gyönyörködöm a pompás virágokban, halk suttogásra lettem figyelmes. Lenéztem a földre és egy kis sárga virágocska emelte fel fejcskékjét. Lehajoltam hozzá. Megsimogattam és kértem, mesélje el, mi a bánata. A kis virágocska nagyot sóhajtott és elkezdett mesélni. Valamikor nekem is jobb dolgom volt. Olyan közel voltam a jó Istenhez. A jó Isten angyalkái szorgoskodtak fent az azúros égben. Mosolygós arcocskával tettek-vettek. A jó Isten elégedetten nézte angyalkái munkáit. Csak egy csillag fénylő koronáján fedezett fel egy homályos foltot. Elküldte a legkisebb angyalkát, hogy fényesítse ki. A kis angyalka örömmel szaladt. Simogatta, dörzsölgette. Már gyönyörűen ragyogott. Még egy utolsót akart az angyalka simítani, de ekkor meglökte és az kezdett zuhanni lefelé a földre. A csillag széttört darabjai szerte-széjjel hullottak a földre. Ahova estek részecskéi, ott sok-sok virág nyílt. Így kerültem a földre,

mondta a kis virág. De én nagyon messze kerültem társaimtól. Olyan elhagyatottan élek így egyedül. Ez az én bánatom. A kis virág lehajtotta szomorú fejcskékjét. Lehajoltam a kis aranyos virághoz, megsimogattam szomorú fejcskékjét és vigasztaltam. Ne búsulj, kis virágocska, nem élsz te elhagyatottan, a jó Isten gondodat viseli. Letekint a földre és mosolyogva néz rátok. Ne hajtsd le fejcskékedet, emeld fel, az ég felé tekints és meglátod, nem fogod magadat elhagyatottnak érezni. A kis virágocska felemelte fejcskékjét és boldogan nézett reám. Hideg borzongás futott végig testemen. Felébredtem. Megdörzsöltem szememet és felálltam. Kint hideg szél süvített a fák száraz ágai között. Kinéztem az ablakon. Lassan szállingózni kezdett a hó. Nagyot sóhajtottam: Istenem hisz tél van, az előbb csak álmodtam.

Malom az erdő mélyén

Egyházy Jolán, Sopron.

Hideg őszi eső csapkodja az ablakot. Elgondolkozva nézem az üvegen végigfolyó cseppeket. Ilyenkor mindig eszembe jut egy szomorú mese, amit egy Erdélyből jött öreg magyartól hallottam:

„Van a csiki fenyves mélyén egy elhagyatott kis malom. Fűrészmalom volt valamikor, mikor még éltek boldog, vagy talán boldogtalan tulajdonosai. Meghallgattam, mit mesél rólok a csobogó kis patak, mit susog a házon keresztülújó szél.

A fűrészmalom nagyon régi idő óta a Barkó-család birtokában volt. Apáról-fiúra szállt a vagyonka, ami bizony nem állt másból, mint a kis malomból és a hozzátartozó házikóból. Békével és megelégedéssel élték itt le sokszor kilencven évre nyúló életüket a Barkó-család tagjai. Az erdő néma csendjét sohasem zavarta meg a favágók egyhangú kopogásán, a patak csobogásán és a madarak énekén kívül semmi.

Ősz volt. A fenyők susogtak, ha a hideg szél megmozgatta örökzöld ágaikat. Az égen nagy, szürke felhők gomolyogtak és az eső csendesen szitált. Senkisem járt ilyenkor az erdőben és mégis, mintha valaki, de nem is egy, se kettő, három, hanem sokan, sokan csendesen kúsznának le a hegy oldalán. Az árnyékalakok nemsokára körülfojták a kis malmot és puskatussal verték az ajtót. Megijedtek a békés emberek, mit kereshetnek a csendes lakban idegenek. A család legöregebb tagja ment ajtót nyitani. Egy puskatus hirtelen úgy fejbe találta a szegény öreget, hogy többé nem kelt föl az ajtóküszöbről. Azután a katonák behatoltak a házba, mert

katonák voltak, bocskoros oláh katonák, mindent fölfordítottak, de mivel semmi gyanusat nem találtak, a család remegő tagjait hurcolták el és többé nem tért vissza senki közülük. Hogy mi lett velük, azt nem tudja sem a kis patak, sem a susogó szellő. Még egyszer-kétszer jöttek oda rabló oláhok és elvitték, ami megfogható volt. Azóta üres a kis malom, a csobogó patak elsiklik a nagy kerék alatt, többé nem tudta megmozdítani. Szomorúan suttognak a nagy fenyők, amik valaha oly boldog életet láttak itt, hiszen ők együtt nőttek fel a Barkó-család őseivel.“

Uj önképzőkör

Dr. Tímár Kálmán

*Magyar hölgynek születél,
Tedd hivatásodat!
Egy hon nemtője lenni,
Mi szép egy gondolat!*

(Garay János.)

A magyar nő.

A Katolikus Női Ligák Nemzetközi Szövetségének kötelékébe tartozó nőegyesületek március 25-én az egész világon a Katolikus Nők Napját ünnepelték. Erre az évre ezt a tételt tűzte ki a Szövetség: „A katolikus asszony helyzete és szerepe a mai világban.“ A női nap célját és feladatát ekként foglalta össze Farkas Edit, a Szociális Missziótársulat alapítófőnöknője: „A női nap a nők speciális mai helyzetével is foglalkozik. A nőnek a mai világban is, mint mindig, hármasszolgáltatása van: női mivoltában, családayai szerepében, társadalmi munkája során... A nő családayai mivoltában a közösségi szellemet, mely a társadalom szempontjából is fontos, csak akkor képes megteremteni, ha jó példával jár elől. Tiltakozni kell a megtévesztés ellen, hogy egyesek vállalkoznak ugyan a családi életre, szerepüket azonban nem töltik be. A katolikus nők a társadalmi munkában is mindig a gyengébb szolgálatában akarnak lenni és nem a kirakatban. Ezt az igazi nőiséget hangoztatta és védelmezte minden oldalról a Szociális Missziótársulat már 30 éve. Amilyen a nő, olyan a társadalom. A társadalmat védjük és neveljük tehát, amikor lelkünkben és családayunkban a magyar nő sorsdöntő magatartásával teljesítjük a szolgálatot Isten és ember iránt. Körülbelül ezek a vezető gondolatai a női napnak.“

Nemcsak a családi körben élő nőnek, hanem a kenyérkereső nőnek is megvannak a maga problémái. Épen ma időszerűek ezek a kérdések, amikor a közoktatásügyi kormányt s a magyar nőtársadalmat egyaránt foglalkoztatja a magyar nőnevelés reformjának anyyira fontos kérdése. A magyar nő problémáival, égető kérdéseivel az Önképzőkörben is foglalkoznunk kell.

Irodalmi és művészeti szakosztály.

A nő a reformkor költésztében. A XIX. században, nevezetesen a reformkorban, a nő tisztelete szinte általános jelenség volt. Berzsenyi akart először méltóbb feladatot adni a női nemnek. A reformkorban mind határozottabbá vált a hit, hogy hazánk sorsa, felvirágoztatása szorosan összefonódik honunk szebbelkű asszonyainak, vagyis a magyar nőnek szerepével. Ez a felfogás tükröződik Széchenyi, Vörösmarty és Garay János költésztében. Ez az eszményi nőtisztelet tette lehetővé, hogy a nő ezután már nemcsak mint múzsa, hanem mint költő is megjelenhetett az irodalom porondján. Tanulmányozásra szánt művek: 1. Zlinszky Aladár: Szemelvények a magyar nemzeti líra köréből. Bpest, 1904. 2. Kerékgyártó Imre: Az ideális szerelem költője. (Nemzeti Ujság. 1938. febr. 13. sz.) — Szavallásra vagy olvasásra alkalmas költemények: Berzsenyi: Dukai Takács Judithoz. Vörösmarty: Magyartalan hölgy. Az elhagyott anya, Az úri hölgyhöz. Garay: Hölgyekhez, Magyar költők apoteózisa, Magyar hölgy.

A magyar nőírók. Külföldön már régen egész sereg író nő vált híressé nemcsak szűkebb hazájában, hanem világirodalmi viszonylatban is. A magyar irodalomban Kaffka Margit óta nyertek polgárjogot a nőírók; azelőtt csak elvétve hallatták szavukat. Kaffkától Tormay Cecilig mennyi igazi irodalmi értéket köszönhetünk a magyar nőíróknak! Az európai viszonylatban is helytálló, magasabbrendű irodalmiságot nőíróink közül Tormay képviselte elsőnek. Erdemes fölvetni a kérdést: mit köszön a magyar irodalom a magyar nők alkotó erejének? Kalauzul használhatjuk Bánhegyi Jób főiskolai tanárnak két tanulmányát: 1. A magyar nőírók. (Pannonhalmi Szemle. 1936. 1. sz.) 2. P. Gulácsy Irén regényei. (U. o. 1937. 3. sz.) Ott bővegesen találunk további irodalmi utalásokat. Bánhegyi műveit kiegészíti Szirák Ferenc ismeretése: Tormay Cecil regénytrilógiája. (Kat. Szemle. 1938. 3. sz.)

Szociális szakosztály.

Nőkérdés és nőmozgalom. A Szociális Missziótársulat szociális iskolájában Farkas Edit érdekes előadást tartott a nőkérdésről. Előadásának vezető gondolata: „Egyike a legfontosabb szociális kérdéseknek a nőkérdés s az ennek megoldására keletkezett nőmozgalom. Különbözőleg a nő gazdasági helyzete igazságtalanságának megszüntetésére irányul, de a nőkérdés megítélésében a leghíresebb tudósok is különböznek, sőt ellenkeznek egymással. A nőmozgalom fogalmát nem lehet leegyszerűsíteni, mert túl sokoldalú probléma; a nőkérdés problémái

szinte túlsok egyes kérdésből állanak, amelyet csak egységes alapon szabad megítélni. Soha annyira időszerű nem volt ez, mint ma, a háború után. A nőkérdés gyökere azonban a nemzetek összességében, a családban élő nők problémája... A Szociális Missziótársulatot 30 év óta nagykiterjedésű szociális munkásságán felül mindig ez a tény foglalkoztatta legjobban, hogyan terjeszthetjük Magyarországon Isten országát először a családokban, aztán a nőmozgalom által az egész országban... A nőmozgalmat legjobban az olyan eljárások és intézkedések szolgálják, amelyek a nő életsorsát bármilyen tekintetben megjavítják." A fölvetődő kérdésekről egyetemlegesen tájékoztat Rusznyák Gyula alapos munkája: *A nő a modern társadalomban.* (Bpest, 1937.)

A kenyérkereső nő. A kenyérkereső nő a modern kultúra hatása. A nők kereső foglalkozása gazdasági szükségszerűség s nyomában nagyon sok és égető kérdés sarjadt. Összefügg vele pl. a magas csecsemőhalandóság s a születések számának csökkenése. Gortvay György mondja egyik tanulmányában: „A női munka csökkenti a családi együvértartozás érzését, felbontja a családi élet erkölcsi egységét. A kereső nők számának megnövekedése rendkívüli mértékben emeli a szociális terheket. A férjezett munkavállaló keresete még a vélt jövedelemtöbbletet sem hozza be, sőt a távolléte által okozott kiadások sokszor a keresetet egészen felemészti. Emelkedett a női öngyilkosságok száma.“ Súlyos megállapítások! A kereső nő problémáival szembe kell néznünk! — Rövid tájékoztatók a kérdéssről: 1. Cavallier József: *A kenyérkereső nő.* (Új Nemzedék. 1938. jan. 19. sz.) 2. Mihelics Vid: *A kereső nő és a kereső feleség.* (Kat. Szemle. 1938. 1. sz.)

Ünnepnapok.

Anyák napja. A természet legszebb hónapjában, a virágpompás május havában van az „Anyák napja“, az édesanyák ünnepe. A gondolat Amerikából jutott át hozzánk. A Magyar Ifjúsági Vöröskereszt 1925-ben programjába vette a magyar anyák fokozottabb tiszteletét, megbecsülését és meghonosította az anyák napját. A Szivgárda is felkarolta a gondolatot, de az anyák napját kibővítette a szülők napjává. Az anyák napja vagy szülők napja az Önképzőkörnek is hálás anyagot ad egységstárgyú gyűlés vagy háziünnepség rendezésére. Az anyák napjának rendezésére tájékoztatóul szolgál Sugár Béla füzete: *Anyák napja.* (Bpest, 1931.) Alkalmas segédkönyvek: 1. Az édesanya. Antológia anyák napjára. Bpest, 1928. 2. Anyák napja. Teljesen kidolgozott műsor. Debrecen, év nk. (Isk. Szinpad. 9. sz. Szerkeszti Tárnai István.) Szavaltára alkalmas költemények bőven vannak Vollay Ferenc szavaltókönyvében (Új Nagymagyarországért!) is. Újabb költőink közül legszébb költeményeket írtak az édesanyáról Mécs László és Pakocs Károly.

Könyvespolc.

Szociális útmutatók. Leányifjúsági Önképzőkörök szociális szakosztálya számára alkalmas vezérkönyvek.

1. Rusznyák Gyula: *A nő a modern társadalomban.* (Bpest, 1937.) A „Faluvédelem“ jeles szerzője ezúttal a nőkérdés és nőmozgalom szerteágazó kérdéseivel foglalkozik. Meggyőződéssel vallja, hogy a nőkérdés megoldása lényeges összetevője lehet az általános társadalmi kibontakozásnak. A munka két főrésze oszlik: I. Történeti feminizmus. II. Új feminizmus. Ez a nőkérdés első rendszeres összefoglalása irodalmunkban.

2. Vezérkönyv katolikus falusi Leánykörök vezetői számára. (Bpest, 1937.) A falusi Leánykörök szervezése a Magyar Kat. Nőegyesületek Orsz. Szövetségének kezdeményezése. A mai országos mozgalom a székesfehérvári egyházmegyéből indult ki. A Kat. Nőszövetség faluszervező irodája (Bpest, II. Jurányi u. 9.) most pompás vezérkönyvet adott ki a Leánykörök vezetői számára. A könyv négy főrésze oszlik: I. A mozgalom. II. A vezető. III. A munka. IV. A szórákozás. Sok kép is díszíti a könyvet.

Kedves Tanítójelölt Testvérem!

Pár hét múlva, ha az Isten segít, tanító leszel! Oklevéllel a kezében ott állasz a küzdő magyar nemzet tagjainak sorában. Hiszen tudom, hogy már sokszor meghánytad-vetted ráérő idődben a kérdést: Mit is kezdek azután? Nagy probléma, de hidd el, nemcsak neked, hanem mindannyiunknak. Két eshetőség van: 1. Szeptemberre sikerül valami helyettesítést „kiverekedned“. 2. Vagy állás nélkül leszel. Azt tudom, hogy tanítói lelkületed mindkét esetben munkára készíted, de hol, hogyan és mivel akarsz foglalkozni? Ha állást kapsz: hogyan kezded meg a munkát, mi módon akard „meghódítani“ feladat, hogyan akard szebbé, jobbá, célszerűbbé tenni az iskolát, egy szóval, hogyan akard felud életét újjáteremteni? Ha állás nélkül maradsz: hogyan akarsz némi keresethez jutni, ideiglenesen (esetleg véglegesen), mi lesz továbbképzéseddel, hogyan készülsz továbbra is hivatásodra, mily módon szolgálod a népnevelés és művelés gondolatát? Talán leírhatnád feleleteidet s elküldhetnéd azt hozzánk, ide Kalocsára, hogy rovatunkban leközzöljük azt. Így talán másoknak is hasznára válik, talán felhasználhatják útravalóul.

Munkára fel! Szeretettel várunk benneteket!

Szvétek Sándor, Kalocsa.

A kalocsai tanítóképző-intézet V. osztálya befejezte népművelési előadássorozatát. Összesen 15 alkalommal tartottak V. é. növendékei különböző helyeken előadást. A 15 előadás műsorán elhangzott 14 ismeretterjesztő és 12 vetítettképes előadás, 3 beszéd, 12 szavaltat (7 vídám, 5 komoly szavaltat), 14 zenei szám (5 zenekari, 9 szóló), 4 magánjelenet, 7 csoportjelenet, 13 énekszám (3 karének, 10 szólóének) és 5 egyéb szám.

A fenti számok beszélnek munkánkról. Testvér, ha magad is tanulni és okosodni akarsz, kövesd a jövőben példánkat. G. L.

Madarak és fák ünnepe

Gergely Lajos, Kalocsa.

Az iskolai ünnepek között a madarak és fák ünnepe talán az egyetlen, amelyik legközelebb tud a gyermek lelkéhez jutni s legjobban megtudja azt ragadni. Hiszen a természet ezernyi szépsége, a vidáman tovaröppenő dalos kis madárka már megkapja a kicsi gyermek képzeletét, magával ragadja s élénken foglalkoztatja azt. Amikor tehát a vallás és közoktatásügyi m. kir. minisztérium elrendelte a madarak és fák napjának megünneplését, valóban átérezte ennek az ünnepségnek eléggé nem hangsúlyozható fontosságát.

Nézzük most rövidre fogva a dolgot, mik azok a szempontok, amelyek szerint ezt az ünnepséget rendezni kell!

Célunk elsősorban a természetszeretetre való nevelés, a madarak és fák fontosságának és hasznának beláttatása s a madár- és fávédelem oly módon való helyes elültetése a gyermeki lélekbe, hogy az onnan soha, semmiféle hatás alapján ki ne pusztuljon. Eppen ezért nagy gondossággal kell ezeket az ünnepségeket megrendezni, mert kicsi felületesség is esetleg arra vezethet, — ami már sajnos több helyen és többször meg is történt, — hogy az ünnepség után váltak a gyermekek félszakszeretőkké és faellenségekké!

Bennünket is ez a cél irányít gyak. iskolánk madarak és fák napi ünnepségének megrendezésében. Olyanná igyekszünk az ünnepséget tenni, hogy az teljes mértékben kielégítse a gyermek kíváncsiságát, adjon megfelelő erkölcsi tanulságot és nevelje a gyermekeket helyes természetszemléletre és szeretetre. Eppen ezért ünnepségünk színhelye nem a tanterem négy közömbös fala, hanem a közeli erdőcske egyik kicsi tisztása lesz.

Ünnepségünk műsorából hosszú beszédet, költeményt már csak a figyelem kimerülésének elkerülése szempontjából is mellőzünk. Alkalmos mesék, komoly vagy vidám kis költemények, énekek, dalocskák szolgálatják az ünnepség műsorszámait ilyképen:

Bevezető beszéd, mese. Tartja az ünnepség vezetője.

Szavalat.

Ének.

Mese.

Szavalat.

A mi segítőtársaink. (Mese keretében elmondott tanítás, énekek, versekkel, képekkel illusztrálva.) Tartja az ünnepség vezetője.

Szavalat.

Ének.

Madárodú elhelyezése.

Szavalat.

Befejezés. Fogadalomtétel.

Ének.

(A szavalat és énekszámokat a gyermekek végzik, a mesét egyik V. é. növendék mondja).

Hogy a gyakorlati madárvédelembe a gyermekeket bekapcsoljuk, az ünnepség keretében madárodút helyezünk el az erdő valamelyik fáján. Az odút a gyermekek egyik kézimunkaórán közösen készítették.

A fogadalomtétel alatt ünnepélyesen megfogadtatjuk gyermekeinkkel, hogy védői lesznek a dalos madaraknak és a hús árnyékot adó fáknak.

Testvér! Ha majd kikerülsz az életbe, mint tanító és iskolád lesz, talán követheted példánkat. Ha igazán szívvel, igazi átérzéssel és meggyőződéssel rendezed iskolád madarak és fák napi ünnepségeit, gyermekeiddel együtt védője leszel a dalosmadaraknak és zöldelő fáknak, meglásd, munkádon ott lesz az Isten áldása!

(Alkalmos anyag és útmutató az ünnepséghez: Fazekas Ernő: Madarak és fák ünnepe. Megjelent: Ifjúsági színpad 22. sz. Kapható: Kókai Lajosnál, Budapest, IV., Kamermayer Károly-u. 3. sz.)

Foerster olvasásakor

Miklós Margit.

Foerster: „Az élet művészete“ című könyve szebbnél-szebb gondolatokat, vágyakat, elhatározásokat ébreszt bennem.

Például a „Régi zongora“ c. részlet tudatára ébreszt annak, hogy mennyire hasonlít az én lelkem is egy ilyen régi jószághoz. Az egyedüli Valaki, aki húrjaiból édes, értékes dalt tud kicsalni, az Úr Jézus. Ha más valaki próbál rajta játszani, érthetetlen diszonáns dallamok törnek elő belőle. És ettől úgy irtózom! Pedig azt szeretném, ha állandóan muzsikálna a szívem. Játssz hát rajta Jézusom mindig újat, szépet, hogy dicsőségedre váljak, embertársaimnak pedig öröme, hasznára legyen. Egészen szolgálatodra bocsátom, tehát ne kiméld!

Mivel azt kívánod, hogy picis virágaidat ápoljam, nekem is kicsivé kell lennem, hogy örömeidet, fájdalomukat megértsem. De mindehhez Rád van szükségem Jézuskám, a Te szerető, gondos kezű ápolására, hogy én is hasonló módon járjak el a rámbízottakkal. Úgy szeretném állandóan szeretetet sugárzó élettemmel megvalósítani környezetemben a Te szereteted édes birodalmát.

Rejtvényverseny

Utolsó forduló

Dysprosium
'
E

5 pont

marha
Á

4 pont

Hitler L
J →
az
1×1=1

6 pont

tes
-2×n

6 pont

Ferenc Aug. 20. 1
Adjon Isten!
" Balaton

3 pont

KERESZTREJTVÉNY

20 pont.

Beküldendő: vízszintes 1, 14, 20, 36, függőleges: 6, 17, 28, 31, 37, 40, 50, 54.

1	2		3	4		5	6	7	8	↘
■	■	■	9	■	10	■	■	11		
↖	12	13	■	14		15		■		
16			17	■	18	■	19			
20			21		22	23	■	24		
25		26		■	27	28	■	29		
	■	30		31			■	32		
33	34	35		■	36	37	■			
38		■	39		40	■	41		42	
43		44		■	45	46	■	47	48	
49	■		■	50	■	51	52		■	
	■	53	54	55			■	56	57	
58	59	■	60		■	61	62	■	63	
↙										↘

Vízszintes: 1. Arany híres versének 2. sora. 9. Tiltószó. 10. Ásvány. 11. Csodálkozást kifejező szócska. 14. Az angol vára. 16. Belépésre jogosít. 17. Az abc egymást követő két mássalhangzója. 18. Meglepetést fejez ki. 19. Olasz névelő. 20. Légtömlő. 25. „Kopasz” betűi keverve. 26. Jég is okozolyet. 27. Költői műfaj. 29. Fém (fordítva.) 30. Lányból lesz. 32. Gödöllői sportegylet. 33. Semmiben sem jó. 36. Olasz város feje régen. 38. Eljegyzett leány. 39. Dal. 41. Semmibe (ját-szani) franciául, fordítva és fonetikusan. 43. Héber szó. Selejtes árut jelent. 45. Női hang. 47. Bütördarab. 49. Azonos mássalhangzók. 51. Buta (beszéd). 53. Víz. 56. Pénz (fordítva). 58. Ekezetten nép. 60. Fegy-ver száma előtt van. 61. Iparos. 63. Személyes névmás (fordítva).

Függőleges: 2. Eltávozott. 3. Római pénz. 4. Igekötő. 5. Napnak. 6. Kihalt nép. 7. Két szó. a., Horgany vegyjele. b., Nélkül németül. 8. Latin prepozíció. 12. Tehén tögye oláhuul. 13. Folytonosság hiány. 14. Nagy tömegben zúdit. 15. Csapadék. 17. Hadisten. 19. A levelet ... kell. 21. Gyermekek szokta tenni. 22. Gárdonyi Géza. 23. Személyes névmás. 28. Autó versenypálya. 31. Herceg F. Pogányok c. művének alakja. 32. Föld görögül (összetételekben). 34. Hegy teteje. 35. A kénsav. 37. Japán táncosnő és énekesnő. 40. Franco londoni „fő-ügynöke.” 42. Mássalhangzó (fon.) 44. Gazdasági növény. 46. Lel. 48. Jasz szó: láрма. 50. Maláj kés (fordítva). 52. A debreceni Bocskai játékos. 53. Nagy utazási iroda betűi keverve. 54. Svájci eredetű folyó. A Dunába torkol. 55. VOE. 57. Német névelő (ford.) 59. Száj latinul. 62. Schutz Staffel.

PONTVERSENY:

Csak azok nevét közöljük, akiknek pontállása a múlt számhoz képest változott: Matula László 127 p., Rác Zoltán 107 p., Márton Géza 87 p., Petrő Béla 77 p., Bodolai Gyula 72 p., Szöllősi Ferenc 67 p., Kovács Gyula Kkfélegyháza 52 p., Sárosi Sándor 37 p.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Módszertan el ne hagyj! Van tehetsége, de a témát nem választja meg szerencsésen. Próbáljon olyan humoros tárgyú cikket írni, amelyik komoly problémát nem figuráz ki. A tollat semmi esetre se tegye le, de csak a papír egyik oldalára írjon! — **Jobb nekem itt benn!** Nincs esemény, csattanó. — „A vízszontlátra.” Megható, de kidolgozása itt-ott gyenge. — Elhibázott élet. Nincs lélektani alapja. Alakjai mind ellen-szenvesek. — **Legyen meg Uram a Te akaratod.** Témája érdekes, de a kidolgozás gyenge. — **A számkó.** Jó, de sokszor hallottunkolyet. — **Hullanak a falevelek.** Leírás. **Egészen csak az szabad, aki uralkodni tud önmagán.** Egyszerű téma, esemény nélkül. — **Egy elrabolt boldog élet.** Sokszor hallottuk. Ez még sivár is hozzá. — **Buzgó takarítók.** Epizód, nyil-

vánosság elé nem való. — **Fehér ruha.** Szép. — **Irma belesül a felelésbe.** Mindnyájunkkal megtörtént. Kivel többször, kivel kevesebbszer. — **Nagyanyó mesélt.** Eseménytelen. — **Visszaemlékezés.** Epizód. Nem érdekes. — **Novemberi hópelyhek.** Elmélkedés. **Mit álmodtam?** Álmodjon jobbat! — **Advent.** Kedves. — **Mire emlékeztet az óra?** Ily komoly gondolat kifejezéséhez ez kevés. — **Régi holmik.** Kedves. — **Várva várunk.** Igen kedves. — **Ősz.** Szép. — **A virágos temető.** Kár, hogy ily rövid. — **Van egy ország; Csonkamagyarország.** Bájos, érzésekkel teli munka. — **Füstbement terv.** Élmeny, de nem érdekes. — **A jó Isten mindenkit boldoggá tesz.** Jól látja. — **Egy esti látogató.** Sokat hallott téma. — **Otthon.** **November.** Kedves mindkettő. — **A szeretet boldogít.** Bájos epizód. — **Kereszt az út mellett.** Megható. — **Vonaton.** Egészséges érzeke van. — **Egy élvezetes kirándulás.** Jó leírás. Kár, hogy nem vitt bele érdekesebb epizódokat. — **Napsugár.** Nincs eseménye, nincs csattanója. Stílusa jó. — **Vasárnap.** Érdekes lenne, ha néprajzi vonatkozásokat is vinne bele. — **Ne csüggedj.** Sokat hallottuk. — **Részlet a vásár képéből.** Ezt mindenki átélte. — **Egy tízperc az iskolában.** Minden iskolában így van. — **Egy darab kenyér.** Kedves. — **A természet elmúlása.** Jó stílusú leírás. — **Ez is megtörtént egyszer.** Velem is. — **Hullanak a levelek.** Kedves leírás. — **Miért lehetek büszke arra, hogy magyarnak születtem?** Próbálja meg ezt a témát részletesebben kidolgozni. — **Elhulló falevelek.** A falevelek nem „el”-hullanak, hanem lehullanak. — **Hull a hó!** Jó megfigyelő. — **Isten áldása.** Találó gondolatok. — **Temetőben.** Megható. — **Kandalló mellett.** Szép gondolatok. — **Várom a karácsonyt.** Jó stílusa van. — **Mi vagyunk hibásak, vagy az élet kegyetlen?** Szép. — **Mindenkinek.** Kérjük kedves olvasóinkat, hogy a lap részére szánt munkákat május 12-ig küldjék be.

Minden munkát, amit a júniusi számba szántok május 12-ig küldjete be.

M A G Y A R

TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA



XII. ÉVFOLYAM 10. SZÁM. 1938. JÚNIUS-HÓ.

Szerkesztőbizottsági tagok :

Baja	* * *
Baja	Bárdos István III. éves
Budapest I. ker.	* * *
Budapest II. ker.	* * *
Budapest IV. ker.	* * *
Budapest IX. ker.	* * *
Debrecen	* * *
Debrecen	* * *
Dombóvár	Gábiel Erzsébet
Eger	* * *
Eger	* * *
Esztergom	Lénárt Sándor IV. éves
Győr	Kiss Márton V. éves
Jászberény	Pataki Lajos V. éves
Kalocsa	Tóth Irén III. éves
Kalocsa	Gergely Lajos V. éves
Kecskemét	* * *
Kiskunfélegyháza	Kovács Gyula V.
Kiskunfélegyháza	* * *
Kőszeg	* * *
Kőszeg	* * *
Miskolc	* * *
Nagykőrös	* * *
Nyiregyháza	Bálint László V. éves
Pápa	* * *
Pápa	Pagács Ilonka IV. éves
Pécs	Dobokay Márton IV. éves
Sárospatak	* * *
Sopron	Pernyés Magda V. éves
Szeged	Szabó Margit III. éves
Szeged	Smolcz Lajos III. éves
Székesfehérvár	* * *
Veszprém	Pentz Magda IV. éves
Zalaegerszeg	* * *

Kérjük a többi intézetet is, hogy a szerkesztőbizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért és szerkesztésért felelős: Horváth B. Kristóf.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓNAPBAN JULIUS ÉS AUGUSZTUS KIVÉTELÉVEL

ELŐFIZETÉS:

EGÉSZ ÉVRE 2.— P.
EGY SZÁM 20 FILL.



SZERKESZTŐSÉG:
UJSZEGED,
BÉRKERT-UTCA 8. sz.

TE DEUM...

Te Deum laudamus!

Magvan az okunk rá!

Segítettél. Erőt adtál és egészséget. Lelkiünket átitattad hivatás-szeretettel. Szorgalmat adtál és kitartást.

Miért folytassam?

Mindent Te adtál!

Te Deum laudamus!

Uram, mi a hála szavai után újra kérünk. Sokan távoznak köriünk-ből. Elmennek. Lelkesedéstől csillogó szemekkel, vágyódva munka után. A szent munka után. Apostolok akarnak lenni. Kis, fehér falu, szétszórt tanyatenger apostolai. A Te apostolaid. Formálni akarnak. Lelkeket. Hozzád akarják közelebb vinni az embereket. Jobbá, neme-sebbé, Neked tetszőbbé akarják alakítani a világot. Érezni akarják a legszebb jutalmat: a hálát. Fel akarják áldozni életüket a magyar népért. Nem gazdagságra, hírnévre, hatalomra vágnak, hanem munkára. Add meg nekik Uram, meglásd hálásak lesznek. Add meg nekik az alkalmat a jó harcra. Az égi serpenyőn a „nehézzé levés“-re.

Testvér! Hát elválnak? Elmész? Menj! A búcsú fájdalmas szokott lenni, de mi örömmel küldünk. Menj, dolgozz! Legyen a jelsza-vad: Isten, haza, gyermek!

Testvér! Csengetnek. Utolsót. Nézz végig a falakon, ahol oly sok időt töltöttél. Vedd a tarisznyád és menj. Hív az élet. De ne légy há-látlan, nézz vissza is.

Testvér! Isten veled! Jó munkát!



IRODALOM.

Kerecsendi Kiss Márton, Győr

Egyszerű számadás

(Fölösleges és érdektelen cselekedetnek látszik, hogy ma — a valóság legdermesztőbb napjaiban — ilyen naplóba kívánczó elmélkedés a vállvetve dolgozó nyilvánosság elé kerüljön, de a keserűség fellegvárába zárt lélek elfojtott szentimentalizmusa kitör olykor, hogy bosszút álljon mosolyogva a mának minden tankjain, s elfelejtse a napi politikát és a bizonytalan jövőt; s cézári nektárként cseppentse az elkínzott szájakra azt a filozófusi békét és aranyos humanizmust, amit ma csak Fokföld, vagy Grönland lakói élveznek, vagy az eliziumi mezők megtért széplelkei és nem semmibe-ballagó tanítójelöltek, akiknek ezt a kis írást ajánlom).

Gyertek elő messzi emlékek! Messzi szép napok gyertek elő! Ébredj fel, te kivénhedt diák és hallgásd meg, amit a múltak kisgyereke dalol... Neked dalolja a tünt idők nótáját, amit valaha tetőled tanult...

Olyan este van, mint annyiszor máskor; a pernyés tejfel-lel csorduló alkonyatban már elheverédett a Hold cukra... Ne nézd a Holdat! Eleget láttad. Szőke hajával sokszor megriasztott, végiglobogván a kékvízű égen. Mert mindig szomorú a Hold, mióta egyszer ősz volt...

Az éjszakától se félj! A sötétség emlőjéből is csurran szépség. S a sötétben is hallod a hangokat. Mert minden dalol, ami sötét; minden sötétség visszaálmódja a fény füttyös trilláit. Te is sötét vagy: te is dalolsz. A dolgok tanítottak meg csudás énekekre, mert minden énekel, ami mulandó...

Tekintsél végig ösvényén a multnak, hogy szelid számadást végezzél elporzott életeddel, hogy megérthessed a múlt dolgok muzsikáját, s megköszönhessed Istenednek, — mint azt a Beethoven-szimfóniát, amely ma délután egy rozszant ablakból, ismeretlen újjak alól szállt ki ölelésedre.

Számolj! Leköpvé vágyat, akarásaid és pózaid parazsát: érdemes volt-e? Megérte-e, hogy megaláztatásokkal, nyomorúságokkal is bódult rabszolgája maradtál a kis szépségek-

nek? Megérte-e, hogy a trágyadombon is szőtted rím-csipkéidet? Megérte-e a sok türelmetlenség, a sok átdolgozott éjszaka, a sok álomtalan virradat... Üzted az Embert, akit nem értél el soha.

Megérte!

Vágyaidból sose lett valóság, csak lehetőség. Hiszen nincs is emberi valóság, — akkor megállna az élet és nem törhetne új Valóság felé.

Éltél. Csüngve meredélyén bolond lobogással az ittas szavaknak. Szídtad a penészes patriótákat. Lelkesedtél új eszmékért. Már-már megcsapott a csahosok szele. Mig újra meg nem mosdatott a Szépség rózsavize.

Boldog vagy!

Megcsodáltad Axel Munthe palotáját a 777 föníciai lépcső fölött és vele voltál halottkísérő a svájci vonaton. Megszécsődített Montherlant világcsavargása, aki barátságának minden édességét neked adta. Felhajtottad Omar Khajjam rubinkupáját és Francois Willont szavaltál dideregve takaród alatt. Törte a fejed Geoffri Cambell távolkeleti problémája és elgyönyörödtél Szvetisláv Sztefanoviti-n. Összeolvadtál Lisztel (Montherlant és Pourtales jóvoltából) — Les preludes-jével és Esztergomi miséjével... Dédelgetted sziveden Romain Roland Luce-jét és Günther Lélekkéjét... A ködös Albion fiait skandáltad: Swinburn, Rosetti, Poe, Wilde, Wald Withman...; s belebámultál frankhon minden kristályába... és megérlelted a déli tüzes borokat, D'Annuziótól Marietti-ig... Bejártad az orosz pusztákat... Spanyol muzsikától ájulva mentél az északi fjordok felé... És a sokszor hozzád lehajló Istent megcsodáltad emberi alkotásokban...

Mit akarsz még???

Leszálottál a pocsoló bűzébe, hogy felszárnyalhasd a tiszta magasságok szent ormaira. Minden csepp verejtéked gyémánttá változott a művészetek lángjában. Kaptál útravilág a hétköznapi munkájához. Hát még ezek után is fájhat neked a realitások mocska? Hát félsz az akarnokoktól? Hát bánt téged a politikai bolhacirkusz? — Nem elég neked a legszebb hivatás és ráadásul a Mindenség? — Ne szavald te Verlaine Dekadenc-ét: „Róma vagyok: hanyatló, büszke sánecről nézek...” Mert nem vagy Róma! Csak egykor hitted! Legfeljebb van Rómád...

Igy éltél. Babusgatva formák zenéjét. S elégedetlen gyerekszádra felfelröppent pihéje a Végtelennek. Nincs okod elégedetlenségre. Ha este megzaporozott a gond, reggel aranykorbáccsal ébresztett a nap. Ha borús voltál, megcirógattak a kedvesek kezei. Ha életűnt voltál, — hisz voltál —, az ideálok mindig találtak egy új utat a lehetőségek mezején.

Nem lehet panaszra okod, s most, hogy életed legszebb korszakától búcsúzol, légy érzélgős, mint filozopherhez illik,

Kérdeztek a rózsák

Megjött a kismadár, újra szól a nóta, Ne kérdezd kis virág, nagy annak a tilka,
Kivirított régen a szép piros rózsza. Megsebzett szívemre nincs aki irt rakna.
Mindenik virága a szívemhez szólott: Ahogyan te ősszel lehullatod szirmod.
„Miért nem lehetsz egyszer te is na- Egy szép csendes napon én is el-
[gyon boldog?” [hervadok.

Pálmai Magda, Sopron

Miért?

Miért kell egyszer mindennek vége lenni,
Hisz oly jó volna álmodni tovább,
Miért kell egyszer mindent eltemetni,
Ami éltünkben remény volt s napsugár?
Miért kell mindig nevetni, kacagni,
Mikor a szívünk belül sajog fáj...
Miért nem szabad rá gyógyírt tenni
S miért kell a más szemébe hazudni,
Hogy nem fáj?

Tóth Lili, Eger

Keresem a boldogságot

Keresem a boldogságot
Ember-erdők hűvös árnyában.
Derengő boldog fény útja
Világos sugárral bevonja
Jövöm útjait nyomban
S én keresem a boldogságot.

Boldog ember csak egyszer lehessenek,
Hogy megtudjam mi a szenvedés,
A vak sötétségből a valóra válni,
Mikor jön az életbredés!

Boldog ember csak egyszer lehessenek,
Hogy megtudjam mi az a vágy,
Mikor sírbaszáll bús sóhajával
S zokogó emberként magamra hágy!

Boldog ember csak egyszer lehessenek!
Tudjam meg mi az: szeretni.
Szeretés útán mi az: veszteni.
Elszállt boldogságot mindenütt ke-
[resni!

Keresem a boldogságot
Ember-erdők hűvös árnyában,
De csalóka játékként áll:
A boldogság — szomorúság.

Nevet a vágy, ha zokog az élet,
Sikongva ugrál az ujjongás — a jaj!
Kacag a lélek, ha sir a test
Mindent... gyalórára fest.
Elmegy az álom, megjön a való,
Feltör a felszínre a rongyos baj.
Menekül kacagva a hamis boldogság,
Csak halk sóhaj kíséri, lassan elhaló.

Keresem a boldogságot
Ember-erdők hűvös árnyában!

Keresem, keresem... egyre... hasz-
[talan...]

Berta Somogyi István, Kalocsa

Smolcz Lajos, Szeged

Csak egy kis piros folt

Énekelj, szól egy selypítő hangocska és a kis kéz akaratosan
ír le egy kört. Énekelj szól még egyszer parancsolólag.

És a fiú kezében halkán megpendül a gitár, egy erős be-
vezető akkord és a következő pillanatban a lágy bariton szinte
hömpölyögve járja át a völgyet.

A lány szinte bűvöletben hallgatja a meleg, behízeltő futá-
mokat, a lágy trillákat és azt a fiút, az átszellemült arcával, a
magas fénylő homlokával. Szinte túlvilági. Még egy erős akkord,
aztán mindig halkabban és halkabban hangzik és lassan elhal
a fiú ajkáról a dal.

Még sokáig mindketten mozdulatlanul, lehunyt pillákkal ül-
nek ott, aztán a lány, mintha álomból ébredne, lassú, tétova
mozdulattal megfogja a fiú kezét. A kis szőke fej a fiú széles
vállához simul.

— Ilyen szépen még soha nem énekeltél. Te, mondok ne-
ked valamit. Hiszen a húgod vagyok, őszintén beszélhetek veled.
Teneked operaénekesnek kell lenned. Hiszen a tanárod is mondta,
hogy páratlan a hangod. És ha sikerül, akkor... akkor híresek
leszünk te és én is... Nagyon híresek — mondja lelkesülten.
Aztán hirtelen szomorúan hozzá teszi: — A két árva. A két ke-
gyelemkenyéren felnőtt árva.

Most mintha a fiúban is kezdene az életerő felpezsdülni. Hir-
telen föláll és egy gyors mozdulattal fölemeli a húgát a földről.

— Igazad van, Évikém, igazad van. Híresek leszünk. Hol-
nap, majd holnap elutazunk.

Hirtelen nagy fáradtságot érzett a tagjaiban és zsebkendő-
jét heves mozdulattal emeli ajkához. Kínos erővel akarja elfoj-
tani a köhögését. Aztán ránéz mélyen, szomorúan hűgára és
látja annak sugárzó arccsokáját és nem szól, majd lenéz zseb-
kendőjére. Alig látható, leheletfinom vérfolt tarkítja a fehér zseb-
kendőt. Csak egy kis piros folt.

A egész előadóterem szinte remegett az operaházban. Va-
laki énekelt. A rendező izgatottan veregette ceruzájával az asz-
talt, miközben elragadtatott arccal hallgatta azt a szinte csoda-
hangot. Ezt kereste ő. Ilyen hangról álmodott ő már régóta és
egy diadalmas pillantást vetett a zsűri tagjaira. Aztán hirtelen
elkiabálta magát:

— Elég! Elég! Fel van véve — és a fiatal, rokonszenves
külső rendező máris futott, hogy megölelje legalább egyszer
ezt a csodaembert.

Valaki azonban megelőzte. Egy fehérruhás angyal futott oda a még fáradt mozdulatlanságban álló fiúhoz és könnytől nedves arcocskáját odanyomta bátyja arcához.

Diszkrét köhögés zavarta meg őket. Meglepetten néznek hátra. Egy fiatalember jön feléjük, előre nyújtott kézzel.

— Gyöngy Jenő rendező vagyok, gratulálok a hangjához — és erősen megszorítja a felé nyújtott kezét.

— Monostori Sándor vagyok, ez itt pedig a kis húgom, Évike.

Évike pirulva nyújtja a kezét és a két fiatal szeme összekapcsolódik. Az egyikben zavart félnétség, másikban feszült kíváncsiság és csodálkozás van. Aztán a lány zavartan lesütötte a szemét.

*

Végre elérkezett Sándor első szereplési napja. Nagyon örült neki. Vidám volt és mintha azok a kis fáradtságok is elmúltak volna. Nagy érdeklődés kísérte pályafutását és telt ház volt. Ő énekelt és a közönség valósággal örjögött. Késő volt, mikorra megszabadult. Fáradtnak érezte magát, de leküzdötte, hiszen örülnie kell. Örülnie a húga boldogságának, kinek most lesz az eljegyzése, azzal a rokonszenves külsejű rendezővel. Órájára pillantott. Sietnie kell.

Egy hét mulva az esküvőt is megtartották és Sándor mély meghatódottsággal ölelte magához fehér menyasszonyiruhás kis-húgát, megcsókolta a homlokát.

— Boldog vagy? — kérdezte.

— Oh, Sándor, az életemet is odaadnám neked. Hiszen mindezt a boldogságot te juttattad a számomra.

És Sándor aznap este ismét köhögött egy kis piros foltot a zsebkendőjére.

Másnap már nem tudott felkelni. Nem volt nagybeteg, nem is fájt semmije, csak nagyon fáradt volt és sűrűbben köhögött és most már nagyobb piros folt maradt a zsebkendőn.

Az orvos szanatóriumba rendelte. Nem szabad volt neki énekelni. Oh! Milyen nagyon szomorú volt. Inkább meghalni szeretett volna, de azért megadással viselte sorsát. A húgára gondolt. Ő már, hála Isten, révbé jutott.

Évike mindennap bejött hozzá. Ilyenkor sokat beszélt, össze-vissza csacsogott a boldogságáról, aztán tervezgetett, hogy majd ha felgyógyul, akkor hogy lesz, mint lesz. Beszélt a férjéről, akit most megbíztak egy előadás rendezésével.

— Tudod, ebben van az a dal, amit ott énekeltél nekem, amikor elhatároztuk, hogy híresek leszünk és ezt a szerepet neked tartogatja Jenő.

És Sándor egy hét mulva felgyógyult. Az éneklést egyelőre megtiltották neki, de ő azért elvállalta Jenő operájának főszerepét.

Ismét elérkezett a nap, amikor színpadra lépett. A nézők

gyönyörködve hallgatták és szinte itták magukba azt a lány hangot, amely a betegség után talán még finomabb lett.

Sándor jól érezte magát. Már az utolsó felvonás vége felé volt és most következett az az ismert dalocska, amit a húgának még egyszer el akart énekelni.

A zenekar most halkabban játszott és ő elkezdett énekelni, amikor hirtelen heves köhögés ráta meg, ólmos fáradtság lepte meg és szinte tántorgott a nagy erőlködéstől, de hiába, hirtelen sötétség borult rá. Az öltözőjében tért magához. Tele volt emberekkel. A húga arcát látta föléhajolni. Erről eszébe jutott minden. Heves mozdulatok emelkedett fel. Átölelte húgát.

— Neked még egyszer elénekelem azt a dalt.

És énekelt. Lágyan, szenvedélyesen, majd fájón és könnyögőn. Mindenkinék, aki hallgatta, könny jött a szemébe.

És ő énekelt. Énekelt, ahogy csak bírta a szíve, a lelke. Már az utolsó hangok is elhangzottak, a nézők mozdulatlanul figyelték. Ő csak állt ott mozdulatlanul, aztán hirtelen lehanyatlott a szőnyegre. Egy mély sóhajtás szakad föl kebléből és a szőnyegen megjelent egy kis piros folt.

Mese az égről

Mint álmos kislány tarka bál után
pihen fehéren felhő-vánkosán,
esténkint a karcsú, szöke hold.
Szép.
Körültáncolja száz csillag-kobold.
De szép szeme kéken hiába néz:
piros gondolatban messze száll a fény,

elvezett a csókos völegény.
Örök asszony. Néha rejti arcát,
de néha-néha rámkacsint,
szökésége szétperzsel a földön
és egy álmos sellő visszaint...
Alkonyodik... megint...

Filler István, Győr

HALKAN DALOLJ.

Szívemben megszólalt egy új húr,
Hangja csengő, lány dallam.
Úgy szól, mint a madár
Friss tavaszi hajnalban.

Egyre intem: halkan dalolj!
Szívem fél a hangos daltól.
S tán valaki meghallja,
Aki nem is akarja.

Kérésemet meghallgatta,
Énekét halkabbra fogta.
Valaki mégis, mégis
Meghallotta!

Varga Margit, Baja.

Bernáth Mária, Sopron

A megismételt dal

Ködös novemberi nap volt. Az emberek kedvetlenül jártak Bécs utcáin. Ez nem is csoda; ha az idő borús, nem igen van kedve az embereknek sem, hátha még meggondolja, hogy a tél közeleg.

A császári palota előtt szomorúan lépdelt egy sápadt ifjú. Ruhája szegényes és kopott volt, meglátszott rajta, hogy fázik.

A palota előtt megállt, elővette hóna alól hegedűjét, párszor keresztülfutott a húrokon, hogy jól vannak-e hangolva, azután belekezdett egy bús szívhezszóló dalba.

A hegedű csak úgy sírt kezében. Nem volt ám ő olyan közönséges hegedűs, aki egy-két nótát lejátszik, hogy ezzel a mindennapi kenyerét megkeresse. Az ifjú valóságos művész volt. Csodálatos gyorsasággal és ügyességgel jártak ujjai a húrokon és a gyönyörű dallam elvarázsolta a hallgatókat.

A járókelők meglepetve álltak meg a művészi játék hallatára, fejükkel bólintgattak, úgy fejezték ki tetszésüket... de némelyek csak csendesen tovább mentek a nélkül, hogy egy-két fillért vetettek volna a művésznek.

Egyszer csak a távolból egy fényes hintó robogott, benne egy csinos, elegánsan öltözött úrinő. Amint a hintó a hegedűlő művészhez közel ért, hirtelen megállt. A benne ülő hölgy feszült figyelemmel hallgatta a gyönyörű zenét; de ez nem volt elég. Leszállt a fogatról és a hegedűs elé állt, hogy egyetlen hangot se veszítsen a gyönyörű zenéből.

A darab végétért. Az ifjú fáradtan bocsátotta le vonóját és körülnézett. Az úrinő a művészhez lépett, kezét megszorította és egy aranyat adott neki, közben így szólt:

— Ugye, nehéz az ön élete? Pár fillérért kénytelen művészetével az utca népét szórakoztatni.

Az ifjú csillogó szemmel pillantott a hölgyre és megilletődve válaszolt:

— Igen, nehéz az életem, de azért nem csüggedek. Fialat vagyok, van erőm dolgozni. Érzem, hogy nem kell nekem mindig az utca népének játszani; eljön az idő, amikor tömegek várnak játékomra.

Az úrinő kételkedve mosolygott, még egy aranyat adott az ifjúnak és elhajtattott.

Évek multak, az ifjú nem látta jötevőjét, sem az az ifjúról nem hallott semmit.

Egyszer csak két híres hegedűművész ragyogtatta művészetét Bécs hangversenytermeiben. Strauss és Lanner. — Ők voltak a múlt század harmincas éveinek legünnepeltebb zeneművészei.

Különösen Lanner volt a kedvenc; keringőivel megnyerte az egész világot. Őt ünnepelték mindenfelé.

Egyik fényes estélyen a társadalom legelőkelőbbjei vártak Lanner művészi játékára. Mindenki a nagy művésztől beszélt és egy-egy darab végén óriási tapssal fejezték ki meglepedésüket.

Lanner játék közben egyszer a közönség felé nézett. A legközelebbi páholyban egy úrinőt pillantott meg, aki igen figyelte őt.

Lannernek feltűnt az arc; mintha már egyszer látta volna. Arca felderült és a darab végeztével a közönség felé fordult és így szólt:

— Uraim és hölgyeim! Engedjék meg, hogy a műsorban egy kis változást tessek és egy rövid hegedűszólót játszassam.

A közönség hangos tetszéssel adta beleegyezését.

Lanner a páholyban ülő úrinő felé fordult és eljátszotta azt a darabot, melyet évekkor előbb a császári palota előtt játszott.

Az úrinő megismerte a dallamot és megismerte a művészt is. Könnyelábadt szemmel tapsolt és jóleső érzés töltötte el, hogy a művész óhajása, jövendölései, melyet azon a hideg novemberi napon hallott tőle, oly fényesen beteljesedett.

Az eset híre hamar elterjedt a szegény utcai hegedűsről, kit Isten úgy megsegített, hogy egyike lett a leghíresebb művészeknek.

Virágok között

Olyan jó most élni: úgy mosolyog minden.
Az utamat virágokkal
Telis-telehintem.

A mesekék égről tavasznapsugárka
Lelkemben a csöpp dalokat
Pörgeti a táncra.

Jólesik viselni most az élet-jármot.
Ibolyák közt föl kutatni
Sok kis bohó álmat.

Tarka-barka lepkék (gyermek-mesék, vágyak)
Mámorosan, bolondosan
Kergetőzve szállnak.

Olyan jó most élni: úgy mosolyog minden.
Az utamat virágokkal
Telis- telehintem.

Pákolicz István, Kalocsa

Ébredés!

Tavaszi zsongó napfény-árban
ringatózik a természet.
Az ébredés vad mámorában
felhevülve kergetőzik
tavaszi langy-szellő,
égre szökő felhő.

Mély szakadékok alján tarkán,
tavaszi mély sóhaj csurran
zúgó csermelynek habzó fodrán.
Rügyet bontó szellő surran
moh-szakállas ágon,
ébredező fákon.

A réten tűző napsugárban,
virágbimbó szíromleple
bontogatja szép kék szárnyait.
Szellő ölén tarka lepké
játszik égő vággyal,
vidám lepke-lánnyal.

Erdő mélyén szent magányban,
néma csendben, harmat lepte
keblén a földnek, zöld lomb-ágyban,
kis ibolya zsenge leple
kacag fel a kékre
mázolt felhős égre.

A kék azúrban vígan s lomhán
a pacsirták ezre dalol.
Megigézően, lágyan, tompán,
visszhangzik a hegyek alól
örök tavasz-daluk:
ébredés! ébredés!

Vidák János, Baja

Szabó Sára, Sopron

Te Deum laudamus!

A kolostor csendjébe élesen kiált a csengő hangja. A cellaajtók megnyílnak, halk papucskopogás, olvasócsörgés támad az előbb még kihaltak látszó házában. A barátok a refektóriumban gyülekeztek, hogy szerény vacsorájukat elköltsék. Azután a társalgóba vonultak. A gárdián keresztvetéssel jelt adott a beszélgetésre. Barátságos duruzsolás töltötte meg a termet. Az ajtó feltárult s pillanatnyi csend állott be. Péter Ambrus két ifjút vezetett a terembe. Mind a kettő az újoncok ruháját viselte. Szép délceg alakjukon lágyan ömlött szét a lámpa fénye. Az ősz szerzetes kézenfogva vitte őket az újoncok közé. A két új frátert látható örömmel fogadták a többiek. A szőke Balázst valamenynyien ismerték már. Péter Ambrus elmesélte az ő nevelt fiának történetét. A mohácsi pusztulás után társaival köldulni járt a közeli falvakban. Zivataros augusztuson egy halott nő karjaiban aludt. Az asszonyt eltemették s a két éves fiúcskát egy pórnő gondozására bízta. Sokat nyomozott utána, hogy kié lehet a gyermek, de nem sikerült felderíteni. Lassanként felhagyott vele. Balázs — Péter Ambrus így nevezte — évről-évre szebb és okosabb lett. Amint felcseperedett, bevitte magával a kolostorba, hogy tanulmányait elvégezze. A csendes fiúból jámbor, művelt férfi lett. Tegnap kérte felvételét a noviciusok közé. Ugyancsak ekkor jelentkezett Gábor testvér is.

Merő ellentét a két fiatalember és mégis pár nap mulva a

legjobb barátok lettek. Gábor néhány esztendővel idősebb Balázsnál. Tüzesvérű, vidám legény. Csakhamar beleilleszkedtek az új környezetbe, mindenki megszerette őket. A fiatalok között az a szokás dívott, hogy minden este más-más szórakoztatta a társaságot. Gáborra is sor került. Élettörténetét mesélte társainak. Komoran maga elé nézett, tompán szaggatottan ömlött a szó ajkáról.

— Éppen ma húsz éve annak, hogy apám a mohácsi pusztán hagyta életét. Akkor nem volt ilyen szép csillagos az ég. Szakadt a zápor, a szél meg-mégzörgette ablakainkat. Őcsémel reszketve bujtunk édesanyánk szívéhez. S jött a halált hozó hír... Anyánk, mint egy örült kapta karjaiba kisebbik fiát, engem meg kézenfogva húzott maga után. A zuhogó esőben rohantunk árkon-bokron keresztül. A tüskék összetépték ruhámat, felkarcolták kezemet, arcomat. Sírtam, de anyám nem hallgatott rám. Hajnaltájban élettelenül roskadt össze szegény és elaludt. Akkor azt hittem, pihenni ült le. Rövid ideig csendben maradtam. Az eső elmúlt, éles szél kerekedett. A rohanó felhők mögül sápadt csillagfény szűrődött át. Őcsém pihegve szunnyadt anyám ölében. Feltámadt bennem az irigység. Ő biztosan nem fázik úgy, mint én. Megfogtam a lábait és ráncigálni kezdtem. Erőlködésemnek az lett az eredménye, hogy a kicsi sírni kezdett. De anyám oly erősen ölelte magához, hogy mozdulni sem tudott. Erre én is rágyujtottam a sírásra és erélyesen követeltem, hogy menjünk haza. Mikor láttam, hogy nem hallgat rám, csendesen elszempolyogtam, nehogy észrevegye szökésemet. Amint biztonságban éreztem magamat, futottam, ahogy csak apró lábaim bírták. Négyéves gyermekésszel azt hittem, hogy minden út hazafelé vezet. Éhesen, betegen kujtorogtam, míg egy házhoz nem értem. A küszöbön elvágódtam, már annyi erőm sem volt, hogy bemenjek. Feketeruhás fiatalasszony kapott karjaiba s bevitt a házba. Éppen olyan volt, mint édesanyám. Szomorú, jóságos-arcú. Hónapokig odaadóan ápolt, megmentett a haláltól. Felgyógyulásom után kikérdezett tőlem mindent, hogyan kerültem ide, honnét jöttem. Élesen emlékeztem a legkisebb mozzanatra is. Kutatott szüleim után, de a zavaros időkben semmi nyomra nem bukkantak. Az asszony anyám lett s felnevelt az Ur számára. Szüleimtől egyetlen emlékem ez a kis amulett. Anyámat és miniket ábrázol.

Az amulett kézről-kézre járt. Mikor Balázshoz került, az elsápadva megtántorodott. Mindenki köréje sereglett, azt hitték, rosszul lett. Balázs reszkető kezekkel tépte le nyakáról az amulett mását.

— Gábor, kedves bátyám! — kiáltotta.

Dermedt csend lett, csak a két testvér zokogott egymás nyakába borulva.

A pillanatnyi csend után harsány hangon zendült fel a szerzetesek ajkán: Te Deum laudamus!

A remény

Őszi este, sötét fellegekkel,
Alltam a hídon egyedül.
Alattam a víz zöldeskék színe,
Bennem a bánat hegedül.
A nagy folyó hullámredői közt
Elveszni látom a napot.
Szívem mélyülő bútengerének
Csak a remény ad alapot.

A remény, mely élteti lelkemet.
Mely elmerülni nem enged.
A remény, mely irt ad szívemre
S a nyitott seb újra beheged.
A nagy folyó hullámredői közt
Felkelni vélem a napot,
Bizodalmassal szívvel, reménységgel
Nagyon várom a holnapot.

Szalay Magda, Sopron

Tündi és én

Minden mélyen alszik, én vagyok csak ébren,
Elmerengek csendben, csendhonán, az éjen.
Mosoly pihen ajkamon,
Szemem a nagy, végtelen, tavon.

Mosolygó hold és sok kacagó csillag
Reám és a tájra aranyszínű pirt rak.
Orcám fürdik holdfényben,
S ajkam úgy ég csillagok tüzeiben...

Fenn az égen úszik két kis fehér felhő.
Nézem, nézem némán... Mennyi titkot rejtő.
Tünemény ez éji kép...
Ajkam lassan szóra nyílt: ... ó, mi' szép...

Gyönyörű az élet... Ám de vajjon meddig,
Meddig tart az éden, melyben száz jó rejlik,
S meddig halad karöltve
Az a két kis ezüstös felhőcske?...

Végtelen, kék tenger csillógó szép tükrén
Kezdet és vég nincsen... Hullámai tündén
Játszva, tovaringatják
Fellegeknek két boldog utasát.

Lénárt Sándor, Esztergom

A rejtélyverseny nyertesei:

- A 1. díjat nyerte: Matula László 160 ponttal.
A 2. díjat nyerte: Rácz Zoltán 140 ponttal.
A 3. díjat nyerte: Márton Géza 120 ponttal.

Tóth Irén, Kalocsa

Idill

Rekedten nyikorog a gémeskút. Vályujánál jámborszemű, tarka tehének szürcsölik a vizet. Hosszan kigyózó poros út egyik oldalán nyújtózik a végtelen mező. Fehér foltok, hazatérő libanyájak tarkítják a látóhatár szélét. A másik oldalon karcsú, magas nyárfák. Koronájukat bíborfényvel övezi a lenyugvó nap. Csend ül a tájon, nagy ünnepi csend, csak a nyárfa levelek susognak. A csorda már beért a faluba, hol csaholó komondorok fogadják. Ugatásuk csak távolból, csak halkán kopogtatja meg a csend ajtaját.

Lány jön az úton, sudár és ringó. Piros szoknyája repülve követi. Vállán gereblye, kezében korsó. Barnapiros arca mosolygós. Sötétkék szemeiben távoli tüzek gyúlnak. Bronzvörös hajára glóriát fon a nap. Olyan egyszerű és mégis olyan szép. Lassan lépdél, ajkáról nóta zeng. Szállnak a dallamok a csendes messzeségbe tisztán, csengőn és epekedve. Valahol az erdő mélyén megszólal a fülemüle. Együtt énekelnek a lány, meg a fülemüle. Melyiké szebb? Ki tudja?

Patakhoz ér a lány. Keskeny, csillogó vízszallag, mely szűk medrében hullámzik át az erdőn és szalad a mezőre. Bokáig érő vize átlátszó, tiszta, s amint a lány belelép, riadt halacskák suhannak tova. A lány mögött porfelhőtől övezve legény vágat fekete lovon. Bő ingét csapdossa a vágatás szele. Arca barna, sűrű szemöldök alatt okos sötét szemek néznek előre. Ösztökéli a lovát, hogy utolérje a lányt.

Utoléri. Ruganyosan ugrik le a lóról és dolgos, kemény kezét a lány felé nyújtja:

— Adj Isten Erzsí!

— Fogadj Isten Pali!

Egymásra mosolyognak. Aztán elindulnak egymás mellett. Halkan szólnak egy-két szót. Rájuk borul a nyári alkony. Elhallgat a fülemüle és nem susognak a fák sem. A természet hallgatja szívük muzsikáját.



Uj önképzőkör

Dr. Tímár Kálmán

Önképzés a vakációban.

Vakáció. Milyen édesencsengő szó diákfülnek! Milyen várva-várt idő! Az Önképzőkör már befejezte idej munkáját. Hamarosan itt lesz az annyira kedves vakáció is és bezárul az iskolák kapuja.

A vakáció elsősorban a pihenésnek, az erőgyűjtésnek az ideje; de nem lehet tisztán a szórakozásnak vagy talán az édes semmittevésnek időszaka. A környezetváltozás, vagy a szellemi munkának felváltása testi munkával már magában is üdülés számba megy. A szorosan vett pihenésre meg elegendő néhány hét. Ne riadj vissza a testi munkától sem! Segíts otthon a háztartásban, a ház körül s a gazdaságban!

A tanítói hivatás kialakításában nagyon fontos szerepe van az önnevelésnek. Az önnevelés a nyári szünetben sem szünetelhet. Ugyanezt mondhatjuk az önképzésről is. Legyen a szünetben is kellő időbeosztásod; magad összeállította napirended! A testzés mellett jusson idő kis szellemi tornára is! Idegen nyelvek (pl. eszperantó) tanulása, olvasás, zenében, rajzban, kézimunkában vagy előadó művészetben való továbbképzés mind hasznos foglalkozás. A naplóírás, fényképezés, bélyeggyűjtés, esetleg gyógynövények gyűjtése nemés kedvtelés lehet. Az önképzésnek ma már fontos segítőeszköze a rádió.

A fürdés, sportolás, kirándulás, gazdasági munka egyaránt kivézet a szabad természetbe. A természet nyitott könyv s föltárja előtted gazdagságát, csodás életét. Tanulmányozd a Teremtőnek e nagy könyvét! A nyári szünet nagyon alkalmas a természet megismerésére és megszeretésére. Csak nyitott szem kell hozzá.

Legtöbbször falun vagy tanyán töltitek a vakációt. Milyen jó alkalom nyílik ilyenkor különösen a felsőbbéveseknek a magyar falu, a magyar tanya megismerésére. Ismerd meg a falu, a tanyavilág népét, a nép lelki világát! Figyeld meg a falu népét, apraját és nagyját, a templomban s otthon a családi tűzhelynél! Kisérd figyelemmel munka közben s a szórakozás idején! Hasznos tapasztalatokat gyűjthetsz s meg fogod szeretni a magyar rögöt, a magyar vidéket.

Régi közmondás tartja: „A jó pap holtig tanul.” A jó tanító is holtig tanul. Az önképzés sohasem szünetelhet, még a vakációban sem.

Pedagógiai és népművelési szakosztály.

A magyar nőnevelés. A Katolikus Háziasszonyok Orsz. Szövetsége megbeszélésre hívta össze a magyar nőtársadalom vezetőit, hogy

állást foglaljanak a gyakorlati irányú középiskoláról s a tanítóképzés reformjáról szóló törvényjavaslatnak a nőnevelést érintő szakaszai tárgyában. Az elhangzott kívánságokat memorandumba foglalták és eljuttatták a közoktatásügyi miniszterhez s a törvényhozás tagjaihoz. A magyar nőtársadalom főbb kívánságai: A jelenlegi magyar nőnevelésből hiányzik a családi életre való neveltség. A leánytanulók nevelésében minden iskolának tekintettel kellene lennie az általános női (háztartási és családi) hivatásra is. A nőnevelés minden iskolai típusban különleges elbánást igényel. És azért a főzést, házimunkák tanítását, egészségügyi és gyermeknevelést minden nagy leánynevelő iskola tantervébe megfelelő módon bele kell illeszteni. A nemzeti életben mindennek alapja és a jövőnek egyetlen záloga a család. Ezért a nemzeti élet alapját tevő családi szempontnak kell végre méltó helyet kapnia minden magyar leányiskola célkitűzésében. — A nőnevelés reformjának kérdése 1935 óta sokat foglalkoztatta a szaklapokat is. A Kat. Tanítónők és Tanárnők Lapjában megjelent értekezések: 1. A leányok nevelése a családban. (1932. 5—6. sz.) 2. Csanády László: Néhány gondolat a leányok neveléséről. (1935. 4. sz.) 3. Georgi Ilona: A nőkérdés és a családvédelem. (1936. 2. sz.) 4. Kohajda Margit: A kenyérkereső nő idealizmusának mai útjai, örök értéke. (1930. 5—6. sz.) 5. Párkányi Aranka: Nők gyakorlati irányú nevelése. (1935. 1. sz.) 6. P. M.: A leányok állampolgári nevelése. (1931. 7—8. sz.) Egyéb hozzászólások: 1. Bánáti Baum Mária: Leányaink jövője. (Pestvárm. Népművelés. 1933. 3. sz.) 2. Nevelős Gyula: A leánynevelés. (Családi Kör. 1936. 6. sz.) — Mint láthatjuk, a nőnevelés ügye fontos társadalmi kérdésekkel függ össze.

Százados évfordulók. Az idej iskolai év százados évfordulói közül népművelési előadásokra alkalmas tárgyak:

1. Zsigmond király emlékezete. Ötszáz éve mult, hogy meghalt Zsigmond magyar király és római császár. Ernst Sándor ünnepi emlékezése: Zsigmond király, a császár. (Katolikus Népszövetség. 1938. 3. sz.) Szaválásra alkalmas költemények: 1. Arany János: Rozgonyiné. 2. Endrődi Sándor: Zsigmond király aranyai. 3. Garay János: Kont.

2. Az árvízi hajós. Az 1838-as nagy pesti árvíznek évfordulója fölidézi az árvízi hajósnak, báró Wesselényi Miklósnak nemes alakját. Wesselényit az évforduló alkalmával szépen méltatták a folyóiratok: Élet, Erdélyi Figyelő, Ifjúság és Élet, Néptanítók Lapja, Széchenyista Ifjúság, Uj Idők. Vörösmarty költeménye: Az árvízi hajós.

Irodalmi és művészeti szakosztály.

Eger és a magyar irodalom. Pótlás: Eger nevelte magyarrá a sopronmegyei származású Frankenburg Adolfot, az Életképek alapítóját. Irodalmi utalások: 1. Bayer István: Frankenburg Adolf. (Vita Academica. 1932. 4. sz.) 2. Radványi Kálmán: Mindszenty Gedeon. (Kat. Tanítónők és Tanárnők Lapja. 1929. 7—8. sz.) 3. Z. B.: Szeitz Leó. (Uo. 1936. 8. sz.) 4. Mindszenty emléke. Eger, 1929.

Szt. István a művészetben. Érdekes kérdés: hogyan tükröződik

az országalapító Szt. István király alakja a művészetben? Különösen a festőművészet és szobrászat mestereit ihlette alkotásra. Forrásmunkák: 1. Mihályi Ernő: Szent István élete és műve. (Bpest, 1937.) 2. Tarczai György: Az Árpádház szentjei. (Bpest, 1930.) 3. Szent István szobra. (Élet. 1938. 9. sz.)

A magyar népművészet. Népművészetünk örvendetes föllendülése tapasztalható a háború óta. A tanítói pályára készülő ifjúságnak meg kell ismernie népünk csodás művészetét, hogy egykor mint tanítók annak ápolói, apostolai lehessenek. Tanulmányozásra alkalmas munkák: 1. Gábor Lajos: Kalocsa-vidéki népművészet, népszokások. Kalocsa, 1937. 2. Győrffy István: A magyar népviselet. (Ifjúsági Vezető. 1929. 5. sz.) 3. Georgi Ilona: A népmunkák rejtett értékei. (Kat. Tanítónők és Tanárnők Lapja. 1934. 5. sz.) 4. Georgi Ilona: A népművészetéről. (Uo. 1927. 4. sz.) 5. Pongrácz Margit: A XX. század magyar csipkéiről. (Uo. 1934. 5. sz.) 6. Pártos Ferenc: A magyar népművészet és az iskolán kívüli népművelés. (Pestvárm. Népművelés. 1933. 10. sz.) — A magyar népművészetéről érdemes propaganda előadásokat tartani az iskolán kívüli népművelés keretében.

Szociális szakosztály.

A zsidókérdés. Zsidókérdés van. Ez összetett probléma: szociális, gazdasági és világnézeti kérdés. A magyar kormány törvényhozási úton igyekszik megoldani a kérdést. Ez időszzerűvé teszi a kérdés tanulmányozását. Megbízható, elfogulatlan tájékoztatók e kérdésben: 1. Mezgár Lajos: Zsidókérdés. (Utmutató Irások. 1. sz.) 2. Varga László: A nagy per. (Magyar Kultúra. 1938. 9. sz.) 3. Szabados Mihály: Az országcsönkítással elszakított zsidók és a magyarság. (Kat. Szemle. 1938. 4. sz.) 4. A hazai zsidóság foglalkozási megoszlása és a „zsidótörvény” várható kihatásai. (Uo. 1938. 5. sz.)

HIBAIGAZÍTÁS.

Rovatunkba néhány értelemzavaró sajtóhiba csúszott be. Helyesbítjük.

A 108. lapon 1937. évi bélyegsorozat helyett olv. 1927. évi.

A 130. lapon Kubinyi György helyett olv. Rubinyi.

152. lapon Mindszenty költeményének címe Vándorbotom.

A 147. lapon 3. sorában „a nemzetek összességében, a családban” helyett olv.: a nemzetek össejtjében, a családban.



Tanítójelölt testvérem! Veled, vagy nélküled?!

Szeretetsugár

Napsugár vagyok a kéklő égen
Arcom szivem melegétől ég,
Lelkemben Jézus szeretete kering,
Körülöttem a hideg mindenség.

Rémülten bújnak az emberek előlem
S a szív kapuját előlem bezárják.
Félnek a fénytől, a szeretetfénytől,
Bújják a gyűlölet sötét világát.

Éltető fényemmel, ha földre szállok,
Olvasztom a hideg szíveket
S ekkor látom, hogy nincs szeretet
A ködbeborult, fagyos föld felett.

Már-már sir a lelkem szeretethangja
S belevész a gyűlölettömegbe...

De im! Rámmosolyog halkan egy
[gyermeki arc:
Oh szeretetsugár jöjj kis szívembe.

Napsugár vagyok a kéklő égen,
Ott nyugszik minden gyermeki szívben.
Lelkemben Jézus szeretete kering,
Körülöttem a sok ártatlan gyermekszív.

Berta Somogyi István, Kalocsa

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Az égi vándor stb. Tópart kivételével jönnek. — **Szín-keresés.** Jó. — **Tavaszi bimbó.** Egy csúf vasárnap. Mindkettő jó. — **Szeretetsugár** és a többi is jó. — **Gyöngyvirág.** Jön. — **Krisztusra gondolok.** Jó. — **Találkoztam az Úrral.** Ritmust szeretnénk látni benne. — **Egy sor.** Jön. — **Tavasz a hegyek közt.** Jön. — **Velünk az Úr!** Jön. — **Minden olvasónknak!** A jól végzett munka után következik a megérdemelt pihenő. Töltsétek kellemesen! Frissüljete fel testben, lélekben, hogy a jó munka után jövőre még jobb munkát végezzetek. Viszontlátásra! — **Kerecsendi K. Márton.** Testvér, Tőled szeretnénk külön is búcsúzni. Leghűbb munkatársunk, legszorgalmasabb támogatónk voltál. Nehéz tőled elválni, de Neked kötelességeid vannak. Isten veled! Gondolj ránk jó szívvel, mi is megőrizzük emlékünkben. Búcsú helyett csak azt mondjuk: Viszontlátásra! — **Bizzatok!** Nincs ritmusa. Amit mond, nem eredeti. Sok a közhely. — **Tudjátok-e?** Gondolatai vannak, de formája nincs. Olvasson sok verset. — **Patakparti freskó,** **Csend, Naplovag.** Jönnek. Az utolsó különösen jó. Sajnos a

júniusi számban már nem jöhetnek, de jövőre igen. — **Sikerült.** Mindkét munkája jönni fog. A „Dalok“ című értékes munka. — **G. B.** Leveledet megkaptuk. Egy jótanácsot fogadj el testvér. Soha ne vádaskodj, amíg minden oldalról nem látod az ügyet. Ezt csak meggondolatlan gyerekek szokták csinálni, akik még felelőtlenek. Mi tudjuk, hogy Te nem ezek közé tartozol. De Te se tedd tönkre jó hirneved. A lap húsvét előtt kiment. Mindenütt meg is kapták. Nem az számít, hogy Te mikor kaptad meg. Abban a t—c esetben azt közlöm, hogy nem volt odairva: *f o n e t i k u s a n*. Ha Te így írtad, rejtvényed nem jó. Kretimir-t különben sem Kreszcimirnek kell ejteni. Ezen felül is volt még egy hiba. Kívánságodra (mellékelj 20 f. bélyeget) megfejtésedet elküldjük. Aztán tudod-e testvér, hogy a lapot tanár szerkeszti? Tudod, hogy mindent átnéz? Képesnek tartod, hogy „így bántok a vidékiekkel“ — megteheti. Testvér! Több meggondoltság, igazságosság és komolyság!

A többi munkára csak szeptemberben tudunk válaszolni.

